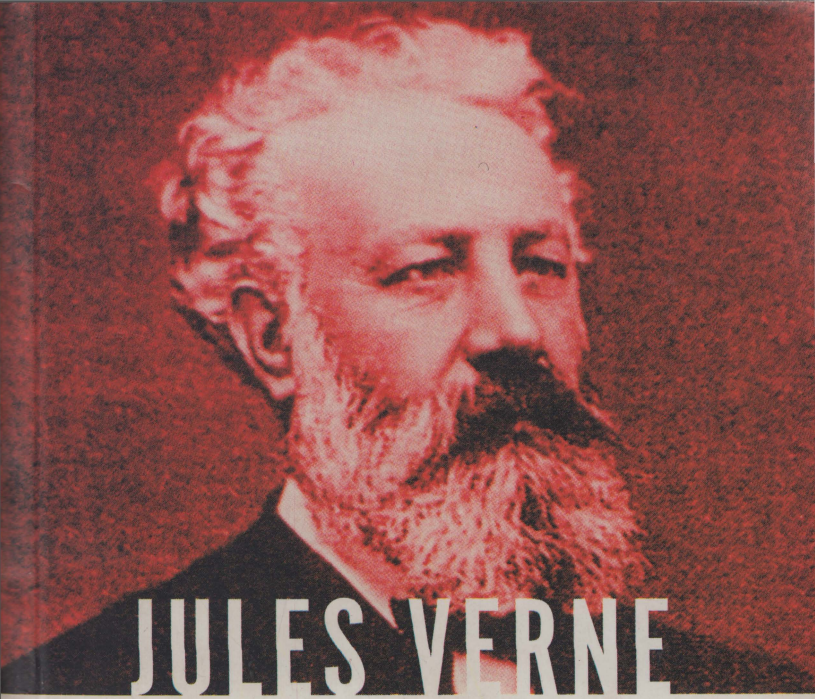
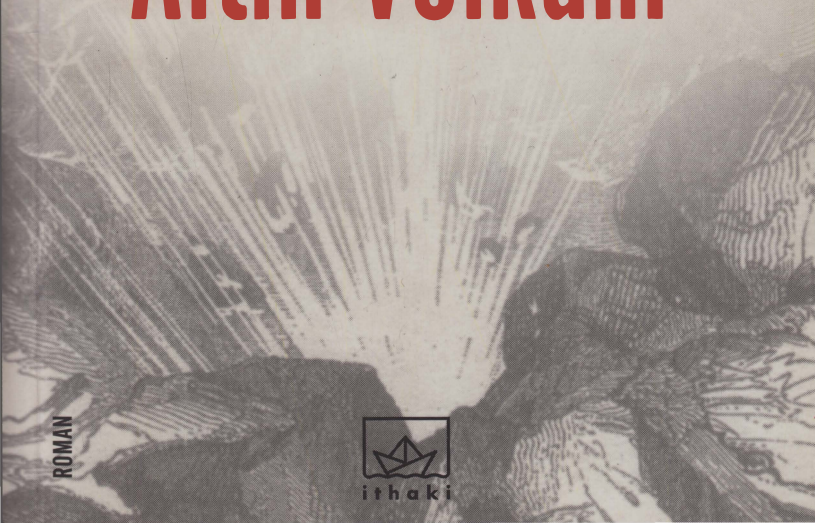

JULES VERNE

Altın Volkanı

ROMAN

ithaki

Jules Verne

1828'de Fransa'da doğdu. Denizcilik geleneği olan bir ailenin çocuğuydu ve bu durum onun yazın hayatını derinden etkiledi. Küçük bir çocukken gemilerde tayfalık yapmak için evden kaçtı ama yakalanıp ailesine teslim edildi.

1847'de hukuk öğrenimi görmesi için Paris'e gönderildi. Ancak Paris'teyken tiyatroya ilgisi derinleşti. 1850'lerin sonlarında ilk oyunu yayımlandı. Babası, hukuk öğrenimini bıraktığını duyduğunda aralarında büyük bir tartışma çıktı ve harcamaları için gönderilen para kesildi. Bu durum Jules Verne'i öykülerini satarak para kazanmaya zorladı.

Paris'in kütüphanelerinde jeoloji, mühendislik ve astronomi okunarak geçirilen uzun saatlerden sonra, Jules Verne ilk kitabı *Balonla Beş Hafta*'yı yayımladı. Bu romanı, *Dünya'nın Merkezine Seyahat, Dünya'dan Ay'a* ve *Denizler Altında 20 000 Fersah* gibi romanlar izledi.

Romanlarının büyük beğeni toplaması Jules Verne'i zengin bir adam yaptı. 1876'da büyük bir yat aldı ve Avrupa'nın çevresini yatıyla dolaştı.

1905'te Amiens'te öldü.

İthaki Yayınları - 119
Jules Verne Kitaplığı - 10
ISBN 975-6902-97-3

Jules Verne
Altın Volkanı

Kitabın özgün adı:
Le volcan d'or

Fransızcadan çeviren: İdil Gürbüz
Redaksiyon: Bahar Bayraktar

1. Baskı İstanbul, 2002

© Bu çevirinin yayın hakları İthaki Yayınları'na aittir.

Yayın Koordinatörü: Füsun Taş
Düzelti: Şule Cepcepoğlu
Sanat Yönetmeni: Murat Özgül
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: Yeşim Ercan
Kapak ve İç Baskı: Kitap Matbaacılık
Cilt: Fatih Mücellit

İthaki Yayınları
Mühürdar Cad. İlter Ertüzün Sok. 4/6 81300 Kadıköy İstanbul
Tel: (0216) 330 93 08 – 348 36 97
www.ithakiyayinlari.com
penguenithaki@superonline.com

ALTIN VOLKANI

Jules Verne

Çeviren: İdil Gürbüz

Jules Verne Kitaplığı'ndan yayımlanan kitaplarımız:

1- *Doktor Ox'un Deneyi* - Çeviren: Alev Özgüner Kardaş
2- *Madenin Esrarı* - Çeviren: Kerem Eksen
3- *Dünya'dan Ay'a* - Çeviren: Z. Zühre İlkgelen
4- *Karpatlar Şatosu* - Çeviren: Işık Ergüden
5- *Ay'ın Çevresinde Seyahat* - Çeviren: Aysen Altınel
6- *Dünya'nın Merkezine Seyahat* - Çeviren: Mehveş Omay
7- *Kaptan Grant'in Çocukları 1. Cilt* - Çeviren: Işık Ergüden
8- *Dünya'nın Ucundaki Fener* - Çeviren: Alev Özgüner Kardaş
9- *Kaptan Grant'in Çocukları 2. Cilt* - Çeviren: Işık Ergüden
10- *Altın Volkanı* - Çeviren: İdil Gürbüz

Jules Verne Kitaplığı;
Jules Verne kitaplarını yıllar önce
Türkçeye kazandırmış olan
A. İhsan Tokgöz'e ithaf edilmiştir.*

** A. İhsan Tokgöz: Türk yazar, yayıncı ve siyaset adamı. Jules Verne'in romanlarını Türkçe'ye ilk çeviren kişidir. 1890 yılında Âlem Basımevi'ni kurdu ve Edebiyat-ı Cedide akımının yayın organı olan Servet-i Fünun Dergisi'ni yayımlamaya başladı. İkinci Meşrutiyet'ten Birinci Dünya Savaşı sonlarına değin Yüksek Ticaret Mektebi'nde coğrafya öğretmenliği yaptı. 1919'da Avrupa'ya giderek Heyet-i Temsiliye'nin amaç ve fikirlerini batı kamuoyuna duyurmaya çalıştı. Lozan Barış Konferansı sırasında da Türk Basın Bürosu'nun yöneticiliğini yaptı. 1931'de Ordu milletvekili olarak girdiği TBMM'de yasama görevini ölümüne değin sürdürdü. Başlıca yapıtları: Altı Hafta Nil'de Seyahat, Avrupa'da Ne Gördüm, Tuna'da Bir Hafta, Tirol Cephesinde Ateş Hattında, Matbuat Hatıralarım.*

BİRİNCİ BÖLÜM

1

DAYININ VASİYETİ

Bu yüzyılın sondan üçüncü yılının[1] 18 Mart'ında, Montreal'de Jacques-Cartier sokağının postacısı, yirmi dokuz numaraya Bay Summy Skim adına gönderilmiş bir mektup bıraktı. Mektupta şunlar yazılıydı:

"Bay Snubbin, Bay Summy Skim'e saygılarını sunar ve kendisini ilgilendiren bir konu ile ilgili olarak en kısa sürede yazıhanesine teşrif etmesini rica eder."

Acaba noter hangi konuda Bay Summy Skim ile görüşmek istiyordu? Montreal'deki herkes gibi Summy Skim de onu tanıyordu. Müthiş bir insan, güvenilir ve temkinli bir müşavirdi. Doğuştan Kanadalı'ydı; altmış yıl önce Bay Nick'e ait olan kentin en iyi hukuk bürosunu işletiyordu. Aslında Nicolas Sagamore adında Huron kökenli biri olan Bay Nick, 1837'ye doğru büyük yankı uyandıran dehşet verici Morgaz ola-

1 1897. (yhn.)

yında[1] kendini son derece yurtsever bir biçimde ortaya atmıştı.

Bay Summy Skim, Bay Snubbin'in yazıhanesinde hiçbir işi olmadığı için, ondan böyle bir mektup alınca çok şaşırmıştı. Yine de bu davete karşılık verdi. Yarım saat sonra Bonsecours Pazarı meydanına vardı ve kendisini bekleyen Bay Snubbin'in yanına, çalışma odasına buyur edildi:

"Hoş geldiniz Bay Skim," dedi noter ayağa kalkarak, "saygılar sunarım efendim..."

"Benden de saygılar," diye cevap verdi Bay Summy Skim masanın yakınına otururken.

"İlk siz geldiniz, Bay Skim..."

"İlk mi, Noter Bey?...Yazıhanenize çağrılanlar çok mu?"

"İki kişi," diye cevap verdi noter, "kuzeniniz Bay Ben Raddle da sizin gibi bir davet mektubu almış olmalı..."

"Şöyle demek daha doğru olur: 'Almış olmalı' değil, 'alacak,'" diye açıkladı Bay Summy Skim, "çünkü Ben Raddle şu anda Montreal'de değil."

"Yakında dönecek mi?.." diye sordu Bay Snubbin.

"Üç dört gün içinde."

1 Bu heyecanlı olay, *Olağanüstü Yolculuklar* dizisindeki *Isimsiz Aile* adlı romanın konusunu oluşturmuştur. (J.V.)

"Ne yazık."

"Demek ki söyleyeceklerinizin acelesi var, öyle mi?.."

"Bir anlamda evet," diye cevap verdi noter. "Ama yine de sizi konudan haberdar edeceğim; gelir gelmez Bay Ben Raddle'a, benim size bildirmekle yükümlü olduklarımı iletirsiniz."

Noter gözlüklerini taktı, masanın üzerine dağılmış birkaç kâğıdı karıştırdı, bir mektup alarak zarfından çıkardı ve içeriğini okumadan önce dedi ki:

"Bay Raddle ve siz, Bay Skim, Bay Josias Lacoste'un yeğenlerisiniz..."

"Aslında benim annem ve Ben Raddle'ın annesi onun kardeşleridir. Fakat yedi sekiz yıl önce annelerimiz öldükten sonra dayımızla bağımız koptu. Avrupa'ya gitmek üzere Kanada'dan ayrılmıştı... Çıkar meseleleri bizi birbirimizden ayırmıştı. O zamandan beri bize kendisiyle ilgili hiçbir haber iletmedi ve şimdi ne durumda olduğunu bilmiyoruz..."

"Pekâlâ," diye cevap verdi Bay Snubbin, "geçtiğimiz 25 Şubat'ta vefat ettiğine ilişkin bir haber ulaştı bana."

Her ne kadar Bay Josias Lacoste ile ailesi arasındaki ilişki uzun süredir kopuk olsa da, bu haber Summy Skim'i oldukça etkiledi; o ve kuzeni

Ben Raddle'ın ne annesi, ne de babası vardı; ikisi de tek çocuk olduklarından, bu uzaktan akrabalığı sıkı bir dostluğa dönüştürmüşlerdi. Bütün aileden geriye sadece kendisi ve Ben Raddle'ın kaldığını düşünen Summy Skim, gözleri yaşlı, başını önüne eğmişti. Dayılarının kendileriyle her türlü bağı koparmış oluşuna üzülerek, başına ne geldiğini öğrenmeye çalışıp durmuşlardı kuşkusuz. Belki de gelecekte birbirlerini tekrar görebileceklerini umuyorlardı, fakat ölüm bu umudu yok etmişti.

Zaten Josias Lacoste doğası gereği pek iletişim kuran bir kişi değildi ama aynı zamanda çok da maceracıydı. Servet yapmak için dünyayı dolaşmak üzere Kanada'dan ayrılalı neredeyse yirmi yıl oluyordu. Bekârdı, borsa oyunlarıyla büyütmeyi umduğu ufak çapta bir serveti vardı. Peki bu umudu gerçekleşmiş miydi? Ya hep ya hiç dedirten meşhur mizacı onu iflasa sürüklememiş miydi? Tek vârisleri olan yeğenlerine ufak da olsa mirasından birşeyler kalmış mıydı?.. Aslında Summy Skim ve Ben Raddle bunu hiç düşünmemişlerdi ve şimdi o öldüğüne göre, tek akrabalarını da kaybetmenin verdiği acıyla, bu fikir akıllarını eskisinden daha fazla meşgul etmeyecekti.

Böylece noter Bay Snubbin, cevaplamaya ha-

zır olduğu soruların sorulmasını bekleyerek müşterisini kendi haline bıraktı. Zaten Montreal'de saygınlığı ile tanınan bu ailenin durumunu ve Summy Skim ile Ben Raddle'ın, Josias Lacoste'un ölümünden sonra ailenin son iki temsilcisi olduğunu gayet iyi biliyordu. Fakat Klondike valisi, Forty Miles Creek'teki 129 numaralı madenin "işletmecisi"nin vefatını ona bildirdiği için, o da, kendilerine kalan mirası bildirmek amacıyla iki kuzeni yazıhanesine çağırmıştı.

"Noter Bey," diye sordu Summy Skim, "dayımızın ölüm tarihi 17 Şubat'tı, değil mi?..."

"17 Şubat, Bay Skim."

"Yani yirmi dokuz gün oluyor, öyle mi?..."

"Gerçekten de yirmi dokuz, haberin bana ulaşması uzun zaman aldı."

"Dayımız Avrupa'daydı... Avrupa'nın bir ucunda... Hangi uzak ülkedeydi acaba?.." diye devam etti Summy Skim, Josias Lacoste'un Amerika'ya bir daha adımını atmadığını sanıyordu.

"Hiç de sandığınız gibi değil," diye cevap verdi noter.

Ve pullarında Kanada damgasını taşıyan bir mektup uzattı.

"Öyleyse," diye devam etti Summy Skim, "bizden habersiz Kanada'da mı bulunuyordu?..."

"Evet, Kanada'da... Fakat Dominion'un uzak bir bölgesinde, iletişimin yavaş olduğu kadar zor da olduğu, ülkemizi Alaska'daki Amerika toprağından ayıran sınırda..."

"Sanırım Klondike'ta, değil mi Bay Snubbin?..."

"Evet, dayınız yaklaşık on aydır Klondike'taydı."

"On ay," diye tekrarladı Summy Skim, "o madenlerle dolu bölgeye gitmek için Amerika'yı geçerken, Montreal'e gelip yeğenlerinin elini sıkmayı akıl edemedi bile... Onu son bir kez görme şansı verseydi bize!"

Bütün bunlar Summy Skim'i çok derinden etkilemişti.

"Ne yapalım," diye cevap verdi noter. "Herhalde Bay Josias Lacoste da, binlercesi gibi Klondike'a varmaya acele ediyordu –onlara, pek çok kurban verilen ve bundan sonra da bir o kadar daha kurban verilecek olan altın hummasının pençesindeki hastalar da diyebiliriz! Dünyanın her köşesinden yeni maden ocaklarına akın var! Avustralya'dan sonra Kaliforniya, Kaliforniya'dan sonra Transvaal, Transvaal'dan sonra Klondike, Klondike'tan sonra başka altın madenleri, kıyamet gününe kadar, daha doğrusu son maden damarı da bulunana kadar, bu böyle

sürüp gidecek!.."

İşte o zaman Bay Snubbin valinin mektubunda yer alan bilgileri aktardı. Aslında Josias Lacoste, yanında gerekli madenci donanımıyla, Klondike'ın başkenti olan Dawson-City'ye 1897'nin başlarında ayak basmıştı. Hunter Irmağı'nın bir kolu olan Gold Bottom'daki altının Temmuz 1896'da keşfinden sonra, dikkatler Klondike çevresine toplanmıştı. Ertesi yıl Josias Lacoste da pek çok madencinin akın ettiği bu maden yataklarına gelmişti. Bir servet kazanmaktan hiç şüphe duymayarak, elindeki azıcık parayı da bir maden almak için feda etmişti. Bilgi edindikten sonra, Kanada ve Alaska'nın büyük bir ırmağı olan Yukon'un kolu Forty Miles Creek üzerinde kurulmuş 129 numaralı madeni satın almıştı.

Az sonra Bay Snubbin şunları ekledi:

"Fakat bu maden Bay Josias Lacoste'a, beklediği kazancın tamamını sağlamış gibi gözükmüyor. Yine de tükenmiş de sayılmaz ve belki de dayınız umut ettiğinin bir kısmını elde etmiştir. Fakat bu zavallı göçmenlerin karşısına o uzak yerlerde ne çok tehlike çıkıyor, korkunç kış soğukları, salgın müzmin hastalıklar ve sefalet yüzünden, gittiğinden daha da fakir bir halde geri dönüyor!"

"Öyleyse dayımızı öldüren sefalet miydi?" diye sordu Summy Skim.

"Hayır," diye cevap verdi noter, "mektupta o kadar kötü durumda olduğuna ilişkin hiçbir ipucu yok. O iklimde oldukça tehlikeli olan tifüs salgınına yenik düşmüş. Hastalığın ilk mikroplarını kaptıktan sonra Bay Lacoste madeni terk ederek Dawson-City'ye gelmiş ve orada hayatını kaybetmiş. Ailesinin Montreal'li olduğu bilindiğinden, haber vermem için vefatını bana bildirdiler."

Summy Skim düşüncelere dalıp gitmişti. Büyük ihtimalle pek de kârlı olmayan o iş sırasında akrabasının ne duruma düşmüş olabileceğini düşünüyordu. Birçok ihtiyatsız maden işletmecisi gibi, o madeni belki de fahiş fiyata satın aldıktan sonra elindeki son kaynakları da bu işe yatırmış olabilir miydi?.. Hatta işe aldığı işçilere de borçlanarak iflas etmiş bir halde mi ölmüştü?.. Bütün bu düşünceler aklından geçtikten sonra Summy Skim notere şöyle dedi:

"Bay Snubbin, dayımız bizi borç içinde bırakmış olabilir. Pekâlâ, o zaman –kuzenim Ben Raddle'ın da buna karşı gelmeyeceğine eminim– annelerimizin de taşımış olduğu Lacoste adının lekelenmesine asla izin vermeyeceğiz ve eğer fedakârlık yapılması gerekiyorsa, hiç tereddüt et-

meden fedakârlıkta bulunacağız. En kısa zamanda bir envanter çıkartmak gerekiyor..."

"Peki! Burada sözünüzü keseceğim beyefendi," diye karşılık verdi noter, "sizi tanıdığım kadarıyla böyle duygulara sahip olmanız beni hiç şaşırtmadı. Ama bahsettiğiniz gibi fedakârlıkların söz konusu olduğunu sanmıyorum. Dayınızın parasız ölmüş olması mümkün. Fakat unutmayalım ki o Forty Miles Creek'teki madenin sahibiydi ve bu mülkün bütün ihtiyaçları karşılayacak bir değeri vardır. Madem ki Bay M. Josias Lacoste'un hayattaki tek akrabaları sizsiniz, bu mülk artık kuzeniniz Ben Raddle ile size ait."

Yine de Bay Snubbin ihtiyatla hareket etmek gerektiğini kabul etti. Bu miras ancak durum iyice araştırıldıktan sonra devralınabilirdi. Alacak ve vereceklerin dökümü yapılmalıydı, böylece mirasçılar da bu mirasta taraf olabileceklerdi.

"Bu işlerle ben ilgileneceğim Bay Skim, en emin bilgileri elde edeceğim..." diye ekledi noter. "Kim bilir?.. Maden madendir! Şimdiye kadar hiçbir şey çıkmamış olsa da, henüz hiçbirimiz bilemeyiz!.. Madencilerin dediği gibi, cebi doldurmak için kazmayı doğru vurmak yeter..."

"Anlaşıldı Bay Snubbin," diye cevap verdi Summy Skim, "eğer dayımızın madeninin bir

değeri varsa, bunu en iyi şartlarla elimizden çıkarmak için acele edeceğiz..."

"Kesinlikle," dedi noter, "fakat bu konuda kuzeninizle hemfikir misiniz?..."

"Öyle olduğunu sanıyorum," diye karşılık verdi Summy Skim, "kendi başına işletme fikri Ben'in aklına bile gelmeyecektir bence..."

"Kim bilir Bay Skim? Bay Ben Raddle bir mühendis. Bunu isteyebilir... Mesela dayınızın madeninin iyi bir damar üzerinde olduğunu öğrenirse..."

"Fakat sizi temin ederim Bay Snubbin, oraya gidip bakmayacaktır! Dahası iki üç gün içinde Montreal'e geri dönecek... Bu konu üzerinde tartışacağız; ya en yüksek teklifi verene Forty Miles Creek madenini satmanızı, ya da en kötü ihtimalle dayım bu işten borçlu çıktıysa onurunu kurtarmak için gerekli girişimleri yapmanızı sizden rica edeceğiz."

Konuşma bitince, Summy Skim bir sonraki ziyareti iki üç gün sonraya erteleyerek noterin yanından ayrıldı ve kuzeniyle birlikte oturdukları Jacques-Cartier sokağındaki evlerine döndü.

Summy Skim Anglosakson bir baba ile Kanadalı Fransız bir annenin oğluydu. Ülkenin bu köklü ailesinin geçmişi bu toprakların 1759'daki keşfine kadar uzanıyordu. Aile, aşağı Kana-

da'da Montreal bölgesine yerleşerek burada büyük bir kısmı tarım toprakları, meralar ve orman arazilerinden oluşan bir servet yapmıştı.

O sıralarda otuz iki yaşında olan Summy Skim, ortanın üstünde boyu, göze hoş görünen yüzü, açık havaya alışkın olanların kuvvetli vücut yapısı, koyu mavi gözleri, sarı sakalları ile Kanadalı Fransızların çok tipik ve sevimli bir örneği olarak annesine çekmişti. Dominion'un bu ayrıcalıklı bölgesinin ortasındaki mülkünde, bütün hırslardan ve endişelerden uzakta, bir çiftçi-beyefendinin gıpta edilesi hayatını sürdürüyordu. Serveti pek büyük olmasa da, pek masraflı olmayan zevklerini karşılamaya yetiyordu, zaten bu serveti arttırmak için hiçbir zaman istek ya da ihtiyaç duymamıştı. Avlanmayı seviyordu ve yörenin geniş düzlüklerinde, büyük kısmını kaplayan avı bol ormanlarında gönlünce avlanabiliyordu. Balık tutmayı seviyordu ve Amerika'nın kuzeyindeki çok sayıda büyük gölü saymazsak, elinin altında Saint-Laurent'ın kolları ve alt kollarından oluşan bir akarsu ağı vardı.

İki kuzenin sahip olduğu, şatafatsız ama rahat olan ev, Montreal'in endüstri ve ticaret merkezinin dışındaki en sakin semtlerden birindeydi. Her ne kadar Kanada, Avrupa'nın güneyiyle aynı paralelde olsa da, o sert geçen kışlar boyun-

ca güzel mevsimlerin geri gelmesini, ikisi birlikte o evde sabırsızlıkla beklerlerdi. Bu arada hiçbir dağın yolunu kesmediği o korkunç rüzgârlar, kutup bölgelerinin soğuk yüklü boraları müthiş bir şiddetle eserdi.

1843 yılından beri hükümet merkezi olan Montreal, Summy Skim'e kamu işleri ile ilgilenme fırsatı tanıyordu. Fakat Summy Skim, karakteri gereği özgürlüğüne fazlasıyla düşkün olduğu için yüksek bürokratlar topluluğuna karışmıyor, politikaya karşı büyük bir nefret duyuyordu. Büyük bir gönül rahatlığıyla kendini Büyük Britanya'nın somut olmaktan çok görüntüde kalan egemenliğine bırakıyordu. Hiçbir zaman Dominion'u[1] bölen partiler arasında kendine bir yer belirlememişti. Özetle, memurlar dünyasını küçümseyen, her türlü hırstan uzak yaşayıp gitmeyi seven bir filozoftu.

Ona göre, hayatında meydana gelecek her türlü değişiklik, sıkıntı ve kaygıdan, huzurunu bozmaktan başka bir şey getirmezdi.

Bu filozof evlenmeyi aklına bile getirmeden otuz iki yılını geçirmişti. Belki de annesini kaybetmiş olmasaydı –annelerin torun yetiştirmeyi pek sevdiğini biliriz– belki de ona bir gelin sahibi olma mutluluğunu tattırırdı. Fakat kuşku yok ki Summy Skim'in karısı da onunla aynı zevkle-

1 Dominion Kanada'ya verilen addır. (J.V.)

ri paylaşırdı. İster kentten, ister kırdan, çocuk sayıları çoğunlukla iki düzineyi aşan kalabalık Kanadalı ailelerin birinden uygun bir eş bulunabilirdi ve bu şartlarda mutlu da olurlardı. Fakat Bayan Skim beş yıl önce –kocasının ölümünden üç yıl sonra– vefat etmişti; o uzun zamandır böyle bir evliliği düşünüyor olsa da, oğlu bunu aklına bile getirmiyordu; şimdi annesi de yanında olmadığına göre, evlilik ihtimali Bay Skim'in hiç aklına gelmiyordu.

O sert iklimde, havaların yumuşaması ile birlikte daha erken saatlerde doğmaya başlayan güneş, ilkbaharın yaklaştığını müjdelediğinde, her ne kadar kuzeni Ben'in kır hayatına bu kadar erken başlamayı isteyip istemeyeceğini bilmese de, Summy Skim Jacques-Cartier sokağındaki evinden ayrılmak için hazırlanmaya başladı. Yılın bu zamanlarında Montreal'in yaklaşık yirmi mil kuzeyinde, Saint-Laurent'ın sol kıyısındaki Green Valley çiftliğine giderdi. Bütün akarsuları donduran ve bütün düzlükleri kalın bir kar tabakasıyla kaplayan sert kışın kesintiye uğrattığı kır yaşamına işte orada kavuşurdu. Yarım yüzyıldır ailenin hizmetinde bulunan dürüst çiftçilerinin arasında bulurdu tekrar kendini. Kendinden vermesi gerekse bile yardım etmeyi seven, iyiliksever bu iyi efendiye karşı bu çiftçilerin içten bir

sevgi ve eksiksiz bir sadakat duymamaları olanaksızdı. Onu, sevgi gösterileriyle karşılar, üzüntüyle yolcu ederlerdi.

Green Valley mülkü yılda iyi kötü, Montreal'deki ev gibi mal ortaklığından dolayı iki kuzen arasında paylaştırılan yirmi bin frank getiriyordu. O arazilerde geniş çapta tarım büyük boyutlarda yapılıyordu, çünkü ot ve tahıl bakımından çok verimliydi. Dominion'un özellikle doğu bölgelerini hâlâ kaplayan muhteşem ormanların da zenginliği buna ekleniyordu. Çiftlik, at ve sığır ahırları, kümesler, ambarlar ve hangarlar da dahil olmak üzere, iyi işletilen ve bakımlı bir dizi binadan oluşuyordu; tarım aletlerinin hiçbir eksiği yoktu, hepsi moderndi, günümüzdeki bütün ihtiyaçları karşılayacak durumdaydılar. Efendinin evine gelince, çitle çevrilmiş, çimle kaplı, ağaçların gölgelediği geniş bir çayırın hemen girişindeydi, sade ama konforluydu.

İşte Summy Skim ile Ben Raddle'ın ilkbahar sonu ve yazı geçirdikleri yer burasıydı; en azından Summy Skim burayı, zenginlik içinde yüzen Amerikalıların derebeylik şatolarına değişmezdi. Çiftlik sade olsa da yeterliydi; Summy Skim onu ne genişletmeyi, ne de daha güzelleştirmeyi düşünüyordu, doğanın sunduğu şeylerden gayet memnundu. Gündüzlerini avlanmakla, gecelerini de güzel bir uykuyla geçiriyordu.

Şunu söylemek ve üzerinde ısrarla durmak gerekir ki Summy Skim, topraklarının geliriyle yeterince zengin olduğunu düşünüyordu. Onları zeki ve yöntemli bir biçimde değerlendiriyordu. Fakat servetini eriyip gitmeye bırakmasa da, arttırmak için de hiçbir şey yapmıyordu; dünyada hiçbir şey onu Amerika'daki o çeşit çeşit işlerin, ticari ve endüstriyel spekülasyonların, demiryolları, bankalar, maden ocakları, denizcilik şirketleri ya da diğer şirketlerin içine çekemezdi. Hayır! Bu bilge kişi, risk taşıyan ya da sadece rastlantıya dayanan her şeyden nefret ederdi. İyi ve kötü talihi tahmin etmeye bağlanmak, ne engellenebilecek, ne de önceden hesaplanabilecek olasılıklara yazgısını bağlamak, her sabah şöyle düşünerek uyanmak ona göre değildi: "Acaba düne göre daha mı zenginim, yoksa daha mı fakirim?" Bu, ona korkunç geliyordu... Ya hiç uyumamayı ya da hiç uyanmamayı tercih ederdi.

Aynı Fransız-Kanada kökenli olan kuzenler arasındaki en belirgin farklılık buydu. İki kız kardeşten doğmuşlardı ve damarlarında Fransız kanı taşıyorlardı, buna hiç şüphe yoktu. Fakat Summy Skim'in babası Anglosakson iken, Ben Raddle'ınki Amerikalı'ydı ve bir İngiliz ile bir Yankee arasında kuşkusuz bir fark vardı. Jonat-

han ve John Bull, aralarında bir aile bağı olsa da, o kadar uzaktan akrabaydılar ki, bu akrabalık zaman içinde tamamen silinip gidecekti.

Böylece birbirine çok bağlı olan ve gelecekte de hiçbir şeyin onları birbirinden ayıramayacağını düşünen bu iki kuzenin ne zevkleri, ne de huyları birbirine benziyordu. Daha kısa boylu, koyu renk saç ve sakallı olan Ben Raddle, iki yaş büyük olduğu Skim ile aynı açıdan bakmıyordu hayata. Biri iyi bir mal sahibi olarak yaşayıp ekini denetlemekle yetinirken, diğeri çağın endüstriyel ve bilimsel hareketlerinin heyecanına kapılmıştı. Mühendislik eğitimi almıştı ve Amerika'nın tasarımlarda yenilik ve uygulamada cesaretle zafer kazanmaya çabaladığı büyük işlere daha şimdiden katılmıştı. Aynı zamanda, Kuzey Amerika'da hiç de az olmayan sıradışı, fakat tamamen tesadüflere bağlı fırsatlardan, özellikle de toprağın mineral zenginliklerinden yararlanarak zengin, çok zengin olmakta gözü vardı. Gould'un, Astor'un, Vanderbildt'in, Rockefeller'ın ve diğer pek çoğunun milyarları bulan efsanevi servetleri kafasını meşgul ediyordu. Summy Skim, Green Valley çevresindeki gezilerle yetinirken; Ben Raddle Birleşik Devletler'i karış karış gezmiş, Atlas Okyanusu'nu geçmiş, Avrupa'nın bir kısmını dolaşmıştı, fakat kuzeni-

ni kendisine katılmaya hiç ikna edememişti. Yakın zamanda denizaşırı oldukça uzun bir yolculuktan yeni dönmüştü ve Montreal'e gelişinden beri, bir fırsat, daha doğrusu içine gireceği büyük bir iş kolluyordu. Bu nedenle Summy Skim o nefret ettiği borsa oyunlarından birine kuzeninin sürüklenmesinden endişelenmekte haklıydı.

Eğer bir gün birbirlerinden ayrılmak zorunda kalırlarsa, bu durum Summy Skim ve Ben Raddle için büyük bir üzüntü kaynağı olurdu, çünkü birbirlerini iki kardeş gibi seviyorlardı; Ben Raddle, Summy Skim'in kendisiyle birlikte endüstriye atılmayı istememesine üzülüyorsa, Summy Skim de, onun, hırsını dizginleyerek Green Valley'deki çiftliklerini yararlı ve verimli hale getirmekle yetinmeyişine hayıflanıyordu, çünkü bu topraklar onlara bağımsızlık, bağımsızlıkla birlikte de özgürlük sunuyordu.

2

İKİ KUZEN

Summy Skim eve geri dönünce Bay Josias Lacoste'un ölümünün gerektirdiği bazı işlerle ilgilendi, tutulması gereken matemi ve aile dostlarına gönderilecek davetiyeleri ayarladı. Kiliseye bir cenaze töreni düzenleneceğini bildirmeyi de ihmal etmedi. Tören, ölünün ruhunun huzuru için düzenlenecekti, ancak Ben Raddle yolculuktan dönünce gerçekleştirilecekti, çünkü o da mutlaka katılmak isterdi.

Dayısının kişisel işlerinin halledilmesi ve Forty Miles Creek madeniyle sınırlı gibi gözüken mirasın kabulü için ise, iki kuzen konu üzerinde fikir birliğine vardıklarında, Bay Snubbin ile bunu çok ciddi bir biçimde görüşmek gerekecekti. Noter sadece Dawson-City'deki Klondike valisine, Josias Lacoste'un vârislerinin bu mirası hangi şartlar altında kabul edeceklerini yakında bildireceklerini ve bunun, dayılarının mali durumunu gösteren bir envanter çıkartıldık-

tan sonra gerçekleşeceğini belirten bir telgraf göndermişti.

Ben Raddle, New York'ta bir ay geçirdikten sonra, Montreal'e ancak beş gün sonra, 21 Mart sabahı geldi. Hudson üzerinde metropol ile New Jersey arasında, New York ile Brooklyn'i birbirine bağlayan köprüye benzeyen bir köprü kurmakla ilgili dev projeyi diğer mühendislerle birlikte incelemişti.

Herkesin rahatlıkla kabul edeceği gibi, bu proje mühendisleri heyecanlandıracak cinstendi. Böylece Ben Raddle da buna bütün kalbiyle ve canla başla girişti; hatta Hudson-Bridge Şirketi için çalışmayı bile teklif etmişti. Ne var ki köprünün yapımına kısa süre içinde başlanacak gibi görünmüyordu. Gazeteler bu projeden çok söz ediyorlardı, kâğıt üzerinde de bir o kadar çalışılıyordu. Kış henüz bitmemişti ve Birleşik Devletler'in bu bölgesinde Nisan ortalarına kadar sürerdi. Çalışmaların yazın başlayıp başlamayacağını kim bilebilirdi? Dolayısıyla Ben Raddle da geri dönmeye karar vermişti.

Yokluğu Summy Skim'e çok uzun ve acı verici gelmişti. Kuzenini kendi görüşlerini benimsemeye yöneltemediği ve kendi tasasız hayatını onun da paylaşmasını sağlayamadığı için öyle üzülüyordu ki! Üstelik bu Hudson-Bridge işi

ona çok kaygı veriyordu. Eğer Ben Raddle buna katılırsa, New York'ta uzun süre, belki de yıllarca kalmak zorunda olmayacak mıydı? Ve o zaman Summy Skim ortak evlerinde de, Green Valley'deki çiftliklerinde de tek başına kalacaktı. Fakat Ben Raddle'ı boşu boşuna tutmaya çalışıyordu. İki kuzenin karakterleri birbirlerinden o kadar farklıydı ki, birbirlerine hemen hemen hiç etki edemiyorlardı.

Mühendis döner dönmez, kuzeni ona, dayıları Josias Lacoste'un ölümünü haber verdi. Telgraf ya da mektupla New York'a haberi iletmemişse, bunun nedeni birkaç gün içinde dönmesini bekliyor olmasıydı.

Bu haber Ben Raddle'ı derinden üzdü, çünkü Lacoste Dayı ailenin tümünden geriye kalan tek kişiydi. Ben Raddle, cenaze töreni konusunda kuzeninin girişimlerini onayladı ve gelişinin ertesi günü, kilisede düzenlenen törene ikisi birlikte katıldılar.

İşte ancak o gün Ben Raddle dayısının işlerinden haberdar olabildi. Josias Lacoste'un, Dawson-City'de vefat ettiğini ve miras olarak sadece Klondike topraklarında bulunan Forty Miles Creek'deki 129 numaralı madeni bıraktığını öğrendi.

O sıralarda herkesin ilgisini çeken Klondike

ismi, bir mühendisin içgüdülerini ancak ve ancak kamçılayabilirdi. Elbette bir altın madeni yatağının vârisi olmak karşısında Ben Raddle, Summy Skim kadar ilgisiz değildi ve belki de elden çıkarmak yerine, kuzeninin tam tersine burayı işletmeyi düşündü.

Yine de Ben Raddle bu konuda hiçbir şey söylemek istemedi. Her şeyi ciddi bir biçimde inceleme alışkanlığıyla, konuşmadan önce düşünmeyi arzu etmişti. Durumun artılarını ve eksilerini tartması için yirmi dört saat yeterliydi, ertesi gün onu garip bir biçimde düşünceli bulan Summy Skim ile kahvaltı ederken şöyle dedi:

"Biraz Klondike konusunda konuşsak?.."

"Madem ki sadece biraz konuşacağız, sevgili Ben, konuşalım o halde..."

"Biraz... Belki de daha fazla konuşmamız gerekebilir Summy."

"Ne söyleyeceksen söyle Ben."

"Noter sana, bu 129 numaralı madenin tapusunu vermedi mi?"

"Hayır," diye cevap verdi Summy, "onda olduğu halde, görmemizin bir işe yarayacağını düşünmemiştim..."

"Ben de seninle aynı fikirdeyim," diye karşılık verdi Ben Raddle. "Yine de bu işe o kadar da

ilgisiz değilim; bence bu iş ciddi bir dikkati ve derinlemesine bir incelemeyi hak ediyor..."

Önce Summy Skim bu yoklamaya hiçbir karşılık vermedi, fakat sonra kuzeni daha da ileri gidince:

"Sevgili Ben," dedi, "bana öyle geliyor ki durumumuz oldukça basit... Ya bu mirasın bir değeri var ve en iyi şartlarla satarız, ya da hiçbir değeri yok, ki bu da son derece mümkün, çünkü dayımız hiç de zengin olabilecek bir adam değildi, o zaman da kabul etmeyiz..."

"Aslında bu oldukça akıllıca," dedi Ben Raddle. "Fakat acele etmeye hiç gerek yok... Bu altın yataklarında her zaman çok şans vardır. Verimsiz oldukları, tükendikleri sanılır ama bir kazma darbesi bir servet kazandırabilir..."

"Eh pekâlâ Ben, işin içinde olanların, yani Klondike'taki şu ünlü maden yataklarını işletenlerin bileceği bir şey bu. Eğer Forty Miles Creek madeninin herhangi bir değeri varsa, en yüksek fiyatla bundan kurtulmaya çalışırız... Fakat, tekrar ediyorum, dayımız, sonuçlarına belki de bizim katlanmamızı gerektirecek kötü bir işin içine girmiş de olabilir. Hayatta hiç başarılı olamadı, milyoner olacağı anda bu dünyadan ayrıldığını sanmıyorum..."

"Aydınlatılması gereken bir tek bu nokta kal-

dı," diye cevap verdi Ben Raddle. "Maden arayıcılığı bu tür sürprizlerle doludur. İyi bir damar, yani altın külçeleriyle dolu bir yatak keşfetmek hep an meselesidir."

"Evet," diye cevap verdi Summy Skim, "yüzde bir ihtimalle, üstelik de ne kadar yorgunluk ve ne kadar sefalet pahasına!.."

"Her neyse," diye devam etti Ben Raddle, "varsayımlar üzerinde durmayacağım, fakat karar vermeden önce ciddi incelemeler yapmak gerekiyor..."

Summy Skim kuzeninin nereye varmak istediğini çok iyi görebiliyordu ve her ne kadar bu duruma üzülse de hayretini gizliyordu. Ben Raddle'ın çok iyi bildiği bir konuya bel bağlayarak şöyle dedi:

"Arkadaşım, ebeveynlerimizin bize bıraktıkları servet yeterli değil mi?.. Mal varlığımız bize bağımsızlık ve iyi bir hayat sağlamıyor mu?.. Eğer seninle böyle konuşuyorsam, benim bu işe verdiğimden daha fazla önem verdiğini fark ettiğim içindir, oysa bence bu değeri hiç hak etmiyor. Bize ne türlü düş kırıklıkları getirecek kim bilir?.. Yeterince zengin değil miyiz?.."

"İnsan daha zengin olabilecekken 'yeterince zengin olmak' diye bir şey yoktur."

"Milyonları kadar da dertleri olan ve parala-

rını korumak için kazanırken olduğundan fazla çaba harcayan milyarderler gibi de olmamalı Ben..."

"Hadi hadi, felsefe yapmak iyi hoş da aşırıya kaçmamak gerek; üstelik söylemediğim şeyleri söylemişim gibi göstermeye de çalışma," diye karşılık verdi Ben Raddle. "Josias Dayı'mızın madeninde tonlarca altın bulmayı beklemiyorum, fakat bilgi edinmenin de akıllıca olduğunu tekrar ediyorum."

"Tamam, bilgi edineceğiz sevgili Ben, bilgileri edindikten sonra umarım Tanrı yardım eder de kendimizi ailemizin onurunun söz konusu olduğu zor bir durumda bulmayız. 129 numaralı madenin alım, donanım ve işletme masraflarının dayımızın olanaklarını aşıp aşmadığını kim bilir. Eğer öyle bir durum söz konusuysa, Bay Snubbin'e garanti verdim..."

"Çok iyi yapmışsın Summy, ben de sana katılıyorum," diye cevap verdi hiç tereddüt etmeden Ben Raddle. "Zaten işle ilgili derinlemesine bilgimiz olduğunda bunu da öğrenmiş olacağız. Klondike'taki maden yataklarıyla ilgili söylentilerle yetinmedim. O toprakların zenginlikleriyle ilgili yayınlanan her şeyi okudum, her ne kadar yaklaşık iki yıldır işletiliyor olsa da. Avustralya'dan, Kaliforniya'dan, Güney Afrika'dan sonra

yerküremizdeki son maden yataklarınında tükendiği sanılıyordu... İşte Kuzey Amerika'nın bu bölgesinde, Alaska ile Dominion sınırında, tesadüfen yenileri bulundu... Öyle geliyor ki Amerika'nın kuzey yöreleri bu açıdan şanslı... Altın yatakları sadece Klondike'ta bulunmuyor, aynı zamanda Ontario'da, Michipicoten'da; İngiliz Kolombiya'sında, örneğin War Eagle, Standard, Sullivan Group, Alhabarca, Fern, Syndicate, Sans-Poel, Cariboo, Deer Trail, Georgie Reed de var; gümüş, bakır, manganez, demir, kömür madenlerini bir kenara bırakırsak hisseleri çok kazandıran başka birçok yerde altın var; Fakat Klondike'ı düşün bir Summy, bu altın bölgesinin genişliğini!.. İki yüz elli fersah[1] uzunlukta ve yaklaşık seksen fersah genişlikte; üstelik de Alaska'daki maden yataklarını hesaba katmıyorum, sadece Dominion topraklarındaki bu kadar!.. Muazzam bir keşif alanı değil mi?.. Belki de yeryüzünde şimdiye kadar bilinenlerin en büyüğü!.. Bu bölgenin getirisini bir gün milyonla değil, milyarla hesaplayacağız!.."

Ben Raddle bu konuda uzun süre konuşabilirdi ve Summy Skim çok şey bildiğini görebiliyordu. Sadece şunu demekle yetindi:

"Öyleyse Ben, çok net görülüyor ki sen hummaya tutulmuşsun..."

"Nasıl... Hummaya mı..."

"Evet, pek çokları gibi altın humması, üstelik kininle de iyileşilmiyor, çünkü geçecek gibi değil."

"Emin ol, sevgili Summy," diye cevap verdi Ben Raddle gülerek, "nabzım her zamankinden daha hızlı atmıyor... Sana ateşli bir hastalık bulaştırmak istemem..."

"Aa, ben mi!.. Benim bağışıklığım var," diye cevap verdi aynı ses tonuyla Summy Skim, "korkacak hiçbir şeyim yok. Fakat senin bu işe atıldığını görmek bana acı verecek..."

"Sevgili arkadaşım, atılmak söz konusu değil, söz konusu olan sadece işin incelenmesi ve sonucunda da bir yarar sağlanabilecekse, bunu elde etmek. Dayımızın işlerinde hiç başarılı olmadığını söylüyorsun... Aslında ben de buna inanıyorum ve gerçekten de şu Forty Miles Creek madeninden külçeden çok çamur elde etmiş de olabilir... Bu mümkün... Fakat belki de işletmek için elinde gerekli olanaklar yoktu... Belki de bir başkasının yapacağı gibi deney ve yöntemle çalışmıyordu..."

"Bir mühendis, değil mi Ben?.."

"Kesinlikle bir mühendisin yapacağı gibi..."

"Senin gibi mi?.."

"Elbette... benim gibi," diye cevap verdi Ben

Raddle. "Ne olursa olsun, şimdi söz konusu olan bu değil... Mülkiyeti bize miras yoluyla geçmiş olan bu madenden kurtulmaya çalışmadan önce, sen de kabul edeceksin ki, Klondike'tan bir takım bilgiler istemek iyi olacak..."

"Aslında mantıklı," diye cevap verdi Summy Skim, "her ne kadar şu 129'un bir değeri olabileceğine ilişkin hiçbir hayalim olmasa da..."

"Bilgi edindikten sonra bilebileceğiz ancak," diye karşılık verdi Ben Raddle. "Haklı olabileceğin gibi, yanılıyor da olabilirsin. Konuyu kapatmak için Bay Snubbin'in yazıhanesine gideriz, yapılacak bütün girişimler için onu görevlendiririz, bilgilerin Dawson-City'den mektup ya da telgrafla gelmesini sağlar ve madenin değerini öğrendiğimizde, ne yapacağımıza da karar veririz."

Konuşma orada kaldı; sonuçta Summy Skim, kuzeninin önerilerine hiçbir itirazda bulunamadı. Bir karar vermeden önce bilgi edinmek çok doğaldı. Ben Raddle ciddi, zeki, pratik bir adamdı, Summy Skim bundan şüphe edemezdi. Kuzeninin geleceği nasıl bir ateşle düşündüğünü, hırsına yem olarak sunulmuş olan bu beklenmedik av üzerine nasıl bir açgözlülükle saldırdığını görmek ona az acı ve endişe vermiyordu. Acaba kuzenini dizginlemeyi becerebilecek miydi? Elbette Summy Skim, Ben Raddle'dan ayrılmaya-

caktı. Çıkarları da ortaktı! Summy Skim, bu işin çabuk halledileceğine inanmakta ısrarlıydı ve Dawson-City'den istenen bilgilerin, işin peşini kovalatmayacak nitelikte olmasını arzuluyordu. Hem zaten Josias Dayı'nın Klondike'ta servet araması nasıl da kötü bir fikirdi, orada belki sefaleti ve kesinlikle ölümü bulmuştu!

Öğleden sonra Ben Raddle noterin yazıhanesine gitti ve orada Dawson-City'den gönderilmiş belgelerden haberdar oldu.

Bu belgeler müteveffa Josias Lacoste'un mülkü olan 129 numaralı madenin durumunu kesin bir biçimde gösteriyordu. Bu maden Klondike'ta, Forty Miles Creek'in sağ yakasında yer alıyordu. Sözü edilen akarsu, Dominion'un batı topraklarını suladıktan sonra bütün Alaska'yı geçen Yukon Irmağı'nın sol kıyısına katılıyordu. Yukarı kısımlarda İngilizlere ait olan Yukon suları, Alaska'nın bu geniş toprakları daha aşağılarda, Ruslar tarafından Birleşik Devletler'e bırakıldığından beri, Amerikalıydı.

Bir plan sayesinde129 numaralı madenin yerini tam olarak belirlemek mümkündü. Yukon'un sol kıyısında Hudson Körfezi Şirketi tarafından kurulmuş olan Fort Cudahy adlı küçük bir kasabaya (...)[1] kilometre mesafedeydi.

1 Parantez içindeki yerler özgün metinde Jules Verne tarafından boş bırakılmıştır. (yhn.)

Bu görüşmede Bay Snubbin mühendisin duruma diğer vâristen çok farklı baktığını anlamakta güçlük çekmedi. Ben Raddle mülkün tapu senetlerini büyük bir dikkatle inceledi. Klondike bölgesi ve Alaska'nın komşu kesimini gösteren haritadan gözlerini alamıyordu. Zihninde ufak bir yolculuk yaptı. İki ülke arasında sınır hattı olarak kabul edilen, yüzkırkıncı meridyen üzerindeki Forty Miles Creek'ten yukarı çıktı. Sınır yakınında, tam olarak Josias Lacoste'un madeninin dikmesinin bulunduğu yerde durdu. Alaska'nın sakladığı altın yataklarından biri olan Creek'in iki yakasındaki madenleri saydı. O sıralarda son derece verimli ve madencilerin çok rağbet ettiği Klondike River'daki madenler kadar, Klondike'ın kolu Bonanza ve daha küçük kolları Victoria, Eldorado ve öbür derelerdeki madenler kadar verimli olabilirdi bunlarda, neden olmasındı! Dawson-City'deki fiyatlara göre tonu iki milyon üç yüz kırk iki bin frank eden bu değerli madeni taşıyan akarsu ağını, bu olağanüstü yöreyi gözleriyle yiyip bitiriyordu...

Bay Snubbin, Ben Raddle'ın tek kelime bile edemeyecek kadar düşüncelere daldığını görünce, şunu söylemek zorunda hissetti kendini:

"Bay Raddle, müteveffa Josias Lacoste'un maden yatağını elden çıkartmayıp da işletmek niye-

tinde misiniz acaba?"

"Belki," diye cevap verdi Ben Raddle.

"Fakat Bay Skim..."

"Summy'nin düşüncesini açıklaması gerekmiyor, ben de bilgilerin doğruluğunu sınayana kadar fikrimi kendime saklayacağım... Kendi gözlerimle görene kadar..."

"Öyleyse Klondike'a kadar o uzun yolculuğu yapmayı mı düşünüyorsunuz?" diye sordu Bay Snubbin başını sallayarak.

"Neden olmasın? Summy ne düşünürse düşünsün, bence bu zahmete değer... Bir kere Dawson-City'ye vardıktan sonra karar verilir... Bu madeni satmak, değerini belirlemek için, siz de bana hak vereceksiniz Noter Bey, en iyisi gidip görmek..."

"Bu gerekli mi?" diye şüpheyle sordu Bay Snubbin.

"Şart," diye açıkladı Ben Raddle. "Hem zaten satmayı istemek yeterli değil, bir de alıcı bulmak gerekiyor."

"Eğer bir tek bu gerekiyorsa," diye cevap verdi noter, "böyle bir yolculuğun zahmetine girmenize gerek olmayabilir Bay Raddle..."

"Niçin?.."

"Bakın, işte daha bir saat önce gelen bu telgrafı, yazıhaneme teşrif etme nezaketini göster-

diğiniz sırada, size yollamak üzeriydim."

Bay Snubbin bunu söylerken, Ben Raddle'a sekiz gün öncesinin tarihini taşıyan, Dawson-City'den Vancouver'a getirildikten sonra Dominion'un telgraf telleriyle Montreal'e ulaştırılmış bir telgraf uzattı.

Klondike'ta Chicago ve Dawson'da şubleri bulunan Anglo-American Transportation and Trading Co.'dan Yüzbaşı Healy'nin işlettiği sekiz maden ocağına sahip bir Amerikan sendikası vardı.

Bu sendika, Forty Miles Creek'teki 129 numaralı maden için, kabul telgrafını alır almaz Montreal'e gönderilmek üzere beş bin dolarlık bir teklif yapıyordu.

Ben Raddle telgrafı almış ve tapu senetlerini incelediği gibi dikkatle okumaya başlamıştı.

"İşte Bay Raddle," diye dikkatini çekti noter, "sizi yolculuğunuzdan kurtaracak olan..."

"Pek emin değilim," diye cevap verdi mühendis. "Teklif edilen fiyat yeterli mi?.. Beş bin dolar, Klondike'ta bir maden!.."

"Bu konuda size bir cevap verememem..."

"Görüyor musunuz Bay Snubbin, eğer bu sendika 129'u satın almak için beş bin dolar teklif edebiliyorsa, satın alırken on katı, belki de işletilse yüz katı eder demektir..."

"Fiyata bakılırsa, dayınıza pek yaramamış Bay Raddle. Bu kadar tesadüflere dayanan bir işe atılmak yerine, beş bin doları kasaya koyup her türlü tasadan kurtulmak daha mı iyi acaba?..."

"Ben öyle düşünmüyorum Bay Snubbin."

"Görebiliyorum, fakat Bay Summy Skim'in düşüncesi öyle olabilir..."

"Hayır, bu telgraftan haberdar olduğu zaman nedenlerimin hepsini ona açıklayacağım, anlayamayacak kadar akılsız değildir... Dahası, bu yolcuğun gerektiğine ikna olduğunda bana katılmaya karar verecek..."

"O mu?.." diye haykırdı Bay Snubbin. "Bir noterin mesleği boyunca rastlayabileceği en mutlu, en bağımsız adam mı?.."

"Evet, o mutlu... O bağımsız kişi. Ben de mutluluğu ve bağımsızlığını ikiye katlayacağım. Madem her zaman için sendikanın teklif ettiği fiyatı kabul etme şansımız var, neyi riske atıyoruz ki?.."

"Her neyse Bay Raddle, çok dil dökmeniz gerekecek."

"Hayır, dil dökmeyeceğim, sadece mantığımı çalıştıracağım. Bana telgrafı verin Bay Snubbin. Onu Summy'ye ileteceğim ve gece olmadan bir karar verilecek..."

"İsteklerinize uygun bir karar mı?.."

"Uygun bir karar, Bay Snubbin ve en kısa zamanda da uygulanacak."

Görüldüğü gibi, durum açıktı, noter ne düşünürse düşünsün, Ben Raddle Summy Skim'i yolculuk tasarısına ikna edebileceğinden şüphe duymuyordu.

Yazıhaneden ayrıldıktan sonra, en kısa yoldan Jacques-Cartier sokağındaki eve vardı ve hemen kuzeninin odasına çıktı.

"Ee," diye sordu kuzeni, "Bay Snubbin'den geliyorsun. Yeni bir şey var mı?.."

"Evet yeni bir şey var, haberlerim var..."

"İyi mi?.."

"Mükemmel."

"Mülkün tapu senetlerini gördün mü?.."

"Olması gerektiği gibi, kurallara uygunlar. Dayımızın vârisleri olarak, Forty Miles Creek madeninin sahipleriyiz."

"İşte bu da servetimizi ne de güzel arttıracak!" diye cevap verdi Summy Skim gülerek.

"Bu mümkün," diye açıkladı mühendis, "hem de senin düşündüğünden de fazla..."

"Oo! Benimle böyle konuştuğuna göre yeni haberler mi aldın?.."

"Daha bu sabah Bay Snubbin'in yazıhanesine gelen, 129 numaralı madenle ilgili bir teklif telgrafından öğrendiklerim var sadece."

Böylece Summy Skim, Anglo-American Transportation and Trading Company tarafından yapılmış olan teklifin içeriğini öğrendi.

"İşte bu mükemmel," diye cevap verdi, "tereddüt edecek hiçbir şey yok. Madenimizi bu nazik şirkete satalım, hem de olabildiğince çabuk..."

"Kuşkusuz daha fazla edecekken niçin beş bin dolarla yetinelim ki?.."

"Fakat sevgili Ben..."

"Pekâlâ, senin sevgili Ben'in işlerin böyle yürütülmeyeceğini söylüyor; insanın kendi gözleri ile görmesi gibisi yoktur..."

"Sen hâlâ orada mısın?.."

"Hiç olmadığım kadar! Bir düşün Summy. Eğer bize böyle bir alım teklifi yapılıyorsa, demek ki madenin değeri biliniyor, demek ki bu değer göz ardı edilemeyecek kadar büyük... Dereler boyunca ya da Klondike dağlarında başka bir sürü maden ocağı var."

"Sen bu konuda ne biliyorsun ki?..."

"Biliyorum Summy, hem zaten başka madenleri de olan bir şirket kesinlikle 129'u da elde etmek istiyorsa, beş bin dolar teklif etmesi için, beş bin değil, on bin, belki de yüz bin nedeni vardır..."

"Gerçekten de sayılarla oynuyorsun Ben..."

"Fakat sayılar hayattır ve bence sen sayılardan yeterince yararlanmıyorsun..."

"Benim matematiğe hiç yeteneğim yok Ben..."

"Söz konusu olan matematik değil ki Summy! İnan bana, kafamda netleştirecek kadar uzun süre düşündüm, şimdi de seninle çok ciddi konuşuyorum... Belki de Dawson-City'ye gitmekte tereddüt ederdim, fakat bu telgraf geldiğinden beri cevabımı kendim götürmeye karar verdim."

"Ne!.. Klondike'a mı gitmek istiyorsun?.."

"Bu şart..."

"Daha fazla bilgi edinmeden mi?.."

"Orada bilgi edinmeyi istiyorum."

"Beni tekrar yalnız mı bırakacaksın?.."

"Hayır... Sen de bana katılacaksın..."

"Ben mi?.."

"Sen!"

"Asla!"

"Hiç de değil, çünkü bu iş ikimizi de ilgilendiriyor..."

"Sana her türlü yetkiyi veririm..."

"Hayır... Seni de götürüyorum..."

"Fakat söz konusu olan iki bin millik bir yolculuk..."

"Beş yüz daha ekleyelim..."

"Ne kadar sürecek?"

"Ne kadar sürmesi gerekiyorsa, o kadar... Eğer satmak yerine işletmek yararımızaysa..."

"Nasıl... İşletmek mi?.." diye haykırdı Summy Skim. "Ama o zaman... Bu bütün bir yıl demek..."

"Gerekirse iki!"

"İki yıl! İki yıl!" diye tekrarladı Summy Skim.

"Fakat her ay servetimiz artacaksa bunu hesaplamaya ne gerek var?" dedi Ben Raddle.

"Hayır!.. Hayır!..." diye haykırdı Summy Skim, asla yerinden ayrılmak istemeyen bir adam gibi büzülüp koltuğuna gömülerek.

O zaman Ben Raddle onu ikna etmek için son bir çaba gösterdi. Durumu her yönüyle tekrar ele aldı. Forty Miles Creek'te bulunmalarının şart olduğunu, tereddüt etmeye haklarının olmadığını çok zorlayıcı nedenlerle kanıtladı ve şunları ekleyerek konuyu bağladı:

"Bana gelince Summy, Dawson-City'ye gitmeye kararlıyım ve senin de bana katılmayı reddettiğine inanmak istemiyorum!"

Bunun üzerine Summy Skim bu yolculuğun hayatlarında yol açacağı karmaşa üzerinde durdu. İki aydan daha kısa bir süre içinde Montreal'den ayrılıp avcılık ve balıkçılıkla tekrar ilgilenecekleri Green Valley'ye yerleşmeleri gerekiyordu.

"Tamam!" diye karşılık verdi Ben Raddle, "Klondike'ın düzlüklerinde ne av hayvanı eksik, ne de derelerinde balık ve sen de sana sürprizler hazırlamış olan yeni bir ülkede avlanır ve balık avlarsın!"

"Fakat çiftçilerimiz... Bizi bekleyen iyi yürekli çiftçilerimiz..."

"Onlara yeni evler yaptıracağımıza ve bütün bölgeyi satın alacak kadar zengin olacağımıza göre yokluğumuza üzülmelerine hiç gerek yok! Zaten Summy, sen şimdiye kadar fazlasıyla yerleşik bir hayat yaşadın!.. Biraz da dünyayı dolaşman gerekiyor..."

"Eh!" dedi Summy Skim, "eğer isteseydim Amerika'da, Avrupa'da gezeceğim başka yerler vardı ve kesinlikle işe şu berbat Klondike'ın derinlerine dalarak başlamazdım..."

"O toprakların altın tozları ekili ve külçelerle kaplı olduğunu gördüğünde Klondike sana nasıl da güzel gelecek..".

"Ben, sevgili Ben," diye devam etti Summy Skim, "beni korkutuyorsun! Evet, beni korkutuyorsun!.. Hayal kırıklığı ve sıkıntıdan başka bir şey bulamayacağın bir işe kalkışıyorsun!"

"Sıkıntı... belki!.. Hayal kırıklığı... asla..."

"Büyük ihtimalle, Green Valley'deki bir metrekare patates ya da lahana kadar bile değeri ol-

mayan bu uğursuz maden ile işe başlamak!.."

"O zaman neden o şirket bize binlerce dolar teklif ediyor?.."

"Düşünüyorum da Ben, hava sıcaklığının sıfırın altında elli dereceye kadar düştüğü yerlere gitmemiz gerekecek!.."

"Soğuk çok iyidir!.. Her şeyi korur!.."

Sonunda, bin bir konuşmadan sonra, Summy Skim mağlup olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. Hayır! Kuzenini Klondike'a yalnız yollamayacaktı... Ona katılacaktı, en azından onu daha çabuk geri getirmek için...

Hemen o gün Bay Ben Raddle ve Summy Skim'in yakında yola çıkacaklarını bildiren bir telgraf Anglo-American Transportation and Trading Company (Dawson-City, Klondike) sendikasının başkanı Yüzbaşı Healy'ye gönderildi.

3

MONTREAL'DEN VANCOUVER'A

Turistler, tüccarlar, göçmenler, altın arayıcıları, Canadian Pacific Railway ile hat değiştirmeden, Dominion'dan ya da İngiliz Kolombiyası'ndan hiç ayrılmadan, Montreal'den Vancouver'a doğrudan gidebiliyorlardı. İngiliz Kolombiyası'nın metropolünde trenden inince, deniz ya da nehir yolları arasında, gemi, at, araba gibi taşıma araçları ve hatta yolun büyük bir kısmını yürümek arasında seçim yapmaktan başka bir şey kalmıyordu.

Yola çıkmaya karar verilince Summy Skim'in, malzemelerin edinilmesi, güzergâh seçimi gibi bütün ayrıntıları Ben Raddle'a bırakmaktan başka yapacak bir şeyi yoktu: Büyük ihtimalle bütün bunlar, bütün sorumluluğu üstlenen hırslı fakat zeki mühendisin işi olacaktı.

Öncelikle Ben Raddle yola çıkışın on beş günden fazla geciktirilemeyeceğini anlamıştı ki bu da çok doğruydu. Josias Lacoste'un vârisleri-

nin, kuzey kutup dairesinin sınırında yer alan bu uzak kuzey bölgesinde sadece dört ay süren yazın başlangıcından önce Klondike'a gelmeleri şarttı.

Gerçekten de Yukon bölgesinde geçerli olan Kanada madenleri ile ilgili kanunun 9. maddesinde şöyle denilmekteydi:

"İdare tarafından belirlenecek olan elverişli mevsimde, yetkili kurumların özel izni olmaksızın, yetmiş iki saat boyunca işletilmeyen her maden ocağı, kamulaştırılır."

Oysa ki elverişli mevsim, erken gelmediği takdirde, Mayıs ayının ikinci yarısında başlıyordu. Öyleyse bu dönemde eğer 129'un işletilmesi üç günden fazla aksarsa, Josias Lacoste'un mülkü Dominion'a ait olacaktı ve çok büyük ihtimalle Amerikan sendikası, iki vârise teklif ettiğinden daha uygun bir fiyata satın alabilecekti.

"Artık geç kalmamamız gerektiğini ve yola çıkmak için acelemiz olduğunu anlıyorsundur Summy..." dedi Ben Raddle.

"Benim anlamamı istediğin her şeyi anlıyorum, sevgili arkadaşım," diye cevap verdi Summy Skim.

"Zaten bu da en mantıklı olan," diye ekledi mühendis.

"Bundan hiç şüphem yok Ben, eğer en kısa zamanda geri dönmemize yarayacaksa, Montre-

al'i en kısa zamanda terk etmeyi tercih ederim."

"Klondike'ta gerektiğinden fazla kalmayacağız, Summy..."

"Anlaşıldı Ben. Ne zaman yola çıkıyoruz?.."

"Bu ayın ikisinde," diye cevap verdi Ben Raddle, "on beş gün içinde!"

Kollarını kavuşturmuş, başını önüne eğmiş olan Summy Skim "Ne?.. O kadar çabuk mu?.." diye haykırmak istedi. Fakat bu hiçbir işe yaramayacağı için sustu. Kabul ederek, başlarına her ne gelirse gelsin, yolculuk boyunca ağzından tek bir şikâyet sözü çıkmayacağına yemin etmişti.

Zaten Ben Raddle, yola çıkış tarihleri olarak ayın ikisini belirlemekle çok akıllıca davranmıştı; izlenecek yolu göz önünde bulundurarak, kuşku götürmez bir beceriyle kullandığı sayılarla donatılmış bir dizi plan yaptı.

"Şimdilik Klondike'a giderken iki yol arasında seçim yapmayacağız Summy," dedi, "çünkü tek seçenek var zaten. Belki bir gün Yukon'a gitmek için, Cassiar bölgesini geçerek İngiliz Kolombiyası'nın kuzeydoğusunu kateden Edmonton, Fort Saint-John, Peace River yolunu kullanacağız..."

"Duyduğuma göre avı bol bir bölgeymiş," dedi Summy Skim avla ilgili hayallere dalarak. "Aslında neden o yolu takip etmiyoruz?.."

"Çünkü Vancouver'dan çıkınca denizde se-

kiz yüz kilometre katettikten sonra bin dört yüz kilometre de karadan gitmek zorunda kalırız," diye cevap verdi Ben Raddle.

"Öyleyse hangi yönü seçmeyi düşünüyorsun Ben?.."

"Vancouver'a varır varmaz, karşımıza çıkan imkânlara göre orada karar vereceğiz. İşte sana, yolumuzun uzunluğunu belirleyecek çok kesin sayılar: Montreal'den Vancouver'a dört bin altı yüz yetmiş beş kilometre ve Vancouver'dan Dawson-City'ye de iki bin dört yüz seksen dokuz kilometre var."

"Toplam," dedi Summy Skim işlem yaparak: "beş dokuz daha, on dört, elde var bir; yedi dört daha, on bir, elde var bir; beş iki daha, yedi, yedi bin yüz altmış dört kilometre ediyor."

"Doğru Summy!"

"Bir de katettiğimiz yol kadar altın elde edersek..."

"Altının kilosu iki bin üç yüz kırk frank olduğuna göre, on altı milyon yedi yüz altmış üç bin yedi yüz altmış frank edecek..."

"Mükemmel," diye karşılık verdi Summy Skim, "böylece masraflarımızı gayet güzel çıkartmış olacağız!"

"Neden olmasın," diye cevap verdi Ben Raddle, "madem ki coğrafyacı John Muir, Alaska'nın, sadece 1861 yılında dört yüz beş milyon-

luk verim elde edilen Kaliforniya'dan daha fazla altın üreteceğini ilan ettiğine göre, niçin yerkürenizin yirmi beş milyon franlık altın servetine, Klondike da kendi payını eklemesin?.."

"Her şeye bir cevabın var Ben..."

"Ve gelecek de benim cevaplarımı haklı çıkaracak."

Summy Skim de bundan şüphe etmek istemiyordu.

"Üzerinde bir karara varılmış şeyleri tekrar konuşmaya gerek yok..." diye ekledi.

"Gerçekten de," diye cevap verdi Ben Raddle, "sanki şimdiden yola çıkmış gibiyiz..."

"Geri dönmüş gibi olmamızı tercih ederdim Ben..."

"Geri dönmeden önce," diye cevabı yapıştırdı Ben Raddle, "gitmek gerekir..."

"Mükemmel bir mantık Ben. Biraz da yapılacak hazırlıkları düşünelim... O tuhaf ülkeye bir yedek gömlek ve iki çift çorapla gidilmez..."

"Hiçbir şey için endişelenme Summy. Ben her şeyi üstleniyorum; sen sadece Montreal'den trene binecek ve Vancouver'da ineceksin. Hazırlıklarımıza gelince, amaçsızca uzaklara giden ve yanında bir sürü eşya götüren bir göçmeninkiler gibi olmayacak! Bize gerekenlerin hepsi zaten orada, Josias Dayı'nın madeninde; Forty Miles Creek 129'u işletirken kullandıkları. Yani sade-

ce kişisel eşyalarımızla ilgilenmemiz gerekiyor..."

"Fakat o da önemli," diye cevap verdi Summy Skim, "bazı önlemler alma zahmetine girmemize değer herhalde... Özellikle de soğuğa karşı!... Brrr! Şimdiden iliklerime kadar donmuş hissediyorum kendimi..."

"Hadi ama Summy, Dawson-City'ye vardığımızda güzel havalar hüküm sürüyor olacak..."

"Ah, bir de kıştan önce geri dönebilsek..."

"Sakin ol!..." diye cevap verdi Ben Raddle. "Kışın bile hiçbir şeyin eksik olmayacak. İyi giysiler, iyi yiyecekler. Dönerken, geldiğinden daha şişman olacaksın."

"Yo hayır! O kadarını da istemiyorum," diye cevap verdi her şeyi kabullenmeye hazır olan Summy Skim, "seni şimdiden uyarıyorum, beş kilo bile alacaksam, gelmiyorum!"

"Sen dalganı geç, Summy, geç bakalım dalganı istediğin kadar... Fakat bana güven..."

"Evet... Tamam, güven zorunlu! 2 Nisan'da, değil mi, *eldoradores* olarak yola koyuluyoruz..."

"Evet 2 Nisan, bu da bütün hazırlıklar için bana yetiyor."

"Pekâlâ Ben, madem ki önümde on beş günüm var, bu süreyi kırda geçireceğim..."

"Dediğin gibi olsun," diye cevap verdi Ben Raddle, "fakat Green Valley'de havalar henüz

düzelmemiştir."

Summy Skim, her halükârda havanın Klondike'takinden daha iyi olduğunu söyleyebilirdi. Zaten, her ne kadar kış henüz bitmemiş olsa da, birkaç gün için kendini iyi kalpli çiftçilerinin arasında bulmaktan, tarlalarını kardan bembeyaz, güzel koruları kırağı dolu, civar dereleri buzla kaplı ve Saint Laurent'ın iki kıyısının arasını da buz tabakalarıyla örtülü görmekten, yine de büyük zevk alacaktı. Dahası, etrafta dolanan vahşi hayvanları, ayıları, pumaları ve diğerlerini bir kenara bırakırsak, büyük soğuklarla birlikte, bir avcının birkaç iyi parça yakalama şansı hep vardı. Sanki Summy Skim bölgedeki herkese veda etmeye gidiyordu... Belki de uzun sürecek bir yolculuğa çıkıyordu!.. Ne zaman döneceğini kim bilebilirdi?..

"Sen de benimle gelmelisin Ben," dedi.

"Öyle mi düşünüyorsun?" diye cevap verdi mühendis. "Yol hazırlıklarıyla kim ilgilenecek?.."

Bunun üzerine hemen ertesi gün Summy Skim trene bindi, Green Valley garında atları koşulmuş, hazır bir araba onu bekliyordu ve öğleden sonra çiftliğe varmıştı.

Tahmin edileceği gibi çiftçiler Summy Skim'in gelişine oldukça şaşırdılar, şaşırdıkları kadar da sevindiler. Her zamanki gibi Summy

Skim sevgi dolu karşılamalarından çok duygulandı. Fakat bu erken ziyaretin nedenini öğrendiklerinde, efendileri olmadan yazı geçireceklerini işittiklerinde, bu haberden duydukları üzüntüyü hiç saklamadılar.

"Evet dostlarım," dedi Summy Skim, "ben ve Ben Raddle cehennemin dibi kadar uzak bir yere, Klondike'a gidiyoruz; şeytanın hüküm sürdüğü bu ülke öyle uzak ki sadece gitmek için bile dört ay ve geri dönmek için de bir o kadar gerekiyor..."

"Üstelik de bütün bunlar sadece altın külçeleri toplamak için!.." dedi çiftçilerden biri omuz silkerek.

"Tabii toplanabilirse," diye ekledi yaşlı bilge bir çiftçi, pek de cesaret vermeyen bir ifadeyle başını sallayarak.

"Bir de başarısız olamamaya dikkat etmek gerekiyor," dedi Summy Skim, "çünkü tekrar toparlanmak her zaman mümkün olmayabilir. Ne yaparsınız dostlarım, bu bir humma gibi, daha doğrusu zaman zaman dünyayı kasıp kavuran ve pek çok kurban alan bir salgın gibi!"

"Peki niçin oraya efendim?" diye sordu çiftliğin kâhyası.

O zaman Summy Skim, kuzeni ve kendisine, Josias Dayılarının ölümünden sonra nasıl bir madenin miras kaldığını ve hangi nedenlerle

Ben Raddle'ın Klondike'ta bulunmalarının gerekli olduğunu düşündüğünü anlattı.

"Evet," diye devam etti ihtiyar, "Dominion sınırlarında neler olup bittiğini duyduk, özellikle de birçok zavallı insanın canına mal olan felâketleri. Bay Skim, o ülkede kalmanız söz konusu bile olamaz; çamur yığınınızı sattığınız zaman geri döneceksiniz..."

"Bundan emin olun, dostlarım, her şeyin kendi başına hallolacağını düşünürsek, ben geri dönene kadar beş ya da altı ay geçecek ve yaz sonu gelmiş olacak!.. Bütün bir yaz ziyan olacak benim için!.."

"Kayıp bir yaz, daha da hüzünlü bir kış!" diye ekledi yaşlı bir kadın haç çıkararak ve "Tanrı sizi korusun, efendimiz!" dedi.

Green Valley'de bir hafta kalan Summy Skim, Ben Raddle'a katılmanın zamanının geldiğini düşündü. Onun da yapması gereken bazı kişisel hazırlıklar vardı. Bu iyi yürekli insanların yanından ayrılırken hepsi çok duygulandı. Birkaç hafta içinde Nisan güneşinin Green Valley'nin ufkunda yükseleceğini, karlarda ilkbaharın ilk yeşilliklerinin çıkacağını, şu uğursuz yolculuk olmasaydı her yıl yaptığı gibi kışın ilk soğuklarına kadar geri gelip buradaki eve yerleşeceğini düşününce üzülüyordu! Green Valley'ye Ben Raddle'dan bir mektup gelmesini ve ona

projelerine son vereceklerini bildirmesini umut etmişti. Fakat o mektup hiç gelmedi... Hiçbir şey değişmemişti... Önceden belirlenen tarihte yola çıkacaklardı... Bu yüzden Summy Skim gara gitmek zorundaydı ve 31 Mart günü sabahı Montreal'de kendisini, kuzeninin karşısında buldu. Karşısına bir soru işareti gibi dikildi:

"Yeni birşeyler yok mu?.." diye sordu.

"Hiçbir şey yok, Summy, ama hazırlıklarımız tamamlandı..."

"Her şeyi yanına aldın demek ki..."

"Vancouver'da edineceğimiz erzak dışında her şeyi," diye cevap verdi Ben Raddle. "Sadece giysilerle ilgilendim. Silahlara gelince, sende seninkiler, bende de benimkiler var. Mükemmel durumdalar, hem biz de onlara alışkınız... İki iyi tüfek ve tam bir av takımı... Fakat orada gardrobunu yenilemek mümkün olmayacağı ve Klondike'ta çarşı kurulmadığı için tedbirli davranarak yanımızda işte şunları götüreceğiz: Dört tane yün gömlek, iki tane içlik ve yün iç don, bir tane kalın yün kazak, bir tane kadife takım, kaba kumaştan iki tane pantolon, iki tane ince kumaştan pantolon, bir tane mavi kumaştan takım elbise, içinde ve kapüşonunda kürk olan bir deri ceket, aynı biçimde şapkası olan su geçirmez bir denizci giysisi, bir kauçuk manto, altı çift ayak numaramıza uygun, altı çift de bir numara bü-

yük çorap, kürklü bir çift ceket ve deri eldivenler, altı kalın çivili bir çift av botu, iki çift mokasen, bir çift kar ayakkabısı bir düzine mendil, havlu..."

"Eh!" diye haykırdı Summy Skim, ellerini havaya kaldırarak, "işte on yıllık eşya..."

"Hayır... sadece iki yıl için!"

"Sadece mi Ben!.. 'Sadece' dehşet verici bir söz!.. Hani Dawson-City'ye gidip 129 numaralı, madeni elden çıkarıp Montreal'e geri dönecektik..."

"Kesinlikle öyle Summy, eğer 129 numaralı madenin değerini verirlerse bize..."

"Ya vermezlerse?.."

"Göreceğiz Summy!"

Bir cevap elde etmek mümkün olmadığı için Summy Skim ısrar etmedi ve yola çıkmadan önceki iki günde Jacques-Cartier sokağındaki ev ile Bay Snubbin'in yazıhanesi arasında acı çeken bir ruh gibi dolanıp durdu.

Uzun sözün kısası, 2 Nisan sabah erkenden iki kuzen, bagajlarının çoktan taşınmış olduğu Montreal garına gittiler. Eşyalar çok fazla değildi ve ancak Vancouver'da tamamlandıktan sonra gerçekten rahatsızlık veren bir yük haline geleceklerdi.

Yolcular, eğer Montreal'den ayrılmadan önce Canadian Pacific Şirketi'ne başvururlarsa, Skag-

way için buharlı gemiye bilet alabilirlerdi. Fakat Ben Raddle Dawson-City'ye gidiş yolu konusunda henüz kararını vermemişti, ya Yukon Nehri'ni ağzından Klondike'ın merkezine kadar takip edecekler, ya da Skagway'in ardında, İngiliz Kolombiyası'nın dağları, ovaları ve gölleri arasından kıvrılarak giden yolu izleyeceklerdi.

Böylece iki kuzen sonunda yola çıkmışlardı, biri güven dolu, diğerini sürüklüyor, diğer kuzense boyun eğiyordu. Zaten en iyi şartlarda yolculuk edeceklerdi. Birinci sınıf vagonun en konforlu kompartımanlarından birindeydiler ve Montreal ile Vancouver arasında altı gün süren, dört bin yedi yüz kilometrelik bir yolculuk söz konusu olunca, bundan azı da olmazdı zaten.

Yolun ilk bölümünde tren Dominion'un, birbirinden çok farklı yöreleri olan orta ve doğu bölümünü aştı. Ancak Büyük Göller bölgesini geçtikten sonra, özellikle İngiliz Kolombiyası yakınlarında daha az nüfuslu ve kimi zaman ıssız yörelere girecekti. Summy Skim ve Ben Raddle Kuzey Amerika'nın bu köşesini ilk kez ziyaret ediyorlardı.

Hava güzeldi, serin ve temizdi, gökyüzü hafif bir sisle kaplıydı. Termometredeki civa sütunu sıfır civarlarında dolaşıyordu, civa sıfırın üstündeyken hava kuru ve sert olur, altındayken kısa süreli kar yağışı görülüyordu.

Önlerinde, göz alabildiğine uzanıp giden bembeyaz düzlükler vardı. Bunlar birkaç hafta içinde tekrar yeşillenecek ve birçok derenin buzları çözülecekti. Çok sayıda kuş sürüsü treni geçerek batıya yöneliyor ve büyük kanat darbeleriyle uzaklaşıp gidiyorlardı. Yolun iki tarafında, kar tabakasının üstünde ufuktaki ormanlara doğru vahşi ve evcil hayvanların izleri seçiliyordu. İşte insanın kolaylıkla takip edebileceği ve birkaç el de ateş edebileceği patikalar! Vagonda hapsolan ve av içgüdüsünü tatmin edemeyen Summy Skim'in sabırsızlığını ve özlemini varın siz düşünün!

Gerçekten de bir av söz konusuydu! Vancouver'a doğru ilerleyen bu trendeki avcılar, ancak ve ancak altın avcılarıydı ve yanlarındaki köpekleri keklik ya da tilki yakalamak, alageyikleri ya da ayıları takip etmek için eğitilmemişlerdi! Hayır! Onları Montreal'de satın almış olan efendilerinin, İngiliz Kolombiyası'nın Skagway ile Klondike bölgesi arasında kalan bu bölümünde buz tutmuş gölleri ya da nehirleri geçmek gerektiğinde onları kızakların çekilmesinde kullanmaktan başka niyetleri yoktu.

Montreal'de binen ya da Canadian Pacific Railroad'un çeşitli istasyonlarından toplanan yolcular arasında, en korkunç sefalete, soğuğa, hastalıklara göğüs gererek Yukon'daki altın ya-

taklarının çamurunda servet aramaya giden göçmenler, köylüler, şehirliler yok muydu?..

Evet, altın ateşi daha yeni başlıyordu. Eldorado, Bonanza, Hunter, Bear, Gold Bottom'da, uzunluğu iki yüz kırk kilometreden kısa olmayan Klondike River'ın bütün bu kollarında sayısız maden yataklarının bulunduğu haberleri geliyordu sürekli; maden arayıcılarının her bir elekte on beş bin franklık altın yıkadıkları madenlerden bahsediliyordu. Dolayısıyla göçmen akını da artarak sürüyordu; Avustralya'ya, Kaliforniya'ya, Transvaal'e koştukları gibi, Klondike'a da koşup geliyorlardı ve ulaşım şirketleri yetersiz kalıyordu. Zaten bu trenlerin taşıdıkları, malzemeleri tam, gelecekle ilgili hiçbir endişeleri olmayan, sürekli olarak erzak ve giyecek ikmalleri yapılan, Amerika ya da Avrupa'nın büyük bankalarının desteği ile örgütlenmiş o sendikaların, şirketlerin temsilcileri değildi. Hayır, kaderin her türlü cilvesine karşı korunmasız, memleketlerinden sefalet yüzünden ayrılan zavallı insanlardı ve talihlerinin yaver gideceğini umuyorlardı. Zaten kendi hesaplarına çalışma imkânları olmasa da, kol güçlerini işçisizlikten çalışması durmuş olan madenlerin sahiplerine kiralayabilirlerdi. Şüphesiz, ücretler çok yüksekti, günlük yetmiş seksen frangı buluyordu. Fakat durum böyle olsa da, Klondike toprakların-

da yaşam çok pahalıydı ve zorunlu ihtiyaç maddeleri her yerdekinden yirmi kat daha pahalıydı! Gerçekten de talih işin içine girmezse, çabuk zengin olmanın imkânı yoktu.

Bu arada Transcontinental Route'un treni son hızla ilerliyordu. Summy Skim ve Ben Raddle bu uzun yolculuk boyunca konfor eksikliğinden şikâyet edemezlerdi, gündüzleri emirlerinde bir oturma odası, geceleri geçirmek için bir yatak odaları, Montreal'in en iyi kafelerinde olduğu gibi, gönüllerince sigara içebilecekleri bir tütün odası, servisin ve güzel yemeklerin eksik olmadığı bir yemek odası, yolculuk sırasında banyo yapabilecekleri bir banyoları vardı. Ama bütün bunlar Summy Skim'in Green Valley'deki evlerinin eksikliğini duymasını engellemiyordu.

Dört saat içinde tren, bir tepenin üstünden etrafa hâkim olan, buraların en önemli kereste kaynağı kente, dünyanın merkezinde olma iddiası aşağı yukarı kanıtlanmış olan, Dominion'un başkenti Ottawa'ya vardı.

İleride, Carlton Jonction yakınlarında Ottawa'nın rakibi, eskiden Dominion'un başkenti olan Toronto görülebilirdi. Herhalde bütün Kanada metropolleri sırayla başkent olacaktı!

Hızla batıya yönelen tren, nikel madenlerinin işletilmesiyle zengin olan bir bölgeye, hattın ikiye ayrıldığı, Sudbury istasyonuna vardı. Su-

perior Gölü'nü dolanarak, Fort William yakınlarındaki Port-Arthur'a bağlanan kuzey hattını takip etti. Bu geniş gölün bütün istasyonlarında, Heronbay'de, Schreiber'deki uzun molalar sırasında iki kuzen buraların denizcilik bakımından önemini keşfettiler; Bonheur, Ignace, Eagle River, Rab Portage'dan, maden kaynaklarının bir servet olduğu yerlerden geçerek büyük bir şehir olan Winnipeg'e geldiler.

Bu yolculukla ilgili en az birkaç anısının olmasını isteyen Summy Skim'e birkaç saatlik duraklama özellikle bu kentte az geldi. Evet, kırk bin nüfuslu ve Western Canada'nın en güzel çiftliklerine sahip olan bu şehri gezmeye seve seve bir iki gün ayırabilirdi... Fakat demiryolu tarifeleri konusunda gevşek davranılmaz. Trendekilerin çoğu yolculuk etmek değil, kısa zamanda ve hızla belirli bir yere varmak istiyordu. Tren, Portage la Prairie, Brandon, Ebrehorn, Broadview gibi çok sayıda kasabaya uğruyordu; ama etrafta işlenmiş topraklar, bufaloların binlercesinin dolandığı geniş av sahaları olması yolcuların umurunda değildi. Summy Skim, Klondike'ta altı hafta yerine, burada altı ay geçirmeyi tercih ederdi.

"Ne yapalım, Dawson-City civarlarında bufalolar yoksa," diyordu Ben Raddle, "sen de Kanada geyiği avlarsın."

Zaten tren, Regina-City'yi geçtikten sonra Kayalık Dağlar'daki Crow New Pass'a yöneldi, birkaç saat Calgary-City'de durakladıktan sonra, bu sefer de kömür yatakları bakımından zengin bir bölge olan İngiliz Kolombiyası'nın sınırlarına dayanınca başka hayvanlar göründü.

Klondike'a varmak için göçmenlerin bazen kullandıkları bir diğer yol da buradan ayrılıyordu. Avcıların tercih ettiği bu yoldan Summy Skim seve seve gidebilirdi. Yol, av bakımından zenginliği ile ünlü olan Cassiar yöresinin içinden geçiyordu. Edmonton, Fort Saint John, Peace River, Dease, Francis, Pelly'den geçerek İngiliz Kolombiyası'nın kuzeydoğusunu Yukon'a bağlıyordu. Fakat uzun ve zor olan bu yol, iki bin kilometreyi aşan bir güzergâhta yolcuların sık sık ikmal yapmalarını gerektiriyordu. Gerçekten de bu bölge altın bakımından zengindi; hemen hemen bütün nehirlerde altın bulunuyordu; fakat kaynak bakımından fakirdi ve ancak Kanada Hükümeti her on beş fersahta bir han kurduğu zaman kullanılabilir hale gelecekti.

Kayalık Dağlar'ı geçerken yolcular, yükselen yol dönemeçlerinde Stephen doruğunu, Cathedral Peak'i, bütün bu büyüleyici manzaraları ve özellikle de erimeyen karlardan şapkalarıyla dev Selkirk tepelerini, göz alabildiğine uzanan buzulları görebilirlerdi. Lokomotifin kişnemeleriy-

le bozulan bu ıssızlıkların ortasında "silence of all life" hüküm sürüyordu.

Montreal'den ayrılmadan önce, Summy Skim, Canadian Pacific Railway tarafından büyük bir özenle yayınlanmış *Short* adında bir gezi rehberi edinmişti. Her ne kadar kitapta adı geçen ünlü yerlerin hepsini gezemeyecek olsa da, en azından onlarla ilgili yazılanları okuyordu. Trenin durakladığı çeşitli istasyonlarda otel seçimi için de kitaba başvurdu. Field istasyonundaki *Skyte-house* ve Selkirk Dağları'nın olağanüstü manzarasına sahip *Glacier-house*'daki gibi, yemek vagonunun monotonluğundan onu biraz kurtaran, dikkat çekici bir konfora ve mükemmel bir mutfağa sahip, birinci sınıf oteller vardı.

Tren batıya doğru ilerledikçe yeni yöreler önlerinde uzanıyordu, verimliliği hâlâ tükenmemiş, çalışmanın büyük bir mahsulü garantilediği zengin verimli topraklar değildi. Hayır! Buralarda altına rastlanmıştı ve hâlâ çok fazla miktarda altın çıkan, değerli madenleri kumla karışık olarak taşıyan bütün bir akarsu ağı, Kootaway toprakları ve Cariboo'nun Gold Fields yöreleriydi önlerinde uzanan. Klondike'a kadar uzun ve zorlu bir yolculuğa ve onca masrafa katlanan maden arayıcılarının kolayca ulaşabilecekleri bu topraklara neden daha sık gelmediğini insan merak ediyordu.

Tren Summy Skim'i Montreal'den ve Green Valley'den daha da uzaklara taşıdıkça avcı kuzen söyleniyordu:

"Gerçekte işte bu Cariboo'da şansını denemeliydi Josias Dayı!... Biz de şimdi varmış olurduk!... Madeni işletmek gerekip gerekmediğini çoktan bilirdik!... Yirmi dört saat içinde para yapardık ve yokluğumuz bir haftayı aşmazdı!..."

Evet gerçekten de öyleydi, fakat Summy Skim'in kaderinde o korkutucu Klondike'a kadar maceranın peşinden gitmek ve Forty Miles Creek'in çamurlarına batmak yazılıydı.

Böylece tren İngiliz Kolombiyası'nın kıyı sınırına doğru, güneybatıya kıvrılarak ilerledi. Yolculuğun dört bin altı yüz yetmiş beş kilometrelik bu son bölümünde dikkat çekici hiçbir olay olmadı ve altı gün sonra iki kuzen Canadian Pacific Railroad'un vagonunu terk ederek Vancouver'a ayak bastılar.

4

VANCOUVER

Vancouver şehri, İngiliz Kolombiyası kıyılarının açıklarında bulunan ve aynı adı taşıyan büyük adanın üzerinde kurulmamıştı. Kıtadan denize uzanan toprak parçasının bir kısmını kaplıyordu ve bir metropolden ibaretti. İngiliz Kolombiyası'nın on altı bin nüfuslu Victoria adlı başkenti, adanın güneydoğusunda bulunuyordu; altı bin nüfuslu New-Westminster da aynı yerdeydi.

Vancouver, kuzeybatıya uzanan girintili çıkıntılı Juan de la Fuca Boğazı'na açılan bir koyun ucuna kurulmuştu. Koyun gerisinde, bir katedralin yüksek kulelerini saklayabilecek kadar sık sedir ve çam dallarının arasında bir kilisenin çan kulesi yükseliyordu.

İlk başta, 1786 ve 1789'da ilk sakinleri olan İspanyol Quadra ve İngiliz Vancouver'ın ismini taşıyan adanın güney geçidini takip ettikten sonra, bu kanal doğu ve kuzey kıyılarını dolanıyor-

du; doğu kıyılara Georges, kuzey kıyılara Johnston ve Kraliçe Charlotte adı verilmişti. Görüldüğü gibi Vancouver limanı, ister Kanada kıyıları boyunca aşağı doğru insinler, ister Amerika Birleşik Devletleri kıyıları boyunca yukarı çıksınlar, Pasifik'ten gelen gemilerin kolayca ulaşabileceği nitelikteydi.

Vancouver şehrinin kurucuları geleceği görebilmişler miydi? Her ne kadar Klondike'taki altın yataklarının keşfi şehre fazlasıyla hareketlilik getirse de, bu konuda bir cevap veremeyiz. Apaçık olan, şehrin yüz binlik bir nüfusa yeterli olduğu ve birbirlerini dik açılarla kesen sokaklarında ulaşımın kolay olacağıydı. Kiliseleri, bankaları ve otelleri vardı; gazla ve elektrikle aydınlanıyordu; Burardi Inlet'in kuzeyindeki kaynaklardan su ihtiyacını karşılıyordu, False-Bay halicindeki köprülerle ulaşımı sağlıyordu ve yarımadanın kuzeybatısında, üç yüz yirmi hektarlık bir yüzölçümüne sahip olan bir parkı vardı.

Gardan ayrılınca, Summy Skim ve Ben Raddle, rehber kitaplarının tavsiyesi üzerine Klondike'a doğru yola çıkacakları güne kadar kalmak üzere *Westminster Hotel*'e gittiler.

Fakat otelde hiç boş oda yoktu. Trenlerin ve gemilerin yirmi dört saat içinde yaklaşık on iki bin göçmen taşıdığı bu mevsimde yolcular akın akın geliyorlardı. Şehrin bundan elde ettiği geli-

ri tahmin etmek zor değildi ve özellikle de fahiş fiyatlarla yabancılara yiyecek ve barınak sağlama işlerini üstlenen kent sakinleri için. Mıknatısın demiri çekmesi gibi göçmenler de altının onları çektiği topraklara varmak için o kadar çok acele ediyorlardı ki, burada mümkün olduğunca az kalıyorlardı. Fakat gidebilmek de pek kolay değildi, Meksika ve Birleşik Devletler'in çeşitli iskelelerinde konaklayarak kuzeye doğru çıkan çok sayıda buharlı gemide de yeterli yer yoktu.

Bazıları ise, Pasifik üzerinden gidip Alaska'nın batı kıyılarında Saint-Michel'de Yukon'un ağzına varıyorlar ve ırmaktan Klondike'ın başkenti Dawson-City'ye ulaşıyorlardı. Çoğunun hedefi, Victoria ve Vancouver'dan geçip Amerikan kıyılarını takip ederek Dyea ya da Skagway'e ulaşmaktı. Ben Raddle'ın bu iki güzergâhtan hangisini seçeceği ise ancak mühendisin çözeceği bir soruydu. Fakat bu arada Summy Skim ile kuzeni, en azından ne servis ne de yiyeceklerden yakınabilecekleri *Vancouver Hotel*'in bir odasına iyi kötü yerleştiler.

Söz konusu odaya kavuşur kavuşmaz, Summy Skim'in ilk sorduğu soru şu oldu:

"Peki Vancouver'da ne kadar kalacağız Ben?.."

"Yaklaşık dört gün," diye cevap verdi Ben Raddle, "çünkü *Foot-Ball*'un dört gün sonra gel-

mesi gerekiyor..."

"*Foot-Ball* mu?" diye karşılık verdi Summy. "*Foot-Ball* da nesi?"

"Canadian Pacific'in, bizi Skagway'e götürecek olan buharlı gemisi; hemen bugün onda iki yer ayırtacağım..."

"Öyleyse Ben, Klondike'a giden iki farklı yol arasında seçimini yaptın mı?.."

"Dört bin beş yüz kilometre yol katederek Yukon'un ağzına varmaya karar veremediğim an seçim yapılmıştı Sumny. Biz de genellikle takip edilen yolu seçeceğiz ve İngiliz Kolombiyası kıyıları boyunca ilerleyerek Skagway'e hiç yorulmadan varacağız. Yılın bu zamanında Yukon'un yatağı hâlâ buzlarla doludur ve buzlar çözülürken gemilerin battığı sık görülür; tabii Temmuz ayına kadar gecikebilirler de. Tam tersine *Foot-Ball*'un Skagway'e, hatta Dyea'ya varması bir haftadan fazla almaz. İndikten sonra hayli dik olan Chilkoot ya da White Pass yamaçlarını aşmamız gerekecek. Fakat bunun ötesinde kâh karadan kâh göllerden geçerek bizi Dawson-City'ye götürecek olan Yukon'a varacağız. Hedefe Haziran ayının başında, yani uygun zamanda ulaşacağımızı tahmin ediyorum, bunun için de *Foot-Ball*'u sabırla beklemekten başka yapacak bir şey yok."

"Peki nereden geliyor bu sportif isimli gemi?..." diye sordu Summy Skim.

"Skagway'den; Vancouver ile Skagway arasında sürekli sefer yapıyor. En geç bu ayın 14'ünde gelmesi bekleniyor."

"Öyleyse Ben, madem ki bu sana uyuyor, ben şimdiden *Foot-Ball*'a binmek istiyorum..."

"Projemi onaylıyor musun Summy?.."

"Tamamen, madem ki kaderimiz Klondike'a gitmek, bizi en iyi şartlarla oraya ulaştırman için sana güveniyorum."

İki kuzenin Vancouver'da yapacak fazla birşeyleri yoktu. Araç gereç tamdı. Öte yandan, Josias Dayı'nın araç gereci onların kullanımına kaldığına göre, bir madenin işletilmesi için gerekli aletleri de edinmeleri gerekmiyordu. *Foot-Ball*'daki yolculukları boyunca, Transcontinental Pacific trenindeki konforu bulacaklardı. Ben Raddle'ın asıl Skagway'de Dawson-City'ye ulaşım imkânlarını sağlaması, göllerden geçmek için takılıp sökülebilir bir sandal edinmesi, buzlu ovalarda sürecekleri kızaklar için bir köpek sürüsü satın alması gerekecekti. Birkaç haftalık yolculuk için gerekli erzakla birlikte onları Dawson-City'ye götürecek bir rehberin gerekli olup olmadığına da karar verecekti. Tabii ki bu çok pahalıya gelecekti, fakat harcamaları karşılamak ve hatta daha da fazlasını çıkartabilmek için bir

ya da iki güzel külçe yeterli değil miydi?..

Ayrıca, cansıkıcı demeyelim de fazlasıyla talepkâr olan Kanada gümrüğü ile işleri yoluna koymak gerekiyordu.

Şehirde hareketlilik o kadar fazlaydı, yolcular öyle bir akın ediyorlardı ki Summy Skim'in canı hiç sıkılmıyordu. Dominion'un doğusundan olduğu kadar, Birleşik Devletler'den de gelen trenlerden daha ilgi çekici hiçbir şey olamazdı. Buharlı trenlerin Vancouver'a getirdiği binlerce yolcunun boşalmasını seyretmek de eğlendiriciydi. Skagway'e ya da Saint-Michel'e yola çıkmayı bekleyen çok sayıda insan sokaklarda avarelik ediyor, elektrik ışığına boğulmuş rıhtımlarda kalasların altına ya da limanın her köşesine sığınıyorlardı.

Klondike hakkında yapılan reklamların buraya çektiği yersiz yurtsuz türlü türlü macerapereste oluşan bu kalabalıkta düzeni ve gözetimi polis sağlıyordu. Her adımda, madencilerin bıçakları her zaman hazır olduğu için kanla sonuçlanacak her türlü kavgada müdahaleye hazır ölü yaprak rengi karanlık bir üniforma giymiş memurlara rastlanıyordu.

Bu polis memurları çoğunlukla tehlikeli olan görevlerini, her toplumsal sınıftan insanın ve özellikle de düşkünlerin birbiriyle çatıştığı bu göçmenler dünyasında çok önemli olan görevle-

rinin gerektirdiği büyük bir gayret ve cesaretle yerine getiriyorlardı. Belki de bu polisler Yukon'un çamurunu yıkamanın daha az tehlikeli ve daha kazançlı olduğunu düşünüyorlardı. Klondike'ın işletilmeye başlandığı ilk zamanlar, beş polis memurunun ülkelerine iki yüz bin dolar kazançla geri döndüklerini nasıl unutabilirlerdi... Diğer pek çokları gibi altın sarhoşluğuna kapılmamak için büyük gayret göstermeleri gerekiyordu.

Pek çok defalar rehber kitabını karıştırırken, Summy Skim kış boyunca hava sıcaklığının sıfırın altında elli santigrata kadar düştüğünü öğrendiğinde biraz etkilendi. Her ne kadar Dawson-City kuzey kutup dairesinin içinde olsa da bunda biraz abartı vardır diye düşündü. Yine de onun kafasını en çok karıştıran, Vancouver sokaklarından birinde, optik malzemesi satan bir dükkânda sıfırın altında doksan dereceye kadar işaretlenmiş birçok termometre görmesi oldu.

"Kesinlikle burada abartı söz konusu!" dedi kendi kendine. "Klondike'lılar soğuklarıyla övünüyorlar ve bunun değerini arttırmak için de abartıyorlar."

Summy Skim optik malzemeler satan dükkâna girdi ve satıcıdan, aralarında seçim yapması için kendisine birkaç termometre göstermesini rica etti.

Satıcı, vitrininden aletlerin farklı modellerini çıkardı ve ona sundu. Hepsi, hâlâ Birleşik Krallık'ta kullanılmakta olan Fahrenheit ile değil, Fransız gelenekleriyle dolu olan Dominion'da daha çok benimsenmiş olan santigratla derecelendirilmişti.

"Bu termometreler özenle mi hazırlandı?.." diye sordu Summy Skim.

"Kesinlikle bayım," diye cevap verdi satıcı, "memnun kalacağınızı sanıyorum..."

"En azından yetmiş ya da sekseni gösterdikleri gün değil," dedi Summy Skim en ciddi ses tonuyla.

"Tabii," diye karşılık verdi satıcı, "önemli olan doğru göstermeleri."

"Dediğiniz gibi bayım; acaba civa sütununun sıfırın altında altmışa kadar indiği oluyor mu?.."

"Sık sık bayım ve hatta pek çok kereler."

"Vay canına," dedi Summy Skim, "Klondike'ta bile bir termometrenin bu kadar aşağılara düşeceğini kabul etmek zor..."

"Ama neden olmasın," diye cevap verdi satıcı gururla, "acaba beyefendi daha gelişmişini ister mi?.."

"Yok yok, teşekkür ederim..." diye cevap verdi Summy Skim, "altmışa kadar inenle yetinirim!"

Bu termometreyi satın almak ne işe yarar ki

diye düşünebilirdi Sumny Skim: Sert kuzey rüzgârıyla kızarmış gözkapaklarının altındaki gözler çatlak çatlak olunca, insanın verdiği nefes çevresine kar olup düşünce, yarı yarıya donmuş kan damarlarda buz olup kalacak noktaya gelince, parmakların derisi soyulmadan bir metal eşyaya dokunmak mümkün olmayınca, sanki ateş bütün sıcaklığını kaybetmiş gibi en harlı ocakların karşısında titreyince, sıcaklığın sıfırın altında altmış mı, yoksa seksen derece mi olduğunun önemi kalmaz, öğrenmek için de bir termometre gerekmez.

Bu arada günler akıp gidiyordu ve hazırlıklarını tamamlamış olan Ben Raddle *Foot-Ball*'un gelişini beklerken duyduğu heyecanı saklamıyordu. Yoksa buharlı gemi gecikmiş miydi?.. Skagway'den 10 Nisan'da ayrıldığı biliniyordu. Oysa yol altı günden fazla sürmüyordu ve geminin çoktan Vancouver açıklarında gözükmüş olması gerekirdi.

Aslında buradaki molası çok kısa olacaktı; önceden yer ayırtmış birkaç yüz yolcuyu alacak kadar kalacaktı. Ne yüklenecek, ne de indirilecek yükü vardı. Bu gemi ile mal taşınmıyordu, sadece göçmenleri ve onların eşyalarını götürüyordu. Kazanların temizlenmesi, kömür ambarlarının doldurulması, içme suyu depolaması gerekiyordu. Bütün bunlar yirmi dört, en fazla otuz

altı saatlik işti ve kıyı boyunca ve çoğunlukla da adaların korumasında yapılacak yolculuğun yavaşlığından endişe etmeye hiç gerek yoktu.

Dawson-City'nin gıda ve araç gereç ihtiyacının karşılanmasına gelince, hiç yolcu almadan, Skagway'e kadar un, içecek, konserve et, kurutulmuş sebze taşıyan buharlı yük gemileriyle yapılıyordu. Dahası, *Foot-Ball*'dan sonra, binlerce göçmeni Klondike yönüne taşıyacak başka gemiler de bekleniyordu. Vancouver'ın otelleri ve hanları onları barındırmaya yetmiyordu ve aileler hep birlikte yıldızların altında uyuyorlardı. Şimdi çektikleri sefaletten, gelecekte onları bekleyen sefaleti tahmin edin, daha da sert havalarda barınaksız kalacaklardı!

Bu zavallı insanların çoğu Vancouver'dan Skagway'e gidecekleri gemide daha rahat olmayacaklardı ve daha sonra Skagway'den Dawson-City'ye kadar da önlerinde ne bitmek bilmez, ne korkunç bir yolculuk vardı! Gemide, baş ve kıçtaki kamaralar parasını ödeyebilecek yolculara ancak yetiyordu. İki güverte arası altı yedi günlük yolculuk boyunca buraya yığılan ailelere korunak oluyordu. Hatta bazıları hayvanlar gibi sintineye kapatılmayı kabul ediyordu; güvertede, kutup dairesine yakın yerlerde sık rastlanan buz yüklü boralara ve kar fırtınalarına, atmosferin bütün cilvelerine açık olmaktan daha iyiydi bu.

O dönemde Vancouver sadece yeni ve eski dünyadan gelen göçmenlerin istilasına uğramış değildi. Kötü mevsimi Dawson-City'nin buzullarında geçirmek istemeyen yüzlerce madenciyi de saymamız gerekirdi. Kış boyunca madenleri işletmek mümkün değildi; yer on on iki ayak kalınlığında karla kaplı olduğunda ve sıfırın altında kırk elli derecede kalmış, granit kadar sert kalın tabakalar kazmaları kırdıkları zaman, bütün çalışmalar mecburen askıya alınıyordu.

Şansı bir ölçüde yaver gitmiş olan maden arayıcıları İngiliz Kolombiyası'nın başlıca kentlerine geri dönmeyi tercih ediyorlardı. Harcayacak altınları vardı ve akıl almaz bir savurganlıkla harcıyorlardı. İyi talihin onları hiç terk etmeyeceğine dair inançları vardı... Gelecek mevsim bereketli olacaktı... Yukon ve Klondike'taki akarsularda yeni yataklar keşfedilmişti ve bir yığın altın külçesi bulacaklardı. Nisan sonunda ya da Mayıs başında maden yataklarına geri dönme ve yeniden çalışmaya başlama vakti gelecekti. Bu kişiler kışın altı yedi ayını geçirmek için otellerin en iyi odalarında kaldıkları gibi, kuzey yolunu tutmak için Skagway'e giderken de gemilerde en iyi kamaraları tutarlardı.

Summy Skim, en sinirli, en kaba, en gürültücü olanların, oyun salonlarında her türlü aşırılığı yapanların, kumarhanelerde ellerinde parala-

rıyla efendilik taslayanların bu tür madenciler arasından çıktığını çabucak fark etmişti.

Bu kötü şöhretli madencilerden biriyle de bakın nasıl koşullar altında tanıştı. Ve maalesef geleceğin de göstereceği gibi, ilişkileri orada kalmayacaktı.

15 Nisan sabahı buhar düdükleri çalmaya başladığı sırada, Summy Skim ve Ben Raddle rıhtımda dolaşıyorlardı.

"Yoksa bu *Foot-Ball* mu?" diye sordu kuzenlerden en sabırsız olanı.

"Sanmam," diye cevap verdi öbürü, "çünkü düdükler güneyden geliyor, oysa *Foot-Ball*'un kuzeyden gelmesi gerekiyor."

Aslında Juan de la Fuca Boğazı'dan çıkarak Vancouver limanına giren bir buharlı gemiydi bu ve dolayısıyla Skagway'den geliyor olamazdı.

Yine de Ben Raddle ve Summy Skim her gemi gelişinde toplanan kalabalığın arasına karışarak dalgakıranın ucuna yöneldiler. Zaten yüzlerce yolcu, kuzeye sefer yapan başka bir buharlı gemi ile yollarına devam edebilmek için beklemek üzere gemiden inecekti.

Bu gemi, Acapulco limanından Amerika kıyılarındaki bütün limanlara uğrayarak gelen iki bin beş yüz tonluk *Smyth* gemisiydi. Kıyı seferleri yapan bu gemi, yolcularını Vancouver'a bıraktıktan sonra bağlı olduğu limana dönecekti.

Smyth'ten inen yolcular, Vancouver'da ya Skagway ya da Saint-Michel yoluyla Klondike'a gidecek olanların kalabalığını arttırmışlardı. *Foot-Ball* bütün bu insanları taşımaya kesinlikle yetmezdi ve Dawson-City'ye gidecek göçmenlerin çoğu diğer buharlı gemilerin gelişini beklemek zorunda kalacaktı.

Ben Raddle ve Summy Skim koya girerken daha da belirginleşen düdük seslerinin *Foot-Ball*'u haber vermesini tercih ederlerdi elbette. Fakat her ne kadar gelen *Smyth* olsa da, yolcuların inişini izlemek onlara ilginç geldi.

Yolcu gemisi dubalı köprüye yanaştığında, bir yolcunun, geminin iskele kapısına ilk varanlardan biri olmak için nasıl deli gibi çırpındığı görüldü. Şüphesiz, *Foot-Ball*'da yerini tutmak için telaşlanıyordu. Uzun boyu, kaba ve güçlü bedeniyle, siyah ve gür sakallı, güneyli erkeklere özgü esmerleşmiş teni, sert bakışları, vahşi görünüşü olan, antipatik bir adamdı. Görünüşüne bakılırsa aynı uyruktan olan ve ondan daha sabırlı, daha sevimli gözükmeyen bir başka yolcu ona eşlik ediyordu.

Gemiden inmeye, buyurgan ve gürültücü yolcu kadar acele eden başkaları da vardı. Fakat polislerin ve kaptanın buyruklarını umursamadan, yanındakiler iterek, dirsekleyerek, boğuk

bir sesle yarı İngilizce, yarı İspanyolca küfrederek iskeleye yönelen adamı geçmek imkânsızdı.

"Eh!" diye haykırdı Summy Skim, "işte iyi bir yol arkadaşı diye ben buna derim, eğer *Foot-Ball*'a binecekse..."

"Sadece birkaç günlük bir yolculuk," diye cevap verdi Ben Raddle, "bu sırada ondan uzak durmayı ya da onu uzak tutmayı beceririz..."

O anda, iki kuzenin yakınında duran meraklı biri haykırdı:

"Güzel! Lanet olası Hunter bu. Demek ki bu akşam batakhanede arbede var, eğer hemen bu gün Vancouver'ı terk etmezse!.."

Summy Skim, şu Hunter'ın çok ünlü olduğunu, fakat bunun hiç de iyi bir ün olmadığını anladı. Belki de Klondike'ta güzel mevsimi geçirdikten sonra, yeniden işe koyulmak için uygun zamanı beklerken kendi memleketine dönen şu serüvencilerden biriydi.

Aslında asabi tiplerden biri olan, İspanyol kanına Amerikan kanı karışmış Hunter, kendi memleketi Texas'tan geliyordu. Altın arayıcılarıyla dolu bu kalabalık, onun aşağılık içgüdülerine, iğrenç alışkanlıklarına, kaba ihtiraslarına, her şeyin tesadüflere bırakıldığı düzensiz varoluşuna çok uyan bir ortamdı. Eğer bugün arkadaşıyla Vancouver'a geliyorsa, bu gerçekten de *Foot-Ball*'a binmek içindi. Fakat yolcu gemisinin otuz

altı ya da kırk sekiz saatten önce gelmeyeceğini öğrenince, altı gün önce Summy Skim ve Ben Raddle'ın yerleştikleri Westminster Hotel'e[1] gitti.

Kuşkusuz iki kuzen, böyle bir adama katlanmak zorunda kalacakları için sevinç duymuyordu. Fakat hem otelde hem de olduğu kadar, Vancouver ile Skagway arasındaki yolculukta ondan uzak durmaya çalışacaklardı.

Ancak Summy Skim, bu Hunter'ın kim olduğunu sorduğunda:

"Eh! Onu kim tanımaz ki," cevabını aldı, "hem Dawson-City'de, hem de Vancouver'da pek ünlüdür!..."

"Bir madenin mi sahibi?..."

"Evet... Kendi işlettiği bir madenin."

"Nerede bu maden?"

"Forty Miles'da."

"Ya numarası kaç?.."

"127..."

"Pek güzel!" diye haykırdı Summy Skim, "bizimki de 129!.. Biz bu berbat Teksaslı'nın komşularıyız!.."

İki gün sonra Kraliçe-Charlotte Boğazı'ndan *Foot-Ball*'un geçişi bildirildi ve gemi, yirmi dört saat moladan sonra 17 Nisan sabahı tekrar denize açıldı.

1 Jules Verne Westminster'de yer bulamadıkları için Vancouver'e yerleştiklerini unutmuş! (yhn.)

5

FOOT-BALL'UN GÜVERTESİNDE

Buharlı gemi *Foot-Ball* on iki bin tonilatoluktu ve eğer bir o kadar yolcusu olamıyorsa, bunun nedeni denizcilik müfettişinin daha fazla yolcunun binmesine izin vermemesiydi. Zaten şimdiden, geminin gövdesinde üzeri çizili sıfır ile boyanmiş olan su kesimi çizgisi normal seviyesinin altındaydı. Yirmi dört saatte iskeledeki vinçler güverteye ağır malzemeleri yerleştirmişti, yüz kadar sığır, at ve eşek, kırk kadar rengeyiği, buzların bulunduğu bölgelerde kızakları çekecek olan yüzlerce köpek...

Bu arada şunu da belirtmek gerekir ki, köpekler Saint-Bernard ve eskimo ırkındandı. Köpeklerin büyük bir kısmı Kanada kentlerinin pazarlarından satın alınmıştı; Montreal ile Vancouver arasında trenle ulaşımın maliyeti, Vancouver ile Skagway arası ile aynı yani 45 franktı, taşıma maliyetleri bile eklenince köpekleri oradan almaktan daha ucuza geliyordu.

Foot-Ball'un yolcularına gelince, her ulustan insan vardı; İngilizler, Kanadalılar, Fransızlar, Norveçliler, İsveçliler, Almanlar, Avustralyalılar, Kuzey ve Güney Amerikalılar, bazıları aileleriyle, bazıları yalnız gelmişlerdi. Anlaşıldığı kadarıyla kamaralar birinci ve ikinci sınıf diye ayrılabilseydi, kimse güvertedeki izdihama katlanmak zorunda kalmazdı. Daha şimdiden, kamaralardaki asma yatakların sayısı ikiye katlanmıştı, iki yerine dört asma yatak konulmuştu. İki güverte arasına gelince, aralarına hamaklar gerilen direkleriyle bir yatakhaneye benzemişti. Güvertede dolaşmak zordu ve güverte köşkü ve küpeşte boyunca birçok zavallı üst üste yığılmıştı, çünkü bir kamaranın fiyatı otuz beş dolardı. Gerçekten de, fırtınaların soğuğuna karşı korunulabildiği sürece, yolcular durumun üstesinden gelebilirlerdi ve adaların yakınlarından geçeceklerinden Vancouver ile Skagway arasında deniz genellikle sakin olurdu.

Ben Raddle kıç tarafındaki kamaralardan bir tanesinde önceden iki yer ayırtabilmişti. Kamarada üçüncü bir yer daha vardı; Klondike River'ın kollarından biri olan Bonanza üstünde bir madene sahip, Boyen adında bir Norveçli'ye aitti. Boyen, hem huzurlu ve sakin, hem de tedbirli ve cesur bir adamdı, Avdrec'lerin ve Nansen'lerin geldiği İskandinav ırkındandı. Christi-

ania kökenliydi, kışın ana vatanını tekrar gördükten sonra, Dawson-City'ye geri dönüyordu. Kısaca pek rahatsız edici, pek konuşkan olmayan bir yol arkadaşıydı ve Summy Skim birkaç nezaket sözü dışında onunla hiç konuşamadı.

İki kuzenin, yolculuk boyunca Teksaslı'nın kamarasını paylaşmak zorunda olmamaları mutluluk vericiydi. Hunter ve arkadaşı, iki kişi olsalar da dört kişilik yeri tutmuşlardı. Hatta güvertede yer bulamayan yolcular, iki boş yeri kendilerine vermeleri için bu kaba adamlara boşuna yalvarmışlardı. İsteklerine karşılık çok kaba bir yanıt almışlardı.

Görüldüğü gibi, Hunter ve Malone –diğerinin adı buydu– fiyatla ilgilenmiyorlardı. Madenlerinin işletmesinden çok kazanıyor olsalar da bütün paralarını harcamaya hazırdılar; Dawson-City'nin karanlık işlerin döndüğü ortamında sayısı gitgide artan batakhanelere alışkın birer kumarbaz ve sefihtiler. *Foot-Ball*'da bir (...) salonu ve bir poker salonu bulunduğuna göre, büyük ihtimalle orada uzun saatler geçireceklerdi. Yolcuların çoğu onlarla birlikte olmak istemiyordu ve onlar da kimseyle samimiyet kurma çabasında değildiler.

Sabahın altısından itibaren, limanda:ı ve Vancouver Körfezi'nden çıktıktan sonra *Foot-*

Ball adanın kuzey ucuna ulaşacak kanala yöneldi. Bu noktadan sonra, çoğunlukla Kraliçe-Charlotte ve Prince-of-Wales adalarının korumasında olarak, Amerikan kıyıları boyunca yukarı doğru çıkılacak kısa bir mesafe kalıyordu.

Zaten kıç tarafındaki yolcuların kendilerine ayrılmış olan kıç güverteyi terk etmemeleri gerekiyordu. Güverte, ortada serbestçe gezinmesine izin verilemeyecek hayvanları, sığır, at, eşek, rengeyiği barındıran barakalarla doluydu. Fakat köpekler için aynı şey geçerli değildi, onlar havlayarak ve hırlayarak ikinci sınıf yolcularının, yüzlerinden sefalet okunan genç erkeklerin, bitkin kadınların ve huzursuz çcoukların arasında dolanıyorlardı. Bu insanlar kendi hesaplarına maden işletmek için değil, ücret pazarlıklarına girdikleri sendikalara kol emeklerini satmak için geliyorlardı.

"Her ne olursa olsun," dedi Summy Skim, "bunu sen istedin Ben ve bu sefer Eldorado'ya doğru yoldayız. Madem ki bu yolculuğu yapmak gerekti, buraya kadar gördüklerim de, bundan sonra göreceklerim de merak uyandırıyor. Bana pek de makbul gözükmeyen bu altın arayıcıları topluluğunu tanımaya çalışacağım!..."

"Başka türlü olması da çok zordu, sevgili Summy", diye cevap verdi Ben Raddle, "onları olduğu gibi kabul etmek lazım..."

"Onlardan biri olmamak şartıyla Ben; biz onlardan değiliz, ne sen, ne de ben, onlardan olamayacağız! Sen bir beyefendisin, ben de bir beyefendiyim, bize bir maden miras kaldı, külçelerle dolu olduğuna da inanmak isterim, fakat en küçük parselini bile elimizde tutmayacağız..."

"Tamam", diye cevap verdi Ben Raddle belli belirsiz bir omuz hareketiyle ki bu da Summy Skim'e hiç güven vermedi.

Diğeri devam etti:

"Her ne kadar bu yolculuğu yapmadan madeni satmak daha kolay olsa da, Josias Dayı'mızın madenini satmak için Klondike'a gidiyoruz... Yüce Tanrım! Şu serüvenciler yığınının duygularını, ihtiraslarını, arzularını paylaşma düşücesi bile..."

"Sakin ol Summy," dedi Ben Raddle, "bana *auri sacra fames*'i[1] mi okuyacaksın..."

"Haksız yere değil Ben," diye devam etti Summy Skim. "Evet, benim nefret ettiğim bu tiksindirici altın açlığı, bunca sefalete meydan okuyabilmeyi sağlayan zenginlik tutkusu! Bu çalışma değil, bir kumar! Büyük ikramiyeye, en iri külçeye doğru bir yarış! Akıl almaz yerlere doğru buharlı geminin güvertesinde yol almak yerine Green Valley'nin güzellikleri içinde yazı geçirmek için Montreal'de hazırlıklar yapıyor olacağım aklıma

1 "Lanetli altın tutkusu" Vergilius. (yhn.)

geldikçe!..."

"Yakınmayacağına söz vermiştin Summy..."

"Bitti Ben, bu sondu, artık şeyi düşünmeyeceğim..."

"Dawson-City'ye varmayı mı?" diye sordu alaycı bir tavırla Ben Raddle.

"Oradan geri dönmeyi Ben, geri dönmeyi!" diye cevap verdi dürüst bir biçimde Summy Skim.

Foot-Ball, Kraliçe-Charlotte Boğazı'na doğru hızını hiç arttırmadan ilerlediği için yolcuları deniz tutmadı. Yalpalayışı hissedilmiyordu bile. Fakat gemi Vancouver Adası'nın ucunu geçtiğinde, açıktan gelen büyük dalgalara maruz kaldı.

Kraliçe-Charlotte Adası'nın hizasına kadar bu şartlar altında katedecekleri en uzun mesafe buydu, yani yaklaşık (...) mil. Bu ada ve Prince-of-Wales Ada'sı arasında, Dixon Entrance'ı geçerken yine açık denizde gideceklerdi, ama yalnızca (...) millik bir yoldu bu. Ardından Skagway limanına kadar karanın koruması altında ilerleyeceklerdi.

Hava soğuktu, rüzgâr şiddetliydi, gökyüzü batıdan esen rüzgârların getirdiği bulutlarla doluydu. Oldukça büyük dalgalar İngiliz Kolombiyası kıyılarını dövüyordu. Yağmur ve karın birbirine karıştığı şiddetli bir yağış vardı. Ne iki gü-

verte arasında, ne de kıç güvertede kendilerine bir sığınak bulabilen göçmenlerin ne kadar zahmet çektiği tahmin edilebilirdi. Çoğu deniz tutmasından bitkin düşmüştü, çünkü yalpalara öne arkaya sallanmalar eklenmişti ve tutunmadan baştan kıça yürümek imkânsızdı. Hayvanlar da daha iyi durumda değildiler ve fırtınanın ıslıklarının arasında böğürmeler, kişnemeler ve anırmalardan oluşan hayal bile edilemeyecek korkunç bir konser işitiliyordu. Güverte köşkü boyunca ne kapatılabilen, ne de tasma ile zaptedilebilen köpekler koşuyor, yuvarlanıyordu. Çıldırmış durumdaki bu hayvanlardan bir kısmı kendilerini yolcuların üstüne atıyor, boyunlarına saldırıyor, onları ısırmaya çalışıyorlardı. Hatta baş tayfa birkaçını tabancayla vurmak zorunda kaldı. Ve bütün bunlar, kaptanın ve gemi subaylarının bastırmakta çok zorluk çektikleri büyük bir karmaşaya neden oldu.

Kararlı bir gözlemci olarak Summy Skim kötü havayla başa çıkıyor ve yalnızca dinlenme saatinde kamarasına geri dönüyordu.

Bu arada ne kuzeni, ne de kendisi deniz tutmasından rahatsızlandılar; güvertede olup bitenlerden etkilenmiş gibi gözükmeyen soğukkanlı kamara arkadaşları Norveçli Boyen kadar rahatsız oldular ancak.

Teksaslı Hunter ve arkadaşı Malone için de

aynı şey geçerliydi. İlk günden itibaren etraflarına bir grup kumarbaz toplamayı başardılar ve bir masanın çevresinde, ellerinde Brüksel biralarıyla gece gündüz bağırıp çağırıp her türlü barbarlıklarını gösterdiler.

Son Montreal treninin Vancouver'a getirdiği hanım yolcular arasında ikisi Summy Skim'in dikkatini çekmişti.

Yola çıkıştan önceki gün Vancouver'a gelmiş olan rahibelerdi bunlar, *Foot-Ball*'daki yerleri de önceden ayırtılmıştı. Doğuştan Fransız Kanadalı'ydılar, biri otuz iki, öbürü de yirmi yaşındaydı, Dawson-City hastanesinde personelin arttırılmasını isteyen başrahibenin talebi üzerine oraya gönderilen Miséricorde rahibeleriydiler.

Montreal'deki manastırlarından aldıkları emir üzerine hemen ve büyük ihtimalle hiç itiraz ve tereddüt etmeden yola çıkmış olan bu rahibeleri gören Summy Skim duygulanmaktan kendini alamadı. Önlerinde nasıl da tehlikeli bir yolculuk vardı; her türden, her kökenden nasıl da aşağılık bir serüvenciler dünyasına girmişlerdi! Bu uzun yolculuk boyunca ne acılara katlanacaklardı, Klondike'ta onları nasıl bir sefalet bekliyordu; belki de oradan hiç dönemeyeceklerdi!.. Fakat merhamet duygusu onlara dayanma gücü veriyor, fedakârlık başlarını döndürüyordu. Görevleri zavallılara yardım etmekti ve

bundan geri durmayacaklardı.

Daha şimdiden, onları uzaklara götüren bu geminin güvertesinde, hiç ayırım gözetmeden, kadınların ve çocukların acılarını yatıştırmaya çalışıyorlar ve onları rahatlatmak için bazı şeylerden kendilerini mahrum ediyorlardı.

Gemi ancak dördüncü günde Prenses-Charlotte Adası'nın korumasına girebildi. Açık deniz dalgalarına karşı korumalı olarak daha iyi şartlar altında ilerlemeye başladı. Kıyıda, Norveç'tekilere benzeyen fiyordlar peş peşe sıralanıyordu, bunlar Summy Skim ve Ben Raddle'ın kamara arkadaşlarında kendi ülkesiyle ilgili sayısız hatıra canlandırmış olmalıydı. Fiyordların etrafında, çoğunlukla ağaçlarla kaplı, aralarında köyler olmasa da balıkçı kulübeleri bulunan ya da avcılık ve balıkçılıkla geçinen tek tük yerli kulübelerine rastlanan yüksek falezler yükseliyordu. *Foot-Ball* geçerken kolayca alıcı buldukları mallarını satmak için geliyorlardı.

Eğer falezlerin arkasında, oldukça uzak bir mesafede, Prenses-Charlotte Adası taraflarında, karlarla kaplı dağ zirveleri gözükmeseydi, bakışlar uçsuz bucaksız ovalar ya da kırağı ile bembeyaz olmuş sık ormanlar arasında kaybolurdu. Yer yer, uygun rüzgârı bekleyen balıkçı teknelerinin çekilmiş olduğu küçük koylarda birkaç yerleşim görünüyordu.

Prenses-Charlotte Adası'nın kuzey ucunu geçtikten sonra, *Foot-Ball* kuzeyini Prince-of-Wales Adası'nın kapattığı Dixon Entrance'ı geçerken tekrar açık denize çıktı. Bu geçiş yirmi dört saat sürdü; fakat kuzeybatıdan, karadan esen rüzgâr nedeniyle gemi daha az şiddetle yalpaladı. Zaten Prince-of-Wales Adası'ndan itibaren Skagway limanına varana kadar geminin etrafı adacıklar ve Sitka Yarımadası'yla çevrelenmiş olacaktı. Denizci diliyle, sefer akıcı olacaktı.

Prince-of-Wales ismi, kuzeyde son noktaları bir adalar sürüsü arasında kaybolup giden, oldukça karmaşık bir takımadanın tamamı için kullanılıyordu. Ana adanın başkenti, batı kıyısında kurulmuş Shakan limanıydı, gemiler burada açıktaki fırtınalara karşı korunuyordu.

Rusların Yeni-Arkhangel kalesini kurdukları Baranof Adası'nda, bütün Alaska eyaletinin de başkenti olan Sitka bulunuyordu. Alaska Rus Çarlığı tarafından Birleşik Devletler'e bırakıldığında, Sitka Dominion'a ya da İngiliz Kolombiyası'na geçmedi ve 1867 antlaşmasından sonra Amerikalılara ait oldu.

Foot-Ball'un geçtiği ilk Kanada limanı, İngiliz Kolombiya'sı kıyılarında, Dixon Entrance'ın sonundaki Port-Simpson'du; ama gemi ne Port-Simpson'a ne de Prince-of-Wales Adaları'nın en

güneyindeki Jackson limanına uğradı.

Bunun dışında, her ne kadar 149. paralel Vancouver'ın biraz üzerindeki iki toprağın sınırını oluşturuyorsa da, Alaska ile Dominion'u birbirinden ayıran ve kuzeydeki altın yataklarından geçen boylamın kesin olarak belirlenmesi gerekiyordu. Uzak ya da yakın bir gelecekte, Büyük Britanya bayrağı ile elli bir yıldızlı Amerika Birleşik Devletleri bayrağı arasında bir anlaşmazlık konusu olup olmayacağını kim bilebilir ki?...

24 Nisan sabahı *Foot-Ball,* Stikeen'in ağzındaki Wrangel limanında mola verdi. O sıralarda kent, aşağı yukarı elli haneden ve çalışır durumdaki birkaç bıçkı fabrikasından, bir otel, bir gazino ve mevsiminde pek de boş kalmayan kumarhanelerden oluşuyordu.

Klondike'a, Skagway'in ilerisindeki gölleri takip ederek değil de, Telegraph Creek yolundan varmak isteyen madenciler Wrangel'de indiler. Fakat bu güzergâh daha az masraflı olmasına rağmen en zor şartlarda aşılması gereken dört yüz otuz kilometreyi buluyordu. Nitekim, İngiliz Kolombiyası'nın kuzeyindeki sonu gelmez ovalarda yorgunluklara ve tehlikelere göğüs germeye karar vermiş elli kadar göçmen gemiyi terk etti.

Wrangel'den itibaren geçitler daha daraldı, kıvrımlar daha zorlaştı, buharlı gemi gerçek bir

adacıklar labirentinde ilerlemeye başladı. Bir Hollandalı kendisini Zeeland labirentlerinin ortasında sanabilirdi, fakat kutuplardan gelen buzlu rüzgârların etrafında ıslıklar çaldığını, takımadaların hâlâ karlara gömülü olduğunu görünce, kıyıdaki falezlerin tepelerinden fiyortlara çığların homurdanarak düştüğünü duyunca, hemen acı gerçekleri hatırlardı. Bir Rus daha az yanılsamaya kapılırdı çünkü Sen-Petersburg ile aynı paraleldeydi.

Fort Simpson'un yakınlarındaki Mary's Island'da, *Foot-Ball* son Amerikan sınır karakolunu geçti. Wrangel'de gemi Kanada sularına varmıştı ve her ne kadar daha önce bir grup yolcunun karaya çıktıklarını söylediysek de, kızak yollarının hâlâ kullanılamaz durumda olduğundan haberleri yok değildi.

Gemiye gelince, girinti çıkıntısı daha da artan karayı takip ederek gitgide daralan geçitlerden Skagway'e doğru tırmandı. Taker Nehri'nin ağzından sonra Juneau'da birkaç saat mola verdi.

Burası önce kasaba, sonra da kent haline dönüşme aşamasında olan bir köydü.

Köyün 1882 yılındaki kurucusunun adı olan Juneau'ya, onlara birkaç ay içinde altmış bin franklık altın külçesi kazandıran Silver Bow Basin madenlerini iki yıl önce birlikte keşfettikl

ne göre Richard Harris'in adını da eklemek gerekirdi.

Bu keşfin uyandırdığı yankılardan ve Klondike'tan önce Telegraph Creek'in kuzeyinde altın çıkarılmasından ötürü buraya gelmiş ilk madencilerin istilası da o döneme rastlıyordu. O günlerden beri, iki yüz kırk işçinin kazma salladığı Treadwille madeni yirmi dört saatte bin beş yüz ton kuartz öğütmüş ve iki milyon beş yüz bin frank getirmişti; yüz yıl boyunca işletilse yine de tükenmeyecek bir madendi Treadwille.

Ben Raddle, bu topraklarda elde edilmiş başarılardan Summy Skim'e bahsettiğinde:

"O zaman," diye cevap verdi diğeri, "Josias Dayı'nın madeninin Taku River üzerinde değil de, Forty Miles Creek üzerinde olması ne kadar üzücü..."

"Neden?..."

"Çünkü o zaman Skagway'e kadar gitmemiz gerekmezdi!"

Yine de şunu söylemek gerekir ki, eğer yalnızca Skagway'e gitmek söz konusu olsaydı, yakınmaya gerek olmazdı. *Foot-Ball* ertesi gün oraya varacaktı. Fakat gerçek güçlükler ve belki de çok büyük sefaletler, Chilkoot geçitlerini aşmak ve göller yoluyla Yukon'un sol yakasına ulaşmak gerektiğinde başlayacaktı.

Yine de bütün yolcular *Foot-Ball*'u terk edip büyük Alaska Nehri'nin suladığı topraklarda tehlikeye atılmaya hevesliydiler. Her ne kadar gelecekten başka bir şey düşünmüyorlardıysa da, yorgunlukları, felaketleri, tehlikeleri, hayal kırıklıklarını akıllarına bile getirmiyorlardı, kafalarında sadece, geleceğin onlara şöyle bir gösterdiği bir serap vardı.

Juneau'dan sonra, buharlı gemi Lynn kanalından geçti; belli bir tonajın üzerindeki gemiler için Skagway'de yol bitiyordu; altı düz olan gemiler Dyea kasabasına kadar iki fersah daha bu kanalda ilerleyebilirdi. Kuzeybatıda, iki yüz kırk ayak yüksekliğindeki, Pasifik'e gürültülü çığlarını gönderip duran Muir buzulu ışıldıyordu. Yerlilerin sürdüğü birkaç kayık, *Foot-Ball*'a eşlik etti, hatta geminin yedeğinde çekildi.

Yolcuların gemide geçireceği bu son akşam, oyun salonunda, yolculuk boyunca orada zaman geçirmiş olanların son dolarlarını da kaybetmeleri için müthiş bir oyun partisi düzenlendi. Teksaslı Hunter ve Malone'un oyun salonuna en düzenli biçimde devam edenlerden, ama en sinirlilerinden olduğuna kimse şaşırmayacaktır. Fakat diğerleri de hangi ulustan olurlarsa olsunlar daha iyi değildiler. Zaten Vancouver'da, Wrangel'de, Skagway'de ve Dawson-City'de batakhanelerde

genellikle aynı tip serüvenciler vardı.

Bu zamana kadar iki Teksaslı'nın şansları yaver gitmiş gibi gözüküyordu. Acapulco limanında *Foot-Ball*'a bindiklerinden beri kumarda binlerce dolar kazanmışlardı. Gemide geçirmeleri gereken son akşamda da şansın onlara sadık kalacağını umuyorlardı kuşkusuz.

Fakat öyle olmadı ve oyun salonundan gelen gürültülere bakılırsa oldukça kötü sahneler yaşandı. Çığlıklar yankılanıyor, kaba sövgüler duyuluyordu, belki de *Foot-Ball*'un kaptanı düzeni tekrar sağlamak için müdahale etmek zorunda kalacaktı. Fakat temkinli ve bu adamlara nasıl davranması gerektiğini bilen biri olduğundan, son noktaya kadar hiçbir şey yapmayacaktı. Eğer gerekirse limana varınca Skagway polisini haberdar ederdi; böylece tutuklayarak rakiplerin arasındaki sorunları polis çözerdi.

Summy Skim ve Ben Raddle kamaralarına geri dönmeyi düşündüklerinde saat dokuzdu. Aşağı inerken makine dairesinin arkasındaki oyun salonunun önünden geçtiler.

Birden salonun kapısı büyük bir gürültüyle açıldı ve bir düzine kadar yolcu güverteye fırladı.

O adamların arasında, kumarbazlardan birinin yakasına yapışmış, küfürler savuran, öfkesi son raddesine varmış Hunter da bulunuyordu.

Kumardaki bir hamle yüzünden tartışma çıkmış, bu çılgınların kavgaya tutuşmasına yol açmıştı.

Çoğunluk Hunter'dan yana değildi, ona tehditler savuruyorlar, o da en korkunç küfürlerle karşılık veriyordu. Hatta belki de sonuçta bu öfkeli bağırış çağırışlara tabancaların gürültüsü karışacaktı.

Bir anda Hunter kendisini çevreleyen gruptan ayrılıp ve bir hamlede ileri atıldı.

Kıç güverteye geri dönmekte olan iki rahibe oradan geçiyordu ve ikisinden biri, daha yaşlı olan yere düştü.

Çok öfkelenen Summy Skim Hunter'ın üzerine yürüdü, bu arada Ben Raddle da rahibeyi ayağa kaldırıyordu.

"Alçak!" diye haykırdı Summy Skim, "sizin hak ettiğiniz asıl..."

Hunter durmuştu, kınında duran bıçağını çekmek için elini kemerine götürüyordu ki fikrini değiştirerek Summy Skim'e şunları dedi:

"Ah! Siz misiniz Kanadalı!... Aşağıda buluşacağız ve bekleyerek hiçbir şey kaybetmeyeceksiniz!"

Hunter, arkadaşı Malone ile kamarasına geri dönerken, rahibe Summy Skim'e geldi:

"Bayım," dedi, "size teşekkür ederim... Fakat bu adam ne yaptığını bilmiyordu... onu affetmeniz gerekir, tıpkı benim onu affettiğim gibi!"

6

SKAGWAY

Doğru dürüst yolun olmadığı, ulaşım imkânlarının yetersiz kaldığı bir bölgenin ortasındaki bütün mola yerleri gibi Skagway de, önceleri ilk altın arayıcılarının kamp yeriydi. Fakat kısa bir süre sonra, dağınık kulübeler, sonra daha düzenli bir biçimde inşa edilmiş barakalar, en sonunda da fiyatı sürekli artan topraklar üzerinde küçük evler kuruldu. Kim bilir, günün ihtiyaçlarıyla kurulmuş bu kentler gelecekte terk edilecek mi, altın yatakları tükendiğinde ıssız mı olacak?...

Gerçekten, bu topraklar Avustralya, Kaliforniya ya da Transvaal ile karşılaştırılamazdı. Bu ülkelerde, maden yataklarının işletilmeye başlanmasından sonra bile, köyler kentlere, hatta metropollere dönüşebilmişlerdi. Kentlerin çevresindeki yöre yaşanabilir hale gelmiş, toprak verimli olmuş, ticaret ya da endüstri gerçek bir önem kazanabilmişti. Maden hazineleri tüken-

dikten sonra bile toprak hâlâ çalışmayı ödüllendirmeye yeterliydi.

Fakat burada, Dominion'un bu bölümünde, Alaska sınırında, neredeyse Kutup dairesinin sınırında, bu dondurucu iklimin etkisi altında, sekiz ay süren kışlar boyunca ne beklenebilir, son altın külçeleri çıkartıldıktan sonra, kürk simsarları tarafından yarı yarıya tüketilmiş bu yoksul topraklarda ne yapılabilirdi ki?...

Öyleyse bu kadar çabucak kurulmuş kentlerin, şimdilerde ne işlerin hareketliliğinin, ne de yolcuların eksik olduğu Skagway, Dyea, Dawson-City'nin, Klondike madenleri boşaldığı zaman yavaş yavaş yok olması kuvvetle muhtemeldi; finans kuruluşları kendi aralarında haberleşmeyi kolaylaştırsalar ve Wrangel'den Dawson-City'ye demiryolu hattı döşenmesi söz konusu olsa bile, durum böyleydi.

Şimdi Skagway göçmenlerle dolup taşıyordu: Pasifik Okyanusu'ndan gelen yolcu gemilerinden inenler ve Kanada ya da Birleşik Devletler demiryollarının getirip Klondike topraklarına gitmek üzere buraya bıraktığı insanlardı bu göçmenler.

Bu yolcuların bir bölümü Lynn Kanalı'nın ucunda kurulmuş küçük bir kasaba olan Dyea'ya kadar gidiyorlardı. Fakat eşyalarıyla birlikte onları taşıyan, buharlı gemiler değildi, çün-

kü kanalın derinliği o tür gemilerin Skagway'in yukarılarına kadar ilerlemesine izin vermiyordu. Bu yolcular, iki kenti birbirlerinden ayıran beş mili aşabilecek biçimde altı düz olarak inşa edilmiş gemilere biniyordu; böylece karada yapılan zor yolculuk da kısalmış oluyordu.

Zaten kıyı boyunca işleyen bu gemilerle yapılan göreceli olarak daha kolay etaptan sonra, yolculuğun gerçek zorlukları Skagway'de başlıyordu.

Her şeyden önce Amerikan gümrüğündeki katlanılması zor aşağılamaları saymak gerekiyordu.

Gerçekte, Dominion'a ait olan Skagway'in ötesinde, Amerika'ya ait olan, otuz iki kilometre uzunluğunda bir şerit vardı. Hatta Amerikalılar bu şeritten geçerken kaçakçılığı engellemek için yolculara sınıra kadar eşlik edilmesini zorunlu kılmıştı; ısrarla talep edilen ve alınan, eşlik ücreti hayli yüksekti.

İki kuzen Skagway'deki pek çok otel arasından birini seçmişlerdi. Vancouver'daki otellerin bile fiyatını aşan bir odayı ikisi paylaşıyorlardı ve oradan mümkün olduğunca çabuk ayrılmak için ellerinden geleni de yapacaklardı.

Doğal olarak bu otel, Klondike'a doğru yola çıkmak için bekleyen yolcularla doluydu. Yemek salonunda her ulustan insan dirsek dirse-

geydi. Yiyecekler fena değildi; fakat aylarca birçok şeyden mahrum kalacak olan göçmenlerin müşkülpesentlik etmeye hakkı var mıydı?

Skagway'de kaldıkları süre boyunca Summy Skim ve Ben Raddle, *Foot-Ball*'dayken yakın olmaktan kaçındıkları iki Teksaslı'yla karşılaşmayacaktı. Hunter ve Malone Skagway'e varır varmaz Klondike'a doğru yola çıkmışlardı. Altı ay önce ayrıldıkları yere geri dönmekte oldukları için, ulaşımlarını önceden garantiye almışlardı, Forty Miles Creek'teki işletmelerinde zaten hazır bulunan malzemelerle uğraşmadan rehberleriyle hemen yola koyuldular.

"Tanrım," dedi Summy Skim, "o kaba adamlarla yolculuk etmek zorunda olmamamız ne de büyük bir şans! Onlarla yolculuk yapacak olanlara acıyorum... Tabii yol arkadaşlarının onlara benzeme ihtimali de var, bu sevimli altın arayıcıları topluluğunda bu durum pek de mümkün."

"Şüphesiz," diye cevap verdi Ben Raddle, "fakat adı geçen terbiyesiz adamlar, Skagway'de hiç vakit kaybetmemek gibi bir şansa sahipler, oysa bize birkaç gün gerekiyor..."

"Eh! Varırız Ben, varırız!" diye haykırdı Summy Skim, "hatta bir kez vardıktan sonra 129'un komşusu olan 127 numaralı madende onları buluruz!... Ne de hoş bir fırsat... Böylece bir an önce kendi madenimizi en iyi fiyattan sa-

tıp dönüş yoluna koyuluruz!"

Her ne kadar Summy Skim'in artık Teksaslılarla uğraşması gerekmiyorsa da, *Foot-Ball*'dan inen iki rahibe için aynı şey söz konusu değildi. Ben Raddle ve Summy Skim bu iki aziz kadının karşı karşıya kalacağı tehlikeleri ve yorgunlukları acıyarak, üzülerek düşündüler. Hırs, açgözlülük ve altın tutkusunun adalet ve onur duygusunu tamamen körelttiği bu göçmenlerin arasında kimden destek, kimden yardım alabilirlerdi? Daha şimdiden yüzlerce cesetle kaplı bu uzun Klondike yolunu hiç tereddüt etmeden aşmak için yola çıkmışlardı ve en kararlı adamın bile korkmasının affedilir olduğu tehlikeler karşısında geri adım atmıyorlardı.

Ertesi gün Summy Skim ve Ben Raddle, iki Miséricorde rahibesi ile karşılaşma fırsatı buldular. Rahibeler, yolculuk hazırlıkları birkaç gün içinde tamamlanacak olan bir kervana katılmak üzere gerekli işlemleri yapıyorlardı. Bu kafile sefil, yontulmamış ve kaba insanlardan oluşuyordu; Skagway ile Dawson-City arasında göller bölgesinden geçen (...) kilometrelik güzergâhta şu iki rahibeye ne de güzel yol arkadaşları olacaklardı!

İki kuzen rahibeleri görür görmez yardımcı olmak amacıyla onlara doğru yöneldi. Rahibeler, geceyi, Skagway'deki küçük bir rahibe evinde

geçirmişlerdi.

Summy Skim yaklaştı ve son derece saygılı bir biçimde yolculuğun yorgunluğundan sonra, biraz dinlenmeyi düşünüp düşünmediklerini sordu.

"Dinlenemeyiz," diye cevap verdi, daha yaşlı olan Rahibe Marthe.

"Klondike'a mı gidiyorsunuz?..." diye sordu Summy Skim.

"Evet bayım," diye cevap verdi Rahibe Marthe. "Dawson-City'de çok fazla hasta var. Hastanenin başrahibesi bizi bekliyor ve maalesef hâlâ oldukça uzaktayız..."

"Nereden geliyorsunuz?" diye devam etti Ben Raddle.

"Québec'ten," diye cevap verdi genç olanı, Rahibe Madeleine.

"Hizmetlerinize gerek kalmadığı zaman herhalde Québec'e geri dönersiniz..."

"Bilmiyoruz bayım," diye cevap verdi Rahibe Marthe. "Başrahibemiz gitmemizi söylediği için yola çıktık ve Tanrı ne zaman isterse o zaman geri döneceğiz."

Bunu, öyle bir boyun eğişle, daha doğrusu Tanrı'nın inayetine öyle bir güvenle söyledi ki, Summy Skim ve Ben Raddle derinden sarsıldılar. Ardından uzaklardaki Dawson-City'den, göller bölgesi ve Yukon toprakları boyunca kat-

edilecek uzun mesafelerden, ulaşım güçlüklerinden, ovaların ve buz tutmuş göllerin sertleşmiş karları üzerindeki o zorlu kızak yolculuklarından bahsettiler. Rahibeler hedeflerine vardıklarında, bütün engeller, bütün güçlükler yok olmuş olacaktı. İsterse orada salgın hastalıklar korkutucu olsun, rahibeler gece gündüz en tehlikeli hastalıkları tedavi etmek zorunda kalsınlar, fark etmiyordu, bu onların göreviydi ve görevlerini tamamlamış olmaktan memnunluk duyacaklardı. Onların hayatları zavallılara, acı çeken herkese adanmıştı... Dawson-City hastanesinde o hasta ve acı çeken insanlara ulaşmaları gerekiyordu; başrahibe tarikatından yeni rahibeler gelmesini istemişti. İşte bu nedenle Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine, ellerindeki pek az kaynakla uygun bir ulaşım yolu sağlamaya çalışıyorlardı.

"Siz Kanadalı mısınız, kardeşler?" diye sordu Summy Skim.

"Fransız-Kanadalı," diye cevap verdi Rahibe Marthe, "fakat artık ailemiz yok, daha doğrusu zavallılardan oluşan o büyük aileden başka ailemiz yok..."

"Biz Miséricorde rahibelerini tanıyoruz," diye açıkladı Raddle, "bütün dünyada ne hizmetler yaptıklarını ve durmaksızın yapmakta olduklarını biliyoruz..."

"Dolayısıyla," diye ekledi Summy Skim, "siz hemşerilerimiz bizden yardım alabilirsiniz ve eğer size hizmet etme şerefine..."

"Size teşekkür ederiz baylar," diye cevap verdi Rahibe Madeleine, "fakat Klondike'a hareket etmeye hazırlanan şu kervana katılabileceğimizi umuyorum..."

"Dawson-City'ye mi gideceksiniz baylar?" diye sordu Rahibe Marthe.

"Evet," diye cevap verdi Summy Skim, "Dawson-City'ye kadar çıkmayacak olsak, neden Skagway'e gelmiş olalım ki?..."

"Bütün mevsim orada kalmayı düşünüyor musunuz?" diye sordu Rahibe Madeleine.

"Yoo hayır!" diye haykırdı Summy Skim, "bizi oraya çağıran işleri halledene kadar sadece, bu da birkaç günde olup biter. Madem ki Klondike yoluna koyulacağız kardeşler, bu kafileyi ayarlamadığınız takdirde hizmetinizdeyiz..."

"Size teşekkür ederiz baylar," diye cevap verdi Rahibe Marthe. "Her ne olursa olsun, başrahibenin hemşerilerini karşılamaktan mutlu olacağı Dawson-City'de sizi bulacağız."

Skagway'e gelir gelmez Ben Raddle Klondike'ın başkentine ulaşımlarını ayarlamakla meşgul olmuştu. Montreal'de onlara verilen öğüde uyarak, Bill Stell adında biri konusunda bilgi almıştı, o adamla görüşüp anlaşmayı planlıyordu.

Bill Stell tam da o sıralarda Skagway'de bulunuyordu. Kanada kökenli, Prairie'nin eski bir müdavimiydi. Birkaç yıl boyunca, şeflerini gayet memnun ederek Dominion birliklerinde izci ve keşif eri olarak çalışmıştı. Bu sırada Kızılderililerle yapılan savaşlara da katılmıştı. Çok cesur, çok soğukkanlı ve çok enerjik bir adam olarak kabul ediliyordu.

İzci o sıralarda baharın Klondike'a çağırdığı ya da geri çağırdığı göçmenlere refakatçilik yapıyordu. Sadece bir rehber değildi, aynı zamanda bir grup şefi ve bu zor yolculuk için gerekli malzemelerin sahibiydi, göl geçişleri için teknelerde hizmet edecek adamları, Chilkoot geçitlerinin ötesindeki donmuş buzlu ovalarda kızakları çekecek köpekleri vardı, aynı zamanda kafilenin erzağını da temin ediyordu.

Ben Raddle, Bill Stell'in hizmetlerinden yararlanmayı düşündüğü için Montreal'den ayrılırken rahatsız edici bagajlarla uğraşmamıştı. İzci'nin, Klondike'a varmak için gereken bütün malzemeyi sağlayacağını biliyordu ve gidiş-dönüş için uygun bir fiyata anlaşacağından da emindi.

Skagway'e gelişlerinin ertesi günü Ben Raddle, Bill Stell'in evine gitti, ona İzci'nin evde olmadığını söylediler. White Pass'tan geçerek Benett Gölü'nün ucuna bir kafile götürmek üzere yola

çıkmıştı; fakat gideli on gün olmuştu, geç kalmadan kısa süre içinde dönerdi. Eğer yolda bir gecikme olmamışsa, ya da geçitten çıkışta başka bir yolculuğa başlamamışsa, ertesi gün Skagway'de olurdu.

Her şey tam olarak böyle gerçekleşti ve ertesi gün Raddle, Bill Stell'in evine tekrar gittiğinde onunla görüşebildi.

İzci elli yaşlarında, orta boylu, demir gibi gövdeli, sakalı kırlaşmış, kökünden kesilmiş sert ve kabarık saçlı, insanın içine işleyen sert bakışlı bir adamdı. Sevimli dış görünüşünden tam bir dürüstlük okunuyordu. Kanada Ordusu'nda keşif eri olarak görev yaparken, dikkatlilik, uyanıklık ve ihtiyatlılık gibi az bulunan özellikler kazanmıştı. Düşünceli, yöntemli ve yetenekli olduğu için onu kandırmak kolay değildi. Aynı zamanda kendince filozof bir yanı da vardı, hayatı güzel tarafından görürdü, zaten hep güzel tarafları yok mudur hayatın? Mesleğinden çok memnun olduğundan, altın çıkan topraklara götürdüklerini taklit etme hırsına hiç kapılmadı, zaten pek çoğunun acıdan pes ettiğini ya da o çetin bölgelerden, eskisinden daha sefil bir halde geri döndüklerini bilmiyor muydu?...

Böylece Ben Raddle İzci'ye en kısa sürede Dawson-City'ye gitme projesinden bahsetti. Montreal'de kendisine, Skagway'de Bill Stell'den

daha iyi bir rehber bulamayacağını söyledikleri için şimdi İzci'ye başvuruyordu.

"Tamam bayım," diye cevap verdi İzci, "sizi Dawson-City'ye götürmemi istiyorsunuz. Yolculara kılavuzluk etmek benim işim ve bu yolculuk için gerekli adamlara ve malzemeye sahibim."

"Bunu biliyorum İzci," dedi Ben Raddle, "size güvenebileceğimi biliyorum..."

"Dawson-City'de yalnızca birkaç hafta mı kalmayı düşünüyorsunuz?" diye sordu Bill Stell.

"Bu mümkün."

"Demek ki bir maden işletmek söz konusu değil?..."

"Hayır, sahip olduğumuz maden kuzenime ve bana miras yoluyla geçti. Satmamız için bize bir teklif yapıldı; fakat kabul etmeden önce değerini öğrenmek istedik."

"İhtiyatlı bir karar, Bay Raddle, çünkü bu tür işlerde, insanları aldatmak için yapılmayacak kurnazlık yoktur ve hiçbir şeye güvenmemek gerekir..."

"Klondike'a doğru bu yolculuğa çıkma kararı verme nedenimiz bu."

"Peki madeni sattığınızda Montreal'e geri mi döneceksiniz?..."

"Niyetimiz öyle, siz bizi oraya götürdükten sonra, geri dönüşte de bize eşlik etmenizi rica

edeceğiz."

"Bu konuda anlaşabiliriz," diye cevap verdi Bill Stell, "benim fahiş fiyat verme alışkanlığım olmadığına göre, işte sizinle şu şartlarda anlaşabiliriz Bay Raddle."

Sonuçta otuz otuz beş gün sürecek bir yolculuk söz konusuydu; atları ya da katırları, köpeklerin koşumlarını, kızakları, tekneleri, kamp çadırlarını İzci temin edecekti. Zaten Summy Skim ve Ben Raddle, altın arayıcılarının edinmesi gereken gereçlerle hiç uğraşmamışlardı. Ayrıca Bill Stell kafilenin bakımını da üstlenecekti ve bu konuda ona güvenmekten başka yapacak bir şey yoktu, çünkü özellikle kış mevsimi boyunca her türlü kaynaktan yoksun olan bu topraklardaki uzun yolculuğun gereklerini ve ihtiyaçlarını ondan daha iyi hiç kimse bilemezdi.

Bütün hesaplar tamamlandıktan sonra Skagway'den Dawson-City'ye kadar yolculuğun fiyatı olarak bin üç yüz frankta ve Dawson-City'den Skagway'e dönüş için de aynı miktar üzerinde anlaşıldı.

Ben Raddle kiminle iş yaptığını biliyordu ve İzci gibi ciddi ve dürüst bir adamla şartları tartışmak yakışık almazdı.

Bunun dışında, bu dönemde ulaşım ücretleri göller bölgesine kadar geçitleri aşmak için bile, iki yolun güçlüklerinden dolayı oldukça yüksek-

ti, biri için yarım kiloluk yük başına dört beş kuruş, diğerinde ise altı yedi kuruştu. Bu durumda Bill Stell'in istekleri oldukça makuldü.

"Anlaştık," dedi Ben Raddle, "unutmayın ki en kısa zamanda yola çıkmak istiyoruz..."

"Bana gereken süre kırk sekiz saat," diye cevap verdi İzci.

"Dyea'ya kadar tekneyle yol almamız zorunlu mu?" diye sordu Ben Raddle.

"Yanınızda bir sürü malzeme olmadığına göre gerek yok. Hareket saatine kadar Skagway'de kalmak ve beş altı millik bir yoldan kaçınmak bana daha uygun geliyor."

Şimdi kafilenin, göller bölgesinden önce gelen ve en büyük güçlüklerin toplandığı bu dağlık bölümde hangi yolu takip edeceğine karar vermek gerekiyordu.

Ben Raddle'ın bu konudaki sorularına Bill Stell cevap verdi:

"İki yol, daha doğrusu iki hat var, White Pass ve Chilkoot geçitleri. Bu iki geçit bir kez aşıldıktan sonra, kafilelerin Benett Gölü ya da Lindeman Gölü'ne doğru inmekten başka yapacağı bir şey kalmıyor."

"Ya bu ikisinden hangisini tercih edeceksiniz İzci?"

"Chilkoot Geçidi'ni; böylece doğrudan Lindeman Gölü'nün ucuna ulaşabilir, oradaki She-

ep Camp'te konaklayıp erzak temin edebiliriz. Zaten benim malzemelerim de Lindeman Gölü'nün yakınında, böylece onları Skagway'e taşımak ve dağdan geçmek zorunda kalmıyorum."

"Bir kez daha söylemek gerekirse," dedi Ben Raddle, "deneyiminize güveniyoruz, ne yaparsanız iyisi odur. Bize gelince, işaret verdiğinizde yola çıkmaya hazırız."

"İki gün içinde, dedim size," diye devam etti Bill Stell. "Son hazırlıklar için vakte ihtiyacım var Bay Raddle. Sabahın erken saatlerinde yola çıkarak, Skagway'i Chilkoot doruğundan ayıran dört fersahı aşmak imkânsız değil."

"Bu zirve kaç metrede?..."

"Yaklaşık üç bin ayak yüksekliğinde," diye cevap verdi İzci, "fakat geçit dar, kıvrımlı ve bu da geçişi zorlaştırıyor, bu mevsimde madenciler, araçlar, arabalara koşulmuş hayvanlarla dolu, tabii ara sıra yolu tıkayan karı saymazsak."

"Ve yine de diğerine tercih ediyorsunuz," dedi Ben Raddle.

"Evet, çünkü Lindeman Gölü'ne varmak için Chilkoot'un kuzey yamacından inmek yeterli olacak."

Bill Stell ile her şey ayarlandıktan sonra, Ben Raddle'a, kırk sekiz saat içinde Skagway'den ayrılmaya hazır olması için Summy Skim'i haberdar etmekten başka yapacak bir şey kalmamıştı.

Ben Raddle haberi hemen Summy Skim'e ulaştırdı; gerçekten zor şartlar altında yapılacak bu yolculuk ile ilgili her türlü hazırlığı üstlenen ve Ben Raddle'a tam bir güven duygusu veren İzci'yle anlaşmış olmak çok büyük bir şanstı. Skagway ve Dawson-City arası beş haftadan kısa sürede aşılamadığına göre; istenen ve kabul edilen fiyata gelince, aşırı hiçbir yanı yoktu.

Summy Skim'e, kuzeninin yaptıklarını onaylamak düşüyordu; Skim şunları söylemekle yetindi:

"İşlerin mümkün olduğunca iyi gideceğine eminim sevgili Ben. Fakat aklıma mükemmel bulacağın ve bize hiçbir sıkıntı vermeyecek bir fikir geliyor..."

"Nedir Summy?..."

"Söz konusu olan, bizimle aynı zamanda Skagway'e gelen iki rahibe. Onları gördüm, acınacak durumdalar. Zaten onlar için hiç de uygun olmayan şu kafileyi ayarlayamadılar ve Klondike'a nasıl gideceklerini bilemiyorlar. Niçin bizimle birlikte İzci eşliğinde yola çıkmalarını teklif etmiyoruz?..."

"Bu çok iyi bir fikir," diye cevap verdi Ben Raddle hiç tereddüt etmeden.

"Şüphesiz Ben, ulaşım ve yiyecek için fazladan bazı masraflar çıkacak...."

"O masrafları biz üstleniriz Summy. Sadece

bu rahibelerin bunu kabul edebileceklerini nasıl düşündün?..."

"Neden olmasın Ben, Kanadalı beylerle yolculuk yapacak olan Kanadalı hanımlar; yetmez mi?"

"Tamam, Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine'i bul ve hazır olmalarını..."

"Ben! Bir saat içinde yola çıkmaya hazır olurlar!"

Kuşkusuz bu yolculuğu iki hemşerilerinin koruması altında yapmak iki rahibe için en mükemmel şartlardı. Dünyanın dört bir tarafından gelmiş serserilerle aynı kafileyi paylaşmak zorunda kalmayacaklardı. Uzun yol boyunca hiçbir şeyleri eksik olmayacak, gerektiğinde hiçbir yardım onlardan esirgenmeyecekti.

Hemen o gün Summy Skim ve Ben Raddle, Klondike'a gidebilmek için boşu boşuna bir ulaşım olanağı arayan iki rahibenin bulunduğu yere gittiler.

Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine, kendilerine sunulan teklifi büyük bir heyecanla kabul ettiler ve minnettarlıklarını dile getirmek istedikleri için:

"Teşekkür etmeniz gereken bizler değiliz kardeşler," dedi Summy Skim. "Sizi orada bekleyen ve bakımınızın son derece gerekli olduğu zavallı hastalardır!"

7

CHİLKOOT

Bill Stell, White Pass yerine Chilkoot'u tercih etmekte haklıydı. White Pass gerçekten de Skagway'den çıkarken takip edilebilecekken, diğeri ancak Dyea'da başlıyordu. Lynn Kanalı'nın sonuna kadar çıkmak için özel olarak yapılmış altı düz teknelerle bu kasabaya kolayca ulaşan, ağır malzemelerle yüklü göçmenler gibi Dyea kasabasına gitmek gerekiyordu.

Yolcuların, geçitlerin en yüksek noktasına vardıktan sonra yapmaları gereken işte şuydu: Eğer White Pass'ı tercih ederlerse, Benett Gölü'ne varmak için önlerinde acınası şartlarda yapılacak yaklaşık sekiz fersahlık bir yol vardı. Eğer Chilkoot Geçidi'ni seçerlerse, Lindeman Gölü'ne varmak için önlerinde sadece dört fersah vardı. Bu göl ancak yirmi üç kilometre uzunluğundaydı ve Cariboo Nehri tarafındaki üst ucundan, Benett Gölü'nün alt ucuna kadar ancak üç kilometre vardı.

Gerçekten White Pass'a göre Chilkoot Geçidi'ni tırmanması daha zordu ve tırmanılması gereken bin ayaklık neredeyse dikey bir yamaç vardı. Fakat burası sadece çok ağır yükler taşıyan göçmenler için zordu; bu durum da İzci'nin kılavuzluğundaki Kanadalılar için geçerli değildi. Chilkoot'un ötesinde, Lindeman Gölü'ne ulaşan oldukça iyi durumda bir yol vardı. Eğer yanlarında madenci gereçlerini taşımaları gerekseydi, Bill Stell büyük ihtimalle onlara White Pass'ı tavsiye edecekti. Öyleyse dağları aşacakları bu ilk etabın, büyük yorgunluklardan başka bir güçlüğü yoktu.

Göller bölgesine yönelen göçmenlerin sayısına gelince, her iki geçitte de hayli kalabalıktılar. Madenlerin işletilebileceği mevsimde Klondike'ta olmaya çalışan göçmenlerin sayısı binlerle ölçülüyordu.

Bill Stell, yolculuğun başlangıcını 2 Mayıs sabahı olarak ilan etti. Rahibeler Marthe ve Madeleine, Summy Skim ve Ben Raddle, İzci ve hizmetindeki altı adam Skagway'den ayrılarak Chilkoot yoluna koyuldular. Katırların çektiği iki kızak, Bill Stell'in ana kampını kurduğu Linderman Gölü'nün güney ucunda sona erecek olan bu etapta yeterli olacaktı. En iyi şartlarda bu yol en azından üç ya da dört günü alacaktı.

Kızaklardan biri, sert rüzgâra karşı battaniyeler ve kürklerle sarınmış rahibelere ayrılmıştı. Büyük ihtimalle yolculuklarını böyle geçirecekleri hiç akıllarına gelmemişti ve Summy Skim'in duymamakta inat ettiği teşekkürlerini sürekli tekrarlıyorlardı. Summy Skim ve Ben Raddle, rahibelerin görevlerini gerçekleştirmelerine yardımcı olabilmekten son derece mutluydular ve Bill Stell'in onlar için yaptığı fazladan harcamaları da üstlenmişlerdi.

Bu arada Bill Stell de, vatandaşlarından gelen teklifi iki rahibenin kabul etmesinden duyduğu memnuniyeti hiç saklamıyordu. Ne de olsa o da Kanadalı değil miydi?

Ayrıca, İzci, Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine'e Dawson-City'de nasıl sabırsızlıkla beklendiklerini de söylemişti. Başrahibe işlere yetişemiyordu ve pek çok rahibe de iyileştirmeye çalıştıkları salgın hastalıkları kapmışlardı.

Gerçekten, özellikle tifüs o sıralarda Klondike'ın başkentini yıkıp geçiriyordu. Kurbanlar yüzlerle sayılıyordu. Skagway'den Dawson-City'ye giderken pek çok arkadaşlarını yollarda bıraktıktan sonra zavallı göçmenler bir de burada hüküm süren salgın hastalıklarla başa çıkmak zorundaydılar!

"Ne de büyüleyici bir yer," diyordu kendi

kendine Summy Skim, "neyse ki buradan sadece geçip gideceğiz!... Fakat hiç tereddüt etmeden böylesi tehlikelere göğüs geren şu iki aziz kadın belki de geri dönmeyecek!..."

Dik yamaçlı Chilkoot'tan geçiş için yanlarında erzak götürmek gereksiz görünmüştü. İzci, en ilkel şartlarda da olsa, yemek ve gece için konaklama sağlayan hanlar biliyordu. Gerçekten de yatak görevi gören bir tahtaya yarım dolar, domuzyağı ve neredeyse mayasız ekmekten oluşan yemeğe de bir dolar ödeniyordu. Zaten Bill Stell'in kafilesi göller bölgesini aştığında bu yiyeceklerle yetinmek zorunda kalmayacaktı.

Hava soğuktu ve sıcaklık sıfırın altında on derecedeydi, dondurucu bir rüzgâr esiyordu. En azından bir kez hat üzerinde ilerlemeye başladıktan sonra, kızaklar sertleşmiş kar üzerinde kolayca kayabilecekti, fakat koşum hayvanları oldukça zorlanacaktı, çünkü yamaç sarptı. Dolayısıyla katırlar, köpekler, atlar, öküzler, ren geyikleri ölüyordu, White Pass gibi Chilkoot Geçidi de çoğunlukla hayvan leşleriyle tıkanıyordu.

Skagway'den ayrılınca İzci Lynn Kanalı'nın doğu yakası boyunca Dyea'ya yöneldi. Dağa doğru tırmanan diğerlerinden daha az yüklü olan kızakları rahatça ilerleyebiliyordu. Daha şimdiden buralar oldukça kalabalıktı, devrilmiş

arabalar, kırbaç darbeleri ve bağırışlara rağmen ilerlemek istemeyen hayvanlar, bazılarının kendilerine yol açmak için çabaları, bazılarının onlara karşı koymaları, Skagway'den temin edilmiş arabalara indirilip bindirilen malzemeler, küfürler ve yumrukların birbirine karıştığı tartışmalar ve kavgalar, kimi zaman araya karışan tabanca sesleri yolu tıkıyordu. Kızaklara koşulmuş köpeklerin yularlarının ayaklarına dolandığı da oluyordu ve yarı vahşi bu hayvanların ulumaları arasında koşumlarını çözmek için sürücüler ne kadar da zaman harcıyorlardı! Ve bütün bunlar, Chilkoot'un ya da White Pass'ın dar geçitlerini kasıp kavuran fırtınalar arasında, birkaç saniyede kalın bir tabaka oluşturan kar burgaçlarının ortasında oluyordu!

Skagway'i Dyea'dan ayıran mesafe Lynn Kanalı'ndaki teknelerle, genellikle yarım saat içinde geçilebiliyordu. Öyleyse ne kadar zor olsa da kara yoluyla da birkaç saat içinde yol tamamlanabiliyor olmalıydı. Nitekim, öğleden önce İzci'nin kafilesi Dyea'ya ayak bastı.

Burası, kanalın ucunda, madencilerin dağların ötesine götürmeleri gereken malzemelerin indirildiği yerde, dağınık kurulmuş çadırlardan, birkaç ev ya da sadece kulübeden oluşan bir yerleşim yeriydi.

Bu anda, Chilkoot Geçidi'nin ucundaki bu kasaba yavrusu içinde dolaşan en azından bin beş yüz yolcu olduğu varsayılabilirdi.

Kızakları çekmeye uygun bu soğuk fakat kuru havadan yararlanmak isteyen Bill Stell, Dyea'daki molayı uzatmayı düşünmüyordu. En iyisi, yanlarına bir miktar yiyecek aldıktan sonra, bir sonraki geceyi Sheep Camp'te geçirmek üzere hareket etmek olacaktı.

Öğlen vakti, İzci ve arkadaşları yola koyuldular; rahibeler kızakta yerlerini almışlardı, Ben Raddle ve Summy Skim yaya gidiyorlardı. Yolun her dönemecinde manzaranın vahşiliğine ve ihtişamına hayran kalmadan edemediler, kırağı ile kaplı çamlar ve kayınlar, yamacın tepesine kadar yükseliyorlardı, soğuğun yok edemediği dereler, dibi gözükmeyen uçurumlardan aşağı gürültüyle çağlıyordu.

Sheep Camp, Dyea'ya yalnızca dört fersah uzaklıktaydı; demek ki oraya varmak sadece birkaç saat alacaktı. Fakat geçit çok dik rampalara dönüşüyordu; artık ancak adım adım ilerleyebilen koşumlu hayvanlar sık sık duruyorlardı ve sürücü çok uğraşarak onları tekrar yürümeye zorluyordu.

Yol alırken, Ben Raddle ve Summy Skim, İzci'yle çene çalıyorlardı; İzci kendisine sorulan

bir soruya şöyle cevap verdi:

"Sheep Camp'e saat beş ya da altıda varmayı planlıyorum ve ertesi sabaha kadar orada kalacağız..."

"Acaba iki yol arkadaşımızın rahat edecekleri bir han bulacak mıyız?..." diye sordu Summy Skim.

"Orada hanlar var," diye cevap verdi Bill Stell, "çünkü Sheep Camp göçmenlerin mola yeridir."

"Fakat," diye söze devam etti Ben Raddle, "kalabalık mıdır acaba?..."

"Buna hiç şüphe yok," diye açıkladı İzci, "zaten bu hanlar pek rahat da değildir. Belki de çadırlarımızı kurup geceyi çadırda geçirmemiz daha iyi olur."

"Baylar," dedi kızağından konuşulanları duyan Rahibe Marthe, "rahatsızlık kaynağı olmayı hiç istemeyiz."

"Rahatsızlık mı, kardeşim!" diye cevap verdi Summy Skim. "Bizi hangi konuda rahatsız edebilirsiniz ki?... İki tane çadırımız yok mu?... Bir tanesi sizin olacak... biz diğerinde kalacağız..."

"Ve sabaha kadar yanacak olan iki küçük sobayla birlikte," diye ekledi Bill Stell, "soğuktan korkmaya hiç gerek yok, şu sıralar hava ne kadar sert olursa olsun."

"Teşekkür ederiz baylar," dedi Rahibe Madeleine, "fakat gece yolculuk yapmak sizin için uygunsa bizim varlığımız sizi engellememeli."

"Rahat olun kardeşim," diye açıkladı Summy Skim gülerek, "emin olun ki sizden hiçbir sıkıntıyı ve yorgunluğu esirgemeyeceğiz."

Kafile saat altıya doğru Sheep Camp'a ulaştı. Vardıklarında koşumlu hayvanlar yorgunluktan bitmiş haldeydiler. Aceleyle çözüldüler, ardından İzci'nin adamları hayvanların yiyeceğiyle ilgilendiler.

Bill Stell, bu köydeki hanların her türlü konfordan uzak olduğunu söylemekte haklıydı. Orada ancak çok zavallılar kalabiliyordu. Zaten yer bulmak da mümkün değildi. Böylece izci, Sheep Camp'ın biraz dışında, kargaşadan uzakta, ağaçların altına iki çadırı kurdurdu.

Çadırlar kurulur kurulmaz, kızaklardaki battaniyeler ve kürkler oraya taşındı. Ardından ocaklar yakıldı. Soğuk etle yetinmek zorunda kalsalar da, en azından sıcak içecekler, çay ve kahve eksik değildi. Eh sonunda, Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine, yalnız kalınca, yardım sever ve cömert vatandaşları için dua ettikten sonra battaniyelerine sarındılar.

İkinci çadırda pipoların dumanı altında daha uzun süre uyanık kalındı. Sobaları kıpkızıl ola-

na dek yakmakla iyi etmişlerdi, çünkü o gece sıcaklık sıfırın altında on yediye kadar düştü.

Göçmenlerin –belki de yüzlercesinin– çektikleri acıları bir düşünün. Sheep Camp'ta bir barınak bulamamış olanlar, kadınlar, çocuklar ve sonunu göremeyecekleri bir yolculuğun daha başında tükenmiş olan birçok insan!

Ertesi sabah Bill Stell erkenden çadırları toplattı. Chilkoot Geçidi'ndeki kalabalığın önünde gidecek biçimde gün doğarken yola çıkmak daha iyiydi.

Hep aynı soğuk ve kuru hava vardı ve sıcaklık daha da düşmüştü, fakat böylesi sert boralardan, Kuzey Amerika'nın yüksek bölgelerindeki o şiddetli tipilerden, kar fırtınalarından daha iyiydi.

Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine çadırlarını ilk terk edenler oldular ve küçük bagajlarını kızağa taşıdılar. Kahvaltıdan, daha doğrusu birkaç fincan sıcak çay ya da kahveden sonra, herkes kızaklardaki yerini aldı ve katırlar kırbaçların altında tekrar yola koyuldular.

Yürüyüş bir gün öncekinden daha hızlı olmayacaktı. Geçit, dağların tepesine doğru yükseldikçe rampa dikleşiyordu. O yüzden İzci, kızaklara köpek yerine katır koşmakla iyi etmişti. Köpekler, dağın arka tarafından göllere doğru

inerken gerekecekti. Çakıllı, tekerlek izleriyle dolu, sıcaklık biraz yükselse kullanılamayacak hale gelebilecek bu bozuk yol, sağlam katırların kızakları çekemeyeceği gibi değildi.

Bir önceki gün olduğu gibi, Ben Raddle ve kuzeni yola yaya devam etmeyi tercih ettiler ve birçok kereler, soğuktan uyuşmuş rahibeler de onlara uydu.

Hep aynı uğultulu ve gürültücü kalabalık, Chilkoot yolunu zorlaştıran aynı engeller, birbirlerine girmiş kızaklarla hayvanlar yolu kapattığında zorunlu ve kimi zaman da uzun molalar. Pek çok kereler İzci ve adamlarının yolu açmak için yardım etmeleri gerekti.

Karşılaşılan tek üzücü görüntü, yamacın eteğinde sağa sola atılmış hayvan leşleri değildi. Yorgunluktan ve soğuktan ölmüş, ağaçların altında, uçurumların dibinde terk edilmiş, bir mezarı bile olmayan bazı zavallı göçmenler de vardı! Hatta sık sık daha uzağa gidemeyen aileler, erkekler, çocuklar donmuş toprağın üzerinde hareketsiz yatıyorlardı ve hiç kimse onları kaldırmaya yeltenmiyordu. O zaman Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine yol arkadaşlarının yardımlarıyla bu zavallılara yardım etmeye, kızaklarında taşıdıkları biraz alkollü içkiyle onları canlandırmaya çalışıyorlardı. Fakat daha fazla

ne yapılabilirdi ki? Bu talihsizlerin ya Chilkoot'a yürüyerek tırmanmak dışında başka imkânları yoktu ya da açlıktan ve yorgunluktan ölen hayvanları yolda dağılıp gitmişti. Buna hiç şaşırmamak gerekirdi, çünkü atları, katırları, rengeyiklerini alıştıkları gibi yemlemek gerekiyordu. Skagway ile göller bölgesi arasında hayvanlara yedirilen ot da çok fahiş fiyata satılıyordu; samanın bin kilosu dört yüz dolar, yulafın tonu ise üç yüz dolardı. Neyse ki İzci'nin hayvanlarının bu açıdan eksiği yoktu, dağın kuzey tarafına varana kadar yetecek yemleri vardı.

Gerçekte bütün bu koşum hayvanları arasında yiyecekleri en garantili olanlar köpeklerdi. En azından açlıklarını, geçidi tırmanan at ve katır leşlerini yiyerek giderebiliyorlardı ve son lokmaya varıncaya kadar hırlayarak dalaşıyorlardı.

Çıkış yavaş ve çok yorucu bir biçimde sürüyordu. Çeyrek saatte iki üç kez, kalabalıktan geçilemediği için durmak gerekiyordu. Bazı yerlerde, keskin dönemeçlerde, geçit o kadar dardı ki malzemeler geçirilemiyordu. Bunlar genelde, göçmenlerin taşıdıkları, iri parçaları patikanın genişliğini aşan, sökülebilir teknelerdi. Bu yüzden, kızakların yüklerini indirmek ve hepsini teker teker katırlarla veya atlarla geçirmek gerekiyordu. Dolayısıyla, bir de ciddi bir zaman kaybı

oluyordu ve arkadaki kızaklar tıkanıklık yaşıyordu.

Üstüne üstlük yamacın son derece dik olduğu, eğimin kırk beş dereceyi geçtiği, hayvanların tırmanmayı reddettiği yerler vardı. Oysa hayvanlar buzda yürüyecek biçimde nallanmışlardı; nallarının çivileri karda kan damlalarıyla dolu derin izler bırakıyordu.

Akşamın beşine doğru İzci kafileyi durdurdu. Her ne kadar yükleri diğerlerine göre hafif olsa da, bitkin düşen hayvanlar bir adım daha atamayacaktı. Geçidin sağ tarafında, reçineli ağaçlarla dolu bir tür vadi vardı. Yaprakların altında çadırlar belki hava sıcaklığının artışının haber verdiği boraya karşı korunabilirlerdi.

Bill Stell birçok kez geceyi geçirdiği bu yeri tanıyordu ve kamp her zamanki gibi kuruldu.

"Fırtına çıkacağından mı endişeleniyorsunuz?..." diye sordu Ben Raddle.

"Evet... gece kötü geçecek," diye cevap verdi İzci, "bir çukura dolar gibi yağan kara karşı yeterince önlem alamayacağız."

"Fakat," diye dikkatini çekti Summy Skim, "vadinin yönü sayesinde biraz güvencede olacağız..."

"Ben de bu yüzden burayı seçtim," diye cevap verdi Bill Stell.

Bunda da çok haklıydı. Akşamın yedisinde başlayıp, sabah beşe kadar süren fırtına korkunçtu. Görüş mesafesini beş adımın altına düşüren kar burgaçları da vardı. Sobaları yanar durumda tutmakta çok zorlandılar, çünkü rüzgârın şiddeti dumanları içeri gönderiyordu ve fırtınanın ortasında yeni odun bulmak da çok güçtü. Çadırlar dayanıklıydı, fakat Summy Skim ve Ben Raddle gecenin bir bölümünü uyanık geçirdiler, rahibelerin çadırlarının uçmasından endişe ediyorlardı.

Vadinin dışında, yamaç boyunca dikilen çadırların başına da bu geldi ve gün ağardığında felâketin boyutları görülebiliyordu. Koşum hayvanlarının çoğu iplerini koparark her tarafa dağılmıştı, kızaklar devrilmiş, bazıları yol kenarında derelerin çağladığı uçurumlara yuvarlanmıştı, malzemeler kullanılamaz hale gelmişti, aileler kan ağlıyordu, yardım istiyorlardı, fakat kimse yardım etmiyordu.

"Zavallı insanlar... zavallı insanlar!" diye mırıldanıyordu rahibeler. "Şimdi ne yapacaklar?..."

Fakat İzci burayı terk etmekte ve Chilkoot'un tepesine kadar tırmanmakta acele ediyordu. Yola çıkılmasını emretti ve kafile küçük adımlarla dağ yoluna koyuldu.

Fırtına, şafakla birlikte bitmişti. Rüzgâr ku-

zeydoğudan estiği için, bu yüksek bölgelerde görülen ani hava değişimi gerçekleşmiş, sıcaklıklar sıfırın altında on iki dereceye kadar düşmüştü.

Kalın bir kar tabakası her tarafı kapladığından, yer son derece sertti. Rampaların çok dik olmaması şartıyla, bu durum kızakların kaymasını kolaylaştırmalıydı ve Bill Stell bu konuda arkadaşlarına garanti verdi.

Bölgenin görüntüsü değişmişti. Üç dört fersah boyunca hiç orman gözükmedi. Yamaçların ötesinde, parlaklığı gözleri kamaştıran bembeyaz düzlükler vardı: Eğer karlar erimeye yüz tutmuş olsalardı, bu beyazlık gözleri daha da rahatsız ederdi, göz yanılgısına neden olurdu. Bu durumlarda bazı yolcular mavi camlı gözlükler takıyorlardı. Böyle gözlükleri olmayanlar da gözkapaklarını ve kirpiklerini odun kömürüyle boyuyordu.

Summy Skim ve Ben Raddle da, İzci'nin tavsiyesi üzerine aynen böyle yaptılar. Rahibelere gelince, geniş kenarlı şapkalarını iyice indirerek korunmaya çalışıyorlardı. Zaten kızakta oldukları için gözlerini kullanmalarına gerek yoktu ve battaniyelerin arasına gömülmüşlerdi.

İlgi görmekten çok ilgi göstermeye alışkın olan bu iki rahibe, vatandaşlarının gösterdiği ih-

tımamdan çok etkileniyorlardı. Fakat Summy Skim her seferinde, Klondike'a sağ salim varmalarını onlar için değil, Dawson-City'deki hastalar için istediklerini söylüyordu.

"Belki de," diye tekrarlıyordu, "kuzenimin ya da benim o hastaneye yatmamız gerekir, orada çok iyi bakılacağımızdan eminiz... Bu da bizim bencilliğimiz!"

4 Mayıs akşamı kafile Chilkoot Geçidi'nin tepesinde mola verdi ve İzci orada bir kamp kurdurdu. Ertesi gün dağın kuzey tarafından inmek için bütün gerekli önlemler alınacaktı.

Buradaki plato (...) ayak yükseklikteydi ki burası tahminen (...) ayak yüksekliğinde White Pass'tan daha alçaktı.

Her türlü iklim koşuluna açık olan bu yerdeki kalabalık tahmin edilebilirdi. O sırada iki binden fazla göçmen kamp kurmuş durumdaydı. Malzemelerinin bir kısmını sakladıkları yerleri burada ayarlıyorlardı. Gerçekten iniş çok zorluydu ve herhangi bir felaketi önlemek için ancak az yükle gerçekleştirilebilirdi. Bu nedenle Klondike'taki altın madenlerinin hayali ile canlanan bu insanlar, insanüstü bir güçle dağdan aşağı indikten sonra tekrar tırmanıyorlar, bir miktar daha malzeme alıyorlar, sonra onları da aşağı indiriyorlar, böylece on beş yirmi kez inip

çıkıyorlardı. Gerekirse bu iş günlerce sürdürülüyordu. İşte o sırada kızaklara koşulan köpekler paha biçilmez bir hizmette bulunuyordu; kızak yerine de çoğunlukla yamaçlardaki sertleşmiş kar üzerinde daha kolay kayabilen sığır derileri bağlanıyordu. Fakat bu sırada kuzey rüzgârları Chilkoot'un bu tarafını kırbaç gibi dövüyordu; mücadele etmek öyle acı veriyordu ki! Bütün o zavallı insanlar Klondike düzlüklerinin önlerinde açık olduğunu görüyorlardı. Bu toprakların onlar için (...) servet (...) hayal kırıklıkları!

Bill Stell ve kafilesi zirvedeki bu kampta uzun süre kalmayacaklardı. Yanlarında sadece kendi eşyaları olduğundan, burada malzeme bırakmalarına da gerek yoktu; bir kez aşağı indikten sonra da bir daha tepeye tırmanmayacaklardı. Ovaya ayak bastıktan sonra birkaç fersahlık bir yol katederek sonunda Lindeman Gölü'nün ucuna varcaklardı.

Ertesi günden, 6 Mayıs'tan itibaren İzci çadırları toplattı ve kızaklara koşulmuş katırların yerine, adamlarından birinin yaylada hazır beklettiği köpekleri bağlattı.

Hazırlıklar her zamanki gibi yapıldı. Fakat son geceleri çok kötü geçti. Sıcaklık aniden yükselmişti, büyük bir şiddetle fırtına koptu. Bu sefer çadırları bir gün önceki gibi vadinin koruma-

sında da değildi. Ne Summy Skim, ne Ben Raddle, ne de rahibeler yerleşemediler. Pek çok kereler şiddetli rüzgârlar çadırların direklerini devirdi ve kar burgaçları tarafından sürüklenip götürülmesin diye çadırlar sıkıca bağlandı. Battaniyelere sarınarak filozofça sabahı beklemekten başka yapılabilecek bir şey yoktu.

"Gerçekten de," diye düşünüyordu Summy Skim, "yeni ve eski filozofların hiçbiri böyle bir yolculuğa bilgece katlanamaz!"

Aslında derin karanlığın içinde havanın yatıştığı nadir zamanlarda, sönmeden korunabilen herhangi bir ateşin yokluğunda, acı ve korku çığlıkları kopuyordu. Fırtınanın yerde yuvarladığı yaralıların inlemelerine yaylaya dağılmış hayvanların havlamaları, kişnemeleri, böğürmeleri, karışıyordu.

Gün ağardı. Bill Stell yola çıkma emri verdi. İnsanların temkinli davranıp oturmadığı kızaklara köpekler bağlandı. İzci'nin öğüdü ile aynen onun gibi yaparak iki kuzen üst üste üç çift çorap giyip ayaklarına yürüyüşü kolaylaştıran bir tür mokasen geçirdiler. Onlara yetişemeyecek olan rahibelerin yanında yürümek istemeselerdi çok daha hızlı ilerlerlerdi. Buz tutmuş bu yamaçlarda düşmeyi önlemek için böylesi zorunluydu.

Alınan önlemler ve İzci'nin deneyimi sayesinde, inişte hiçbir kaza olmadı, sadece yoruldular ve sonunda kızaklar Chilkoot Geçidi'nden sağ salim ovaya çıktı. Hava daha güzeldi, doğuya dönmüş olan rüzgâr daha yumuşaktı ve termometre yükseliyordu, ama yürüyüşü zorlaştıracak biçimde buzların çözülmesi söz konusu değildi.

Geçidin çıkışında, malzemelerini bekleyen birçok göçmen bir kamp yerinde toplanmışlardı. Bu alan genişti ve kalabalık da yukarıdaki platodaki kadar fazla değildi. Etrafta ormanlar uzanıyordu ve çadırlar da bu sayede güvenlik içinde kurulabilirlerdi.

İşte kafile de geceyi orada geçirdi. Ertesi gün daha düzgün bir yol boyunca ilerlemeye başladı ve dört fersah sonra öğle vaktinde Lindeman Gölü'nün güney ucuna vardı.

8

LİNDEMAN GÖLÜ'NDE

O günün öğleden sonrası dinlenmeye ayrıldı. Göllerden tekneyle geçmek için birkaç hazırlık yapmak gerekiyordu, İzci de gecikmeden bunlarla ilgilenmeye başladı.

Summy Skim ve Ben Raddle kendileri ve yol arkadaşları için bu kadar ihtiyatlı ve becerikli bir rehberle anlaştıklarına çok seviniyorlardı.

Bill Stell'in malzemeleri, Lindeman Gölü'nün ucunda, daha şimdiden bin kadar yolcunun yerleşmiş olduğu bir kampta bulunuyordu. Orada, bir tepenin öbür tarafında onun asıl yerleştiği yer vardı. Yapı, birçok odaya bölünmüş küçük bir ahşap evdi. Evin bitişiğinde, kızakların ve diğer ulaşım araçlarının bulunduğu hangarlar vardı. Arka tarafta, yük hayvanlarının ahırları ve Chilkoot'tan inişte gerekli olan köpekler için kulübeler vardı.

Daha şimdiden bu geçit, White Pass'tan daha çok kullanılır hale gelmişti, oysa White Pass, Lin-

deman Gölü'nden geçmeye gerek duymadan doğrudan Benett Gölü'ne ulaşılmasını sağlıyordu. Ister soğuktan katılaşmış olsun, ister sular buzlardan kurtulmuş olsun, bu göl üzerinde madencilerin personelinin ve malzemelerinin taşınması geniş ovalardan ve White Pass'ın ucuyla Benett Gölü'nün güney kıyısı arasındaki dağlardan taşınmasından çok daha iyi şartlarda gerçekleşiyordu. Dolayısıyla İzci'nin seçtiği bu mola yeri daha da önem kazanıyordu. Böylece İzci, Skagway ile Dawson-City arasında bu tür bir ulaşımı gerçekleştirerek iyi iş yapıyordu ve bu iş Klondike'taki maden yataklarını işletmekten kesinlikle daha güvenceliydi.

Bill Stell bu kârlı işi yapan tek kişi değildi. Lindeman Gölü kenarındaki bu durakta, ya da Benett Gölü kenarındakinde başkaları da bu işi yapıyordu. Hatta denebilirdi ki, genellikle Mayıs ayının ilk haftalarında açılan maden işletme mevsiminin başlangıcında Dawson-City'de olmak için acele eden binlerce göçmen yılın bu döneminde akın ettiğinde, Kanada ya da Amerika kökenli bu girişimciler yeterli gelmiyordu.

Göçmenlerin birçoğu İzci'ye ya da meslektaşlarına tasarruf nedeniyle başvurmuyordu. Fakat o zaman Skagway'den itibaren malzemelerini taşımaya, kızaklarının üzerine ahşaptan hatta sacdan yapılmış sökülebilir tekneler yüklemeye mecbur

kalıyorlardı. Chilkoot Geçidi'ni bu ağır yüklerle ne zor geçtiklerini görmüştük. White Pass geçişi de daha kolay sayılmazdı ve her iki güzergâhta da malzemenin büyük bölümü ziyan oluyordu.

Bazıları, sıkıntıdan ya da masraftan kurtulmak için başka bir yönteme başvuruyorlardı. Teknelerini göllerin kıyısına getirmek yerine, orada inşa ettirmek ya da bizzat inşa etmek daha çok işlerine geliyordu. Bu ağaçlık bölgede malzeme sıkıntısı çekilmiyordu. O zaman da gecikme ihtimali vardı: Ağaçları kesmek, kereste haline getirmek, keresteleri ıskarmoz ve borda kaplamasına dönüştürmek, tekne buzullara ya da kayalara sık sık ve sert biçimde çarpacağı için bütün o parçaları sağlamca bir araya getirmek zaman alıyordu. Konaklama yeri çevresinde şimdiden birkaç şantiye olmuştu, bıçkılar işliyordu ve inşaat devam ediyordu.

Kafilenin gelişinde, Bill Stell, kendisi gibi Kanadalı olan birkaç adamla birlikte küçük evde oturan ustabaşı tarafından karşılandı. Tekneleri gölden göle Yukon Irmağı'na kadar götürmekte kılavuz olarak çalışıyorlardı. Becerikliliklerine güvenilebilirdi; buzlar çözüldükten sonra bile zor olan bu nehir seferinin gerekliliklerini biliyorlardı.

Hava çok serindi, Summy Skim, Ben Raddle ve rahibeler, en iyi odaları kendilerine ayrılmış

olan İzci'nin evine yerleşmekten çok memnun kaldılar. İçerisi ile dışarısı arasındaki ısı farkı yirmi dereceden fazlaydı. Orada yalnızca yirmi dört saat kalacaklardı. Tekneler bagajlar için hazırdı, erzağı da Benett Gölü durağında daha elverişli koşullarda edineceklerdi.

İlk önce Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine sobayla ısıtılmış kendi küçük odalarına çekildiler; Summy Skim onlara odalarına kadar eşlik ederken, Skagway ile Dawson-City arasındaki yolcuğun en zor kısmını geçtiklerini söyleyerek onları rahatlattı.

Fakat Summy Skim ortak kullanılan salona geldiğinde onu duymuş olan İzci, şunları söylemek zorunda hissetti kendisini:

"Yorgunluk açısından evet, en zor kısım tamamlandı, ama zaman açısından hayır; Klondike'a varmak için aşılması gereken yüzlerce fersah var hâlâ."

"Bunu biliyorum cesur Bill," diye cevap verdi Summy Skim, "fakat yolculuğun bu ikinci kısmının tehlikesiz ve yorgunluksuz atlatılacağını düşünmek için bir takım nedenlerim var."

"Bu konuda yanılıyorsunuz Bay Skim," diye cevap verdi İzci.

"Yine de kendimizi göllerin, nehirlerin ve ırmakların akıntısına bırakmaktan başka yapacak bir şeyimiz yok..."

"Şüphesiz, fakat kış mevsiminin bitmesine hâlâ çok var. Buzlar çözülmeye başladıklarında teknemiz serbest kalan buzlara karşı savunmasız kalacak ve pek çok kereler yorucu bir taşıma işine girişmek zorunda kalacağız..."

"Turistlerin Dominion'un bu topraklarında rahatça yolculuk edebilmeleri için," diye sözüne devam etti Summy Skim, "hâlâ yapacak çok iş var! Hatta bunların hiçbir zaman tamamlanamayacağını düşünüyorum..."

"Neden olmasın ki?" diye karşılık verdi Ben Raddle, "madem ki söz konusu olan buraya bir demiryolu döşemek. Skagway'den Benett Gölü'ne kadar gidecek olan ve Fort Selkirk'e kadar uzatılması gereken demiryolu çalışmalarına yakında başlanmayacak mı?... Biletin tanesi elli frank, yükün tonu otuz franga, günde üç seferle göle kadar beş saatlik bir mesafe... Mühendis Hawkins tarafından bu çalışmalarda iki bin adam kullanılacak ve saat başına bir buçuk frank ödenecek..."

"İyi... iyi!" diye haykırdı Summy Skim, "bu konuda çok bilgili olduğunu biliyorum sevgili Ben. Fakat senin ve mühendislerin unuttuğunuz bir şey var: Demiryolu tamamlanmadan Klondike'ın bütün altını tükenmiş olacak, ondan sonra maden yatağı yok, madenci yok, ticaret yok... Bölge terk edilecek..."

"Hadi canım," diye cevap verdi Ben Raddle.

"Siz de böyle mi düşünüyorsunuz, Bill Stell?.."

İzci başka bir cevap vermeden başını sallamakla yetindi.

Ben Raddle'ın başka bir sorusu üzerine, göller bölgesinden Klondike'ın ötesinde Alaska sınırına kadar Yukon'un suladığı toprakları gösteren, kabaca çizilmiş bir harita yaydı.

"Öncelikle," dedi, "Chilkoot'un eteklerinde uzanan Lindeman Gölü'nü boydan boya geçmek gerek."

"Gölün uzunluğu ne kadar?" diye sordu Summy Skim.

"İki fersah sadece," diye cevap verdi İzci, "tamamen buz tuttuğunda ya da tamamen eridiğinde uzun bir zaman almaz..."

"Ya sonra?" dedi Ben Raddle.

"Sonra Benett Gölü'ne kadar bagajlarımızı ve tekneyi taşımamız gereken yarım fersahlık bir yolumuz var. Orada da yolun süresi hava sıcaklığına bağlı ve günden güne sıcaklığın nasıl değişebildiğini siz de gördünüz..."

"Aslında," diye açıkladı Ben Raddle, "rüzgârın kuzeyden ya da güneyden esmesine göre on beş yirmi derecelik bir farklılık."

"Sonuçta," diye ekledi Bill Stell, "topraktaki karı katılaştıran kuru bir soğuk tercih edilir, çünkü o zaman tekne tıpkı bir kızak gibi kaydırılabilir ve iyi bir köpek sürüsünü bu kızağa koşmak

yeterli olur."

"En sonunda," dedi Summy Skim, "işte Benett Gölü'ne geldik..."

"Evet," diye cevap verdi Izci, "kuzeyden güneye gölün uzunluğu yaklaşık on iki fersah. Fakat zorunlu molalardan dolayı geçişin en az üç gün süreceğini göz önüne almak lazım, zaten buzları henüz çözülmedi."

"Daha ileride," dedi Summy Skim haritayı inceleyerek, "yine yük taşımak gerekecek mi?"

"Hayır, Benett Gölü'nü Tagish Gölü'ne bağlayan bir fersah uzunluğundaki Cariboo Deresi var. Tagish Gölü yedi sekiz fersah uzunluğunda ve aşağı yukarı aynı uzunluktaki Marsh Gölü'ne açılıyor. Gölden çıkınca, on iki fersah boyunca bir nehrin girinti çıkıntılarını takip etmek gerekir ve bu güzergâhta White Horse adlı ivinti yerleriyle karşılaşılır. Akıntının hızlandığı bir fersah uzunluğundaki bu yerleri aşmak oldukça zor ve tehlikelidir. Ardından, sizi Labarge Gölü'nün başına kadar götüren, Tahkeena Nehri'nin bir yan koluna ulaşılır. Zaten akıntının hızlandığı o White Horse denilen yerlere gelince en büyük gecikmeler de bu yolda olur. Bir keresinde Labarge Gölü'nün yukarısında tam bir hafta boyunca beklemek zorunda kalmıştım."

"Peki bu gölde," diye sordu Ben Raddle, "tekneyle seyredilemez mi?.."

"On üç fersahında evet," diye cevap verdi Bill Stell. "Fakat buzlar çözülürken orada olmak pek hoş olmaz, çünkü Lewis Nehri'ne sürüklenen buzlar arasında bir teknenin ezilmemesi mucize olur. Bu nedenle, soğuklar sürdükçe, tekneyi gölün üzerinden çekip götürmek tercih edilir..."

"Bu daha uzun sürer," dedi Summy Skim.

"Çok daha emin," diye karşılık verdi İzci, "ben tecrübelerimle bunu söylüyorum, çünkü pek çok kere eriyen buzlar arasında kaldım ve hiç kimsenin canlı kurtulamayacağını sandım."

"Labarge Gölü'ne vardığımızda, ne yapmanın uygun olduğuna karar veririz," diye açıkladı Ben Raddle.

"Hayır, bu konuda güçlük çekeceğimizi sanmıyorum," diye cevap verdi Bill Stell. "Bu yıl bahar erken gelecek gibi gözükmüyor..."

"Bunu nereden anladınız?" diye sordu Summy Skim.

"Av kuşlarının, bozkır kekliğinin, dağtavuğunun ve diğerlerinin olmamasından..."

"Ne yazık," diye cevap verdi Summy Skim, "birkaç el ateş etme fırsatım olurdu."

"Her şeyin bir zamanı var," diye cevap verdi İzci, "önce şu göller bölgesinden çıkmaya bakalım! Onu aştıktan sonra, teknemiz Lewis ve Yukon nehirlerinden aşağı inerken, eğer av hayvanı çıkarsa Bay Skim, istediğiniz gibi ateş edebilirsiniz..."

"Bundan hiç geri durmam, Bill, böylece erzağımızı da yenilemiş oluruz!"

"İzci," diye sordu o zaman Ben Raddle, "sadece birkaç taşımadan sonra teknemiz bizi Dawson-City'ye kadar götürecek mi?.."

"Dosdoğru, Bay Ben Raddle, en kolay yolculuk nehir yolculuğudur."

"Lewis Nehri ya da Yukon yoluyla," diye sordu Ben Raddle, "Klondike'la Labarge Gölü arasında ne kadar mesafe var?.."

"Yaklaşık yüz elli fersah, dönemeçleri de hesaba katarsak."

"Anlıyorum," dedi Summy Skim, "ki henüz önümüzde epeyce yol var..."

"Kesinlikle," diye cevap verdi İzci, "gölün kuzey ucundan Lewis Nehri'ne ulaştığımızda, haritaya göre yolu yarılamış bile olmayacağız."

"Fakat öyle sanıyorum ki," dedi Ben Raddle, "Chilkoot Geçidi'ndeki kadar büyük zorluklarla karşılaşmayacağız..."

"Beş ya da altı hafta sonra akarsular buzlardan temizlendiğinde zahmetsizce yol alınacağı söylenebilir. Fakat Mayıs başında henüz tam olarak yaz gelmediği için, yolculuğun süresi çok uzun olacak..."

"Elverişli şartlar altında yolculuğun ne kadar süreceğini tahmin ediyorsunuz?" diye sordu Summy Skim.

"On beş günlük bir yanılmayla bile bir tahmin yürütemem," diye cevap verdi İzci. "Skagway'den Dawson-City'ye üç haftada giden yolcular da gördüm, iki aydan fazla sürede varan yolcularda. Size tekrar ediyorum, hangi mevsimde yola çıkıldığına bağlı."

"Umarım," dedi Ben Raddle, Haziran ayının ilk haftasında Klondike'a varırız..."

"Ben de umarım," diye cevap verdi Bill Stell, "fakat buna garanti veremem."

"Eh pekâlâ," diye karşılık verdi Summy Skim, "yolculuğun uzun süreceğini düşünerek gücümüzü toplayalım, Lindeman Gölü kenarında rahat geçireceğimiz bir gece var önümüzde, hadi gidip uyuyalım!"

İki kuzenin Vancouver'dan çıktıklarından beri geçirdikleri en güzel gecelerden biri oldu. Ateşi güzelce körüklenmiş sobalar, korunaklı ve iyi yalıtılmış bu küçük evi ısıtıyorlardı şimdi.

Ertesi gün, 8 Mayıs'ta Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine ortak kullanılan salonda ilk gözükenler oldular ve kahveyi onlar hazırladı. Summy Skim ile Ben Raddle'da masanın üzerinde iki sıcacık fincan kahve buldu böylece. İzci ve arkadaşlarının Lindeman Gölü'nü geçmek için yola koyumadan önceki son yemekleri bu oldu.

Yola saat dokuzdan önce çıkılmayacaktı. Bill Stell gölün ucuna varabilmek için yarım günün

yeterli olacağını hesaplamıştı, sonra aşağı yukarı aynı şartlar altında Benett Gölü kenarındaki kampta ertesi geceyi geçireceklerdi.

Çok deneyimli olduğu bu yolculuk konusunda her şey için ona güvenmekte fayda vardı ve şimdiye kadar yaptıklarını gördükten sonra iki kuzen onun gönlünce davranmasına izin verme konusunda hemfikirdiler.

Evin içinde hava sıcaklığı yedi dereceyi geçiyorsa da, dışarıdaki termometre sıfırın altında on beşi gösteriyordu. Bu sıcaklık farkı da kaçınılmaz olarak bazı önlemler almalarını gerektirdi.

Summy Skim bu sabah kahvaltısını rahibelerle paylaşırken, onları, gölün yüzeyinde köpeklerin çekeceği tekne içinde sıkı sıkı sarınarak oturmaya ikna ediyordu.

"Battaniye eksiğimiz yok," dedi, "soğuk hava Miséricorde rahibelerine de diğer yolculara yaptığını yapıyor. Tarikatınızın kuralları buna izin versin ya da vermesin, tepeden tırnağa kürklere sarınacaksınız."

"Bu yasak değil," diye cevap verdi Rahibe Madeleine gülümseyerek.

"Tamam o zaman," dedi Summy Skim, "fakat yasak olan, kendinizi korumamanızdır; Dawson-City'de bu korkunç iklimin gerektirdiği bütün önlemleri alacağınıza güveniyoruz –sıfırın altında elli derecelik soğuklar oluyor orada."

"Kış..." diye söze girdi Ben Raddle.

"Evet kış," diye karşılık verdi Summy Skim. "Yaz olsaydı bir de! Şimdi Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine, sıkı sıkı giyinin; yola koyuluyoruz!"

Yola çıkma işareti verildiğinde saat dokuzdu. Skagway'den beri İzci'ye eşlik eden adamlar onunla Klondike'a kadar gideceklerdi. Göllerde ve Lewis ya da Yukon'un sularında yüzdürülmeyi beklerken kızağa dönüştürülmüş olan teknenin sürülmesi için bu adamların vereceği hizmet çok yararlı olacaktı.

Köpeklere gelince, onlar bu bölgenin iklimine son derece iyi uyum sağlamış bir ırktandı. Ayakları tüysüz olan bu hayvanların, hiçbir engele takılmadan kar üzerinde koşmakta üzerlerine yoktu. Fakat iklime uyum sağladıkları için vahşi kalmışlardı. Gerçekte tilkiler ya da kurtlar kadar vahşi gözüküyorlardı. Efendileri şeker ve okşamalarla onları idare edebiliyorlardı.

Bill Stell'in adamları arasında, tekne yüzdürüldüğünde idare edecek olan bir kılavuz vardı.

İşini iyi bilen, çok deneyili, göl, nehir ve sert akıntıları geçerken karşılaşılan bütün zorlukları bilen Neluto adında bir Klondike Kızılderilisi'ydi. Dokuz yıldır İzci'nin yanında kılavuz olarak çalışıyordu, ustalığına güvenilebilirdi.

Kırk yaşlarında, güçlü, becerikli, yorulmaz bir

yürüyüşçü olan Neluto, Summy Skim'in gözlemlerine göre bu bölgenin Kızılderililerinden farklıydı.

Gerçekte, İngiliz Kolombiyası'nın yukarı kesimindeki Kızılderililer, genel olarak Alaska Kızılderilileri gibi çirkin, çelimsiz, dar omuzlu, çöp gibi gövdeli, yok olmaya yüz tutmuş bir ırktı. Uzak kuzeyin yerlileri gibi çok koyu renk bir tene sahip olsalar da, eskimo değildiler, fakat onlara benzeyen yanları omuzlarına bıraktıkları, uzun, dalgalanan, yağlı saçlarıydı.

Hiç şüphesiz, Neluto onu sürekli yabancılarla iletişime sokan mesleğinden çok şey kazanmıştı, her ne kadar söz konusu yabancılar her yerden gelen göçmenlerin Klondike'ı istilasından beri birinci sınıf insanlar olmasalar da. Zaten İzci'nin hizmetine girmeden önce, Hudson Körfezi Şirketi'nin hizmetindeydi ve bu uçsuz bucaksız topraklarda kürk avcılarına rehberlik ediyordu. Her tarafı dolaştığı için bölgeyi çok iyi tanıyordu, hatta Dawson-City'nin ötesindeki bölgenin bir kısmını, Yukon Irmağı boyunca kuzey kutup dairesinin sınırına kadar olan yöreyi de biliyordu.

Sonuçta pek konuşkan olmayan Neluto İngilizceyi anlayacak ve kendini anlatacak kadar biliyordu. İşiyle ilgili şeyler dışında pek konuşmuyordu ve ağzından cımbızla laf almak gerekiyordu. Altın yataklarının işletilmesiyle ilgili olarak

Ben Raddle ve Summy Skim ondan pek bir şey öğrenemeyeceklerdi.

Yine de Klondike iklimine çok alışkın olan bu adama o konuda soru sormak işe yarayabilirdi. Nitekim Ben Raddle hava hakkında neler düşündüğünü ve göllerde buzların çözülmesinin yakın olup olmadığını sordu.

Büyük ihtimalle bir yabancı ona sorular sorduğundan Kızılderili cevap vermeye karar veremediği için Bill Stell lafa karıştı ve soruyu tekrarladı.

O zaman Neluto, soğukların on beş gün içinde biteceğini ve ondan evvel ne karların erimesini, ne de buzların çözülmesini beklemediğini açıkladı.

Bu açıklamadan çıkartılacak sonuç, teknenin, yolculuğun başlangıcında buzsuz sularla karşılaşmayacağıydı, en azından, yüksek enlemlerde görülebilen çok ani bir atmosfer değişimi olmadıkça bu mümkün değildi.

Her halükârda, su üzerinde seyir olmayacaktı, tekne Lindeman Gölü yüzeyi üzerinde çekilecekti. Rahibeler bir tarafı üzerinde kayan teknede kalabileceklerdi ve adamlar da onları yürüyerek takip edeceklerdi.

Yola çıkıldı, fakat tekneye koşulu hayvanları bağırarak ve kırbaçlayarak ayağa kaldırmak gerekti, çünkü hiç de yola çıkmaya hazır görün-

müyorlardı. Bu arada göl, kalabalağın, türlü türlü araca eşlik eden yüzlerce göçmenin gidiş gelişi ile hareketliydi.

Buz yüzeyi oldukça düzgün olduğu için, Ben Raddle ve Summy Skim mokasenlerini giymişlerdi ve teknenin yanından fazla uzaklaşmadan ilerlemek gerekmeseydi, gölü yarım saatte geçebilirlerdi. Fakat kafilenin dağılmaması ve sürekli olarak İzci'nin emirlerine uyması daha iyiydi.

Hava sakindi; bir gün öncenin sert rüzgârı yumuşamıştı ve güneye dönmüştü. Yine de soğuk keskindi –sıfırın altında on iki derece– sonuç olarak, kar fırtınalarının son derece güçleştirdiği bir yolculuğu kolaylaştıran, elverişli koşullar vardı.

Yine de hızlı ilerleyemediler, zaten rahibeler yolun bir kısmını yürüyerek katetmeyi tercih ettiler. Bazı yerlerde buz o kadar engebeli hale geliyordu ve tekne o kadar sarsılıyordu ki, içinde kalmak mümkün değildi, alabora olma tehlikesi geçiriyordu.

Kısacası, Lindeman Gölü'nün sekiz kilometresi sabah on birden önce aşılamadı. Onu Benett Gölü'nden ayıran yalnızca yarım fersahlık mesafe bir saatlerini daha alacaktı. Böylece İzci ve kafilesi gölün güney ucundaki konaklama yerinde öğleyin mola verdiler.

9

BENETT GÖLÜ'NDEN DAWSON-CİTY'YE KADAR

Bu bölgenin en geniş göllerinden biri olan Benett Gölü güneyden kuzeye on fersah uzunluğundaydı.

Eğer buharlı gemiler –bu hizmeti gerçekleştirmek gerekiyordu– göçmenleri White Horse'a kadar götürseydi, bu ivinti yerlerinin ötesine kadar yüklerle ilerledikten sonra da bir buharlı gemi onları Labarge Gölü'nün kuzey ucuna bıraksaydı, Fort Selkirk'ten itibaren Yukon'a dönüşen Lewis Nehri'ne ulaşmak için bunca yorgunluğa, sefalete ve acıya katlanmak zorunda kalmamış olurlardı. Gerçekten buzların çözülmesinden sonra, göller ve nehirler kimi zaman Mayıs ayının son günlerine kadar inmeye devam eden buz parçalarından tamamen kurtulduğunda, bu ulaşım gerçekleştirilebilirdi. Bundan sonra, geriye Dawson-City'ye kadar olan mesafeyi aşmak kalıyordu ve bu mesafenin yüz yirmi yüz otuz

fersah olduğu tahmin edildiğine göre yol oldukça uzundu.

Bu dönemde buharlı gemiler ne göllerde ne de Lewis üzerinde hizmet veriyordu. Başlangıç noktası Skagway olan demiryolu gibi buharlı gemi işletilmesi de henüz proje halindeydi ve göçmenler çetin bir yolculuğu kabullenmek zorundaydılar.

Kuşkusuz Klondike en son maden yataklarına varıncaya kadar altüst edilip boşaltıldığında, bu madenci kalabalığı bir daha geri dönmemek üzere buraları terk edecekti. Fakat belki de kazmalar en son altın külçesini çıkartana kadar yarım yüzyıl geçecekti.

Benett Gölü durağında kalabalık, Chilkoot Geçidi'ndeki Sheep Camp'te ve Lindeman Gölü'ndeki durakta olduğu kadar büyüktü. Binlerce göçmen yollarına devam etme fırsatı kollayarak burada bekliyordu. Her tarafta çadırlar kurulmuştu, eğer Klondike'a göç birkaç yıl daha sürerse çadırların yerini çok geçmeden kulübeler ve evler alacaktı.

Daha sonra kasaba ve kente dönüşecek olan bu köye benzer yerleşimde, daha şimdiden, ileride otele dönüşecek olan hanlar bulunuyordu. Konfor eksikliğine rağmen barınma ve yemekler için istedikleri fahiş fiyatla çoktan birer otel olmuşlardı! Dahası, durak yerinde bir polis kara-

kolu da vardı; gölün sık ağaçlıklı kıyılarında, farklı noktalarda şantiyeler ve bıçkıhaneler bulunuyor; tekne yapımı hızla sürüyordu.

Şunu da belirtmemiz gerekir ki polisler sadece bu yerleşimde görevli değildiler. Dominion Hükümeti onları arazinin tümüne dağıtmıştı. Bölgede serbestçe dolanan serüvenciler arasında görevleri bazen tehlikeliydi ve Klondike yollarında düzeni ve güvenliği sağlıyorlardı.

Kızılderili Neluto hava tahminlerinde yanılmamıştı. Öğleden sonra hava durumunda ani bir değişiklik oldu. Güneye dönen rüzgârla birlikte hava sıcaklığı sıfır dereceye kadar yükseldi ki bunlar yanıltmayacak göstergelerdi. Soğuk mevsimin sonuna geldiğine, buzların kesin olarak çözülmeye başladığına, göllerde ve akarsularda teknelerin rahatça seyredebileceğine inanmak doğru olurdu.

Dahası, Mayıs ayının bu ilk haftasında Benett Gölü'nün tamamı donmuş değildi. Buz alanları arasında teknenin takip edebileceği geçitler kıvrılıyordu ve yolu uzatmak şartıyla ilerlemek mümkündü. Bu durumda gölün uzunluğu olan kırk kilometre ikiye katlanacaktı; fakat böylece tekneyi çekmekten kurtulmuş olacaklardı ve ister kürekle ister yelkenle ilerlesinler zaman kazanacaklardı. Her iki durumda da geçiş daha az yorucuydu.

Öğleden sonra sıcaklık artmaya devam etti; buzların çözülmesi hızlandı; bazı buzullar kuzeye doğru çekilmeye başladılar. Böylece ertesi gece boyunca şiddetli bir soğuk çıkmadığı takdirde, İzci gölün kuzey ucuna rahatça ulaşabilecekti.

Summy Skim, Ben Raddle ve Miséricorde rahibeleri ertesi güne kadar konaklama yerindeki kulübelerden birinde barınabileceklerdi. Her ne kadar bir gün önce İzci'nin evinde olduğu gibi rahat olmasalar da, yine de kampın kalabalığına katlanmak zorunda kalmayacaklardı.

Gece boyunca sıcaklık düşmedi ve günün ağarmasıyla birlikte, 9 Mayıs'ta, Bill Stell gölde seyrin oldukça uygun koşullar altında gerçekleşeceğini söyledi. Rüzgâr sert değildi ve güneyden esiyordu; bulutlar gökyüzünün yüksek yerlerinde kıpırtısız duruyordu ve rüzgâr devam ettiği takdirde yelkenin arkadan şişmesini sağlayacaktı.

Şafak söker sökmez, İzci teknenin hazırlanmasıyla ilgilendi, bagajları ve erzağı yükledi. Neluto ve normalde Skagway'den Dawson-City'ye yolcu götürdüğü zamanlarda ekibini oluşturan dört Kanadalı da ona bu işte yardım ettiler.

İki kuzen kıyıya gittiklerinde:

"Eee," diye sordu Summy Skim, "hava hakkında ne düşünüyorsunuz? Klondike kışlarının soğuğundan kurtulduk mu?"

"Kesin bir şey söylemek istemem," diye cevap verdi İzci, "fakat göllerdeki ve nehirlerdeki buzlar çok geçmeden çözülecek gibi gözüküyor. Zaten geçitleri takip ederek daha fazla zaman geçirerek, teknemiz..."

"Suyu terk etmek zorunda kalmayacak," diye sözünü tamamladı Summy Skim, "bu gayet iyi..."

"Ya Neluto ne düşünüyor?" diye sordu Ben Raddle.

"O da benimle aynı fikirde," diye cevap verdi İzci.

"Fakat kopan buzlar tehlikeli değil mi?..."

"Kılavuzumuz beceriklidir ve onlardan uzak durmak için her türlü tedbiri alacaktır," diye cevap verdi Bill Stell. "Zaten tekne sağlam, daha önce de çözülen buzlar arasında yüzerek bunu kanıtladı ve tehlike halinde gölün kıyılarında rahatça sığınak bulunabilir..."

"Eğer tekneden inmek zorunda kalırsak, bu çok yorucu olur," dedi Summy Skim, "yol arkadaşlarımızı bu zahmetten kurtarabilmek isterdik..."

"Bunun için her şeyi yapacağız Bay Skim," diye cevap verdi İzci, "sonuçta, on iki fersah boyunca tekneyi halatlarla çekmekten daha iyidir, çünkü o iş bir hafta sürer."

Ve o zaman kıyıya henüz inmiş olan Neluto'yu çağırarak dedi ki:

"Neluto, buzların çözülmesi hakkında ne düşünüyorsun?..."

"İki gündür ilk buzlar hareket halindeler," diye cevap verdi kılavuz, "bu da gölün üst kısmının çözülmüş olduğunun kanıtı..."

"Ya rüzgâr?..."

"Şafaktan iki saat önce çıktı ve bu da bizim için gayet uygun..."

"Devam edecek mi?..."

Neluto döndü ve Chilkoot Dağları'na bir fersah kalana kadar uzanan güney ufkunu bakışlarıyla taradı. O yöne doğru bulutlar pek hareket etmiyordu; hafif bir puş dağların yamacında kayıyordu.

Elini o yöne uzattıktan sonra kılavuz cevap verdi:

"Rüzgârın bu akşama kadar süreceğini sanıyorum..."

"Peki yarın?..." diye sordu Ben Raddle.

"Yarın... göreceğiz," dedi sadece Neluto.

"Tekneye binelim," dedi Bill Stell ve rahibeler hemen onu izlediler.

İzci'nin teknesi bir tür şalupaydı, daha doğrusu otuz beş ayak uzunluğunda, dibi düz bir tekneydi. Kıç tarafında, kar ya da yağmur fırtınaları sırasında, gece ya da gündüz iki üç kişinin sığınabileceği bir tente vardı. Dibi düz olan, böylece mümkün olduğu kadar az su çeken bu de-

niz aracı altı ayak genişliğindeydi ki bu da oldukça geniş bir yelken taşımasına imkân tanıyordu. Baş tarafta, balıkçı şalupalarının mizana yelkeni gibi bir yelkeni vardı, on beş ayak uzunluğunda küçük bir serenin üzerindeydi bu yelken. Hava kötü olduğunda bu seren yatırılıyordu ve tekne küreklerle ilerliyordu.

Yelkenin ve gövdenin biçimi böyle olduğu için, rüzgâr ters yönden eserse tekne kıyıya yakın seyredemezdi. Ama rüzgârı arkadan alırsa iyi yol alıyordu. Buzların arasındaki geçitlerin kıvrımları sayesinde, kaptan sık sık baştan rüzgâr alıyordu. O zaman yelkeni toplayıp gemi direğini yatırarak, kürekleri taktırıyordu ve dört Kanadalı'nın güçlü kolları ile tekne daha hızlı hareket ediyordu.

Benett Gölü'nün yüzeyi pek büyük değildi ve Amerika'nın kuzeyinde, son derece şiddetli fırtınaların koptuğu geniş iç denizlerle karşılaştırılamazdı. Dominion'un ve Alaska'nın bu yüksek bölgeleri, Hudson Körfezi'ndekiler gibi, kutup akıntılarına karşı dağlarla korunmuyordu ve bazen gölün sularını devasa dalgalar halinde kaldıran kasırgalarla altüst oluyordu. Bundan dolayı da denizde seyretmeye pek elverişli olmayan bazı tekneler karşı koyamıyor ve bir mola yerine ulaşacak zaman bulamazlarsa alabora oluyorlardı.

Saat sekizde bagajlar teknedeydi, hazırlıklar tamamlanmıştı. İzci bir miktar erzak, konserve et, peksimet, çay, kahve, küçük bir fıçı içki ve teknenin baş tarafındaki ocak için kömür götürüyordu. Zaten balık avlayacaklarına bel bağlamışlardı, çünkü bu sularda bol balık vardı ve gölün kıyılarında dolanan keklik, dağtavuğu gibi av hayvanları da boldu.

İzci, fazla istekte bulunan gümrükle iyi ilişkiler içindeydi ve yolcularının biraz bile hırpalanmasına izin vermiyordu. Dolayısıyla hemen yola çıkılabildi ve yelkeni çekilmiş olan tekne kıyıdan uzaklaştı.

Kılavuz Neluto, rahibelerin yerleştikleri tentenin arkasındaki dümene geçmişti. Summy Skim ve Ben Raddle, Bill Stell'in yakınında duruyorlardı. Baş taraftaki dört adam, gemi kancalarıyla buzları uzaklaştırıyorlardı. Tekne, arkadan gelen rüzgâr sayesinde yarım fersah kadar oldukça geniş bir kırığı takip ediyordu. Fakat daha sonra yandan esen rüzgârda yelkeni toplayarak batıya yöneldi, sonuçta pek hızlı ilerlenmiyordu.

Kılavuzun başlıca uğraşı, aşağı doğru inen ve çarpması teknenin zarar görmesine neden olacak buzlardan kaçınmaktı. Bu, her zaman kolay değildi, çünkü birçok tekne geçitlerden geçiyordu. Buzların çözülmesinden ve uygun rüzgârdan yararlanan yüzlerce tekne, günün ilk ışıklarıyla Be-

nett durağını terk etmişlerdi. Bu tekne kalabalağının ortasında çarpışmaları önlemek çoğu zaman güçtü. Ve bu çarpışmalar meydana geldiğinde, bir tekneden diğerine savrulan hakaretleri saymazsak, öyle çok bağırtı çağırtı, öyle çok küfür, öyle çok tehdit duyuluyordu ki...

Ben Raddle ve Summy Skim merakla gölün yaklaşmakta oldukları sağ kıyısını gözlüyorlardı. Kumsalda sarı diken kümeleri yetişmişti, gerilerde ise rüzgârın kımıldatamadığı, kardan bembeyaz kesilmiş ormanlar uzanıyordu. Ormanın içlerinde bıçkılar işliyor, talaşlar havada uçuşuyor ve metalik gıcırtılar duyuluyordu.

Aynı zamanda kıyıya serpiştirilmiş barakalar, bazen de kanoları kumların üzerinde gölde seyrin yeniden elverişli olmasını bekleyen, balıkçılıkla geçinen Kızılderililerin kulübelerinden oluşmuş bir köy görülüyordu.

Arka planda ufkun en uzak yerinde, kuzeyin buzlu rüzgârlarına karşı savunmasız birkaç çıplak tepe seçiliyordu.

Sabahtan itibaren güneye doğru kümelenmiş olan pus, zaten yumuşama eğiliminde olan rüzgârın etkisiyle dağılmamıştı. Güneş sisi delip geçemiyordu, sisin suyun yüzeyine kadar inmesinden endişeleniliyordu. Serbest kalmış buzların arasında, bu şartlarda seyretmek neredeyse imkânsız olurdu. Bu durumda, yapılacak en iyi şey,

kıyının herhangi bir noktasına yanaşmak ve bir sonraki hava değişimine kadar orada mola vermek olurdu.

Öğleden sonra geçitler arasında dolaşan ve sık sık kavgalara müdahale etmek zorunda kalan bir polis teknesine rastladılar.

İzci bu teknenin kaptanını tanıyordu ve aralarında şu konuşmalar geçti:

"Hep Skagway'den Klondike'a giden göçmenler..."

"Evet," diye cevap verdi Kanadalı, "gerekenden çok daha fazla..."

"Ve geri dönecek olanlardan da daha fazla..."

"Bu kesin! Ne kadarının Benett Gölü'nü geçtiği tahmin ediliyor?..."

"Yaklaşık on beş bin kişi."

"Peki bitti mi?..."

"Daha çok var."

"Aşağı kısımda buzların çözülüp çözülmediği biliniyor mu?..."

"Öyle deniyor."

"Öyleyse Yukon'a tekneyle gidilebilir..."

"Evet, eğer soğuk tekrar gelmezse."

"Bu umulabilir mi?..."

"Umulabilir."

"Teşekkürler."

"İyi yolculuklar."

Bu arada hava sakindi; her ne kadar Bill Stell

Benett Gölü üzerinde büyük zorluk çekmese de, çok hızlı yol almadı ve iki gece mola verdikten sonra gölün diğer ucunda ancak 10 Mayıs günü öğleden sonra durabildi.

Bu yerde küçük bir nehir, ya da daha doğrusu Cariboo Kanalı başlıyordu, bu akarsu oradan bir fersah ötede Tagish Gölü'ne dökülüyordu.

Yola çıkış, ancak gece molasından sonra, ertesi gün olacaktı. Kamp kurmaya gerek yoktu: Tekne, İzci ve yolcularına yeterli olacaktı.

Summy Skim günün son saatlerini değerlendirmek istedi ve yakın çayırlarda savan kekliği ve açık yeşil tüylü dağtavuğu avlamaya gitti. Bu kuşlardan çifter çifter vurmuş olarak ve pek çok ördekle döndü. Bu göl bölgesinde sayıları pek çoktu ve bütün yolculuğa yetecek kadar avlanabilirdi. Summy Skim iyi bir avcı ise de, ona katılmış olan Bill Stell de daha beceriksiz değildi. Kıyıda kuru dallarla bir ateş yaktılar; çıtırdayan alevler üzerinde pişirilmiş bu av hayvanları pek lezzetli bulundu.

Yedi buçuk fersah uzunluğunda olan Tagish Gölü, gece eriyen buzların tıkadığı dar bir geçitle Marsh Gölü'ne bağlıydı. Açılmasını beklemektense İzci bir katır koşumu kiraladıktan sonra yarım fersah kadar bir mesafe boyunca tekneyi çekmeyi tercih etti. Böylece gün içinde Marsh Gölü üzerinde geçitlerin arasından tekneyle suda

ilerlemek mümkün olacaktı.

Bu noktaya gelince, her ne kadar Skagway'i on iki gün önce terk etmiş olsalar da, Bill Stell ve arkadaşları ancak yüz altmış iki kilometre yol alabilmişlerdi.

Marsh Gölü yedi sekiz fersahı aşmasa da, gölü baştan başa geçmek için en azından kırk sekiz saate ihtiyaçları vardı. Gerçi rüzgâr kuzeyden esmişti, fazla sert olmayacak ama ters olacaktı. Yelkenlerden yararlanmak imkânsız hale gelecekti ve küreklerle hızlı ilerleneceğini beklememek gerekirdi.

Gölün genişliği yalnızca üç kilometre olduğu için doğu ve batı kıyıları hep gözle görülür mesafedeydi. Göl, kar ve kırağı ile bembeyaz, güzel bir manzara oluşturan oldukça yüksek tepelerle çevriliydi. Tekneler Benett Gölü'ndekine göre daha az gibiydi, çünkü bir kısmı çektikleri zorluklar yüzünden geride kalmıştı.

Marsh Gölü'nün ucunda, 13 Mayıs günü öğleden sonra mola verildi ve Ben Raddle haritayı inceledikten sonra İzci'ye şöyle dedi:

"Geçmemiz gereken sadece bir göl, bölgenin tek gölü mü kaldı?..."

"Evet, Bay Raddle," diye cevap verdi Bill Stell, "bu Labarge Gölü'dür. Fakat en büyük sıkıntı yolculuğun bu kısmında..."

"Yine de İzci, teknemizi iki gölü birleştiren

Lewis üzerinde sürükleyip, kuzeye ilerlemek söz konusu olmayacak değil mi?"

"Nehirde hayır, fakat karada evet," diye cevap verdi Bill Stell, "eğer tekneyi taşımadan White Horse'u aşmak mümkün değilse... Çünkü orası pek çok teknenin can ve mal kaybına uğradığı çok tehlikeli bir geçittir."

Aslında bu akıntı yerleri Skagway ile Dawson-City arasındaki tekne yolculuğunun en ciddi tehlikeleriydi. Marsh Gölü ile Labarge Gölü'nü birbirinden ayıran seksen beş kilometrenin üç buçuk kilometresini kaplıyorlardı ve bu kısa mesafede nehrin sularının seviye farkı otuz iki ayaktan az değildi. Ayrıca suyun içinde pek çok resif vardı, akıntı sürüklediği takdirde tekneler bunlara engel olunamaz bir biçimde çarparak parçalanabilirdi.

"Öyleyse kıyıları takip edemez miyiz?" diye sordu Summy Skim.

"Kıyılar buna elverişli değil," diye cevap verdi İzci. "Fakat tekneleri yükleriyle birlikte akıntı yerlerinin yukarısına taşıyacak bir tramvay yapımıyla uğraşılıyor."

"Madem ki tramvayla uğraşılıyor," diye söze devam etti Summy Skim, "demek ki hâlâ bitmedi, İzci..."

"Hayır, yüzlerce işçinin çalışmasına rağmen..."

"Göreceksiniz, cesur Bill, geri dönüşümüzde de hâlâ tamamlanmamış olacak..."

"Klondike'ta sandığınızdan daha uzun süre kalmadığınız takdirde," diye cevap verdi Bill Stell. "Ne zaman gidileceği bilinir, ama ne zaman dönüleceği bilinemez..."

"Duyuyor musun Ben?" dedi Summy Skim kuzenine.

Zaten o da hiç cevap vermeye kalkışmadı.

İki gün sonra 15 Mayıs'ta öğleden sonra tekne nehirden inerek White House akıntı yerine vardı. Bu tehlikeli geçitte dolanan tek tekne onlarınki değildi. Başka tekneler de onları takip ediyordu, pek çoğu nehrin aşağısına ulaşamayacaktı!..

White Horse'ta hizmet veren kılavuzların bu üç kilometreyi aşmak için neden yüksek bir ücret istedikleri anlaşılıyordu. Bu ücret yüz elli frank olduğundan, onlara iyi kârlar kalıyordu ve bu kazançlı mesleği bırakıp madenci olmayı düşünmüyorlardı.

Çoğu zaman, tekneleri akıntıya bırakmadan önce, daha sonra tekrar yüklemek üzere yüklerin bir kısmını indirmek gerekiyordu. Böylece hafiflemiş olan tekneler, resifler arasında daha emniyetli bir biçimde yüzdürülebiliyorlardı.

Fakat teknesi çok fazla malzemeyle ağırlaşmamış olan İzci buna gerek görmedi, Neluto da

onunla aynı fikirdeydi. Zaten ikisi de geçidi gayet iyi tanıyorlardı.

"Korkmayın," dedi İzci rahibelere.

"Size güveniyoruz," diye cevap verdi Rahibe Marthe.

Burada, akıntının hızı saatte beş fersahtı. Demek ki üç kilometrelik akıntı yerini aşmak kısa bir süre alacaktı. Fakat iki kıyı arasında rasgele serpiştirilmiş bazalt kayalıkları arasından geçerken, çarpmanın en sağlam tekneyi bile parçalayacağı hareketli kör kayaları yani buzları atlatmak için o kadar çok manevra yapmak gerekiyordu ki, süre son derece uzamış oluyordu. Pek çok yerde küreklerle ilerleyen tekne, kimi zaman bir buzu, kimi zaman da bir başka tekneyi sıyırarak geçiyordu ve bunlardan Neluto'nun becerikliliği sayesinden kurtuldu.

"Dikkat... dikkat!" diye bağırdı İzci yolun üç çeyreğini geçtiklerinde.

Gerçekten de düşmemek için tekneye tutunmak gerekiyordu. Bu akıntıların aşılması gereken son yeri en tehlikelisiydi ve en çok felaket de orada meydana geliyordu. Fakat Neluto'nun keskin gözleri, becerikli elleri, hiç kaybetmediği bir soğukkanlılığı vardı ve İzci ona güvenebileceğini biliyordu.

Bu korkunç karmaşanın ortasında tekneye biraz su doldu, ama adamlar tekneyi hemen bu

yükten kurtardılar ve sıçrayışın hemen ardından her şey yeniden yola girdi.

Tekne böyle, nerdeyse boşlukta asılı kaldığında, iki kuzen korkmadan edememişlerdi. Rahibelerse, gözlerini kapatarak, titreyen ellerle haç çıkartmışlardı.

"Peki şimdi, en zoru bitti mi Bill?..." diye haykırdı Summy Skim.

"Ona ne şüphe," dedi Ben Raddle.

"Gerçi baylar," diye açıkladı İzci, "geçmemiz gereken bir tek Labarge Gölü kaldı, bir de yaklaşık yüz altmış fersah takip etmemiz gereken Lewis. White Horse akıntılarıyla karşılaştırılamayacak biraz zorlu bir iki geçit dışında..."

"Öyleyse rahibe kardeşlerim," diye devam etti gülerek Summy Skim, "yüz altmış fersahtan fazla değil, neredeyse geldik sayılır, endişeleneceğiniz bir şey kalmadı."

"Hayır, biz sizler için endişeleniyoruz baylar," diye cevap verdi Rahibe Madeleine, "geri dönüşte o akıntı yerlerini tırmanmanız gerekecek, ki bu belki de daha tehlikeli..."

"Haklısınız kardeşlerim," diye karşılık verdi Summy Skim, "geri dönmemek çok daha iyi olur!.."

"Tramvay işlemeye başlamadığı takdirde," dedi Ben Raddle.

"Dediğin gibi Ben, birkaç yıl beklememiz ge-

rekiyor ancak..."

Daha avantajlı olan, yolculuğu daha kolaylaştıracak olan da, Skagway'den White Horse'a, oradanda Dawson-City'ye inşa edilecek demiryolu olacaktı. O zaman göllerden geçmeye, zaman zaman tekneyi taşımaya hiç gerek kalmayacaktı. Chilkoot'tan Klondike'a gitmek haftalar değil, günler alacaktı. Fakat bu projeler ne zaman uygulamaya geçirilecekti, üstelik kim bilebilirdi bir gün gerçekleştirilip gerçekleştirilmeyeceğini?

İzci'nin kafilesi 16 Mayıs akşamı Labarge Gölü'nün alt ucuna ulaştığında, Skagway'den üç yüz beş kilometre uzaklıkta bulunuyordu.

Neluto ile konuştuktan sonra, Bill Stell bu konaklama yerinde yirmi dört saat mola vermeye karar verdi. Rüzgâr kuzeyden şiddetle esiyordu. Kılavuz, büyük bir fırtınanın ortasında kalmaktan endişelenerek gölü bu şartlar altında geçmek istemedi. Zaten tekne, kürekler yardımıyla ancak açığa ulaşabilirdi. Bir buz birikmesi de meydana gelebilirdi, çünkü ısı düşüyordu ve termometre sıfırın altında iki dereceyi gösteriyordu.

Lindeman ve Benett göllerindekilerle aynı biçimde ve aynı ihtiyaçlarla kurulmuş olan bu konaklama yeri şimdiden yüz kadar baraka ve ev içeriyordu. Bu evlerden biri, fahiş fiyatla olduğu-

nu söylemeye bile gerek yok, hiçbir konforu olmasa da otel adını taşıyordu. Neyse ki Summy Skim, Ben Raddle ve rahibeler için boş oda vardı.

Akşam, otelin alt salonunda toplanmış olan iki kuzen ve Bill Stell yolculuğun süresi üzerine konuştular.

"Labarge Gölü'nü geçtikten sonra," dedi İzci "Lewis Irmağı'nı katederken günde dört beş fersahtan fazla yol alınamaz. Oysa Dawson-City'den hâlâ yüz altmış fersah uzakta olduğumuza göre, Haziran ayının ilk haftasından önce varmayı ummuyorum."

"Peki gece yol almayacak mıyız?" diye sordu Ben Raddle.

"Bu emniyetli olmaz, çünkü Lewis hâlâ buzlarla dolu," diye cevap verdi Bill Stell, "ve Neluto riske girmek istemez..."

"Öyleyse," dedi Summy Skim, "iki kıyadan birine mi yanaşacağız?.."

"Evet Bay Skim, çevrede av hayvanı varsa, istediğiniz gibi avlanabilecek zamanınız olacak..."

"Fırsatı kaçırmam İzci, onlara birkaç el ateş ederim."

"Ve eminim ıskalamazsınız."

"Fakat," dedi Ben Raddle, "Klondike'a Haziran ayının ancak ilk haftası varmak madenleri işletmek için geç olmaz mı?.."

"Hayır Bay Raddle," diye cevap verdi İzci. "Düşünün ki binlerce göçmen hâlâ arkamızda ve bizden sonra varacaklar! Madenlerin işletilmesi, toprağın tamamen çözüldüğü Haziran ayının ortasından önce pek mümkün olmaz..."

"Zaten bizim için çok önemli değil," diye ekledi Summy Skim. "Biz oraya 129 numaralı madeni işletmek için gitmiyoruz, onu en iyi fiyata satmak için gidiyoruz. Ve işin bizi Temmuz ayına kadar orada tuttuğunu düşünürsek, kıştan evvel Montreal'e dönebiliriz."

Yaklaşık elli kilometre uzunluğundaki Labarge Gölü, kuzeye doğru yönelen Lewis Nehri'nin çıktığı yerden iki bölüme ayrılıyordu. 18 Mayıs sabahında hareket eden tekne, gölün bu ilk bölümünü kırk sekiz saatte aştı.

20 Mayıs'ın öğleden sonrasında saat beşe doğru İzci ve arkadaşları sağanağı atlatarak Lewis'e vardılar. Lewis Nehri Fort Selkirk'e doğru kuzeydoğuya kıvrılıyordu. Ertesi günden itibaren tekne, akıntının serbest olduğu nehrin ortasında kalmaya çalışarak, çözülen buzların arasına daldı.

Akşam saat beşte İzci, yakınında geceyi geçirmeyi planladığı sağ kıyıya yanaşma emri verdi. Summy Skim hemen indi. Bir süre sonra birçok silah sesi duyuldu; bir çift ördek ve dağtavuğu akşam yemeğinde konservelerden tasarruf yap-

mayı sağladı.

Bill Stell'in gerekli gördüğü bu gece molalarını, Lewis'ten inen diğer tekneler de uyguluyorlardı ve kıyılarda pek çok kamp ateşi yanıyordu.

O günden itibaren buzların çözülmesi sorunu tamamen hallolmuş gözüküyordu. Termometre, güneyden esen rüzgârların etkisiyle, sıfırın beş altı derece üstünde duruyordu. Nehrin tekrar donmasından endişelenmek için hiçbir neden yoktu. Göçmenlerin tekneleri taşımakla ya da sürüklemekle uğraşmasına gerek kalmamıştı. Büyük olasılıkla Lindeman, Benett, Tagish, Marsh, Labarge gölleri çözülmüştü ve akıntı buzları hızla aşağı doğru taşıyordu.

Bu gece kamplarında, hiçbir vahşi hayvan saldırısından korkmaya gerek yoktu. Lewis civarlarında ayıların bulunduğu haberi alınmamıştı. Summy Skim birini vurma fırsatı bulamadığı için belki de çok üzülmüştü. Fakat buna karşılık kıyıyı istila eden sivrisinek ordusundan korunmak gerekiyordu ve bütün gece ateşi söndürmeyerek, hem acı verici, hem de rahatsız edici ısırıklardan ancak kurtulunabiliyordu.

Lewis'i elli kilometre indikten sonra İzci ve arkadaşları Lewis Nehri'nin iki kolunu, 23 Mayıs öğleden sonra Hootalinga Deresi'ni, sonra ertesi gün Big Salmon'u gördüler. Nehrin mavi sularının, kolların akmasıyla nasıl bulandığı gözükü-

yordu. Ertesi gün tekne, şimdi madenciler tarafından terk edilmiş olan Walsh Deresi'nin ağzından geçti. Bir zamanlar burada bir elekten on kuruş elde ediliyordu, sonunda kaynakların tamamı tükendi. Ardından sıra Cassiar'a geldi, burası sığ sulardan yükselen bir kum bankıydı; birkaç madenci bir ay içinde otuz bin franklık altın elde etmişlerdi. Burada hâlâ altın tozları bulunabiliyordu.

Yolculuk, soğuktan fazla rahatsız olmadan, kâh iyi kâh kötü havayla sürüyordu. Tekne bazen kürekle, bazen yelkenle ilerliyor, hatta çok kıvrımlı geçitlerde adamlar tekneyi halatlarla çekiyorlardı. Fakat muazzam çığların kopup düştüğü yüksek falezlerle çevrelenmiş kıyılarda yol alırken dikkat etmek gerekiyordu.

30 Mayıs'ta, yakında Yukon'a dönüşecek olan Lewis'in büyük kısmı en iyi şartlarda geçilmişti. Kafile Labarge Gölü'nden altmış fersah uzakta bulunuyordu. Geriye, Five Fingers denilen akıntı yerlerini aşmak kalmıştı. Bu sırada biraz güçlükle karşılaşıldı. O noktada nehir, bir kılavuzun kaçınması gereken geniş burgaçlar ve hatta seviye farklılıkları oluşturan beş adayla doluydu. Nelutó'nun fikriyle karaya çıkıldı, çünkü suların alçalması akıntıyı neredeyse sele dönüştürüyordu. Fakat bu akıntı yerini ve birkaç kilometre aşağıdaki Rink adlı akıntı yerini geçtikten sonra yol-

cular, hâlâ yirmi fersah kadar ötedeki Fort Selkirk'e gelmeden önce başka ciddi engelle karşılaşılmayacağından, teknedeki yerlerini aldılar.

31 Mayıs'ta İzci, her tarafı ilkbaharın ilk çiçekleriyle, dağlaleleri, safranlar ve kokulu ardıçlarla süslü bir falez üzerinde yer alan Turenne çayırında kamp kurdu. Pek çok göçmen orada çadırlarını kurmuşlardı. Tamire ihtiyacı olan tekne burada yirmi dört saat kalacaktı. Böylece Summy Skim en sevdiği uğraşıyla ilgilenebilirdi. Av hayvanları, özellikle de ardıç kuşları çok fazlaydı; Summy Skim bütün gece avlanabilirdi, çünkü bu enlemde ve yılın bu döneminde güneşin batışı ile doğuşu arasında tam olarak karanlık olmazdı.

Daha sonraki iki gün boyunca, hızı saatte üç fersah olan bir akıntı sayesinde, tekne hızla nehirden aşağı indi. 2 Haziran sabahı, Myersall Adaları'nın oluşturduğu labirenti geçtikten sonra, sol kıyıya yaklaştı ve Fort Selkirk'in yamacına palamarını bağladı.

Bu kale, Hudson Körfezi'ndeki görevliler için 1848'de inşa edilmişti; fakat Kızılderililer onu 1852'de yıktılar ve şimdi eskiden kale olan yer hayli çeşitli mallarla dolu bir pazardan ibaretti. Kızılderili kulübeleri ve göçmen çadırlarıyla çevrili Fort Selkirk, buradan itibaren ana kolu Pelly'nin sularıyla genişleyerek Yukon adını alan,

nehrin geniş bir yaylasını kaplıyordu.

İzci Fort Selkirk'te erzakları yeniledi ve orada kendisine gerekli olan her şeyi buldu, aslında fiyatlar gerçekten de fahişti, en kötü handa bile en basit yemek için üç dolar ödeniyordu.

Yirmi dört saatlik moladan sonra 3 Haziran sabahı tekne tekrar Yukon'un akıntısına açıldı. Hava çok kararsızdı, bir yağmur yağıyor, bir güneş açıyordu; fakat büyük soğuklardan korkmaya gerek yoktu ve termometre sıfırın üstünde on dereceye kadar yaklaşıyordu.

İzci, altın arayıcılarını çekmeye başlamış olan Stewart Nehri'nin kolu önünde duraklamadan geçti. Doğudan gelen üç yüz kilometrelik nehir boyunca mantar gibi biten madenler vardı. Tekne, Yukon'un sağ kıyısındaki Ogilvie'de yarım günlük bir mola verdi.

Aşağı inerken, nehir şimdiden genişlemeye başlamıştı ve tekneler, kuzeye giden çok sayıdaki buzun arasında rahatça yol alabiliyordu.

India River ve Sixty Miles River'ın karşı karşıya bulunan ağızlarını, Dawson-City'ye kırk sekiz kilometre mesafede arkalarında bıraktıktan ve sağ tarafta Baker Creek'in ağzını geçtikten sonra, İzci ve arkadaşları 6 Haziran öğleden sonra Klondike'ın başkentine ayak bastılar.

10

KLONDİKE

Aynı anda iki okyanusa, Pasifik Okyanusu ve Kuzey Buz Denizi'ne kıyısı olan bu geniş bölgenin, Kuzey Amerika'nın bu bölümünün adı Alaska'ydı. On beş bin kilometrekareden küçük olmadığı düşünülen bu topraklar, denildiğine göre Rus Çarlığı tarafından Birlik'e duydukları sempati ve Büyük Britanya'ya duydukları nefretten ötürü Amerikalılara bırakılmıştı. Zaten her durumda, bu yörenin Amerikalılara ait olmaması zordu ve Dominion ile İngiliz Kolombiyası'nın genişlemesini sağlamıştı. Zaten, gelecek Monroe'nun ünlü doktrinini doğrulamayacak mıydı?: Bütün Amerika Amerikalılarındır.

Sahip olduğu altın yataklarının dışında Yukon'un suladığı bu yarı-Kanadalı yarı-Amerikalı topraklardan, bir bölümü kutup dairesinin ötesine uzanan ve hiçbir tarımsal endüstriye uygun olmayan bu topraklardan büyük bir yarar sağlanabilir miydi? Bu pek mümkün değildi.

Yine de unutmamak gerekir ki, Alaska'ya ait olan Baranof, Saltspring Prince-of-Wales adalarını ve Aleut Takımadaları'nı içeren bu bölgede bin üç yüz kilometrelik bir kıyı vardır. Alaska'nın başkenti Sitka'dan, Yeni Dünya'nın en büyük nehirlerinden biri olan Yukon'un ağzında kurulmuş olan Saint-Michel'e kadar bu fırtınalı iklimde pek çok geminin sığınabileceği limanlar vardır.

Ruslar tarafından 1730'da bulunan ve 1741'de iyice keşfedilen bu bölgede çoğunluğu Kızılderili olan toplam nüfus otuz üç bini geçmiyordu. Alaska, birkaç yıldır, Klondike'ta altın madenlerinin bulunmasından beri gelen göçmenler ve madencilerin istilasına uğramıştı.

Alaska ile Dominion sınırı için, beş bin sekiz yüz yirmi metre yüksekliğindeki Saint Elias Dağı'ndan başlayıp Kuzey Buz Denizi'ne giden yüzkırkbirinci meridyen seçilmişti. Ama meridyene göre, kıvrılıp bükülen daha esnek bir sınır söz konusuydu.

Bir Alaska haritasına göz atıldığında, büyük bir kısmında toprağın düz olduğu görülebilir. Dağ sistemleri ancak güneyde yer almaktadır. Kolombiya'da ve Kaliforniya'da Cascade Range adıyla devam eden dağ zinciri burada başlar.

En çok dikkat çeken Yukon'dur. Fort Cudahy'ye dek kuzeye yönelerek Dominion'u sulayan, kolları ve alt kollarıyla bölgeye yayılan Yu-

kon, bu muazzam akarsu ağı, Pelly, Big Salmon, Hootalinga, Stewart, Sixty Miles River, Forty Miles Creek, İndian River, Klondike River'ın birbirleriyle kesiştikleri bu muhteşem nehir, Fort güneydoğuya inerek Saint-Michel'de sularını Bering Denizi'ne döker.

Sonuçta Yukon, tam anlamıyla bir altın nehriydi. Kollarıyla Alaska'nın ve Dominion'un en zengin maden yataklarını ağ gibi kaplıyordu; yüzebilselerdi, ne kadar çok külçe yüzerdi üzerinde!

Yukon "Nehirlerin Babası" olan Mississippi'den bile büyüktü. Debisi saniyede yirmi üç bin metreküp, uzunluğu iki bin iki yüz doksan kilometre ve havzasının yüzölçümü ise bir milyon kilometrekareydi.[1]

Geçtiği topraklar tarıma uygun değilse de, son derece büyük bir orman alanı vardı. Eğer dünyadaki ormanların tamamı yok olsaydı, bütün dünyaya yetecek kadar sık sarı sedir ormanları vardı. Hayvanlara gelince, kara ayı, büyük mus, Kanada rengeyiği, dağ koyunu, uzun beyaz tüylü dağkeçisi ve çok sayıda av kuşu vardı; dağtavuğu, su çulluğu, ardıç kuşu, kar kekliği, ördek o kadar fazlaydı ki, kıta keşfedildiği zamanlarda yerli halkı beslemeye yetiyordu.

Bu muazzam kıyılardaki memeli deniz hay-

1 Fransa'nın yüzölçümünün iki katı. (J.V.)

vanları ve türlü balıklar bakımından da oldukça zengindi. Bunlardan biri olan harlatan balığından söz etmek yerinde olur. O kadar yağlıdır ki, kandille aydınlanır gibi aydınlanabilmek için onu yakmak yeterlidir, bu yüzden Amerikalılar ona kandil balığı derler.

Bu yörenin altın zenginlikleri hepsinden üstündür ve verimlilikleri Avustralya, Kaliforniya ve hatta Güney Afrika madenlerinden belki de daha yüksektir.

Klondike'taki altın yataklarının varlığı ilk olarak 1864 yılında dile getirildi.

Bu dönemde Rahip Mac Donald, Fort Yukon'un yakınındaki küçük bir nehirde altınları toplanılabilir halde bulmuştu.

1882'de Kaliforniya'nın eski madencilerinden bir grup, aralarında Boswell kardeşlerle birlikte Chilkoot'tan geçip geldiler ve ilk maden ocaklarını işlemeye başladılar.

1885'te Lewis-Yukon'un ilk maden işçileri, daha sonra Dawson-City'nin kurulacağı yerin biraz aşağısında, Alaska ile Dominion'u birbirinden ayıran hat üzerinde, Forty Miles Creek yataklarını keşfettiler. İki yıl sonra, altı yüz bin franklık altın çıkartmışlardı, hemen o yıl Kanada Hükümeti sınır sorununun halledilmesi için harekete geçti.

1892'de Chicago'daki North American Tra-

ding and Transportation Co., Forty Miles Creek'in Yukon'a bağlandığı yerin yakınında, Fort Cudahy kasabasını kurdu, iki yıl sonra inşa edilen Conotantine kalesi bu kasabayı koruyordu. Kalede görevli on üç polis memuru, dört çavuş ve üç subay Dawson-City'nin biraz ilerisindeki Sixty Miles River'dan bin beş yüz franklık altın elde ettiler.

İlk adım atılmıştı, dört bir taraftan madenciler akın edecekti. 1895'te çoğu Fransız olan bini aşkın Kanadalı Chilkoot'u aştı ve nehrin geçtiği bölgelere dağıldı.

Fakat asıl yankı uyandıran haber 1896'da duyuldu: Yukon'un kolu Klondike River'ın kolu olan Bonanza'nın kolu Eldorado keşfedilmişti. Altın arayıcıları bu topraklara yığınlar halinde yöneldiler. Dawson-City'de yirmi beş franga satılan maden ocağı hisseleri kısa süre sonra yüz elli bin frank değerine ulaştı ve Ottawa yönetimi burayı Haziran 1898'de başkent olarak tanıdı.

Klondike adını taşıyan bölge, aslında Dominion'un bir eyaletidir. Britanya Kolombiyası'nın bir parçası olarak, Kanada'nın İngiliz kesiminde yer almaktadır. Amerikalılara verilmiş Alaska ile Büyük Britanya'nın mülkü arasındaki sınırı çizen yüzkırkbirinci meridyen bölgenin batı sınırını oluşturur.

Kuzeyde, Yukon'un yüz kırk kilometrelik

kolu olan ve doğudan gelen Klondike River sınırı belirler; Dawson-City'ye yönelerek kenti birbirine eşit olmayan iki parçaya ayırır.

Batıda, başkentin biraz kuzeybatısında, (...) kilometre ileride Yukon'un kestiği meridyen vardır. Yukon, önce, sağ kıyısında Stewart River, Indian River, Baker Creek ve Eldorado'nun içinde kaybolduğu şu ünlü Bonanza'yla birleşir.

Doğuda, Mackenzie'nin güneyden kuzeye doğru geçtiği topraklarda, Kayalık Dağlar'ın ilk tepelerinin belirdiği Dominion yöresine komşudur.

Bölgenin merkezinde yüksek tepeler bulunur. Bu tepelerin en önemlisi, Haziran 1897'de keşfedilmiş olan Dome'dur. Yukon havzasına bağlanan akarsu ağının yayıldığı, genellikle düz olan toprağın tek yükseltileri bu tepelerdir. Yukon'un büyüklüğü sadece kollarına bakılarak bile anlaşılabilir: Doğrudan kolları, Too Much Gold'un beslediği Klondike River, kaynağını Dome'un derinliklerinden alan Hunker, Bear, Awigley, Bonanza, Bryant, Swadish, Montana, Baker Creek, Westfield, Geneenee, Montecristo, Insley, Sixty Miles River, Indian River, altın taşıyan ve her birinde yüzlerce madenin işletildiği nehirlerdir.

Fakat en değerli altın madenleri, Cormack's'tan çıkan Bonanza ve onun sayısız kolları Eldorado, Queen, Boulder, American, Pure Gold,

Cripple, Tail, vs.'nin suladığı topraklardır.

Böylece, güzel mevsimin üç dört ayı boyunca tamamen buzlardan arınmış çayların ve derelerin bu kadar çok olduğu, sayıları çok ve işletmesi göreceli olarak kolay maden ocaklarının bulunduğu yere madencilerin böyle kitleler halinde akın etmesini anlamak kolaydır. Skagway ile Klondike'ın başkenti arasındaki yolculuğun yol açtığı yorgunluklara, sefalete, hayal kırıklıklarına rağmen her geçen yıl sayılarının arttığını da belirtmek gerekir.

Klondike adını taşıyan nehrin Yukon'a döküldüğü yerde, birkaç yıl önce, suların yükseldiği mevsimde sular altında kalan bir bataklıktan başka bir şey yoktu. Birkaç Kızılderili kulübesi, yerli ailelerinin sefalet içinde yaşadığı, Rus tarzında inşa edilmiş ahşap evler vardı.

Daha şimdiden on sekiz bin nüfusu olan Dawson-City tam olarak buraya kurulmuştu.

Kanada kökenli olan, kentin kurucusu Leduc önce, her birine en çok yirmi beş frank istediği, şimdi ise elli iki yüz bin franktan alıcı bulan tapular çıkardı.

Eğer Klondike'ın ilk altın yatakları yakın zamanda tükenmeyecekse, eğer bu büyük nehrin havzasında başka madenler de keşfedilirse, eğer buradaki madenler günün birinde binlerle sayılmaya başlanırsa, Dawson-City'nin de, İngiliz Ko-

lombiyası'nın Vancouver'ı ya da Amerikan Kaliforniya'sının Sacramento'su gibi bir metropole dönüşeceği beklenemez miydi?...

Şehir, ilk zamanlardan itibaren, yerini kapladığı bataklık gibi sular altında kalma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Klondike, şehri, Yukon'un sağ kıyısında yer alan iki mahalleye ayırır; bu mahalleler, buzların çözüldüğü dönemlerde büyük su baskını tehdidi altındadır.

Bu durumda, yalnızca kısa bir dönemde meydana gelen sel baskınlarına karşı güvence sağlamak için sağlam bentler inşa etmek gerekirdi. Gerçekte yaz boyunca Klondike suları öyle alçalıyordu ki, yayalar bir mahalleden diğerine kuru yerlerden geçebiliyorlardı.

Görüldüğü gibi, yeni kentin ilk zamanları zor geçmişti, fakat bu durum nüfusunun artmasını engellememişti.

Ben Raddle bu bölgenin tarihini derinlemesine biliyordu; birkaç yıldan beri her türlü keşiften haberdardı. Maden ocaklarının verimliliklerini ve bir anda nasıl servet sahibi olunduğunu biliyordu. Klondike'a Forty Miles Creek'teki madeni almak, değerini öğrenmek, onu en iyi fiyata satmak için geldiğine hiç şüphe yoktu. Fakat Summy Skim, Ben Raddle'ın, Dawson-City'ye yaklaştıkça madencilerin işleriyle istediğinden de fazla ilgilenmeye başladığını hissediyordu ve onların için-

de yer almak istemesinden çok endişeleniyordu. Elbette Summy Skim kuzenine karşı koyardı, onun böyle işlere girmesine izin vermezdi, bu altın ve sefalet ülkesine yerleşmesine engel olurdu!

Bu dönemde bölgede, Yukon'un kolları ve alt kollarından kaynaklarına kadar numaralandırılmış en az sekiz bin maden vardı. Madenlerin parselleri, 1896 yasasının getirdiği değişikliğe göre beş yüz ya da iki yüz elli ayak olarak düzenlenmişti.

Belirtmek gerekir ki, madencilerin ilgisi, sendikaların tercihi hep Bonanza'daki ve kollarındaki altın yatakları ve sol kıyıdaki orta yükseklikteki dağlar üzerindeydi. Georgie Mac Cormack'ın o ayrıcalıklı topraklarda sattığı seksen ayak uzunluğa on dört ayak genişliğindeki pek çok madenden üç aydan kısa bir süre içinde sekiz bin dolar yani kırk bin frank değerinde külçe çıkartılmamış mıydı?

Eldorado'daki yataklar öyle zengindi ki, kadastrocu Ogilvie'ye göre bir elek ortalama yirmi beş otuz beş frank getiriyordu! Bu mantıkla şu sonuca varılıyordu, eğer göründüğü gibi, damar otuz ayak genişliğinde, beş yüz ayak uzunluğunda, beş ayak kalınlığında ise, en az yirmi milyon franklık altın verirdi.

Nitekim daha o zamanlar, şirketler, sendikalar bu madenleri elde etmeye çalıştılar ve yüksek

fiyatlarla birbirleriyle kapıştılar. Dawson-City pazarında bir onsu on beş on altı dolar eden, son derece saf altından, bir elekte bin beş yüz dört bin frank elde edilebilen yataklar söz konusu olunca, açık arttırmada fiyatların ne kadara çıkacağını tahmin etmek zordu.

Josias Dayı'nın bıraktığı mirasın, Yukon'un öte yanındaki Forty Miles Creek bölgesi yerine Bonanza'daki madenlerden biri olmaması gerçekten üzücüydü. Her ne kadar Summy Skim aklına getirmese de, en azından Ben Raddle böyle düşünüyor olmalıydı. İşletmeye karar verilse de, satmak istense de kazanç daha fazla olurdu. Hatta vârislere sunulan teklifler öyle yüksek olurdu ki, Ben Raddle buraya kadar yolculuk yapmayabilirdi. O zaman Summy Skim, belki de yığınla değerli maden saklayan çamurlar arasında, bu kentin sokaklarında dolaşacağına, Green Valley'deki çiftliğinde yazlığa çıkmış olurdu.

Neyse ki ellerinde, sendikanın Forty Miles Creek'teki 129 numaralı maden için yaptığı teklif vardı, tabii o da cevap gönderilmediği için geçerliliğini yitirmemişse.

Hem zaten Ben Raddle görmeye gelmişti, görecekti de. Her ne kadar 129 hiçbir zaman üç bin franklık külçe vermemiş olsa da –Klondike'ta bulunan en büyük külçe bu değerdeydi– satış teklifi yapıldığına göre tükenmiş de olamazdı. Ameri-

kan ya da İngiliz sendikaları bu tür işleri gözleri kapalı halletmezlerdi. Her halükârda, en kötü olasılıkla bile, iki kuzen yolculuk masraflarını çıkartabileceklerdi.

Kaldı ki Ben Raddle bunu biliyordu, Klondike River'ın bir kolu olan Hunker'da yeni keşfedilen yerlerden bahsediliyordu. Ağzı Dawson-City'ye yirmi üç kilometre ötede bulunan, bin beş yüz ayak yüksekliğindeki dağlar arasından akan yedi fersahlık akarsuda Eldorado'nunkinden daha saf altın yatakları vardı. Ogilvie'nin raporuna göre Bold Bottom'ın bir kolunda tonu bin dolar kadar edecek, altınlı bir kuartz damarı söz konusuydu.

Gazeteler bir de, Dawson-City'den sadece dört fersah ötedeki, Klondike'ın bir kolu olan Bear'a dikkatleri çekiyorlardı. On bir kilometrelik bir mesafe içinde altmış parsele bölünmüştü ve yataklar çok verimliydi. Hatta söylentilere göre Bonanza'dakilerden bile iyiydiler, çünkü daha düzenli yer aldıkları için daha kolaylıkla çalışılabiliyordu.

Şüphesiz Ben Raddle kendi kendine, eğer 129'la ilgili işleri olmasaydı, belki de o tarafa yönelmenin daha iyi olacağını söylüyordu...

Summy Skim'e gelince, kimi zaman kendi kendine şöyle söyleyip duruyordu:

"Bütün bunlar mükemmel! Bonanza, Eldora-

do, Bear, Hunker, Gold Bottom, pek güzel! Fakat bizim için söz konusu olan Forty Miles Creek, ama sanki yokmuş gibi ondan hiç söz edilmiyor!"

Oysa Forty Miles Creek vardı ve Bill Stell'in haritası onu, Dawson-City'nin aşağısında Yukon'un bir kolu olarak net bir biçimde gösteriyordu.

Mac Donald'ın raporuna göre 1898 yılında Mayıs ile Eylül arasındaki çalışmalarda neredeyse yüz milyon frank gelir getirmiş olan Klondike madenlerinin verimliliğinden Forty Miles Creek'in nasibini almamış olması gerçekten büyük talihsizlik olurdu..

Şöhreti abartılmış olmayan ve yolculuğun zahmetlerine rağmen dünyanın dört bir tarafından, haklı olarak madencileri çeken bu bölgenin zenginliğinden, Summy Skim olmasa da Ben Raddle nasıl şüphe edebilirdi? Buradan 1896'da yedi milyon beş yüz bin franklık, 1897'de ise on iki milyon beş yüz bin franklık külçe çıkartılmamış mıydı? 1898'in verimliliği otuz milyonu bulmayacak mıydı? Özetlemek gerekirse, göçmenler ne kadar fazla sayıda olurlarsa olsunlar, Ogilvie'nin Klondike'a biçtiği değer olan iki yüz elli milyon frangı paylaşmayacaklar mıydı? Kesinlikle az, çok az sayıda milyoner olacaktı, ama toprağın derinliklerinden de sel gibi altın çıkacaktı!

Şunu belirtmeli ki, bu Klondike arazisi, böl-

gede altın damarları ağıyla kaplanmış tek toprak değildi. Sadece Dominion'da değil, Yukon'un öbür tarafında, bazı bölgeleri hâlâ yeterince keşfedilmemiş olan uçsuz bucaksız Alaska'da da başka altın damarları vardı. Hatta bu büyük nehrin sağ kıyısında, Kanada tarafında, Klondike'ın güney sınırında, maden yatakları bölgedekilerle rekabet edebilecek olan Indian River'dan söz edilmiyor muydu? Bu nehri oluşturan Sulphor ve Dominion çaylarının birleştiği yerde madenciler şimdiden üç yüz madeni işletmekle meşgul değiller mi? Üç yüz dört yüz franklık elekleri yıkayan iki bin beş yüzü aşkın madenci yok mu orada?

Son olarak, altın tozlarını taşıyan ve külçeleri sürükleyen sadece Yukon'un sağ kıyısındaki kolları değildi. Şimdi madenciler sol kıyıdakilere akın ediyorlardı. Altı yüz seksen parselden aşağı olmayan Sixty Miles River, Geneenee, Westfield, Swadish ve son olarak Forty Miles Creek madenlerinin numaralandırılması yapılıyordu, Josias Dayı'nın madeninin numarası 129'du, tıpkı Montreal'deki noter Bay Snubbin'e gelen telgrafta belirtildiği gibi!

Ayrıca Klondike'ın Indian River ile Insley (Yukon'un bir başka kolu) arasında yer alan bölümünde bile madencilerin çok geçmeden zenginliklerini fark edecekleri, henüz keşfedilmemiş bir alan vardı.

Üstüne üstlük Klondike dışında altın çıkarılan diğer bölgelerin işaretli olduğunu görmek için Dominion haritasına şöyle bir göz atmak yetiyordu. Bunlar Chilkoot Sıradağları'na yakın olan ve Pelly akarsuyunun Yukon'a dökülmeden önce suladığı yerlerdi –Telegraph Creek'in kuzeyindeki Cassiar Tepesi ve Centreville madenci kampının güneyindeki yer gibi.

Fakat bu bölgelerin Alaska topraklarında daha fazla olduğunu belirtmek de gerekir; Alaska'nın yeni sahipleri olan Amerikalıların buraları işlemeden bırakmayacakları da kesindi: Büyük nehrin güneyinde, Circle-City'deki, Rampart-City'deki, Tanana Dağları'ndaki yerler ve kuzeyde Fort Yukon'daki yataklar ve son olarak da kutup dairesinin ötesinde, Nootok, Colville tarafından sulanan, Hope Burnu'yla Kuzey Buz Denizi'ne uzanan geniş bir yöre.

Ben Raddle, Summy Skim'in gözlerinin önünde, müstakbel hazineleri allayıp pullarken Summy Skim gülümseyerek cevap vermekle yetiniyordu:

"Yukon'un geçtiği bölge kuşkusuz Tanrıların kayırdığı bir bölge. Biz de buralardan küçücük bir parçaya sahibiz!.. Benim tek derdim, Josias Dayı'nın mirasını en sonunda elimizden çıkartmak!"...

11

DAWSON-CİTY'DE

"Barakalar, ahşap evler, çadırlardan oluşan bir yerleşim, bir tür kamp yeri, bir bataklığın üzerine kurulmuş, sürekli olarak, suları yükselen Yukon'un ve Klondike River'ın tehdidi altında, düzensiz olduğu kadar da çamurlu yollar, her adımda su birikintileri, bir kent değil de, gece gündüz havlamaları duyulan binlerce köpeğin yaşaması için yapılmış dev bir kulübe sanki. İşte sizin Dawson-City sandığınız yer, Bay Skim! Fakat kenti silip süpüren yangınlar yüzünden bir uçtan öbür uca tamamen değişti. Katolik ve Protestan kiliseleri, bankaları ve otelleri var, yakında kendi Mascott Theatre'ı ve iki bin iki yüz Dawson'luyu alacak operası da olacak, *vesaire,* ve siz bu *vesaire*'nin ne anlama geldiğini düşünmüyorsunuz bile!"

Kırklarında, güçlü, hareketli, açıkgöz, sağlıklı, hiçbir hastalığın etkileyemediği, inanılmaz bir bünyeye sahip bir İngiliz-Kanadalı olan Doktor

Pilcox böyle konuşuyordu. En az Summy Skim kadar bağışıklığı olduğu altın hummasını saymazsak, bütün salgın hastalıkların sanki randevulaştıkları yer gibi gözüken, onun mesleği için biçilmiş kaftan olan bu kente yerleşmek için bir yıl önce gelmişti.

Doktor Pilcox hekimliğin dışında cerrah, eczacı ve dişçiydi. Onun hem becerikli, hem de özverili olduğunu bilen hastaları, Dawson-City'nin anacaddelerinden Front Street'teki konforlu evine akın ediyorlardı.

Şunu da söylemek gerekir ki, Doktor Pilcox, başrahibesinin iki Miséricorde rahibesi beklediği hastanenin de başhekimiydi.

Bill Stell, Kanada Ordusu'nda keşif eri olarak görevli olduğu dönemlerden bu yana Doktor Pilcox'u tanıyordu. Skagway'den Klondike'a getirdiği ailelere hep onu tavsiye etmişti. Böylece, Ben Raddle ile Summy Skim'i, toplum içinde çok iyi bir yeri olan ve çalışkanlığı kadar iyilikseverliği de bilinen bu kişiyle tanıştırması gayet normaldi. Buralarda olan biteni doktordan daha iyi kim bilebilirdi ki? İyi bir öğüt, iyi bir muayene ya da iyi bir ilaç vermek için en uygun kişiydi. Zaten kentin bu korkutucu hareketliliği içinde, yeni bir keşif yapıldığı zaman, mesleğine sadık kalarak her zaman soğukkanlılığını korumuştu ve kendi hesabına maden işletmeyi hiç

düşünmemişti.

Nitekim Doktor Pilcox kentiyle o kadar çok gurur duyuyordu ki, Summy Skim'in ilk ziyaretinde bunu saklamadı hiç:

"Evet," diyordu, "daha şimdiden, Dominion yönetiminin verdiği Klondike'ın başkenti olma unvanına layık."

"Fakat bence henüz doğru dürüst inşa edilmemiş doktor," diye dikkatini çekti Summy Skim.

"Eğer inşası tamamlanmamışsa, her geçen gün nüfusu arttığına göre kısa sürede tamamlanacaktır..."

"Bugünkü nüfusu ne kadar?..." diye sordu Summy Skim.

"Yirmi binden fazla bayım..."

"Belki de gelenler sadece buradan geçiyorlardır..."

"Kusura bakmayın ama, aileleriyle birlikte yerleşmiş olanlar burayı terk etmeyi benden daha fazla düşünmüyorlar..."

"Yine de," dedi doktoru daha fazla konuşturmaktan keyif alan Summy Skim, "genellikle bir başkenti belirleyen özellikleri Dawson-City'de göremiyorum..."

"Nasıl," diye haykırdı Doktor Pilcox iç çekerek, ki bu da onu daha da şişman gösteriyordu, "fakat burası Yukon topraklarından sorumlu

olan Binbaşı James Walsh'ın ve İngiliz Kolombiyası ve Dominion'un büyük kentlerinde bulamayacağınız bir memurlar hiyerarşisinin ikametgâhıdır!..."

"Kim onlar doktor?..."

"Bir yüce divan yargıcı olan Bay Mac Guire, bir altın komiseri olan Bay Th. Faucett, bir Kraliyet Toprakları komiseri olan Bay Wade, Amerika Birleşik Devletleri'nin bir konsolosu, Fransa'nın bir konsolosluk görevlisi..."

"Gerçekten de," diye cevap verdi Summy Skim, "bunlar yönetimden önemli insanlar... Fakat ya ticaret..."

"Daha şimdiden iki bankamız var," diye cevap verdi doktor, "Bay H.T. Wills'in yönettiği Toronto bankası The Canadian Bank of Commerce ve The Bank of British North America..."

"Ya kiliseler?..."

"Dawson-City'nin üç kilisesi var, Bay Skim, Cizvit papazı Judge'ın ve keşiş Desmarais'nin hizmet ettiği bir Katolik kilisesi, bir Protestan kilisesi ve bir Anglikan kilisesi..."

"Mükemmel, doktor, halkın takdisi tamam, ama kamu güvenliği açısından..."

"Bay Skim, peki şuna ne diyeceksiniz: Atlı polislerin başında, Fransız asıllı bir Kanadalı olan Yüzbaşı Stearns var; postanın yönetiminde ise Yüzbaşı Harper, ikisinin de emrinde yaklaşık

altmış kişi çalışıyor..."

"Ben diyorum ki, doktor," diye cevap verdi Summy Skim, "Dawson-City'nin nüfusu sürekli arttığına göre, bu polis mangası belki de yetersiz..."

"Eh öyleyse o da ihtiyaçlara göre artar o zaman. Dominion yönetimi, Klondike'ın başkentinin sakinlerinin güvenliği için hiçbir şeyi esirgemez!"

Doktorun "Klondike'ın başkenti!" deyişini duymalıydınız.

Summy Skim devam etti:

"Ne de olsa, bölgedeki altın yatakları tükendiği zaman, Dawson-City yok olmaya mahkûm gözüküyor..."

"Tükenmek mi!.. Klondike'taki yataklar mı!" diye haykırdı Doktor Pilcox. "Fakat onlar tükenmez, Bay Skim!... Akarsular boyunca her gün yeni maden ocakları bulunuyor!... Her gün yenileri işletilmeye başlanıyor! Dünya üzerinde uzun süre ayakta kalması en garantide olan kent Klondike'tır!"

Summy Skim bu gereksiz tartışmaya devam etmek istemedi. Dawson-City ister iki yıl, ister iki milyon yıl yaşasın, burada sadece on beş gün geçireceğine göre onun için hiç fark etmezdi!

Yine de, doktorun dediğine göre toprak ne kadar tükenmez olursa olsun, bir gün mutlaka

tükenecekti ve kentin, var olması için hiçbir neden kalmadıktan sonra da bu tükenişin üstesinden gelmesi gerekiyordu; kutup dairesi sınırında, yaşamak için bu kadar kötü şartlarda, bunun gerçekleşmesi neredeyse imkânsızdı. Fakat doktor Dawson-City'nin Dominion'un herhangi bir kentinden, Québec, Ottawa ya da Montreal'den daha uzun ömürlü olacağını vadettiğine göre, bunun tersini söylemek mümkün değildi. Summy Skim ve Ben Raddle için önemli olan Dawson-City'nin bir otelinin olmasıydı.

En azından üç tane vardı, *Yukon Hotel, Klondike Hotel, Northern Hotel*. İki kuzende bu sonuncusunda bir oda tutabildiler.

Madenciler Dawson-City'ye akın ettikleri sürece, otel sahipleri servetlerine servet katıyorlardı. Odanın günlüğü yedi dolardı; her yemek için üç dolar ödeniyordu; servis için günlük bir dolar; sakal traşı için bir dolar ve saç kesimi için de bir buçuk dolar.

"Neyse ki," dedi Summy Skim, "traş olma alışkanlığımız yok... Saçlara gelince, kestirmek için Montreal'a geri dönmeyi bekleriz!"

Yukarıdaki fiyatlara bakarak, Klondike'ın başkentinde her şeyin fahiş fiyatta olmasına şaşmamak gerekti. Burada iyi bir tesadüfle hızla zengin olmayanın kısa sürede iflas etmesi ise ka-

çınılmazdı. Dawson-City'nin resmi fiyat listelerinden alınan fiyatlara bakarak buna karar verilebilir: Şekerin kilosu bir buçuk iki frank; tuzlu domuz yağı bir frank yirmi beş; konserve etin kutusu iki frank; bir bardak süt iki frank elli; mısır ve yulaf unu bir frank yirmi beş; pirinç, fasulye, elma bir frank yirmi beş; kurutulmuş patates üç frank; soğan üç frank yetmiş beş; beş frank; bir düzine yumurta on iki frank elli; bal üç frank elli; çay ve kahve beş on iki frank arası; tuz bir frank; kara biber beş frank; tütün on iki frank elli; portakalın beş tanesi üç frank ve limonun düzinesi yirmi beş frank; sığır eti altı frank elli, koyun eti beş frank, Kanada rengeyiği beş frank, balık iki frank elli. Sıradan bir banyo için on iki frank elli ve Rus hamamı için ise yüz altmış frank ödeniyordu. Bu nedenle Summy Skim normal banyoyla yetinecekti.

Bu dönemde Klondike, Yukon'un sağ kıyısında iki kilometre boyunca uzanıyordu. Söz konusu kıyıdan en yakın tepelere kadarki mesafe bin iki yüz metreydi. Yüzölçümü seksen sekiz hektardı. Yukon'a dökülen Klondike River'ın ayırdığı iki mahalleden oluşuyordu. Nehre en yakını Front Street olan, birbirlerini dik açıyla kesen yedi cadde ve beş sokak vardı. Bu sokakların kaldırımları ahşaptı ve uzun kış aylarında yollarda kızaklar gözükmediği zamanlarda, ağır

arabalar, ağır yük arabaları, köpek sürülerinin arasından büyük bir gürültüyle gelip geçiyordu.

Dawson-City'nin etrafında, şalgam, lahana, marul, bayırturbu, yaban havucu yetiştirilen pek çok bostan vardı, fakat nüfusa yeterli değildi ve Dominion'dan, İngiliz Kolombiyası'ndan ya da Birleşik Devletler'den gelen sebzelere bel bağlamak gerekiyordu. Konserve ete gelince, kasap ya da av eti, buzların çözülmesinden sonra Saint-Michel'den Dawson-City'ye kadar (...)'lik bir mesafeyi aşarak Yukon üzerinden soğutmalı gemilerle getiriliyordu. Haziran ayının ilk haftasında Yukon'un aşağı tarafında gemiler gözükürdü ve iskeleler düdükleriyle yankılanırdı.

Doğal olarak Dawson-City'ye geldikleri gün iki rahibe, Katolik kilisesine bağlı olan hastaneye götürülmüşlerdi. Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine ile ilgilendikleri için Summy Skim, Ben Raddle ve İzci'den teşekkürlerini esirgemeyen başrahibe tarafından özenle karşılanmışlardı.

Doktor Pilcox'un karşılaması da daha az etkileyici değildi ve gerçekten orada bulunmaları gerekliydi, çünkü hastane personeli yetersizdi.

Aslında o sert kışın ardından koğuşlar dolup taşıyordu; hastalıkların, soğuğun ve sefaletin o kadar uzaklardan gelmiş olan zavallı insanları ne hale getirdiğini düşünmek bile çok güçtü! O sı-

rada Dawson-City'de skorbüt, ishal, menenjit, tifüs salgını vardı. Ölüm istatistikleri her gün artıyordu ve sokaklardan aralıksız olarak, köpeklerin çektiği cenaze kızakları bu altınlı toprağın derinlerinde kazılmış sıradan mezarlara gömülecek olan talihsizleri taşıyarak geçiyordu.

Bu üzücü manzaralara karşın Dawson'lular ya da sadece gelip geçmekte olan madenciler kendilerini abartılı zevklere bırakmaktan alamıyorlardı. Kumarhanelerde, gazinolarda, ilk kez altın yataklarına gelenlerle birkaç ay içinde harcayıp bitirdikleri olan kazancı yeniden elde etmek için geri dönenler birbirlerine karışıyorlardı. Meyhanelere ve lokantalara yığılmış bu kalabalığı görünce, kentte salgınların hüküm sürdüğünü, birkaç yüz kişiyi geçmeyen sağlıklı kumarbazlar ve maceracıların dışında barınağı ve yiyeceği olmayan kadınlar, erkekler ve çocukların kentin kapılarında öldüklerini ve daha ileri gidemediklerini kimse tahmin edemezdi!

Şiddetli hazlara, sürekli heyecanlara doymayan bu insanlar, *Folie-Bergére, Monte-Carlo, Dominion, Eldorado* gibi eğlence mekânlarına gidiyorlardı, sabahtan akşama diyemeyiz, çünkü yılın bu döneminde, gündönümüne yakın zamanlarda sabah ya da akşam diye bir şey yoktu. Poker, arttırma, rulet oynanıp dururdu. Bu arada

yeşil örtü üzerinde gineler ve kuruşlar değil, külçeler ve altın tozları, bağırışlar, kışkırtmalar, sataşmalar ve hatta silah sesleri arasında ortaya sürülürdü; sonuçta polisin bastırmakta yetersiz kaldığı korkunç sahneler yaşanırdı; Hunter ile Malone gibilerin başrolde olduğu sahnelerdi bunlar!

Lokantalar da gece boyunca açıktı; her saatte yemek yenebiliyordu; pilicin tanesi yirmi dolara, ananaslar on dolara, bir düzine yumurta on beş dolaraydı; şarabın şişesi yirmi dolara içiliyordu, viski (...) dolardı; üç frank elliye puro tüttürülüyordu. Haftada üç dört kez civar madenlerden madenciler geliyordu ve Bonanza ile kollarındaki çamurlardan süzdükleri her şeyi buradaki kumarhanelerde riske atıyorlardı.

İnsan doğasının en iğrenç yanlarının sergilendiği bu manzara acıklıydı ve Summy Skim'in Dawson-City'ye geldiğinden beri gözlemlediği kadarı, bu maceracılar âlemine karşı duyduğu tiksintiyi arttırmaktan başka bir işe yaramamıştı.

Fakat bu dünyayı derinlemesine inceleme şansı olamayacaktı. Klondike'ta kısa süre kalacaklardı, zaten Ben Raddle da zaman kaybedecek bir adam değildi.

"Her şeyden önce işimiz gelir," dedi, "madem ki sendika bize 129 numaralı madeni satın almayı teklif etti, önce gidip öğrenelim bir..."

"Ne zaman istersen," diye cevap verdi Summy Skim.

"Forty Miles Creek, Dawson-City'den uzak mı?..." diye sordu Ben Raddle, Bill Stell'e.

"Oraya hiç gitmedim," diye cevap verdi İzci. "Fakat haritama göre bu dere Yukon'a Dawson-City'nin kuzeybatısındaki Fort Reliance'tan dökülüyor."

"Öyleyse taşıdığı numaraya bakılırsa," diye dikkatlerini çekti Summy Skim, "Josias Dayı'nın madeninin uzakta olduğunu sanmam."

"En fazla otuz fersah mesafede olabilir," diye cevapladı İzci, "Alaska ile Dominion'u birbirinden ayıran sınır bu mesafede çizili ve 129 da Kanada topraklarında olduğuna göre."

"Yarın yola çıkacağız," diye açıkladı Ben Raddle.

"Karar verilmiştir," diye cevap verdi kuzeni, "fakat 129'un değerini kesinleştirmeden önce, bize teklif getiren sendikanın bu teklifinin hâlâ geçerli olup olmadığını öğrenmek daha doğru olmaz mı?" dedi Summy Skim.

"Öyle olsun," diye cevap verdi Ben Raddle, "bir saat içinde bu konu kesinleşmiş olur..."

"İsterseniz," diye ekledi Bill Stell, "size Front Street'te bulunan Anglo-American Transportation and Trading Co.'dan Yüzbaşı Healy'nin ofisini gösterebilirim."

Bu kararın ardından iki kuzen *Northern Hotel*'den öğleden sonra çıktılar ve İzci'nin yönlendirmesiyle Chicago sendikasının binasına yöneldiler.

Civarda büyük bir kalabalık vardı. Yukon buharlı gemisi çok sayıda göçmeni yeni getirmişti. Kimileri kendilerine ait olan altın yataklarını işletmek, kimileri kol güçlerini çok yüksek fiyatlara kiralamak için nehrin farklı kollarına dağılma zamanını beklerken, kentin sokaklarında kaynaşıyorlardı. Front Street, diğer sokaklardan daha kalabalıktı, çünkü başlıca acenteler burada bulunuyordu. İnsan kalabalığına köpeklerin kalabalığı da karışıyordu. Her adımda, pek de evcil olmayan bu hayvanlarla karşılaşılıyordu ve hırlamalar kulakları parçalıyordu.

"Fakat bu Dawson köpeklerin kenti!" diye tekrarlıyordu Summy Skim, "vali bir çoban köpeği olsa gerek!"

Yine de çarpışmalar, itiş kakış, paylamalar, küfürler arasında Ben Raddle ve Summy Skim sendikanın bürosuna ulaşana kadar Front Street'te yürümeyi becerdiler ve *Northern Hotel*'de tekrar buluşmak üzere kapıda İzci'den ayrıldılar.

Müdür yardımcısı Bay William Broll tarafından karşılandılar ve ona ziyaretlerinin amacını anlattılar.

"Ah! Çok iyi," diye cevap verdi Bay Broll, "sizler Montreal'den Bay Raddle ve Bay Skim'siniz öyle mi? Sizinle tanıştığıma memnun oldum."

"Biz de," diye cevap verdi Summy Skim.

"Forty Miles Creek'teki 129 numaralı madenin sahibi Josias Lacoste'un vârislerisiniz değil mi?"

"Tam olarak öyle," diye açıkladı Ben Raddle.

"Bu bitmek tükenmek bilmez yolculuğa çıktığımızdan beri," diye sordu Summy Skim, "şu madenin yok olduğunu düşünmeye neden olacak bir şey oldu mu acaba?"

"Hayır baylar," diye cevap verdi William Broll, "emin olun ki, kadastrocunun çizdiği yerde, iki devlet arasındaki tam olarak belirlenmemiş sınırda..."

Bu beklenmedik cümle ne anlama geliyordu? Alaska ve Dominion'u ayıran sınırın 129 numaralı madenle ne ilgisi olabilirdi?... Bay Josias Lacoste hayattayken buranın yasal sahibi değil miydi ve söz konusu sınırla ilgili nasıl bir anlaşmazlık çıkarsa çıksın bu mülkiyet aynı yasal yollarla doğal mirasçılarına geçmemiş miydi?..

"Bayım," diye tekrar sözüne devam etti Ben Raddle, "Montreal'de bize bildirildiğine göre başkanı Yüzbaşı Healy olan sendikanız Forty Miles Creek'teki 129 numaralı madeni satın al-

mak istiyordu..."

"Gerçekten de öyle Bay Raddle."

"Biz de, aynı mirası paylaşan akrabamla birlikte, madenin değerini öğrenmeye geldik ve sendikanın teklifinin hâlâ geçerli olup olmadığını bilmek istiyoruz..."

"Evet ve hayır," diye cevap verdi William Broll.

"Evet ve hayır mı!" diye haykırdı Summy Skim.

"Rica ederim bayım, neden hem evet hem hayır, açıklar mısınız..." dedi Ben Raddle.

"Bu çok basit baylar," diye cevap verdi müdür yardımcısı. "Madenin konumuna göre evet ya da hayır."

Bunun kesinlikle açıklanması gerekiyordu, fakat açıklamayı beklemeden Summy Skim haykırdı:

"Her ne konumda olursa olsun, Bay Josias Lacoste bu madenin sahibi değil miydi ve maden bize miras kaldığına göre dayımızın adına ve yerine madene biz sahip değil miyiz?.."

Bu sözlerden destek alan Ben Raddle, Forty Miles Creek'teki 129'un mülkiyetini kanıtlayan belgeleri cüzdanından çıkardı.

"Baylar," diye tekrar sözü aldı müdür yardımcısı, "bu tapu kurallara uygun, bundan hiç şüphem yok, fakat tekrar ediyorum, sorun bu

değil. Sendikamız size, Bay Josias Lacoste'un madenini satın almakla ilgili teklifi ulaştırdı ve bu teklifin yerine getirilmesiyle ilgili isteğinize, başka türlü cevap veremem..."

"Fakat cevap vermiyorsunuz," diye karşılık verdi özellikle de Broll'un biraz kurnaz ve nahoş tavrını fark ederek alevlenmeye başlayan Summy Skim.

"Sayın müdür yardımcısı," diye devam etti Ben Raddle, "Bay Josias Lacoste'un madenini satın alma teklifinizi içeren mektubunuz Montreal'e 22 Mart'ta ulaştı... Bugün 7 Haziran. İki aydan fazla zaman geçti ve bu süre içinde, bize kesin bir cevap vermenizi engelleyecek ne olduğunu öğrenmek istiyorum."

"Bu madenden sanki yeri tam olarak belirli değilmiş gibi bahsediyorsunuz," diye ekledi Summy Skim. "Daha önceki yerinde olduğuna inanabilir miyim?..."

"Kesinlikle baylar," diye cevap verdi Bay Broll, "fakat Forty Miles Creek üzerinde Britanya'ya ait olan Dominion ile Amerika'ya ait olan Alaska sınırında bir noktada..."

"Kanada tarafında," diye karşılık verdi Ben Raddle heyecanla.

"Eğer iki devletin sınırı iyi belirlenmişse evet," diye açıkladı müdür yardımcısı; "eğer öyle değilse hayır. Oysa Kanadalı olan sendika sa-

dece Kanada'daki yatakları işletebileceği için, size kesin bir cevap veremiyorum..."

"Öyleyse," diye sordu Ben Raddle, "Birleşik Devletler ile Büyük Britanya arasında bir sınır anlaşmazlığı mı var?..."

"Evet baylar," diye karşılık verdi Bay Broll.

"Sınır olarak yüzkırkbirinci meridyenin seçildiğini sanıyordum..."

"Gerçekten de seçilmişti baylar ve bu doğruydu; Rusya'nın Alaska'yı Amerika Birleşik Devletleri'ne bıraktığı 1867'den beri, bu meridyenin sınır olacağı konusunda fikir birliği vardı."

"Eh yani," diye devam etti Summy Skim, "meridyenlerin Yeni Dünya'da bile yer değiştirmediklerini düşünüyorum; şu yüzkırkbirinci meridyen ne doğuya ne de batıya kaymıştır..."

"Hayır, fakat olması gereken yerde değil gibi gözüküyor," diye karşılık verdi Bay William Broll, "çünkü iki aydan beri bu konuda ciddi tartışmalar ortaya çıktı ve bu meridyen biraz batıya taşınmış olabilir."

"Birkaç fersah mı?" diye sordu Summy Skim.

"Hayır, sadece birkaç yüz metre," diye açıkladı müdür yardımcısı.

"Sadece bu kadarcık şey için mi tartışılıyor!" diye haykırdı Summy Skim.

"Fakat bu konuda haklılar da bayım," diye karşılık verdi müdür yardımcısı, "Amerikalı olan

Amerikalıların olmalıdır, Kanadalı olan da Kanadalı kalmalıdır."

"Hak talep eden hangi devlet?..." diye sordu Ben Raddle.

"Amerika," diye karşılık verdi Bay Broll, "doğuya doğru bir toprak hattı istiyor, Dominion da batıya doğru..."

"Bu tartışmaların bizimle ne alakası var?..." diye haykırdı Summy Skim.

"Eğer Amerika kazanırsa," diye cevap verdi Bay Broll, "Forty Miles Creek madenlerinin bir kısmı Amerikan olur..."

"129 da Amerika'ya mı geçer?"

"Tıpkı dediğiniz gibi," diye karşılık verdi Bay Broll, "ve bu şartlarda sendika satın alma teklifini geri çeker."

Bu kez cevap netti.

"Fakat en azından," diye sordu Ben Raddle, "sınır düzeltme işlemlerine başlandı mı?..."

"Evet baylar, arazinin nirengilenmesi dikkate değer bir titizlikle yürütülüyor..."

Sonuçta, eğer yüzkırkbirinci boylamda oldukça dar bir toprak parçası söz konusuysa ve eğer iki devlet tarafından ısrarcı talepler yapılıyorsa, üzerinde tartışılan bu toprak altın açısından zengin demekti ve kim bilir belki de, güneyde Elia Dağı'ndan kuzeyde Kuzey Buz Denizi'ne uzanan bu arazi boyunca, federal cumhuriyetin

de, Dominion kadar yararlanabileceği zengin bir damarlar geçiyordu!...

"Sonuç olarak, Bay Broll," diye sordu Ben Raddle, "eğer 129 numaralı maden sınırın doğusunda kalırsa, sendikanın teklifi geçerli olacak mı?..."

"Kesinlikle..."

"Ve eğer tam tersine batıda kalırsa, sizinle iş yapmaktan vaz mı geçmeliyiz?..."

"Kesinlikle..."

"Eh öyleyse," dedi Summy Skim, "biz de başkalarına başvururuz; eğer madenimiz Amerikan toprağı haline gelirse, onu dolar karşılığında satarız!"

Görüşme Summy Skim'in bu sözüyle bitti ve iki kuzen *Northern Hotel*'e geri döndüler.

İzci'yi bularak neler olduğunu haber verdiler.

İzci, "Ne olursa olsun, baylar, en kısa zamanda Forty Miles Creek'e gitseniz iyi edersiniz..." tavsiyesinde bulundu.

"Bizim de niyetimiz bu," dedi Ben Raddle, "ve hemen yarın yola çıkacağız..."

"Hem zaten," diye ekledi Summy Skim gülerek, "görünen o ki sınırı düzletme çalışmaları çoktan başlamış; bir sonuca ulaştı mı merak ediyorum. Bir meridyenin yerini değiştirmek biraz zor olsa gerek..."

"Evet, göreceksiniz," diye karşılık verdi Bill Stell, "fakat 129'un komşusu olan 127 numaralı madenin sakınılması gereken sahiplerinin olduğunu da göreceksiniz."

"Evet... Şu Teksaslı Hunter..." dedi Summy Skim.

"Arkadaşı Malone ve o," diye devam etti İzci, "kendilerine ait olan şu 127'yi işletiyorlar, fakat onu satmayı hiç düşünmedikleri için, Alaska ya da Dominion topraklarında olmasını umursamıyorlar..."

"Umarım," diye ekledi Ben Raddle, "o kaba insanlarla hiçbir işimiz olmaz..."

"Pek de iyi olur," diye doğruladı İzci.

"Ya siz Bill, siz ne yapacaksınız?" diye sordu Summy Skim.

"Dawson-City'ye bir başka kafile getirmek üzere Skagway'e geri döneceğim..."

"Ne kadar zaman burada olmayacaksınız?..."

"Yaklaşık iki ay boyunca..."

"Dönüş için size güveniyoruz..."

"Anlaştık baylar, fakat siz de, eğer kıştan evvel Klondike'ı terk etmek istiyorsanız, vakit kaybetmeyin."

12

DAWSON-CİTY'DEN SINIRA

Gerçekte Ben Raddle ve Summy Skim'in işlerini tamamlamak için bir gün bile kaybetmemeleri gerekiyordu. Bu yüksek enlemlerde kutup soğuğu çabuk geri dönerdi. Haziran ayının ikinci haftası başlıyordu. Ağustos ayının sonundan önce buzların tekrar gölleri ve nehirleri kapladığı, karların ve boraların göğü doldurduğu dönemler gelirdi. İki buçuk ay, Klondike bölgesinde güzel mevsim ancak bu kadar sürerdi, iki kuzenin, göl bölgesinden geçerek Dawson-City'den Skagway'e dönmeleri için ya da eğer güzergâhı değiştirmeye karar verirlerse, ağzına kadar Yukon'u takip ederek Dawson-City'den Saint-Michel'e gitmeleri için gereken zamanı ayarlamaları gerekiyordu.

Gelişlerinin hemen ertesi günü Ben Raddle ve Summy Skim, 129 numaralı madende kalışlarının uzayabileceğini öngörerek hazırlıklarını tamamladılar, Fort Reliance'dan edinemeyecekleri şeyleri edindiler.

Üstelik Josias Lacoste'un malzemeleri yerinde olduğu için, malzeme edinmek ve taşımak, Forty Miles Creek'teki madenin işletilmesi söz konusu olmadığı için de, işe adam almak gerekmiyordu.

Yine de bölgeyi iyi tanıyan bir rehber edinmek uygun olacaktı. Zaten İzci Dawson-City'de, Lindeman Gölü'ne geri dönecek olan bir başka kılavuz bulduğu için, Ben Raddle'a Neluto'yu onlara bırakmayı teklif etti. Pek konuşkan olmasa da, kızılderilinin yaptıklarını görmüşlerdi, ne kadar değerli olduğunu biliyorlardı. Yolculukları için bundan daha iyi bir seçim yapmaları güçtü ve iki kuzen kibarlığından dolayı Bill Stell'e teşekkür etmekle yetindiler.

Fazlasıyla yüksek olan fiyatlara aldırmadan erzak edinmekten başka bir işleri kalmamıştı. On beş günlük bir süre için gerekli olanlar, donmuş ya da tuzlu et, domuz yağı, un, kuru sebzeler, çay, kahve, cin ve viski, kolaylıkla edinildi.

Ulaşım aracına gelince, Ben Raddle kızak yerine buz ve kar olmadığında bile köpeklerin çekmeye alışkın oldukları arabayı tercih etti. Zaten bu mevsimde bu hayvanlar o kadar pahalıydılar ki, bir köpeğe bin beş yüz iki bin frank ödemek gerekiyordu.

Dawson-City'yi terk etmeden önce, İzci, üç kişinin rahatça yerleşebileceği ve yükler için de

yer olan bir araba edinmekle ilgilenmişti.

İki tekerlekli, kapanıp açılabilen bir deri tentesi olan, iniş çıkışlara ve çarpmalara dayanıklı bir biçimde yapılmış bu araba bin üç yüz elli franga satın alındı; arabaya koşulacak güçlü bir at da yedi yüz frank etti. Atın ne yiyeceğiyle ilgilenmeye gerek yoktu, çünkü bu mevsimde yollar boyunca otlaklar uzanıyordu ve bu şartlarda koşum atları koşum köpeklerinden daha kolay yiyecek bulabiliyordu.

Araç gereçlere gelince, Neluto götürülmesi şart olanları gösterdi; Ben Raddle yolculuk için hiçbir şeyin eksik kalmadığına böylece emin oldu.

Bu arada Summy Skim dükkânları inceleyerek, fiyatları gözlemleyerek, Dawson-City'nin sokaklarında filozofça aylaklık etti. Sonuç olarak kendisi ve kuzeninin alışverişi Montreal'daki satıcılardan yaptığına memnun oldu.

Ben Raddle'a şunları söyledi:

"Biliyor musun Ben, Klondike'ın başkentinde bir çift ayakkabının fiyatı ne?..."

"Bilmiyorum Summy."

"Elli doksan frank arasında. Ya bir çift çorap?..."

"Daha fazla değildir."

"On frank. Ya yün çoraplar?..."

"Yirmi frank diyelim."

"Hayır, yirmi beş! Ya pantalon askıları?..."

"Pantolon askısı olmasa da olur, Summy."

"İyi de olur. On sekiz frank."

"Takmayıveririz."

"Ya jartiyerler?..."

"Umurumda değil Summy..."

"Kırk frank! Ve iyi dikilmiş bir elbise de dokuz yüz frank! Bu inanılmaz ülkede bekâr olmak kesinlikle daha kârlı."

"Biz de bekâr kalırız," diye cevap verdi Ben Raddle, "zenginlik içinde yüzen bir mirasçı hanımla evlenmeyi düşünmüyorsan tabii..."

"Hiç yok değiller Ben... Bonanza ya da Eldorado'da verimli bir madene sahip olan serüvenci kadınlar da yok değil. Fakat Montreal'den bekâr ayrıldım ve oraya bekâr olarak döneceğim!... Ah! Montreal... Montreal! Ne kadar da uzaktayız Ben!"

"Ne yapalım Summy," diye cevap verdi Ben Raddle biraz alaycı bir tavırla, "Dawson-City ile Montreal arası, tam olarak Montreal ile Dawson-City arası kadar..."

"Ben o kadar emin değilim," diye karşılık verdi Summy Skim, "fakat bu kısa olduğu anlamına da gelmiyor!"

Elbette Summy Skim hastaneyi ziyaret etmeyi

ihmal etmedi. Rahibeler onu her zaman minnetle karşılıyorlardı ve o da, işlerini yaptıklarını görünce hayranlık duyuyordu.

Doktor Pilcox, Summy Skim'le seve seve sohbet ediyordu ve şu büyüleyici Klondike'ın güzelliklerini överek, hem öğüt hem de cesaret veriyordu.

"Onu seveceksiniz... Onu seveceksiniz!" diye tekrar ediyordu, "keşke kışın buraları görebilseydiniz..."

"O kadar şanslı olmadığımı umarım, doktor!"

"Bilmiyoruz... bilmiyoruz!"

Bu cevabı Summy Skim ciddiye almıyordu, alamazdı da.

Haziran ayının 9'unda, sabahın beşinde, hayvanların koşulduğu arabaları, *Nothern Hotel*'in kapısında hazırdı. Kamp malzemeleri ve erzak önceden yüklenmişti. Arabayı Neluto kullanacaktı ve çoktan yerini almıştı.

"Hiçbir şey unutmayalım," dedi Ben Raddle yola çıkarken.

"Özellikle de iki ay sonra Montreal'e dönmemiz gerektiği için."

Dawson-City ile o zamanki sınır arasında yüz kırk altı kilometre mesafe vardı. Forty Miles Creek'teki 129 numaralı maden sınır üstünde olduğuna göre yirmi dört saatte on iki fersah yol alı-

nabileceği için, üç günden daha kısa sürede yolculuk tamamlanamazdı.

Neluto atı fazla yormamak için yolculuğu şöyle düzenlemeyi düşünüyordu: Gün içinde iki etap olacaktı; sabah altıdan on bire kadar yol alınacak, ardından da iki saatlik bir mola verilecekti; saat birden altıya kadar yine ilerlenecek, ardından da gece için kamp kurulacaktı. Akarsuyu takip eden bu düzensiz yolda bundan daha iyisi yapılamazdı.

Konaklamaya gelince, eğer Ben Raddle ve kuzeni önce Dawson-City ile Fort Reliance arasında, ardından da Fort Reliance ile sınır arasında hanlardan birinde bir oda bulamazlarsa, ağaçların altına bir çadır kurmaktan başka yapılacak bir şey yoktu.

İlk iki etap en iyi şartlar altında, oldukça güzel bir havada, sıfırın üstünde on derecelik bir sıcaklıkta, doğudan esen hafif bir rüzgârda, hiçbir yağmur tehdidi oluşturmayan yüksek bulutlarla geçti. Arazi engebeliydi, Yukon'a ya da sol taraftaki kollarına dökülen derelerin kimi kuzeye Forty Miles Creek'e doğru, kimileri ise güneye Sixty Miles River'a doğru akıyordu. Dereyi çevreleyen tepeler bin ayaktan yüksek değildiler; dağlaleleri, safranlar, ardıçlar yakındaki çayırlarda ve vadinin eteklerinde çiçeklenmişti. Ağaçlara gelin-

ce, dikenli çalılar, kavaklar, kayın ağaçları, çamlar sık ormanlar oluşturmuştu.

Summy Skim'e, yol boyunca av hayvanlarının eksikliğini duymayacağı ve hatta Klondike'ın bu bölgelerinde genellikle ayıların dolaştığı söylenmişti. Ben Raddle ve o, av tüfeklerini getirmeyi unutmamışlardı. Fakat ayılara karşı kullanma imkânları hiç olmadı.

Üstelik yöre ıssız değildi. Dağlardaki iki yüz ayakla sınırlandırılmış madenlerde çalıştırılan yüzlerce madenciye rastlanıyordu. Bu madenler çoğunlukla, tıpkı günde ve adam başına bin frank veren Bonanza'dakiler gibi verimliydi.

Araba, yılın bu mevsiminde son derece hareketli olan, Yukon'un sağ kıyısında, nehrin dirsek yaparak kuzeybatıya döndüğü yerde kurulmuş bulunan Fort Reliance kasabasına öğleden sonra vardı.

Kanada topraklarındaki Fort Selkirk, Fort Norman, Fort Simpson, Fort Providence, Fort Resolution, Fort Good-Hope, Fort Macpherson, Fort Chipewyan, Fort Vermillion, Fort Wrangel gibi, Alaska topraklarındaki Fort Yukon, Fort Hamlin, Fort Kenay, Fort Morton, Fort Get There gibi, Fort Reliance da Hudson Körfezi Şirketi tarafından, kürkçülük yapılması ve buraların Kızılderili kabilelerine karşı korunması için kurul-

muştu. Fakat Fort Selkirk ve Fort Yukon da dahil pek çoğu geçmişteki parlak günlerini yitirmişti. Klondike'ta altın madenlerinin keşfedilmesinden beri ikmal deposu haline gelmişlerdi. Fakat Ben Raddle Dawson-City'den erzak almakla iyi etmişti, çünkü Fort Reliance'ta alışveriş çok daha pahalıya mal olabilirdi.

İki kuzen Fort Reliance'ta, teftişten dönmekte olan Yukon topraklarının valisiyle karşılaştılar. Montreal'deki bir takım resmi görevlileri referans gösterdiler, yabancılarla dolu bu bölgede daha iyi referans gösterilemezdi. Binbaşı James Walsh onları çok kibar bir biçimde karşıladı, iki kuzen de ne kadar müteşekkir olduklarını dile getirdiler.

Elli yaşlarında, çok iyi bir yönetici olan bu adam, iki yıldır bu bölgede bulunuyordu. Dominion yönetimi, akını kısa sürede bitecek gibi gözükmeyen göçmenlerin altın yataklarını istila etmeye başladığı dönemde onu buraya göndermişti.

Görev zordu. Göçmenler ya da sendikalara verilecek araziler, madenlerin parsellenmesi, vergilerin tahsil edilmesi, Kızılderililerin itirazlarına hatta direncine karşın istila edilen bölgede düzenin sağlanması konusunda pek çok sorunla karşılaşılıyordu.

Yeni altın yataklarının keşfedilmesiyle artan

sıkıntılara bir de yüzkırkbirinci meridyen konusundaki anlaşmazlık ekleniyordu. Yeni bir nirengileme işlemi gerekiyordu. Klondike'ın bu batı bölgesinde James Walsh'ın bulunmasının nedeni de buydu.

Ona göre, her ne kadar çözümü matematiksel olsa da, meridyenin yerinin düzeltilmesi sorun yaratacaktı. Yüzkırkbirinci meridyen ancak olması gereken yerde olabilirdi.

"Peki kim çıkardı bu sorunu, Bay Walsh?..." diye sordu Ben Raddle.

"Amerikalılar," diye cevap verdi bölge valisi. "Alaska'nın henüz Rusya'ya ait olduğu zamanlarda yapılan işlemin, gerektiği gibi gerçekleştirilmediğini ileri sürüyorlar. Onlara göre yüzkırkbirinci meridyenin gösterdiği sınır doğuya taşınmalı ki bu da Yukon'un sol yakasındaki kolları üzerinde bulunan madenlerin büyük bir kısmının Amerika Birleşik Devletleri'ne verilmesi anlamına geliyor."

"Ve diğerleriyle birlikte," diye ekledi Summy Skim, "Josias Lacoste'un bize miras bıraktığı 129 da..."

"Kesinlikle baylar."

"Dolayısıyla," dedi Ben Raddle, "bize satın almak için teklif vermiş olan sendika, sorun hallolmadıkça, bunu gerçekleştirmeyi reddediyor."

"Bunu biliyorum baylar," diye cevap verdi komiser, "sıkıntı çektiğinizi anlıyorum..."

"Peki Bay Walsh, düzeltme işleminin yakın zamanda tamamlanacağını düşünmek için nedenleriniz var mı?" diye devam etti Summy Skim.

"Size verebileceğim tek cevap şu," diye açıkladı Bay Walsh, "bu iş için oluşturulan komisyon haftalardır çalışma yapıyor ve kıştan evvel iki devlet arasındaki sınırla ilgili kesin bir sonuca varılacağını umuyoruz."

"Peki size göre, Bay Walsh," diye sordu Ben Raddle, "bir hata yapıldığı doğru mu ve bir düzeltme yapılması gerekiyor mu?"

"Bana ulaşan bilgilere göre hayır baylar, bana öyle geliyor ki bazı Amerikan sendikaları Dominion ile pis bir kavga çıkartmak için uğraşıyorlar..."

"Belki de bu," diye ekledi Summy Skim, "Klondike'ta düşündüğümüzden daha fazla süre kalmamıza yol açar..."

"Baylar," diye cevap verdi Bay Walsh, "komisyonun çalışmalarını hızlandırmak için elimden geleni yapacağım. Fakat size itiraf etmeliyim ki, çalışmalar sınıra komşu bazı madenlerin sahipleri tarafından kimi zaman kötü niyetle engellenmeye çalışılıyor. Özellikle de 127..."

"Bizimkinin yakınında!" diye haykırdı

Summy Skim.

"Gerçekten de."

"Hunter adındaki bir Teksaslı..."

"Kesinlikle. Ondan bahsedildiğini duydunuz mu?..."

"Dahası var, Vali Bey, Vancouver'da gemiden inerken, o kaba adamın konuştuğunu duyduk..."

"Görüyorum ki onu tanıyorsunuz. Kaba ve sert biridir, yanında da Malone adında, onunla aynı kökenden biri vardır hep, söylenenlere bakılırsa Malone da beş para etmezmiş."

"Peki," diye sordu Ben Raddle, "bu Hunter düzeltmenin yapılmasını en çok isteyenlerden biri mi yoksa, Bay Walsh?..."

"Bu kesin, Bay Raddle ve Dominion otoritesinden kurtulmak için madeninin Amerikan topraklarında olmasını istiyor. Yukon'un sol yakası ile şimdiki sınır arasındaki yatakların sahiplerini de kışkırtıyor. Sınırı bu nehrin kıyısına getirince, bütün sahil şeridi Birleşik Devletler'e ait olacak ve bir Teksaslı da kendi ülkesinde bulunuyor olacak. Fakat size tekrar ediyorum, Amerikalıların davayı kazanacağından şüpheliyim, Hunter elinden gelen her şeyi yapacaktır. Yine de size öğüdüm, eğer mümkünse, polisle daha şimdiden görülecek hesabı olan bu berbat maceraperestlerle hiçbir ilişkiniz olmasın..."

"Bu konuda hiç endişelenmeyin, Sayın Vali," diye cevap verdi Summy Skim. "Biz Klondike'a 129'un çamurlarını yıkamaya değil, onu satmaya geldik ve bunu yapar yapmaz Chilkoot yoluna tekrar koyulacağız, ardından da Vancouver'dan Montreal'e demiryolu ile..."

"Eh o zaman baylar," diye cevap verdi bölge valisi, "Forty Miles Creek'e kadar size iyi bir yolculuk dilemekten başka yapabileceğim bir şey yok, eğer size yardımcı olabileceksem, bana güvenebilirsiniz."

"Size teşekkür ederiz Bay Walsh," dedi Ben Raddle.

"Şu yüzkırkbirinci meridyen sorununun çözümünü telgrafla biraz hızlandırsanız," diye ekledi Summy Skim...

"Maalesef, bu bana bağlı değil!..." diye karşılık verdi Bay Walsh.

Bölge valisinin, Dawson-City'ye geri dönmesi, iki kuzenin de batıya yönelmesi gerektiği için, Summy Skin ve Ben Raddle izin isteyip ayrıldılar.

Ertesi gün araba yola koyuldu. Neluto, nehri bir sal üzerinde geçtikten sonra, neredeyse bütün yol boyunca Yukon'un sol yakasında ilerledi.

Gökyüzü bir gün önceye göre daha az güzeldi. Kuzeybatı rüzgârıyla birkaç kez şiddetli rüzgârlar esti. Fakat arabanın tentesinin altında ko-

rumalı olan kuzenler hiç sıkıntı çekmediler.

Neluto atını daha hızlı süremiyordu, bunda da haklıydı, çünkü onu mümkün olduğu kadar kontrol altında tutmak istiyordu. Yol çok engebeli hale gelmişti. Tekerleklerin açtığı çukurlar, aylardır içlerinde bulunan buzlar eridikten sonra kaçınılması güç sarsıntılara neden oluyorlardı, attan çok araba tehlikeye giriyordu.

Bölge ormanlıktı, her tarafta çam, kavak, kayın ağaçları vardı. Madencilerin, kendi ihtiyaçları, ya da maden ocağı için hiç odun sorunları olmuyordu. Zaten bu bölgede toprağın derinliklerinde altın kadar kömür de vardı. Fort Cudahy'nin altı kilometre aşağısında Coalcreek'te, sonra oradan on üç kilometre ötede Cliffecreek'te, onun dokuz kilometre uzağında Flatecreek'te, ancak yüzde beş oranında kül bırakan çok değerli taşkömürü yatakları keşfedilmişti. Daha önce aynı tür kömürden Five Fingers havzasında da bulunmuştu. Bu taşkömürü, saatte bir ton odun tüketen buharlı gemilerde odunun yerini başarıyla alacaktı. Altın madenleri tükendikten sonra kömür ocağı işletmecileri gelirse belki bu, bölge için yeni bir hareketlilik fırsatı olabilirdi.

O günün akşamı, çok yorucu geçen ikinci etabın sonunda, Neluto ve arkadaşları Yukon'un sol kıyısında bulunan Fort Cudahy'ye vardılar; çadır

yerine, beğenirlerse geceyi bir handa geçirmeyi umuyorlardı.

Fort Cudahy 1892 yılında, Yukon altın bölgesinin ihtiyaçlarını karşılayan Alaska Commercial'a rakip American Trading and Transportation Co. tarafından kurulmuştu. Constantine kalesi ile güvenliği sağlanan kasaba, Forty Miles Creek'in ağzında yer alıyordu.

Buranın madenleri de çok zengindi. Sixty Miles River'ın bir kolu olan Miller Creek'teki, Amerika topraklarındaki Forty Miles Creek'in küçük alt kolları olan Morse ve Davis'deki maden ocakları sayılabilirdi. Bazıları Bonanza ile boy ölçüşebilecek durumdaydı.

Araba Fort Cudahy'de ikinci etabını bitirdiğinde akşam saat altıydı, iki kuzen kendilerine bir barınak aramaya koyuldular.

Atlı polis müfrezesi şefinin tavsiye etmese de işaret ettiği bir hana gittiler. Polis kasabanın içinde bulunuyordu ve büyük nehrin sol kıyısı ile sınır arasındaki bölge görev alanıydı.

Herhangi bir yatakta birkaç saatlik bir uyku arzu eden Ben Raddle ve Summy Skim ne ücreti ne de konforu dert ettiler ve gece iyi kötü geçti.

Fort Cudahy'den çıkarken Yukon o zamanlar haritalarda gösterildiği gibi, yüzkırkbirinci meridyenle kesiştiği noktaya kadar kuzeybatıya doğ-

ru devam ediyordu. Forty Miles Creek'e gelince, adından da anlaşılacağı gibi kırk mil uzunluğundaydı, yukarılarda güneybatıya doğru çok kıvrımlı bir hat izleyerek ormanlar ve tepelerin bulunduğu bölgeden geçiyordu. Sınıra kadar uzunluğu yaklaşık yetmiş kilometreydi ve bu mesafenin otuz kilometresi Britanya topraklarında, kırk kilometresi ise Amerikan topraklarındaydı. Yukon, Sixty Miles River ve nehre sol kıyısından katılan diğer akarsular gibi Forty Miles Creek de söz konusu tartışmalı meridyeni burada kesiyordu.

Neluto sabahın erken saatlerinde yola çıkarak, Josias Lacoste'un madenine akşam varmayı planlıyordu. Bu iki günlük yolculuğun pek yormadığı belli olan atına bol miktarda yem vermişti. Zaten büyük çaba göstermesi gerekseydi hayvan bunu gösterirdi; bu güçlü hayvan iki kuzenin 129'da geçirdiği süre boyunca onlarla kalacaktı.

Ben Raddle ve Summy Skim hanı sabah saat üçte terk ettiklerinde güneş çoktan yükselmişti. On gün içinde gündönümü olacaktı ve güneş çok kısa bir an için ufukta kaybolacaktı.

Araba Forty Miles Creek'in kıvrımlı sol kıyısını takip ediyordu, kimi zaman nehir tepeler arasındaki derin boğazlardan geçiyordu. Bölge hiç de ıssız sayılmazdı. Her tarafta dağ ve nehir ma-

denleri işliyordu. Kıyının her kıvrımında, koyaklarda, üzerlerinde büyük rakamlarla madenlerin numaralarının yazılı olduğu sınır direkleri vardı. Kullanılan malzemeler hiç de karmaşık değildi: Genellikle kol gücüyle ya da akarsuların yolu çevirilerek çalışılıyor, pek az makineden yararlanılıyordu. Madencilerin çoğu, ister kendi hesaplarına çalışsınlar, ister işçilik yapsınlar, kuyulardan çamurları çıkartarak tepsi ya da eleklerle çalışıyorlardı. İşler sessizce yapılıyordu, sesler yükseldiği, sevinç çığlıkları duyulduğu zaman, bunun anlamı değerli bir külçe bulunduğuydu.

İlk mola saat ondan öğlene kadar sürdü, çünkü çok fazla koşturulmuş atın biraz dinlenmeye ihtiyacı vardı ve çayırda otlaması için serbest bırakılmıştı. Ben Raddle ve Summy Skim konserve, peksimet ve kahveden oluşan yemeklerini bitirdikten sonra pipo içtiler.

Neluto öğleden biraz sonra yola koyuldu, arabayı hızla sürerek akşam yedi civarlarında 129 numaralı madene vardı.

Madenin yeni sahipleri 2 Nisan'da Montreal'den ayrılmış ve 11 Haziran'da, iki buçuk aydan kısa bir sürede, yolculuklarının sonuna varmışlardı.

13

129 NUMARALI MADEN

Forty Miles Creek burada hafifçe doğuya doğru kıvrılıyordu. Yaklaşık dört yüz metrelik dirseğinde direklerle belirlenmiş bir dizi maden bulunuyordu. Bölgenin maden kanununda şu madde geçmekteydi:

"On dolar karşılığında bir yıl geçerli özel av-balıkçılık-madencilik ruhsatı taşıyan ve on sekiz yaşını doldurmuş her bireyin, nehir kıyısında iki yüz elli ayak uzunluğunda bir maden işletmeye hakkı vardır; su seviyesinin üç ayak üzerinden yatay bir çizgi çekildiğinde paralel kenar biçimli işbu madenin genişliği bir kıyıdan öbür kıyıya kadar bin adımı geçemez."

Josias Lacoste'un sahibi olduğu, Forty Miles Creek'in en yukarısında, Klondike topraklarında bulunan 129 numaralı maden de bu yasaya göre düzenlenmişti. Alaska-Kanada sınırına komşuydu, iki tarafındaki direklerden birinde numarası, diğerinde ise veriliş tarihi yazılıydı.

Bu maden, nehir madeni tanımına giren madenler gibi, nehrin sadece sağ kıyısında yer alıyordu.

Görüldüğü gibi 129'un batı sınırı, ülke sınırıyla belirleniyordu ve eğer komisyon sınırı doğuya taşımaya karar verirse, 129 artık Dominion topraklarında yer almayacaktı. Bu yüzden yüzkırkbirinci meridyenin yerinin kesin olarak belirlenerek düzeltilmesi işlemi önem taşıyordu. Bu durum büyük ihtimalle sadece Josias Lacoste'unkini değil, Klondike'ın sınıra yakın yerlerindeki bütün maden ocaklarını ilgilendiriyordu.

129 numaralı madenin ötesinde kuzeye doğru, yüksekçe iki tepe arasında iki tarafı kayın ve kavaklarla kaplı yeşil bir çayır uzanıyordu. Forty Miles Creek'in suları da, yükseltilerle çevrili bir vadiden, normal seviyede, fakat oldukça hızlı akıyordu. Pek çok yerde madencilerin evleri, barakaları ya da kulübeleri görünüyordu ve iki üç kilometrelik bir alanda yüzlerce işçi çalışıyordu.

Sınırın öbür tarafında, Amerika topraklarında da benzer yerleşimler vardı. Sadece vadi yukarıda biraz daha genişliyordu. Nehir madenlerinin dışında, dağlarda da maden ocakları vardı; bu ocakların büyüklüğü bin adımı aşmasa da iki yüz elli ayaktan fazlaydı.

Ben Raddle'ın ve Summy Skim'in bildiği gibi

129 ile 127, iki ülkenin düzeltilmesi talebinde bulunduğu meridyenin iki tarafında, birbirine komşu idi. 127, burayı bir yıldır işleten ve ikinci mevsimine başlamak üzere olan Teksaslı Hunter'a aitti. İki kuzen artık onu tanıdıklarına göre, komşusu Josias Lacoste'la anlaşmazlığa düştüğünden şüphe etmiyorlardı.

129'a gelince, Josias Lacoste tarafından kurallara uygun bir biçimde satın alınmıştı. Keşfi açıklanmış, devlet tarafından onaylanmış, gerekli süreler içinde Dominion'un maden komiserliğine yıllık yetmiş beş frank karşılığında kaydettirilmişti. Ayrıca, kraliyet hakkı olarak çıkartılan altının yüzde onu devlete veriliyordu; madenin verimi konusunda sahtecilik yapılırsa bunun cezası kamulaştırmaydı. Josias Lacoste, güzel mevsimde yetmiş iki saat işletilmeyen madenin kamulaştırılması ile ilgili yasal tuzağa da düşmemişti. Ölümünden beri, vârisleri mirası devralana kadar işler durdurulmuştu.

Maden, Josias Lacoste tarafından on sekiz ay boyunca işletilmiş ve sonuçta pek gelir sağlanamamıştı. Kuruluş, işçi alımı, taşıma, vb. masrafları çok fazla olmuştu. Forty Miles Creek'in ani bir taşması sırasında da çalışmaları aksatan büyük hasar olmuştu. Kısacası, ölüm kapıyı çaldığında 129'un masraflarını yeni yeni çıkartıyordu.

Fakat bilindiği gibi, böyle tesadüfe bağlı işlerde madenciler asla umutlarını yitirmez, her an zengin bir damara rastlamak, birkaç değerli külçe bulmak, bin dört bin frank getirecek bir tepsi çamur elemek hayaliyle yaşarlar...

Sonuçta, belki de Josias Lacoste elindeki kısıtlı malzemeye rağmen başarılı olabilirdi. Delgi kullanmıyor, ortalama beş altı ayak kalınlığındaki altın damarına, on beş yirmi ayak derinliğinde çukurlar kazıyordu.

Madenin işletmesiyle ilgili bütün bilgiler, Josias Lacoste'un ustabaşısı tarafından verildi. İşlerin durdurulmasından ve personelin işten çıkartılmasından beri, madenin, ister vârisler, ister yeni sahibi tarafından tekrar işletilmeye başlanmasını bekleyerek nöbetçilik yapıyordu.

Ustabaşının adı Lorique'ti. Kırk yaşlarında, Fransız kökenli bir Kanadalı'ydı. Yukon topraklarına gelmeden önce İngiliz Kolombiyası ve Kaliforniya'da yıllarca çalıştığı altın yataklarında çok deneyim kazanmıştı. Hiç kimse 129'un son durumu, elde edilen ve edilecek kazanç, madenin gerçek değeri hakkında Ben Raddle'a bu kadar kesin bilgiler veremezdi.

Lorique öncelikle, görünen o ki uzun süre Forty Miles Creek'te kalacak olan Ben Raddle ve Summy Skim'in yerleşmeleriyle ilgilendi. Kamp ça-

dırının yerine, Josias Lacoste'un kendisi ve ustabaşısı için yaptırdığı evde, mütevazı fakat en azından temiz bir odayı tercih ettiler. Vadinin girişinde, kavak ve kayın ağaçlarının ortasında inşa edilmiş ev, havaların iyi gittiği yılın bu mevsimi için yeterli bir barınak sağlıyordu. Zaten kış aylarında, yani yedi sekiz ay boyunca kapalıydı. Çalışanlara izin verildiğinde, Josias Lacoste ile Lorique Dawson-City'ye geri dönüyorlar ve çalışmalara yeniden başlanabilecek zamanı orada bekliyorlardı.

Şimdi ise, madencilerin ve işçilerin gece gündüz durmadan çalıştıkları bu mevsimde 129, sahibinin öldüğü dört aydan beri yüz üstü bırakılmıştı.

Yiyecekler konusunda, ustabaşı misafirlerine karşı mahcup olmayacaktı. Klondike'ın her yerinde olduğu gibi bu bölgede de erzak sağlayan şirketler vardı. Dawson-City'deki büroları aracılığıyla Yukon'dan aşağı madenlerdeki işçiler ve maden sahiplerine malzeme taşıyor; çeşitli tüketim mallarının fiyatlarına ve işçilerin kalabalıklığına bakılırsa, büyük kârlar sağlıyorlardı.

Forty Miles Creek'e gelişlerinin ertesi günü Ben Raddle ve Summy Skim, Lorique'in rehberliğinde maden ocağını ziyaret ettiler, kışın buzlarından kurtulmuş, dibinde değerli çamurun biriktiği kuyulara baktılar.

Lorique onlara, dayılarının bazı formaliteleri yerine getirip vergileri ödeyerek 129'u elde etmesinin ardından madenin işletildiği ilk zamanları anlattı.

"Bay Lacoste," dedi, "önceleri elli kişilik personelini dere kıyısında kuyu kazmada kullanmıyordu. Kanun gereği, sadece yüzey kazılıyordu. Ancak ilk mevsimin sonunda maden tabakasında kuyular açılmaya başladı."

"Kaç tane açıldı?" diye sordu Ben Raddle.

"On dört," diye cevap verdi ustabaşı. "Her birinin, sizin de gördüğünüz gibi dokuz ayaklık bir ağzı vardı. Bu durumda bırakıldılar ve işletmeye başlamak için çamuru çıkartmak yeterli olacak..."

"Peki," diye sordu Summy Skim, "kuyuları açmadan önce toprağın kazılması ne kadar kazanç getirdi? Verim harcamaları karşılıyor muydu?..."

"Kesinlikle hayır bayım," diye cevapladı Lorique, "sadece kum ve çakılların yıkandığı bütün altın yataklarında bu durum böyledir."

"Sadece elek ve tepsiyle mi çalışıyorsunuz?" diye sordu Ben Raddle.

"Sadece tepsi ve elek baylar, bir elekte on beş franktan fazla kazandığımız pek azdır..."

"Dediklerine göre Bonanza madenlerinde," diye haykırdı Summy Skim, "iki üç bin frank kazanılıyormuş..."

"Bunun bir istisna olduğuna inanın," diye açıkladı ustabaşı, "eğer ortalama yüz franksa, bundan tatmin olmak gerekir! 129'a gelince, altı yedi frangı hiç aşmadı; işçi yevmiyeleri saat başına yedi buçuk frangı bulduğuna göre..."

"Üzücü bir sonuç!" dedi Summy Skim.

Bunun üzerine Ben Raddle şu soruyu sordu:

"Kuyuları kazmak için neden bu kadar zaman beklediniz?..."

"Yavaş yavaş içeriyi dolduran suyun," diye cevap verdi Lorique, "donması gerekir. Duvarları tutan ve çökmeye neden olmadan başka kuyular kazmaya imkân tanıyan sağlam bir tür istinat duvarı oluşturur."

"Demek ki," dedi Ben Raddle, "kuyuları kullanmak için kışın geçmesi gerekti..."

"Aynen öyle yaptık Bay Raddle," diye cevap verdi ustabaşı.

"Kuyuların derinliği ne kadar?..."

"On on beş ayak, yani genellikle altın çökeltisinin rastlandığı tabakaya kadar."

"Ya bu tabakanın kalınlığı genellikle ne kadardır?..."

"Yaklaşık on ayak."

"Çıkartılan bir ayak küp çamur kaç tepsi demek?..."

"Aşağı yukarı on; iyi bir işçi bir günde yaklaşık

yüz tepsi yıkayabilir."

"Öyleyse kuyularınız şimdiye kadar hiç işe yaramadı mı?" diye sordu Ben Raddle.

"Bay Josias Lacoste öldüğünde, her şey kullanılmaya hazırdı ama çalışmalar askıya alındı."

Bu bilgiler Ben Raddle'ı ilgilendiriyorsa, kuzeninin de biraz ilgi duyduğu besbelliydi. Mümkün olduğunca iyi öğrenilmesi gereken, 129'un değeriydi; fakat ilk işletme mevsimindeki verimliliğine dayanarak değer biçilemezdi. Soru ustabaşına soruldu.

"Yaklaşık otuz bin franklık altın çıkardık," diye cevap verdi ustabaşı, "ve harcamalar bunu aşağı yukarı tüketti. Fakat Forty Miles Creek damarının iyi olduğuna hiç şüphem yok ve komşu madenlerde kuyular kullanıldığında büyük verim elde edildi."

"Eh pekâlâ Lorique," dedi Ben Raddle, "şüphesiz bir Chicago sendikasının bize bir teklif yaptığını da biliyorsunuzdur..."

"Biliyorum bayım, görevliler üç ay önce burayı ziyarete geldiler..."

"Öyleyse," diye devam etti Ben Raddle, "sizce 129'un değeri ne olabilir?"

"Forty Miles Creek'teki başka madenlerden alınan sonuçlara dayanarak, iki yüz bin franktan az olmayacağını söyleyeceğim..."

"Kaça satın alınmıştı?"

"Bay Josias Lacoste elli bin frank ödemişti."

"İki yüz bin frank," dedi Summy Skim. "Tanrım, güzel bir rakam bu, eğer bu parayı alırsak yolculuğa çıktığımıza hiç de pişman olmayız. Fakat sınır sorunu kesin olarak çözülmediği sürece, sendikanın teklifi geçerli değil."

"Ne önemi var," diye cevap verdi ustabaşı, "129 ister Kanada topraklarında olsun, ister Alaska topraklarında, değerinden hiçbir şey kaybetmez..."

"Söylediğiniz doğru," diye açıkladı Ben Raddle, "fakat nedense tekliflerin geri çekildiği de doğru..."

"Lorique," diye sordu Summy Skim ustabaşına, "bu düzeltme yakın zamanda yapılacak mı, biliyor musunuz?..."

"Size tek bir cevap verebilirim," diye açıkladı Lorique, "komisyon çalışmalara başladı. Ne zaman bitirirler, bunu içlerinden hiçbirinin cevaplayabileceğini sanmıyorum. Zaten, Klondike'taki en ünlü kadastrocu olan, deneyim sahibi Bay Ogilvie'den yardım alıyorlar..."

"Peki bu işlemlerin sonucunun ne olacağını düşünüyorsunuz?" diye sordu Ben Raddle.

"Eğer sınır olması gereken yerde değilse, onu batıya taşımak gerekecek," diye cevap verdi ustabaşı.

"Bu durumda 129'un Dominion sınırları içinde

olması garanti," diye bir sonuç çıkardı Summy Skim.

"Aynen dediğiniz gibi," diye açıkladı Lorique.

O zaman Ben Raddle, komşu maden 127'nin sahibiyle Josias Lacoste arasındaki ilişkileri sordu.

"Şu Teksaslı ve arkadaşı," diye karşılık verdi ustabaşı, "Hunter ve Malone ile mi?..."

"Kesinlikle."

"Tanrım, baylar, size açıkça söyleyebilirim ki, son derece tatsız ve kaba davrandılar. Onlar iki Amerikalı hayduttur. Her konuda kavga çıkarmak için uğraştılar, bıçaklarını kemerlerinden seve seve çeker onlar! Hatta son zamanlarda hep belimizde tabancamızla çalıştık. Pek çok kereler onların akıllarını başlarına getirmek için polis işin içine girdi..."

"Zaten Fort Cudahy'de rastladığımız atlı polis şefi de bunu söylemişti," diye açıkladı Ben Raddle.

"Polis daha pek çok kere müdahale edecektir. Biliyor musunuz baylar, o iki namussuz buralardan kovuldukları zaman rahat edeceğiz ancak..."

"Nasıl kovulacaklar?" diye sordu Summy Skim.

"Bundan kolay ne var, bana inanın baylar, eğer sınır daha batıya taşınırsa, o zaman 127 Kanada sınırı içinde kalacak ve Hunter, Kanada yönetiminin bütün taleplerine uymak zorunda kalacak."

"Ve tabii ki," diye dikkatlerini çekti Summy

Skim, "o, yüzkırkbirinci meridyenin doğuya taşınmasından yana, değil mi?..."

"Tabii ki," diye cevap verdi ustabaşı, "sınırdaki bütün Amerikalılar hem Forty Miles Creek'tekileri hem de Sixty Miles Creek'tekileri ayaklandırdı. Birçok kez topraklarımızı istila etmeye ve madenlerimizi elimizden almaya kalktılar. Onların bu kadar ileri gitmesine neden olan Hunter ve Malone'du. Ottawa yönetimi şikâyetlerini Washington'a bildirdi, fakat Birleşik Devletler Hükümeti bunu incelemek için pek de acele eder gibi gözükmüyor..."

"Büyük ihtimalle," dedi Ben Raddle, "sınır sorununun çözülmesini bekliyordur."

"Herhalde öyledir Bay Raddle, 129'u elden çıkartmayı beklerken, dikkatli olmanız gerekiyor. Hunter'ın yeni sahiplerin Forty Miles Creek'e geldiğini öğrenince, kötü birşeyler yapıp yapmayacağını kim bilebilir..."

"Uyarıldık, Lorique," diye cevap verdi Summy Skim, "bu serserilere hak ettikleri gibi davranacağız!"

Maden ocağının kuzey sınırına kadar tırmandıktan sonra iki kuzen ve ustabaşı akarsunun sol yakasına kadar indiler. Orada iki madeni birbirinden ayıran sınır direklerinin yanında durdular. 129'un terk edilmiş olmasına karşılık, 127 tam ola-

rak aktif gözüküyordu. Hunter'ın adamları yukarı tarafta açılmış kuyularda çalışıyorlardı. Yıkanan çamur arklardan Forty Miles Creek'e karışıp sürükleniyordu. Nehirden aşağı inmekte olan birkaç tekne görünüyordu. Elbette bu tekneler gümrüğün çok katı gözetim altında tuttuğu sınırda gereken vergileri ödemişlerdi.

Ben Raddle ve Summy Skim, 127 numaralı madenin işçilerinden oluşan kalabalığın ortasında boş yere Hunter ve Malone'u bulmaya çalıştılar. Ama göremediler. Lorique'e göre iki Amerikalı maden ocağında birkaç gün geçirdikten sonra Alaska'da yeni altın yataklarının bulunduğu söylenilen yere, batıdaki bölgelere gitmiş olmalıydılar.

Madeni gezmeleri bitince, iki kuzen ve ustabaşı yemeğin hazır olduğu eve geri döndüler. Neluto'yla ilgilenmelerine hiç gerek yoktu. Kızılderili'ye araba yetiyordu; atla da ilgileniliyordu.

Yemek bitince Summy Skim, Ben Raddle'a ne yapmayı düşündüğünü ve 129'da daha uzun süre kalmayı planlayıp planlamadığını sordu.

"Artık madeni biliyorsun," dedi, "hangi durumda ve ne kadar değerde olduğunu biliyorsun. Burada kalarak daha fazlasını öğrenebileceğini sanmıyorum..."

"Ben aynı fikirde değilim," diye cevap verdi Ben Raddle. "Ustabaşıyla uzun uzun konuşmam, Josias

Dayı'mızın hesaplarını incelemem gerekiyor; hem maden ocağımızda kırk sekiz saat kalmamızın çok fazla olduğunu sanmıyorum..."

"Kırk sekiz saatte anlaştık," dedi Summy Skim, "sen hesapları incelerken, ben de biraz çevrede avlanırım..."

"Tabii, kaybolmamak ve kötü bir karşılaşmaya maruz kalmamak şartıyla..."

"Sakin ol Ben, buraları iyi bilen, cesur Neluto ile birlikte giderim..."

"Ne istersen onu yap, çünkü, tekrar ediyorum, burada birkaç gün daha kamp yapmanın zorunlu..."

"Bak sen!" dedi Summy Skim gülümseyerek, "kırk sekiz saat şimdi birkaç gün oldu..."

"Tabii öyle," diye devam etti Ben Raddle, "hatta işçilerin çalıştıklarını görsem... benim yanımda birkaç elek yıkasalar..."

"Hey! Dikkat et Ben!" diye haykırdı Summy Skim, "129'u işletmeye değil, sadece madenin ne kadar ettiğine bakmaya geldik..."

"Anlaştık, Summy, anlaştık. Yine de unutma, madenimizi satmamız şu anda mümkün değil. Düzeltme komisyonunun işlerini bitirmesi, kadastro raporunun hazırlanması gerekiyor... ve bu arada Lorique'in madeni işletmeye başlamaması için bir sebep göremiyorum..."

"Öyleyse," dedi Summy Skim, "şu lanet olası meridyen gerçek yerini bulmadıkça buraya kök saldık demektir..."

"Zaten bu zamanı başka nerede geçirebiliriz ki, Summy?..."

"Dawson-City'de, Ben..."

"Orada daha mı rahat oluruz?..."

Summy Skim cevap vermedi. Kuzeninin içindeki işe girişme arzusu ile yanıp tutuştuğunu hissediyordu... Ve bir kere tadını aldıktan sonra, Josias Dayı'nın izinden gitmeyecek miydi?...

"Ah! Hayır!" diyordu kendi kendine Summy Skim, "gerekirse zor kullanarak onu bu işten vazgeçireceğim!"

Sonra tüfeğini aldı, Neluto'yu çağırdı ve ikisi birlikte evden ayrılıp vadiyi kuzeye doğru tırmanmaya başladı.

Üstüne üstlük Summy Skim hiç yanılmazdı; eline bir fırsat geçtiğine göre, Ben Raddle bir maden ocağının, hele kendi mülkü haline gelmiş bir maden ocağının nasıl işletildiğini araştırmaya karar vermişti. Montreal'den ayrılırken mühendis kesinlikle 129'un değerini öğrendikten sonra madeni satmayı düşünüyordu. Fakat işte beklenmedik bir durum, Forty Miles Creek'te belki de birkaç hafta daha kalmak zorunda bırakacaktı onu... Hazır kuyuları kullanma, verimliliği denetleme arzusuna

nasıl karşı koyacaktı?... Hem Josias Dayı iyi sonuçlar elde etmek için gereken her şeyi yapmış mıydı?... Altın arayıcılarının çok ilkel olan eski yöntemlerini kullanmakla yetinmemiş miydi?.. O, bir mühendis olarak, daha hızlı ve verimli sonuç verecek bir yöntem bulamaz mıydı?... Ve ona ait olan bu toprağın derinliklerinden yüz binlerce, milyonlarca frank çıkartabileceklerse, paraları o sendikaya, hem de gülünç bir fiyata bırakmak akıllıca olur muydu?

Evet, Ben Raddle'ın zihninde dört dönen fikirler bunlardı. Sınır sorunu ve Anglo-American Transportation and Trading Co. Şirketi'nin teklifini askıya alması yüzünden beklemek zorunda olmaları onu çok da fazla endişelendirmiyordu. Summy Skim'in sabretmesini sağlayabilirdi ve kuzeninin sonunda bundan zevk alacağını söyleyecek kadar da ileri gidebilirdi...

Nitekim Josias Dayı'nın hesaplarına gömüldüğünde, ustabaşı onu bilgilendirecek her türlü belgeyi sağladığında:

"Eğer şimdi işe adam almanız gerekse, bu hâlâ mümkün olur muydu, Lorique?..." dedi.

"Hiç şüphem yok, Bay Raddle," diye cevap verdi ustabaşı... "Yöreye dağılmış binlerce göçmen iş arıyor ve bulamıyor... Her gün Forty Miles Creek yataklarına geliyorlar. Akına bakılırsa, ücretlerde

çok yüksek olmaz diye düşünüyorum..."

"Aşağı yukarı elli adama ihtiyacınız var, değil mi?..."

"Elli kadar, Bay Josias Lacoste da daha fazlasını kullanmazdı..."

"Bu sayıda adamı ne kadar zamanda toplarsınız?..." diye sordu Ben Raddle.

"Yirmi dört saatte," diye cevap verdi ustabaşı.

Hemen ardından ekledi:

"Kendi hesabınıza işletmeyi mi düşünüyorsunuz Bay Raddle?..."

"Belki, 129'u gerçek fiyatına satamadığımız sürece..."

"Gerçekten bu, değerini daha iyi öğrenmenizi ve satın almak isteyen sendikalar karşısında daha titiz olmanızı sağlayacak."

"Zaten," dedi Ben Raddle, "sınır sorununun şöyle ya da böyle çözüleceği güne kadar burada başka ne yapılabilir ki?"

"Bu doğru," diye cevap verdi ustabaşı, "sonuç olarak Amerika'da ya da Kanada'da olsun, 129'un değeri değişmez; Yukon'un sol kıyısındaki kollarında bulunan madenlerin sağdakilerden daha değersiz olduğunu hiç düşünmedim. Görüyorsunuz Bay Raddle, Bonanza ya da Eldorado'daki kadar hızlı bir şekilde Sixty Miles River ya da Forty Miles Creek'te de servet kazanılabilir..."

"Bunu aklımda tutarım Lorique," diye cevap verdi Ben Raddle, kendi arzularına uyan cevaplar almaktan çok memnundu.

Ve sanki mühendisin aklına son bir olasılık gelebilirmiş gibi, ustabaşı ekledi:

"Evet, Bay Raddle, düzeltme komisyonundan her ne karar çıkarsa çıksın, 129 hep aynı kalacak. Her neyse... hiçbir endişeniz olmasın! Sizin madeniniz Kanadalı'dır, her şeyden daha da Kanadalı'dır ve Kanadalı olarak kalacaktır..."

"Ben de öyle olmasını umuyorum," diye cevap verdi Ben Raddle. "Bir de kuzenim Summy Skim'e danışıp dayımızın işine devam etmeyi teklif edeceğim."

Ben Raddle'ın kuzenine danışmaktan anladığı şey, her zamanki alışkanlığı üzere, tartışmasına fırsat vermeden projelerinden haberdar etmekti. Yani Summy Skim bir sürü keklik ve su çulluğu getirerek Neluto'yla birlikte avdan döndüğünde, ona sadece şunları söylemekle yetindi:

"İyi düşündüm Summy ve madem ki burada birkaç ay daha kalmak zorundayız, yapılacak en iyi şey 129'u tekrar işletmeye başlamak..."

"Madencilik mi yapacağız!..." diye haykırdı Summy Skim.

"Evet... madenimizi satmayı beklerken!..."

14

MADENİN İŞLETİLMESİ

Böylece Summy Skim'in az çok hep taşıdığı endişeleri kanıtlanmıştı. 129'u satmayı beklerken, Ben Raddle onu işletmeye başlıyordu. Kim bilebilirdi, belki de hiçbir zaman elden çıkartmayı düşünmeyecekti! Bari madenin işletmesi verimli olsaydı da, bu yaptıklarından pişman olmasalardı...

"Eninde sonunda böyle olacaktı," diye kendi kendine tekrar ediyordu bilge Summy Skim... "İçimden Josias Dayı'ya lanet okumak geliyor!... Eğer madenci, altın arayıcısı, maden işletmecisi olduysak, benim sefalet arayıcı dediğim altın arayıcılarına ne denebilirse artık öyle olduysak, bu, onun yüzündendir ! Evet! Bu maceraya daha başından karşı çıkmalıydım ve eğer Montreal'i terk etmeyi, bu berbat yere Ben'le gelmeyi reddetmiş olsaydım, kuşkusuz Ben de yola çıkmazdı ve biz de bu acınası işe atılmamış olurduk! Ve eğer 129'un çamurları içinde milyonlar

varsa, çamurculuk yapmaya başlayacağız demek, iğrenç değil mi!... Hem sonra elini bir kez makineye kaptırırsan, bütün vücudun kapılır; Montreal'e doğru tekrar yola çıkamadan kış gelecek!... Klondike'ta bir kış... Sıfırın altında elli derecelik soğuklar... Bizim termometrelerimiz sıfırın üstünde ne kadar çok dereceye sahipse, buranın şirin termometrelerinin de sıfırın altında o kadar derecesi var!... Nasıl bir gelecek bekliyor bizi!... Ah! Josias Dayı, Josias Dayı, yeğenlerinizin başına ne dertler açtınız böyle!"

İşte Summy Skim böyle bir mantık kurmuştu. Fakat bir bilge olarak boyun eğmesini biliyordu. Klondike'a yaptıkları bu yolculuğa karşı çıkmamış olmanın pişmanlığına gelince, evet pişmandı, fakat birlikte gitmeyi kabul etmemiş olsa da, Ben'in gitmesini önleyemeyeceğini ve sonunda kuzeninin peşinden gideceğini biliyordu.

Yukon'un altın yataklarının mevsimi, Haziran ayının ilk haftasında ancak başlardı. Toprak ve nehirler on beş gündür çözülüyordu. Şiddetli soğuklar sırasında donan toprak külünk ve kazmalara hâlâ biraz direnç gösterse de kazmayı başarıyorlardı. Çeperleri kışın donarak sertleştiği için göçük tehlikesi olmayan kuyulardan damarlara ulaşmak oldukça kolaydı. İşlerin düzenli olarak yürümesi için kuyuları tünellerle bir-

leştirmek yeterliydi.

Zaten daha iyi malzemeleri ve çok işlerine yarayacak makineleri olmadığı için Ben Raddle elekle –madenci argosunda dendiği gibi "pan"la– çalışacaktı. Bu ilkel aletler Forty Miles Creek'in yakınındaki bölümlerde çamuru yıkamak için yeterliydi. Sonuçta, endüstriyel olarak çalışmayı gerektiren nehir yatakları değil, kuvars madenleriydi ve daha şimdiden kuvarsı ufalamak için tokmaklı makineler, Kanada ve İngiliz Kolombiyası'nda olduğu gibi, Klondike madenlerine yerleştirilmişti.

Ben Raddle ustabaşı Lorique'ten daha değerli birini bulamazdı. Bu işlerden çok iyi anlayan, daha önce İngiliz Kolombiyası'nda bu tür işleri yürütmüş çok deneyimli ve mühendisin teklif ettiği yenilikleri uygulamakta çok becerikli bu adamı işi yapması için bırakmak yeterliydi.

129 numaralı madenin çok uzun süre çalıştırılmaması idari makamların şikâyetlerine yol açabilirdi. Madenlerden aldığı vergilere çok düşkün olan yönetim, nispeten kısa bir süreliğine işletilmeyen madenlerin mülkiyet hakkını ortadan kaldırabilirdi.

Ustabaşının ilk ilgilendiği şey, işçi bulmak oldu. Bunu yaparken, tahmin ettiğinden daha fazla zorlandı. Dome Dağları'nın bulunduğu bölgede pek çok yeni altın yatağı açılmıştı ve

madenciler de oraya akın ediyorlardı, çünkü orada el emeğinin pahalı olacağı düşünülüyordu. Gölleri geçmek, Yukon'dan inmek güzel mevsimde daha kolay olduğu için, kafileler Dawson-City'ye aralıksız gelmeye devam ediyorlardı. Fakat makinelerin yaygın olarak kullanılmadığı bu dönemde işçilerin kol gücüne her yerde ihtiyaç vardı.

Bu arada Lorique, Josias Lacoste gibi elli değil de, ancak otuz göçmeni işe alabildi. Fakat saat başına beş altı frank gibi yüksek ücretler ödemek zorunda kaldı.

Genellikle Bonanza bölgesinde talep edilen ücretlerdi bunlar. Pek çok işçi günde yetmiş beş seksen frank kazanıyordu, bu parayı kazandıkları kadar kolay harcamasalardı ne kadar da zengin olabilirlerdi.

Ücretlerin yükselmesine şaşırmamak gerekirdi, çünkü Sookum yataklarında işçi başına saatte yüz dolara çamur yıkanıyordu. Gerçekte altının yüzde birini ayıklayabiliyorlardı.

129'un malzemeleri, ilk altın yatakları keşfedildiğinde madencilerin kullandıkları en basit aletler olan tepsi ve elekti. Şüphesiz Josias Lacoste bu çok ilkel aletleri değiştirmeyi düşünüyordu ve onun yapamadığını yeğeni yapmaya çalışacaktı.

Ustabaşı sayesinde ve iyi bir fiyat ödeyerek,

129'un malzemelerine iki kalbur aleti eklendi.

Kalbur aleti, uzunluğu üç ayak, genişliği iki ayak olan basit bir kutuydu, bir kaldıraç üzerine yerleştirilmiş bir tür tabut gibiydi. İçinde, altın parçacıklarını tutarak su ve kumu geçiren yün gerilmiş bir elek vardı. Kaldıracın düzenli sarsılmalar sağladığı bu aletin alt tarafında bir miktar civa vardı. Maden elle tutulamayacak kadar ince ise bu civaya yapışıyordu.

Kalbur aleti yerine Ben Raddle bir savak koymayı tercih ederdi ve bir savak elde edemediğinden, kendisi yapmayı düşünüyordu. Üzerinde altı parmak arayla ince yatay oluklar bulunan tahta bir boruydu bu. İçine sıvı çamur akıtıldığında, toprak ve çakıllar akıp giderken, ağır oldukları için altın parçaları olukların içinde kalıyordu.

Oldukça etkili olan bu iki işlem iyi sonuçlar veriyordu; fakat suyu savakın ya da kalbur aletinin ağzına kadar çıkartabilmek için bir pompa yerleştirilmesi gerekiyordu, bu da işin en masraflı kısmıydı. Dağlardaki madenler söz konusu olduğunda suyun doğal akışından yararlanılıyordu; fakat nehir kıyısındaki yataklarda, oldukça büyük bir harcama gerektiren mekanik yöntemler gerekiyordu.

129'un işletilmesine böylece mümkün olan en iyi şartlarda yeniden başlandı. Hep kendine

özgü düşünce biçimiyle bilgece davranmaya devam eden Summy Skim, Ben Raddle'ın, ne kadar ihtirasla kendini işe verdiğini gözlemlemekten bıkmıyordu.

"Kesinlikle," diyordu kendi kendine, "Ben de burada hüküm süren salgından kurtulamadı, Tanrı beni korusun! Ne ateşmiş, bu altın ateşi, hiç hafiflemiyor ve kinin de işe yaramıyor! Kimsenin iyileştiğini görmedim, bir kez servet kazandıktan sonra bile ne kadar altın olursa olsun yetmiyor!... Hayır! Çok fazla olması gerekiyor, belki de çok fazla bile yeterli değil!"

Josias Dayı'nın vârisleri, 129'un sahipleri henüz o kadar ileri gitmemişlerdi. Bu altın yatağı ustabaşının dediği gibi zenginse, zenginliklerini kolay kolay vermeyeceği kesindi. Forty Miles Creek'in akıntısını takip ederek batıya doğru ilerleyen altın damarına ulaşmakta güçlükler vardı. Ben Raddle kuyuların yeterli derinlikte olmadıklarını ve derinleştirmek gerektiğini kabul etmek zorunda kaldı. Bu oldukça zor bir işti, çünkü don zamanında kendiliğinden sertleşen kuyu duvarları sıcaklık yüzünden sertleşmiyordu.

Fakat gerçekte bu pahalı işlere girişmek akıllıca mıydı; madeni satın alacak olan kişilere ya da sendikalara bu işi bırakmak gerekmez miydi? Ben Raddle'ın pan ve kalbur aleti ile yetinmesi

gerekmez miydi?... 129'un değerini pek de fazla arttırmayacak harcamalara girişmek akıl kârı mıydı?...

Gerçekten de eleklerden ancak çeyrek dolarlık altın elde ediliyordu. Personele ödenen ücretlerden geriye kalan kâr çok düşüktü ve acaba ustabaşının tahminleri sağlam temellere dayanıyor muydu?... Bütün bunlar sorulabilecek sorulardı.

Haziran ayı boyunca hava oldukça güzeldi. Pek çok fırtına patladı, kimi zaman fırtınalar oldukça şiddetliydi, fakat kısa sürüyorlardı. Forty Miles Creek'te kesintiye uğrayan işlere hemen geri dönülüyordu.

Temmuz ayına gelinmişti. Güzel mevsimin ancak iki ayı kalmıştı. Saat on buçukta batan güneş saat birden önce ufukta beliriyordu. Yine de güneşin batışı ve doğuşu arasında yıldızların zar zor seçilebildiği bir alacakaranlık oluyordu. Birincisinin yerini alan ikinci bir ekiple işletmeciler işlerine devam ediyorlardı. Sınırın öte yanında, Amerikalıların inanılmaz bir hızla çalıştığı madenler de aynı biçimde işletiliyordu.

Kişiliği göz önüne alınırsa, Ben Raddle'ın işin içine bizzat girmeyi istemesine şaşırmamak gerekirdi. İşçilerin arasına karışmaktan hiç gocunmuyordu, bir yandan onları gözlerken, diğer yandan da elinde elek, 129'un çamurlarını yıkı-

yordu. Sonra, kalbur aletlerinin kullanımıyla ilgileniyordu; Lorique de sanki kendi hesabına çalışıyormuş gibi ona katılıyordu. Ben Raddle, pek çok kere kuzenine, "Ee Skim, sen denemeyecek misin?..." dedi.

"Hayır," cevabını veriyordu her defasında Summy Skim, "ben beceremem."

"Çok zor değil oysa, tepsinin içinde su ile kumu karıştırıyorsun, sonra tepsiyi sallıyorsun, dibinde altın parçaları kalıyor."

"Hayır Ben, bana saatte iki dolar ödense bile olmaz!"

"Oysa çok iyi becereceğine eminim!..."

Bir gün Ben Raddle ona bir tepsi uzatarak "Bir kez dene, lütfen..." dedi.

"Seni kırmak istemem Ben!"

Ve Summy Skim uysal bir biçimde tepsiyi aldı, kuyulardan birinden çıkartılmış toprakla doldurdu ve onu sıvı bir çamur haline getirdikten sonra yavaş yavaş akıttı. Eğer içinde altın parçası olsaydı, tepsinin dibinde kalırdı.

Summy Skim'in hep lanet okuduğu şu maden parçalarından bir tane bile yoktu!

"Görüyorsun," dedi, "bir içimlik tütün alacak kadar bile çıkmadı!..."

"Başka sefer belki daha şanslı olursun," diye ısrar etti Ben Raddle, vazgeçmek istemiyordu.

"Her neyse, ben avlanmayı daha iyi beceriyo-

rum," diye cevap verdi Summy Skim, "avla bunu telafi edebilirim."

Neluto'yu çağırarak tüfeğini aldı ve bütün öğleden sonrayı avlanarak geçirmek üzere gitti.

Zaten asla eli boş dönmüyordu, bunun nedeni yalnızca avcılık yeteneği değildi; çevredeki düzlüklerde ve boğazlarda her türlü av hayvanı çok boldu. Yukon'un batıya yönelirken yaptığı dirsek üzerinden kuzeye doğru ilerlerken, ormanlarda Kanada'ya özgü geyiklere ve rengeyiklerine çok sık rastlanıyordu. Su çulluklarına, kar kekliklerine, ördeklere gelince, Forty Miles Creek'in iki tarafındaki bataklıklarda kaynaşıyorlardı. Summy Skim, Green Valley'deki avı bol kırları özlese de uzayan gezinin tadını çıkartıyordu.

Şunu da belirtmek gerekir ki, Temmuz ayının ilk yarısında 129'da çamurların yıkanmasından iyi sonuçlar elde edildi. Ustabaşı en sonunda, sınıra yaklaştıkça daha da zenginleşen gerçek altın damarını bulmuştu. Elekler ve kalbur aletlerinden önemli miktarlarda altın tanesi elde ediliyordu. Her ne kadar çok değerli bir külçe elde edilmemiş olsa da, on beş günün verimi on yedi bin franktan az değildi. İşte bütün bunlar Lorique'in sözlerini doğruluyor ve Ben Raddle'ın hırsını kamçılıyordu.

127 numaralı madende de, doğuya doğru ilerlendikçe işler iyi gidiyordu. Bunun, Forty

Miles Creek'in sol kıyısından giden, iki madeni de geçen, yukarıda Amerika'ya, aşağıda Kanada'ya ait olan aynı damar olduğuna şüphe yoktu.

Dolayısıyla, bir yanda Hunter ve Malone'un adamları, diğer yanda ise Ben Raddle ile Summy Skim'inkiler birbirlerine doğru ilerliyorlardı. Çok geçmeden, iki devletin üzerinde tartıştıkları sınırda karşılaşacaklardı.

Teksaslıların adamlarının –aşağı yukarı otuz adam– hepsi Amerikalı'ydı. Bundan daha iğrenç bir maceracılar topluluğunu bir araya getirebilmek olanaksızdı. Yüzlerinde meymenet olmayan bu vahşi adamlar, her şeyi yapabilecek gibiydiler, saldırgan, kaba ve kavgacıydılar, Klondike bölgesinde hiç de iyi tanınmayan şu Teksaslılara layıktılar tek kelimeyle. Hemen hemen hepsi, bir yıl önce de 127'de çalışmışlardı; Hunter ve Malone bu madeni, Rusların Alaska'dan çekilmesinden hemen sonraki ilk keşiflerle birlikte almışlardı.

Zaten madenlerde çalıştırılan Kanadalılar ile Amerikalılar arasında belirgin bir fark vardı. Kanadalılar genellikle daha yumuşak, daha sakin, daha disiplinliydiler. Sendikalar da onları tercih ediyorlardı; çok azı Amerikan şirketlerinde işe alınıyordu. Amerikan şirketleri ise taşkınlıklarına, başkaldırma eğilimlerine, her gün kavga et-

meye hazır olmalarına rağmen kendi vatandaşlarını arıyorlardı. Amerikalılar, sert içkiler, özellikle de altın bölgelerinde büyük zarar veren bir kokteyl içtiklerinde çok çabuk öfkeleniyorlardı. Polisin müdahalesi olmadan geçen bir gün yoktu. Bıçaklar çekiliyor, silahlar atılıyordu. Bazen ölenler oluyordu ve yaralılara gelince, sürekli görülen salgınlar yüzünden zaten tepeleme dolu olan Dawson-City hastanesine götürmek gerekiyordu onları.

Sitka Alaska'nın başkenti olduğuna göre, Amerikalıların Sitka'ya götürülmeleri şüphesiz daha uygun gibi gözüküyordu. Fakat bu kent Klondike'tan oldukça uzaktır, göller bölgesinde uzun ve zor bir yolculuktan sonra Chilkoot geçitlerini aşmak gerekiyordu, bunu da kimse göze alamıyordu. Zaten hem muhtaç oldukları bakım hem de doymak bilmedikleri türlü zevkler için hepsi Dawson-City'ye akın ediyordu.

Temmuz ayının üçüncü haftası boyunca, işletme oldukça verimli olmaya devam etti, fakat ne Ben Raddle, ne Lorique, ne de adamlardan biri, Bonanza ve Eldorado'daki zenginliğin kaynağı olan değerli külçelerden bir tane bile çıkartamamışlardı. Sonuçta kazanç masrafların kat kat üzerindeydi ve madenin yüz bin franklık gelir getirmesi imkânsız değildi. Böylece satın almak isteyenler olduğunda, 129 için yüksek bir

fiyat isteyebilirlerdi.

Her ne olursa olsun, Summy Skim'in yakınmak için ciddi nedenleri yoktu ve sonuçta Ben Raddle ve o kış gelmeden Klondike'ı terk ederlerse yakınmayacaktı. Fakat –ve bu onu delirtiyordu– bu durum yalnızca onların iradesine bağlı değildi. 129'u satmadan buradan ayrılamazlardı ve bunun için her şeyden önce sınır sorununun çözülmesi gerekiyordu. Oysa günler, haftalar geçiyordu ve çalışmalar komisyonun görüş birliğine varacağı bir biçimde sonuca ulaşmıyordu.

Ve böylece Summy Skim tamamen mantıksız olmayan bir biçimde şöyle diyordu:

"Fakat Ben, şu lanet olası yüzkırkbirinci meridyenin yeri belirlenmediği sürece neden burada kalalım ki!"

"Çünkü," diye cevap verdi Ben Raddle, "düzeltme işlemi tamamlanmadan Anglo-American Transportation and Trading Co. ya da başka birileri ile pazarlık yapamayız."

"Öyle olsun Ben, fakat bütün bunlar yazışmalarla da yapılabilir, bir aracıyla da; ister Montreal'de Bay Snubbin'in yazıhanesinde, ister Dawson-City'de Front Street'teki bürolarda."

"Bu kadar iyi şartlarda değil," diye cevap verdi Ben Raddle.

"Neden olmasın? Madem ki madenimizin fi-

yatı üzerinde karar kıldık..."

"Bir ay ya da altı hafta sonra daha da emin olacağız," diye açıkladı mühendis, "ve 129 için isteyeceğimiz fiyat iki yüz bin frank değil, dört ya da beş yüz bin olacak..."

"Bu kadarını ne yapacağız!" diye haykırdı Summy Skim.

"İyi kullanacağız, hiç endişelenme," diye açıkladı Ben Raddle. "Batıya doğru ilerledikçe damarın zenginleştiğini görmüyor musun?..."

"Ee! İlerleye ilerleye sonunda 127 ile karşılaşacaksın," diye dikkatini çekti Summy Skim, "ve adamlarımız dehşet verici Hunter'ın adamlarıyla karşılaştıklarında, neler olacağını düşünemiyorum bile..."

Gerçekten iki madeni birbirinden ayıran sınıra yaklaştıkça iki ekip arasında meydana gelebilecek bir çarpışmadan korkmakta haklıydı. Hatta şimdiden karşılıklı küfürler edilmiş, tehditler savrulmuştu. Ustabaşı Lorique ile Amerikalı ustabaşı arasında da kavgaya ramak kalmıştı. Amerikalı ustabaşı kaba ve hoyrat bir atlete benziyordu; Hunter ile Malone madene teftişe geldiğinde, söylenen hakaretlerin işi iyice çığırından çıkarmayacağı ne malumdu. İki altın yatağını birbirinden ayıran direğin konumu konusunda anlaşmazlık çıkacaktı, zaten birçok defa bir madenden diğerine taş atılmıştı, elbette altın

içermediğine emin olunan taşlar!

Bu şartlar altında, Lorique, işçilerini tutmak için elinden geleni yapıyordu ve Ben Raddle da ona yardım ediyordu. Amerikalı ustabaşıysa tam tersine kendi adamlarını aralıksız kışkırtıyordu ve görülür bir biçimde Lorique ile kavga çıkartmak için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu. Zaten işinin sonuçlarından da hiç memnun değildi. 127, 129 kadar değerli değildi. Hatta Lorique'in işletmekte olduğu damar, Forty Miles Creek'in sol kıyısından ayrılarak kuzeye doğru ilerliyor ve sınırdaş madene uzanmıyor gibi gözüküyordu.

Kısacası iki ekip artık birbirlerinden neredeyse yirmi beş adım uzaktaydılar ve iki üç hafta geçmeden ayrım çizgisi üzerinde buluşacaklardı.

Summy Skim bir çatışma çıkacağını öngörmekte ve korkmakta haklıydı.

Oysa, kesin olarak 27 Temmuz tarihinde yaşanan bir olay durumu daha da zorlaştırdı; bu olay gerçekten üzücü bir sonuca yol açabilirdi. Hunter ve Malone tekrar 127'de gözüktüler.

15

5 AĞUSTOS'U 6 AĞUSTOS'A BAĞLAYAN GECE

Daha önce de söylediğimiz gibi, altın bölgelerine sahip olan sadece Dominion'un toprakları değildi. Atlantik ile Pasifik arasında yer alan, Kuzey Amerika'nın bu geniş topraklarında da altın bulunuyordu ve büyük ihtimalle çok gecikmeden pek çok maden yatağı ortaya çıkacaktı. İngiliz Kolombiyası'nın güneyindeki Kootaway'den itibaren Kuzey Buz Denizi'ne kadar sadece altın ve çeşitli maden yatakları bulunuyordu. Doğa, tarımsal zenginliklerden mahrum ettiği bu topraklardan, hazinelerini esirgememişti.

Yukon, kutup dairesi sınırında, aynı adı taşıyan kaleye kadar çıktıktan sonra, Klondike ile denize döküldüğü Saint-Michel arasında geniş bir yay çiziyordu. Alaska topraklarına ait olan maden yatakları büyük ölçüde bu yay içinde yer alıyordu.

Söz konusu altın bölgelerinden biri, Dawson-

City'nin üç yüz yetmiş kilometre aşağısında büyük nehrin sol kıyısında kurulmuş, Circle-City adlı bir kasabanın yakınındaydı. Fort Yukon'da nehre dökülen, sol kollardan biri olan Birch Creek kaynağını buradan alıyordu.

Geçen altın çıkarma mevsiminin sonlarında, Circle-City'deki madenlerin, Bonanza'dakiler kadar değerli oldukları söylentisi yayılmaya başlamıştı. Madencilerin sürüler halinde buraya akın etmeleri için bu kadarı fazlaydı bile.

Hatta, Dawson-City'ye gelişlerinden sonra, 127'yi işletmeye başlar başlamaz, Hunter ve Malone, Yukon boyunca sefer yapan bir buharlı gemiye binerek Circle-City'de indiler, Birch Creek'in suladığı bölgeleri ziyaret ettiler ve 127'ye geri döndüklerine göre, şüphesiz orada bütün mevsim kalmaya gerek görmemişlerdi.

Zaten bu yolculuktan bir sonuç çıkmadığının kanıtı, iki Teksaslı'nın Forty Miles Creek'e geri dönerek ve bütün mevsim burada kalmak için hazırlık yapmalarıydı. Eğer Birch Creek yataklarında bol miktarda külçe ve altın tozu toplamış olsalardı, kazançlarını harcamak için onlara pek çok imkân tanıyan kumarhanelerin ve gazinoların bulunduğu Dawson-City'ye gitmek için acele ederlerdi. Bu alışkanlıklarından vazgeçmeleri için ortada bir neden yoktu. Hatta işlere tekrar

döndükten sonra, 127'den kâr etmiş olsalardı kumarhanelere giderlerdi.

İki Teksaslı'nın geldiğini öğrendiğinde, Lorique, Ben Raddle ve Summy Skim'e bunları anlatmıştı.

Ardından şöyle ekledi:

"Hunter'ın varlığı, sınırdaki madenlere, özellikle de Forty Miles Creek'tekilere huzur getirmeyecektir."

"Peki," diye cevap verdi Summy Skim, "dikkat ederiz..."

"Çok iyi olur baylar," diye açıkladı ustabaşı, "adamlarımıza şu iki serseriyle hiç karşılaşmamalarını tavsiye edeceğim."

"İki Teksaslı'nın gelişinden polis haberdar edilecek mi?" diye sordu Ben Raddle.

"Çoktan haberdar edilmiş olmalı," diye cevap verdi Lorique, "hem zaten herhangi bir saldırıyı haber vermek için Fort Cudahy'e bir ulak yollarız."

"Öyle olsun," dedi Summy Skim, "fakat izin verin de, bu adamdan o kadar da korkmayalım, eğer her zamanki saldırganlığını bize karşı gösterecek olursa, karşısında beni bulur..."

"Öyle olsun yine," diye söze karıştı Ben Raddle, "fakat ben hiç anlamıyorum Summy, bu adamla..."

"Onunla görülecek eski bir hesabımız var, Ben ve karşılığını ödemekte ısrarlıyım..."

"Ödeyecek hiçbir şeyin yok," diye cevap verdi Ben Raddle, her ne pahasına olursa olsun kuzeninin kötü bir takım işlere bulaşmasını önlemek istiyordu. "Vancouver'da iki rahibenin tarafını tutmuş olman çok doğal, Hunter'ı savuşturmuş olman da, ben de aynısını yapardım. Fakat burada bir madende çalışanlar öbür madende çalışanlar tarafından tehdit ediliyorsa durum polisi ilgilendirir."

"Ya eğer öyle değilse?" diye karşılık verdi vazgeçmeye hiç niyeti olmayan Summy Skim.

"Eğer öyle değilse Bay Skim," dedi ustabaşı, "kendimizi koruruz ve adamlarımız Teksaslı'nınkiler karşısında geri çekilmezler..."

"Sonuç olarak," dedi Ben Raddle, "buraya gelişimizin nedeni Forty Miles Creek'i kirleten pislikleri temizlemek değil, asıl..."

"Madenimizi satmak," diye karşılık verdi, arzusunu hep dile getiren ve artık biraz kızmaya başlayan Summy Skim. "Söyleyin bana Lorique, sınır komisyonunun çalışmaları hakkında bilgi edinebilir miyiz, düzeltme çalışmalarında bir ilerleme olup olmadığını ve ne zaman biteceğini öğrenebilir miyiz?"

"Öğrenmeye çalışırım, Bay Skim," diye cevap

verdi ustabaşı.

"Peki şu lanet olası komisyon üyeleri şimdi nerede bulunuyor?"

"Dawson-City'den gelen en son haberlere bakılırsa tam güneyde..."

"Gider yakalarına yapışırım," diye haykırdı Summy Skim.

"Güven bana Summy, bu konuda hiçbir şey yapmamalısın," diye cevap verdi kuzenini sakinleştirmeye çalışan Ben Raddle, "sabret..."

"Hem sonra, yolculuk uzun sürer," diye dikkatlerini çekti Lorique, "çünkü komisyon üyeleri ve Bay Ogilvie Elia Dağı'nın eteklerine kadar indiler; Dyea'ya tekrar uğranmayacak olursa, geçilmesi gereken kocaman ıssız bir bölge var."

"Lanet olası ülke!" diye haykırdı Summy Skim.

"Bak Summy," diye cevap verdi Ben Raddle omzuna vurarak, "sakinleşmen lazım. Ava çık, Neluto'yu da yanına al, o da bunun dışında bir şey istemiyor zaten, akşama bize güzel av etleri getirin. Bu süre içinde, biz de kalbur aletlerimizi sallayacağız ve iyi iş çıkarmaya çalışacağız."

"1897'nin Ekim'inde, Grippee Creek'te Yüzbaşı Earvay'in başına gelen neden bizim de başımıza gelmesin?" diye ekledi ustabaşı.

"Ne gelmiş o yüzbaşının başına?" diye sordu

Summy Skim küçümseyen bir tavırla.

"Madeninde sadece yedi ayak derinlikte yüz bin dolar eden bir altın filizi buldu."

"Pöh!" dedi Summy Skim, "zavallı yüz bin dolar."

"Silahını al, Summy," diye cevap verdi Ben Raddle, "git akşama kadar avlan ve ayılardan kendini sakın!"

Summy Skim'in yapacak bundan daha iyi bir işi yoktu, anlamıştı. Neluto ile birlikte nehir yatağını tırmandılar ve on beş dakika sonra ilk silah sesleri duyulmaya başladı.

Ben Raddle'a gelince, adamlarına 127'den gelebilecek kışkırtmalara aldırmamalarını emrettikten sonra yeniden işe koyuldu.

O gün iki madenin işçilerini karşı karşıya getirecek hiçbir olay olmadı.

Belki de kendini tutamayacak olan Summy Skim'in yokluğunda Ben Raddle, Hunter ve Malone'u gözleme imkânı buldu. İki Teksaslı'nın kaldığı ev karşı bayırda, Lorique'in evinin bir eşiydi. Sınır çizgisi, nehir yatağının en çukur kısmını izleyerek kuzeye doğru tırmanıyordu. Ben Raddle odasının penceresinden, Hunter ve Malone'un işçilerin Amerikalı ustabaşının emrinde çalıştıkları 127'ye yaptıkları ziyareti seyredebildi.

İki Teksaslı, kuyuların arasından açılan pati-

kayı inerek madeni çaprazlamasına geçtiler. Bu arada bir kalbur aleti ve bir savak çalışıyordu, terazi tıkırtıları ve dereye akan suyun sesi sağır edici bir gürültü çıkarıyordu.

Ben Raddle 127'de nelerin olup bittiğine dikkat etmez gibi görünüyordu; fakat kendini saklamaya hiç gerek duymayarak, evin giriş katındaki pencerede kollarını pervaza dayayarak durdu.

Hunter ve Malone sınırı gösteren direklere kadar gelip durdular. Heyecanla konuşuyorlardı. Adamlarını idare eder gibi gözükmüyorlardı hiç, çünkü pek çok kereler onları şiddetle azarladılar, bu arada ustabaşı da kendi payına düşeni aldı.

Bakışlarını akarsuya çevirdikten ve sağ yakada çift numaralarla numaralandırılmış madenleri inceledikten sonra, nehir yatağına doğru birkaç adım attılar. Çok huysuz olduklarına hiç şüphe yoktu ve bunun nedeni de sezonun başlangıcından beri 127'nin getirisinin çok düşük olması, giderleri bile karşılayamamasıydı. Daha da öfkelenmiş olmalıydılar, çünkü Lacoste madeninin son haftalarda çok kazançlı olduğunu bilmemeleri olanaksızdı.

Hunter ve Malone nehir yatağını tırmanmaya devam ettiler ve aşağı yukarı Lorique'in evinin hizasında durdular. Orada pencereye yaslanmış, umursamaz gözüken Ben Raddle'ı fark ettiler.

Fakat Ben Raddle, kendisini parmaklarıyla gösterdiklerini; sert hareketleri ve öfkeli sesleriyle onu kışkırtmak istediklerini iyice gördü.

Ben Raddle akıllıca davranarak bunu hiç umursamadı ve iki Teksaslı gittikten sonra, Lorique ile birlikte kalbur aletini çalıştırmak için geri döndü.

"Onları gördünüz mü Bay Raddle?" diye sordu adam.

"Evet Lorique," diye cevap verdi Ben Raddle, "fakat kışkırtmaları beni etkileyemez."

"Fakat Bay Skim o kadar sabırlı görünmüyor."

"Sakinleşse iyi olur," diye açıkladı Ben Raddle, "ve bu adamları tanıyor gibi gözükmemeliyiz."

Sonraki günler olaysız geçti. Summy Skim Kızılderili ile birlikte sabahtan ava çıkıyor, öğleden sonra geç saatlerde geliyordu. Kuzeni de onu böyle yapmaya itiyordu. Böylece Hunter ile hiç karşılaşmadı. Yine de Kanadalı ve Amerikalı işçilerin birbirleriyle temasa geçmemesini sağlamak gitgide zorlaşıyordu. Altın damarı üzerindeki çalışmaları her geçen gün onları iki madenin arasındaki sınır direklerine daha da yaklaştırıyordu. Bir an gelecek, ustabaşının dediği gibi "kürek küreğe, kazma kazmaya" birbirlerine gi-

receklerdi! En küçük bir atışma bile bir tartışmaya, bir tartışma bir zıtlaşmaya, bir zıtlaşma bir kavgaya neden olabilirdi, en sonunda da tam bir savaşa dönüşebilirdi. Bu adamlar birbirlerine doğru atıldıklarında onları kim durdurabilirdi ki? Hunter ve Malone, Dominion'da bulunan komşu maden ocaklarına karşı kendi vatandaşlarının yataklarındaki ayaklanmayı yaymak istemeyecekler miydi? Böyle maceracılardan korkmak gerekirdi. Fort Cudahy ve Dawson-City polisi düzeni yeniden sağlamakta yetersiz kalırdı.

Kırk sekiz saat boyunca iki Teksaslı ortada gözükmediler, ve belki de Forty Miles Creek'teki Alaska topraklarında bulunan maden ocaklarını gezmiş olabilirlerdi.

Onların yokluklarında işçiler arasında birkaç ağız dalaşı oldu. Hatta bunlardan birinde Lorique ile 127'nin ustabaşısı da işin içine girdiler. Madenciler tam da şeflerinin tarafını tutmak üzereydiler; fakat olay daha ileri gitmedi.

Kuzeyden şiddetli bir rüzgâr estiği ve hava durumu belirsiz olduğu için, Summy Skim avlanmaya gitmemişti. Fakat Ben Raddle onun işin içine girmesini engellemeyi başarmıştı, Hunter ve Malone burada olsalardı bunu büyük ihtimalle başaramazdı.

Üç gün boyunca en sevdiği uğraşıyla ilgilen-

me imkânı olmadı. Yağmur kimi zaman sağanak olarak yağıyordu ve korunaklı bir yerde, evde kalmak gerekiyordu. Bu şartlar altında kum ve çakılların yıkanması güçleşmişti; kuyular ağzına kadar dolmuştu; suyun fazlası altın yatağına akıyor, insan dizlerine kadar kalın bir çamur tabakasına batıyordu.

Bunun sonucunda, iki madende de çalışmaya ara vermek gerekti ve ancak 3 Ağustos'ta öğleden sonra tekrar işe başlanabildi. Yağmurlu bir sabahtan sonra güneydoğu rüzgârının etkisiyle gökyüzü aydınlandı. Fakat güneydoğu rüzgârı, yılın bu zamanında çok şiddetli kopan ve kimi zaman gerçek birer felakete yol açan fırtınaları getirebilirdi.

Bir gün önce Teksaslılar 127'ye geri dönmüşlerdi ve ustabaşının evini ancak ertesi gün terk ettiler.

Summy Skim'e gelince, havanın açılmasını fırsat bilerek tekrar ava çıktı. Forty Miles Creek'in aşağısında bozayılar görülmüştü, Summy Skim bu dehşet verici hayvanlarla karşılaşmaktan başka hiçbir şey istemiyordu. Zaten deneme atışı yapacak da değildi, bunlardan birkaç tanesini kurşunlarıyla Green Valley'de yere devirmişti.

"Hunter yerine," diyordu kendi kendine Ben

Raddle, "bu ayılarla karşı karşıya kalmasını tercih ederim!"

4 Ağustos günü içinde Lorique çok şanslı bir kazma darbesi vurdu. Neredeyse damarın ucunda, madenin sınırında kazarken, değeri dört yüz dolardan düşük olmayan, yani iki bin frank değerinde bir külçe keşfetti.

Ustabaşı heyecanına engel olamadı ve avaz avaz bağırdı:

"Buraya gelin... Gelin bakın!"

İşçiler koşuştular, Ben Raddle da hemen onlara katıldı.

Ceviz büyüklüğündeki külçe, bir kuvars filizinin içine âdeta yerleştirilmiş gibiydi.

Bağrışmaların nedeni kolaylıkla anlaşıldı. Büyük bir öfke ve kıskançlık patlaması oldu, bu yersiz de değildi, çünkü bir süredir işçilerden hiçbiri bir damar yakalayamamıştı ve madenin işletilmesi gitgide daha da masraflı oluyordu.

Bir ses duyuldu; "Uzak batıda sadece çoban köpeklerine altın var artık!" diyen Hunter'ın sesiydi bu.

Kendi kaba dilinde Kanadalıları böyle adlandırıyordu.

Küfürü duymuş olan Ben Raddle bembeyaz kesildi; ardından kanı tepesine hücum etti; mühendis fırlama noktasına geldi.

Lorique onu kolundan tuttu ve küçümseme ile omuz silkerek, sırtını döndü:

"Hey!" dedi o zaman Hunter, "bunu size söyledim Montreal'li beyefendi!"

"Siz bir küstahsınız," diye karşılık verdi Ben Raddle, "sizin gibileriyle işim olmaz benim..."

"Ama olacak," diye cevap verdi Teksaslı, "niye hâlâ kendimi tutuyorum bilmem..."

Sınırı geçip Ben Raddle'ın üzerine atlayacaktı. Fakat Malone onu durdurdu. Birbirlerine saldırmaya hazır olan maden işçilerinin aralarına girmek mümkün olmayabilirdi.

Akşam tehlikelerle karşılaşmış olmasına rağmen, bir ayı vurmuş olmaktan son derece mutlu olan Summy Skim geri döndüğünde, av başarısını bütün detaylarıyla anlattı. Ben Raddle günün olayından bahsetmek istemedi ve yemekten sonra ikisi de odalarına çekildiler; Summy Skim avcılara özgü rahat bir uykuya daldı.

Bu olayların uzayacağından endişelenmeli miydi?... Hâlâ fazlasıyla kızgın olan Hunter ve Malone, Ben Raddle ile dalaşmaya çalışacaklar mıydı? 127'nin adamlarını 129'unkilere karşı ayaklandıracaklar mıydı? Bu mümkündü, çünkü ertesi gün kazmalar ve kürekler iki madenin sınırında karşılaşacaklardı.

Summy Skim tam da o gün ava çıkmadı, ku-

zeninin buna çok canı sıkıldı. Hava ağırdı; güneydoğuda iri bulutlar yükseliyordu. Fırtınasız bir gün olmayacaktı bu; evden uzakta fırtınaya yakalanmamak daha iyiydi.

Bütün sabah, zaten işlemekte olan kuyularda kum ve çakılların yıkanmasıyla geçti; bu arada Lorique'in yönetimi altındaki bir ekip, bir tarafında 127 numara, öbür tarafında ise 129 numara yazılı olan sınır direğinin neredeyse dibinde toprağı kazdılar.

Oysa Hunter'ın işçileri o sırada iki madeni ayıran sınırın kenarında bulunuyorlardı; fakat öğlene kadar hiçbir karışıklık çıkmadı. Amerikalıların gerçekten hayli rahatsız edici bazı konuşmalarına Kanadalılardan cevaplar geldi. Fakat bütün bunlar sözlerle, hareketlerle sınırlı kaldı ve ustabaşıların işe karışması gerekmedi.

Maalesef öğleden sonra tekrar işbaşı yapıldığında işler pek o kadar yolunda gitmedi. Talihsizlik eseri Hunter ve Malone maden ocaklarında gidip geliyorlardı ve Summy Skim de kendi madeninde dolaşıp duruyordu, iki Teksaslı'nın bir gün önceki tehditlerini gerçekleştirip gerçekleştirmeyeceklerini merak eden Ben Raddle da ona katıldı.

"Bak sen," dedi Summy Skim Ben Raddle'a, "şu serseriler geri dönmüşler... Onları henüz

görmemiştim... Ya sen Ben?..."

"Evet... dün gördüm," diye kaçamak bir cevap verdi Ben Raddle, "sen de benim gibi yap ve onlarla hiç uğraşma..."

"Fakat Ben, bize bakışları hiç hoşuma gitmedi..."

"Summy, onları umursama."

Teksaslılar biraz yaklaşmışlardı. Her ne kadar iki kuzene hakaret dolu bakışlar fırlatıyorlarsa da, her zamanki sözleri bakışlarına eşlik etmiyordu.

Summy Skim de onlarla ilgilenmemek gibi akıllıca bir yol seçti, fakat gerekirse cevap vermeye de hazırdı.

Bu arada iki madenin işçileri sınırda çalışmaya devam ediyorlardı, toprağı kazıyor, kalbur aletlerine ve savaklara taşımak için çamur topluyorlardı. Aralarındaki mesafe yalnızca bir kulaçtı ve kazmaları isteyerek ya da istemeyerek her an birbirine çarpma tehlikesi geçiriyordu; arada sırada taşlar sınır çizgisinin diğer tarafına yuvarlanıyordu.

Yine de o zamana dek bu durum kimsenin dikkatini çekmemişti, ama saat beşe doğru, Lorique'in adamlarından birinin vurduğu kazma darbesiyle yerinden fırlayan bir taş Amerikalı ustabaşının ayağının dibine düştü.

İki iki buçuk kilo ağırlığında bir kuvars kütlesiydi bu; içinde altın bulunan parçalara benziyordu, değerli bir külçe içeriyordu belki de.

Dolayısıyla Lorique kuvarsı geri istedi, meşru bir istekti bu, ama kaba bir red cevabı aldı.

Yalnızca kısa bir konuşma olmuştu. Ama kendine ait olanı geri almak isteyen Lorique sınırı belirleyen direği aştı.

Onu durdurmak için üç dört Amerikalı üzerine atladı, Lorique'in vatandaşlarından birçoğu da yardımına koştular.

Bu kargaşada bir kavga başladı, bağırışlar çevredeki madenlerde söylentilere yol açtı, Amerikalılarla Kanadalılar arasında kavganın yayılmasından korkuluyordu.

Bu arada, kendisini tutanların elinden kurtulmayı başaran Lorique kuvars parçasının yuvarlandığı yere doğru koştu.

O anda Hunter'la burun buruna geldi. Hunter Lorique'i şiddetle itip yere devirdi.

Bu şiddet sahnesine tanık olan Summy Skim, Teksaslı'nın yerden kalkmasına izin vermediği ustabaşının yardımına koştu.

Ben Raddle da hemen onu izledi ve arkadaşına yardıma gelen Malone'u durdurdu.

O zaman tam bir kavga başladı. Külünkler, kazmalar o güçlü ellerde birer silaha dönüştü;

kısa süre sonra kan akmaya başlayacak; yaralılar, belki de ölüler olacaktı, ama Forty Miles Creek'in o kısmında devriye gezen milisler olay yerine geldiler.

İyi kumanda edilen elli adam sayesinde karmaşa kısa sürede bastırıldı.

Ben Raddle, Summy Skim ve iki Teksaslı karşı karşıya duruyorlardı. Hunter'a hitap ederek ilk konuşan Ben Raddle oldu. Hunter öfkesinden konuşamıyordu.

"Hangi hakla kendi malımızı geri almamızı engellersiniz?" dedi Ben Raddle.

"Senin malın mı!" diye kaba bir şekilde bağırıp çağırdı Hunter, "senin malın benim toprağımdaydı ve bana aitti!..."

"Seni alçak!" diye bağırarak ilerledi Summy Skim, neredeyse Hunter'a çarpacaktı.

"Oo, kadınların koruyucusu!" dedi Hunter.

"Sizin kaba davrandığınız kadınların; sizin gibi namussuzlar bir erkeğin karşısında ödlek kesilir!..."

"Ödlek mi!..." dedi Hunter.

Summy Skim'in üzerine atlayacaktı ki Malone onu engelledi.

"Evet..." dedi Summy Skim, artık kendine hâkim olamıyordu, "hakaretlerinin hesabını veremeyecek kadar ödlek..."

"Eh görürsün sen," diye bağırdı Hunter, "yarın seni bulacağım..."

"Yarın sabah," diye karşılık verdi Summy Skim.

"Yarın!" dedi Hunter.

Sonra madenciler madenlerine geri döndü, Lorique kuvars parçasını geri alamamıştı. Amerikalılardan biri parçayı geri vereceğine Forty Miles Creek'in sularına fırlatmıştı.

Ben Raddle ve Summy Skim eve geri döndüler; Ben Raddle, kuzenini bu işi sürdürmekten caydırmak için bütün gücünü kullandı.

"Summy," diye tekrarlıyordu, "bu serseriyle dövüşemezsin..."

"Yine de bunu yapacağım Ben!"

"Hayır Summy, hayır!"

"Yapacağım diyorum sana, eğer kafasına bir kurşun sıkmayı başarabilirsem, bu şimdiye kadar yapmış olduğum en iyi av olacak, pis kokulu bir hayvanı vurmuş olacağım!"

Bütün söylediklerine rağmen, Ben Raddle düelloya engel olamayacağını anladı.

Hiç beklenmedik bir felaket, bu işin çözülmesini olanaksız kılabilir ya da en azından ertelenmesini sağlayabilirdi.

Hava gün içinde giderek daha da ağırlaştı. Akşamın beşine doğru elektrik yüklü havada

şimşekler çakmaya; güneydoğudan gök gürültüleri duyulmaya başladı. Güneş hâlâ ufuk çizgisinin üzerinde olsa da, bulutların yığılmasından dolayı hava çok karardı.

Öğleden sonra boyunca Forty Miles Creek civarlarındaki maden ocaklarında endişe verici belirtiler görüldü. Topraktan için için sarsıntılar ve uzun homurtular duyuluyordu; kimi zaman derenin suları köpürüyordu; kuyulardan sülfürlü gazlar fışkırıyordu. Kuşkusuz püskürme belirtileriydi bunlar.

Summy Skim, Ben Raddle ve ustabaşı on buçuğa doğru yatmak üzereydiler ki şiddetli sarsıntılar hissedildi.

"Yer sarsıntısı!" diye haykırdı Lorique.

Ve bu kelimeleri henüz söylemişti ki, ev, sanki temeli yok olmuşçasına aniden yıkıldı.

İki kuzen ve ustabaşı güçlükle, fakat neyse ki hiç yara almadan yıkıntıların arasından çıktılar.

Fakat dışarıda göğe yükselen alevlerin ışığında nasıl da bir manzara gözüküyordu! Madenin zemini sel gibi bir su baskını altında yok olmuştu. Akarsunun bir kısmı taşmıştı; dere, yeni bir yatak açarak maden ocaklarının üzerinden akıyordu.

Her taraftan acı ve umutsuzluk çığlıkları duyuluyordu. Akarsunun iki tarafındaki kulübele-

rinde aniden yakalanmış olan madenciler üzerlerine gelen bu selden kurtulmaya çabalıyorlardı. Toprak kim bilir ne kadar korkunç sarsılmıştı ki suyun şiddeti bu kadar fazlaydı. Çevredeki ağaçlar sökülmüş ya da dibinden kopmuştu; Forty Miles Creek'in yeni yatağında eriyen buz parçaları kadar hızla sürükleniyordu.

"Kaçalım... kaçalım!" diye haykırdı Lorique Neluto'ya, "yoksa sel bizi de sürükleyecek!"

Gerçekten de, sular yer sarsıntısıyla yıkılmış olan evin bulunduğu yere varmıştı. Ayaklarının altındaki toprağın sanki bir dalganın üzerinde yükseliyormuş gibi hâlâ hareket ettiğini hissediyorlardı.

O anda köklerinin yukarısından kırılmış, selin sürüklediği bir kayın kütüğü molozların üstüne fırladı. Maalesef Ben Raddle'a çarptı, onu devirdi; Summy Skim ve Lorique tutmayı başaramamış olsalardı Ben Raddle suların girdabında ölüp gidecekti.

Ben Raddle yürüyemiyordu; çarpma o kadar şiddetliydi ki, sağ bacağı dizin altından kırılmıştı...

Madenlere gelince, ya yer sarsıntısıyla altüst olmuş ya da sular altında kalmışlardı, sınırın her iki tarafında yarım fersah uzunluğunda bir alanda çoğu yıkılmıştı.

İKİNCİ BÖLÜM

1

KLONDİKE'TA BİR KIŞ

Oldukça küçük bir alanda etkili olmuş bir deprem, Klondike'ın Yukon ile sınır arasında kalan ve Forty Miles Creek'in suladığı bölümünü yıkmıştı. Sarsıntı, sınırın ötesinde yarım fersah mesafeye kadar hissedilmişti.

Bunun dışında, Klondike çok sık depremlerle sallanmıyor olsa da, yerin derinliklerinde püskürük kayalar içeriyordu ki, bu da başlangıçta iç püskürme hareketlerinin bu araziyi şekillendirdiğini gösteriyordu; sadece uykuda olan bu püskürme kuvvetleri, bazen, pek rastlanmayan bir şiddetle uyanıyorlardı. Üstüne üstlük kuzey kutup dairesi yakınlarından başlayan Kayalık Dağlar'ın bulunduğu bütün bu bölgede, tümüyle sönüp sönmediği bilinmeyen birçok volkan vardı.

Her ne olursa olsun, bu bölge için depremler ve lav püskürmesi pek korkulası bir durum değildi, fakat karların erimesi sırasında nehir yataklarının aniden taşması daha korkutucuydu.

Gerçekten Dawson-City güvencede değildi; Yukon olmasa da, nehrin kolu olan ve kentin merkezini dış mahallelerinden ayıran Klondike River sık sık taşmış, üstündeki köprüyü de yıkmıştı.

Forty Miles Creek topraklarına gelince, orada ikili bir felaket olmuştu. Toprağın tamamen altüst olması, sınırın iki tarafında kilometrelerce alandaki madenlerin yıkılmasına neden olmuştu. Sel baskını, derenin yer değiştirip 127 ile 129'un kuzeyinde kendine yeni bir yatak açmasına neden olmuştu. Hatta bundan böyle maden işletmeciliği tamamen imkânsız hale gelmiş bile olabilirdi.

Felakete gelince, büyüklüğünü ilk anda kavramak imkânsızdı. Gece boyunca güneş her ne kadar sadece iki buçuk saatliğine ufkun ardında kaybolmuş olsa da, yöre derin bir karanlığın içine gömülmüştü. Evler, barakalar, madenci kulübeleri yıkılmış, madencilerin çoğu şimdi barınaksız kalmıştı; kimisi yıkıntılar altında kalmış, kimisi akarsuyun yeni yatağında boğulmuş ölülerin ve yaralıların sayısı oldukça kabarıktı; ama bunlar ancak ertesi gün öğrenilebilecekti. Bundan sonra çalışılamayacak olan bölgeden bütün bu göçmenler topluluğu ayrılmak zorundaydı, ancak bu, felaketin büyüklüğü anlaşılınca bilinecekti.

Aslında tamamen düzeltilemeyecek bir fela-

ket yaratmış olan şey, Forty Miles Creek sularının bir kısmının, iki kıyısına komşu altın yataklarına akmış olmasıydı. Yeraltı güçlerinin etkisiyle nehir yatağı yükselmiş ve yataktaki bütün su tamamen boşalmış olmalıydı. Dolayısıyla bu su baskınının geçici olmadığını düşünmek için nedenler vardı. Bu şartlar altında, yatağı değiştirilemeyecek bir su akıntısının beş altı ayak altında kalan toprakta nasıl yeniden arama yapılabilirdi? Yeni dere, bir başka akarsuya katılana kadar güneye akmaya devam edecekti.

Nasıl da bir endişe ve dehşet gecesi yaşamıştı bu ani felaketin vurduğu zavallı insanlar! Su baskınının altında kalmamak için yüksek yerlere çıkmışlardı. Hiçbir barınakları yoktu ve fırtına sabahın beşine kadar sürdü. Ailelerin altlarına sığındıkları kayınlara ve kavaklara da pek çok kereler yıldırım düştü. Aynı zamanda dolu ile karışık sağanak aralık vermeden yağdı. Eğer Lorique nehir yatağının sağ yakasındaki bir mağarayı işaret etmemiş ve Summy Skim ile birlikte Ben Raddle'ı buraya taşımamış olsalar, hiçbir yerde bir barınak bulamazlardı.

Neler düşündükleri kolayca tahmin ediliyor! Demek ki böyle büyük bir felaketin kurbanı olmak için iki kuzen şu Klondike yolculuğuna çıkmışlardı! Bütün çabalar her şeyi kaybetmek için verilmişti! Dayılarının mirasından hiçbir şey ala-

mayacaklardı, hatta madenin altı hafta işletilmesinden elde edilenleri bile. Mühendisin emrinde işlerin tekrar başlamasından beri çıkarılan külçelerden, altın tozlarından geriye hiçbir şey kalmamıştı. Lorique'in evinin yıkılmasından sonra, onu bir de sel sürüklemişti. Hiçbir eşya kurtarılamamıştı; şimdi ise yıkıntılar akıntının içindeydi.

Fırtına dindiğinde, Summy Skim ve ustabaşı kısa süreliğine mağarayı terk ettiler, çünkü Ben Raddle'ı uzun süre yalnız bırakmak istemiyorlardı, felaketin büyüklüğünü görmeye gittiler. 127 de, 129 gibi sular altında yok olmuştu. Hunter ve Malone'a neler olduğuna gelince, Summy Skim bu konuda hiç endişe duymuyordu. Her halükârda, onlar açısından konuşacak olursak, sınır sorunu hallolmuş görünüyordu. Yüzkırkbirinci meridyen ister biraz daha doğuya, ister biraz daha batıya taşınmış olsun, artık bu sorun iki madeni de ilgilendirmiyordu. Kanada ya da Alaska topraklarında olması fark etmezdi. Şimdi üzerinde yeni bir dere akıyordu, işte bu kadar.

Depremin kurbanlarına gelince, sayının ne kadar çok olduğu ancak yapılan araştırmalardan sonra anlaşılacaktı. Aileler, yer sarsıntısına ya da su baskınına barakalarında ya da kulübelerinde hazırlıksız yakalanmışlar, kaçmaya fırsatları bile olmadan can vermişlerdi. Ben Raddle, Summy Skim, Lorique mucize eseri kurtulmuşlardı, üs-

telik mühendis yara da almıştı.

Sonuç olarak Summy Skim'in Dawson-City'ye geri dönmekten ve en kısa zamanda Ben Raddle'ı götürme işini ayarlamaktan başka işi kalmamıştı.

Söylemeye gerek bile yok, Hunter-Skim meselesi artık söz konusu değildi. Ertesi günkü düello randevusu kendiliğinden iptal edilmişti. Belki birbirlerinin yüzlerini bir daha görmeyecek bu iki rakibin başka dertleri vardı.

Zaten güneş bu felaket manzarasını aydınlattığında, iki Teksaslı da ortalarda gözükmedi. Nehir yatağının girişindeki evlerinin yerinde şimdi Forty Miles Creek akıyordu. 127 numaralı madene gelince, 129 ve akarsunun sağında yer alan diğer komşuları gibi onu da sel suları kaplamıştı. Yüzeylerinde bulunan malzemelerden, kalbur aletleri, savaklar ya da pompalardan hiçbiri kalmamıştı. Bir gün önceki fırtına suları kabarttığından, akıntı daha hızlıydı ve sağ kıyıya açılan küçük kanal suların yüksekliğini azaltmamıştı. Bu kanal olmasaydı, sular büyük ihtimalle sol kıyıya taşacak ve hasar daha da büyüyecekti.

İki Teksaslı'ya gelince, sağ kurtulabilmişler miydi, yoksa kurban mı olmuşlardı? Ne onlar ne de adamları hakkında bir şey biliniyordu. Tekrar etmek gerekir ki, Summy Skim bunun için hiç de endişelenmiyordu. Tek derdi, Ben Raddle'ı,

bakım göreceği Dawson-City'ye götürebilmek, orada onun iyileşmesini beklemek ve vakit uygunsa Skagway, Vancouver, Montreal yoluna koyulmaktı. Onun ve Ben Raddle'ın Klondike'ta daha fazla kalmaları için bir neden yoktu. 129, suyun yedi sekiz ayak altında kaldığından, artık madeni almak isteyen çıkmayacaktı. En iyisi bu korkunç ülkeyi en kısa sürede terk etmek olacaktı. "Ruhları ve vücutları sağlıklı insanlar buraya adımlarını bile atmazlardı," diyordu Summy Skim ve hiç de haksız sayılmazdı.

Ona en çok sıkıntı veren konulardan biri de, doğal olarak, Ben Raddle'ın iyileşmesinin haftalar alacak olmasıydı.

Gerçekten de Ağustos ayının ilk yarısı bitmek üzereydi. İkinci yarısı bitmeden, bu kadar kuzeyde oldukça erken başlayan kış gelecek ve göller bölgesi ile Chilkoot Geçidi'ni aşılmaz kılacaktı. Yukon da kısa bir süre sonra geçilmez olacaktı; son buharlı gemiler nehrin ağzına gitmek üzere yola çıkacaklardı.

Oysa Klondike'ın karları altında, sıfırın altında elli altmış derece soğuklarda yedi sekiz ay geçirmek hiç de hoş değildi. Öyleyse bir gün bile kaybetmeden Dawson-City'ye geri dönmek, Ben Raddle'ı Doktor Pilcox'a emanet etmek, Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine'in ellerine teslim etmek, en kısa sürede iyileşmesini tembihlemek

gerekiyordu.

İlk önce, ulaşım aracı bulmaya çalışmak gerekti. Büyük bir şans eseri Neluto arabasını sağlam buldu, çünkü arabayı suyun ulaşamadığı bir sırta bırakmıştı. Ata gelince, serbestçe otlarken dehşete kapılmış, nehir yatağının yamacından aşağı inip efendisine geri gelmişti.

"Pekâlâ, gidelim... şimdi gidelim," diye tekrarladı Summy Skim.

"Evet," diye cevap verdi Ben Raddle, "seni bu kötü işe bulaştırdığım için üzgünüm..."

"Söz konusu olan ben değilim, sensin," diye karşılık verdi Summy Skim. "Bacağını mümkün olduğu kadar sarıp sarmalayacak, arabaya da kuru otlardan güzel bir yatak yapıp seni yatıracağız. Ben de sen ve Neluto'yla birlikte arabaya bineceğim, Lorique Dawson-City'de bir şekilde bize katılacak. Mümkün olduğu kadar hızlı ilerleyeceğiz, hayır... Demek istiyorum ki sarsılmanı önlemek için gerektiği kadar yavaş ilerleyeceğiz. Bir kere hastaneye vardık mı, artık hiçbir şey için endişelenmene gerek kalmayacak. Doktor Pilcox seni yeniden ayağa kaldıracak; Tanrı izin verirse kıştan evvel yola çıkacağız..."

"Sevgili Summy," dedi o zaman Ben Raddle, "iyileşmemin aylar sürmesi mümkün ve Montreal'e geri dönmek için ne kadar acelen olduğunu anlıyorum... Niçin sen gitmiyorsun?..."

"Asla olmaz," diye karşılık verdi Summy Skim. "Ayağımı kırmayı tercih ederim, o zaman Doktor Pilcox bir yerine iki ayakla uğraşmak zorunda kalır!"

Hemen o gün, Ben Raddle'ı taşıyan araba başka maden ocaklarında iş aramaya giden insanlarla dolu yollardan geçerek, Fort Cudahy yoluna koyuldu. Nehrin güneye doğru yön değiştirdiği noktanın aşağısından Forty Miles Creek'in sağ kıyısını takip ediyordu. Yol boyunca sel altında kalmamış olan madenler çalışıyordu. Yine de bazıları, sularla dolu olmasalar da, şimdilik işletilemez durumdaydılar. Sınırın beş altı kilometre ötesine kadar etkili olan deprem o madenleri altüst etmişti, içler acısı bir görünümdeydiler, malzemeler parçalanmış, kuyular dolmuş, sınır direkleri devrilmiş, evler yıkılmıştı. Fakat sonuçta, bu tam bir yıkım değildi ve çalışmalar çok uzun bir ara vermeden başlayabilirdi.

Araba hızlı ilerlemiyordu, çünkü bu bozuk yolların neden olduğu sarsıntılar yaralıya çok acı veriyordu. Klondike'taki firmalardan madenlere erzaklar yeni gelmişti, bu nedenle ihtiyaçları temin etmek kolay oldu, fakat her şey çok pahalıydı.

Araba iki gün sonra Fort Cudahy'de mola verdi.

Summy Skim yaralıdan ilgisini esirgemiyor-

du, fakat bacağındaki kırığa müdahale edemezdi. Zaten acıları çok şiddetli olsa da, Ben Raddle pek fazla yakınmadan bunlara katlanıyordu.

Talihsizlik sonucu, ne Fort Cudahy'de, ne de kırk sekiz saat sonra arabanın mola verdiği Fort Reliance'ta doktor yoktu.

Summy Skim haklı olarak endişeleniyordu, kuzeninin durumunun zaman geçtikçe, doktor yokluğundan kötüye gitmesinden korkuyordu. Kuzeninin onu boş yere telaşlandırmamak için idare etmeye çalıştığının farkındaydı; fakat arada sırada bir acı çığlığı ağzından kaçıyordu, yüksek ateşler içinde olduğu besbelliydi.

Böylece tekrar yola koyulmak ve daha doğrudan Klondike'ın başkentine giden Yukon'un sağ kıyısını takip etmek gerekti. Ben Raddle ancak Dawson-City hastanesinde tedavi edilebilirdi. İki gün daha yol aldıktan sonra, 16 Ağustos günü öğleden sonra Ben Raddle hastaneye götürüldü.

Vatandaşlarını bu halde görünce Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine'in duydukları acıyı anlatmaya hiç gerek yok. Ben Raddle onları doğru dürüst tanımamıştı, çünkü yüksek ateş yüzünden sayıklıyordu. Summy Skim başrahibeye ve rahibelere kısaca neler olduğunu anlattı. Hasta tek başına kalacağı küçük bir odaya yerleştirildi ve aceleyle Doktor Pilcox'a haber verildi.

Summy Skim iki rahibeye şöyle dedi:

"Görüyorsunuz ya kardeşlerim, sizi Dawson-City'ye götürürken sizden bundan kişisel bir yarar sağlayacağımızı söylemekte haklıymışım!"

"Bay Skim," diye cevap verdi Rahibe Marthe, "kuzeniniz bizim en değerli hastalarımızdan biri gibi tedavi edilecek... ve Tanrı ne zaman isterse, o zaman iyileşecek..."

"Evet kardeşim, Tanrı en kısa zamanda izin verse de kuzenim çabucak iyileşse; kış gelmeden buradan ayrılsak!"

Hemen hastaneye çağrılan Doktor Pilcox, Ben Raddle'ın hastaneye gelişinden bir saat sonra geldi.

Forty Miles Creek bölgesindeki depremin haberi birkaç gündür Dawson-City'de biliniyordu ve yaklaşık otuz kişinin kurban gittiği öğrenilmişti. Fakat Doktor Pilcox bunlardan birinin mühendis olduğunu bilmiyordu.

"Nasıl!" diye haykırdı her zamanki rahatlığıyla, "siz ha Bay Raddle... kırık bir bacakla!"

"Evet doktor," diye cevap verdi Summy Skim, "zavallı Ben çok acı çekiyor..."

"Tamam... tamam... bir şey olmayacak," diye devam etti doktor, "bacağını yerine yerleştireceğiz!... Bir hekimden çok bir cerraha ihtiyacı var... hatta bir çıkıkçıya!... Sakin olun, düzelteceğiz!"

Doktor, Ben Raddle'ı muayene etti. Mühen-

dis, yatağına uzanmıştı, bilinci açıktı, fakat çok acı çekiyordu. Sadece dizin altında basit bir kırık olduğu saptandı –doktorun kolayca düzelttiği bir kırık; ardından bacak, tamamen hareketsiz kalmasını sağlayacak bir aletin içine yerleştirildi. Ve doktor dedi ki:

"Sevgili hastam, eskisinden daha sağlam olacaksınız, geyik kadar sağlam bacaklarınız olacak... en azından bir tanesi..."

"Fakat ne zaman?..." diye sordu Summy Skim.

"Bir ay ya da altı hafta içinde... Anlıyorsunuz ya Bay Skim, kemikler, kızdırılmış demir parçaları gibi kolay kaynamıyorlar birbirlerine!... Hayır... zaman gerek..."

"Zaman... zaman!" diye mırıldandı Summy Skim.

"Ne yapalım," diye karşılık verdi Doktor Pilcox, "burada işi gören doğa ve sizin de bildiğiniz gibi, doğanın hiç acelesi yoktur! Hatta bu yüzden sabrı icat etmiştir..."

"Ve tevekkülü," diye devam etti Rahibe Madeleine.

Tevekkül etmek, işte Summy Skim'in en iyi yapacağı şey! Ben Raddle ayağa kalkmadan kışın geleceğini biliyordu! Kışın Eylül ayının ilk haftalarında başladığı ve yaşamayı imkânsız hale getiren kar ve buz ile geçtiği bir ülke! Ve tamamen

iyileşmeden, Klondike'ın bu düşük sıcaklıklarında Ben Raddle böyle bir yolculuğun yorgunluklarına nasıl katlanabilir, Skagway'den Vancouver'a giden buharlı gemilere binmek için Chilkoot Geçidi'ni nasıl geçebilirdi?... Saint-Michel'e kadar Yukon'dan aşağı inen buharlılara gelince, en sonuncusu on beş gün içinde, ardında buz tutan nehri bırakarak gidecekti!...

İzci, pek çok kereler yolcu getirip götürdükten sonra, Dawson-City'ye ayın yirmisinde geri döndü.

Bill Stell'in ilk yaptığı, Bay Summy Skim ve Ben Raddle'ın, 129 numaralı madenle ilgili işlerini bitirip bitirmediklerini, madeni satıp satmadıklarını, Montreal yoluna koyulmaya hazır olup olmadıklarını öğrenmek oldu.

En iyisi iki rahibeye başvurmaktı; hastaneye geldi.

Ben Raddle'ın tedavide olduğunu ve altı hafta sonra iyileşeceğini öğrenince öyle şaşırdı ki!

Ve Summy Skim'le karşılaştığında, Summy Skim:

"Evet Bill," diye açıkladı, "işte buradayız! Sadece 129'u satamamakla kalmadık, artık bir 129'umuz bile yok!... Ve sadece 129'un yokluğu değil, yaşanabilir bir ülkeye gitmek için bu tüyler ürpertici Klondike'tan ayrılamıyoruz bile!..."

İzci olanları o zaman öğrendi, çünkü Forty

Miles Creek bölgesinin yaşadığı felaketten haberi yoktu ve Ben Raddle'ın nasıl yaralandığını bilmiyordu.

"Ve en acıklı olan da bu," diye açıkladı Summy Skim, "çünkü 129 için çoktan yas tutup konuyu kapamış olurduk; ben zaten 129'a bağlı değildim, Josias Dayı'nın şu 129'u satın alması ve bize bırakarak ölmesi ne saçmalık!..."

Summy Skim'i bu sayıyı söylerken duymak gerekiyordu doğrusu; "yüz," ardından da "yirmi" ve "dokuz" derken bu sayıdan nefret ediyordu! Ne de dehşet vericiydi!

"Ah! Bill," diye haykırdı, "eğer şu zavallı Ben kurban olmasaydı, depreme nasıl da içten içe sevinirdim!... Bizi cansıkıcı bir mirastan kurtarmış olurdu!... Maden kalmazdı, işletme olmazdı, kuzenimde maden işletmeciliği yapmaktan vazgeçmek zorunda kalırdı..."

"Peki o halde," dedi İzci, "bütün kışı Dawson-City'de mi geçireceksiniz?..."

"Kuzey kutbunda da diyebiliriz!" diye karşılık verdi Summy Skim.

"Oysa ben," diye devam etti Bill Stell, "bende adamlarımla sizi almaya gelmiştim..."

"Bizi almayacaksınız Bill, yalnız gideceksiniz.."

"En azından Neluto'yu alırım?..."

"Hayır, çünkü bu cesur Kızılderili bizimle

kalmak için bana söz verdi..."

"Öyle olsun," dedi İzci, "eğer Skagway'e gitmek istiyorsam, yola çıkmak için 1 Eylül'den fazla bekleyemem..."

"Öyleyse gidin, sevgili Bill," dedi Summy Skim, umutsuzluk içeren mütevekkil bir ses tonuyla!...

O tarih geldiğinde İzci, ilkbaharda dönüp onları almaya söz vererek iki Kanalıdalı'nın yanından ayrıldı... "Evet... sekiz ay sonra!" diye mırıldandı Summy Skim öfkeyle.

Bu arada Ben Raddle'ın bakımı normal seyrinde sürüyordu. Hiçbir komplikasyon çıkmamıştı. Doktor Pilcox durumdan çok memnundu. Hastasının bacağı eskisinden daha sağlam olacaktı; "bir bacak ikisine bedel olacak," diye tekrarlıyordu.

İki rahibe tarafından gayet iyi bakılan Ben Raddle durumu sabırla karşılıyordu. Hava iyi olduğunda kuzeni, sadık Neluto ile birlikte ava çıktığı zamanlar Dawson-City pazarı ve altın bölgesindeki yeni buluşlar ile ilgili haberler alıyordu. *Le Soleil du Yukon, Le Soleil de Minuit, La Pépite du Klondike*[1] gibi gazetelerden nasıl tam bilgi edinemesindi ki! 129'un artık var olmama-

1 Gazetelerin adları sözcüğü sözcüğüne şöyle çevrilebilir:
Le Soleil du Yukon: Yukon'un Güneşi.
Le Soleil de Minuit: Gece yarısı Güneşi.
Le Pépite du Klondike: Klondike'ın altın külçesi. (yhn.)

sı, buralarda yapacak hiçbir şeyin kalmaması mı demekti? Satın alınacak, sonra da işletilecek bir maden yok muydu? Mühendis içgüdüleriyle Forty Miles Creek'teki çalışmalardan zevk almıştı... Fakat Summy Skim'e bundan bahsetmekten kaçınıyordu, kuzeni bu sefer kendine hâkim olamayabilirdi.

Görüldüğü gibi, yaraların neden olduğu ateş geçmişti, altın ateşi ise –bu kadar çok kurbanı olan bu salgın ateş– Ben Raddle'ı terk etmemişti ve mühendis yakın zamanda iyileşecek gibi gözükmüyordu. Ondaki, değerli madene sahip olma değil, zengin maden ocakları işletme arzusuydu!

Gazetelerin her gün Bonanza, Eldorado, Little Skookum dağlarındaki madenlerle ilgili olarak yaydıkları haberler nasıl da hayal gücünü çalıştırıyorlardı! Oralarda, işçi başına saatte yüz dolarlık altın yıkanıyordu! Yirmi dört ayak uzunluğunda, on dört ayak genişliğinde bir delikten sekiz bin dolar çıkarılıyordu! Londra'dan bir sendika, yakın zamanda, Bear ve Dominion üzerinde, on yedi bin beş yüz franga iki tane maden satın almıştı! Eldorado'daki 26 numara, iki milyona satılıktı ve işçilerin her biri her gün altmış bin franga varan altın çıkarıyorlardı! Dome'da, Klondike River'ı Indian River'dan ayıran sınır çizgisinde, bu konuda çok bilgili bir kişi olan Bay

Ogilvie'nin dediğine göre yüz elli milyon franklık altın elde edilemez miydi?...

Bu arada bu hayale karşın, Dawson-City'nin rahibinin, altın bölgelerini çok iyi incelemiş bir Fransız'a, Bay Arnis Semiré'ye söyledikleri unutulabilir miydi:

"Eğer siz de geziniz sırasında altın ateşine tutulursanız, hastanemde bir yatak ayırtın. Çok fazla çalışmanız gerekecek, özellikle de biraz altın bulursanız ve bu ülkede her yerde altın vardır. Tabii ki skorbüte yakalanırsınız. Yılda iki yüz elli franga size ait bir yatak ve ücretsiz doktor bakımı içeren bir abonman vereceğim. Herkes alıyor. İşte biletiniz!"

Bakım deyince, hastanede Ben Raddle'ın etrafında herkes pervane oluyordu. Fakat karşı konulmaz ihtirası onu, Dawson-City'den uzaklara, maden ocakları keşfedilen yeni bölgelere sürüklemeyecek miydi? Geri dönemeden orada ölüp kalan o kadar insanın kaderini paylaşmayacak mıydı? Evet, gazeteler yazıp duruyordu: Klondike 1896'da yedi milyon beş yüz bin frank, 1897'de on iki milyon beş yüz bin frank üretmişti ve bu meblağ 1898'de otuz milyondan düşük olmayacaktı!

Bu arada Summy Skim yönetimden, Hunter ve Malone'un felaketten beri Forty Miles Creek'te tekrar görülüp görülmediğini öğrenmişti.

Kesinlikle ne biri, ne de diğeri Dawson-City'ye geri dönmüştü, yoksa gelileri her zamanki gibi bin bir abartıyla anlatılırdı. Onlara en sevdikleri eğlence mekânlarında, gazinolarda, kumarhanelerde rastlanırdı. Bu mevsim, kimilerinin servet kazandıktan sonra kendi ülkelerine dönmek yerine Klondike'ın başkentinde kalıp güzel mevsimi beklemeye karar verdiği zaman değil miydi? Burada, yedi sekiz ay süresince her türlü aşırı harcamalarla, çeşitli kumarlarda büyük kayıplarla kazançlarının çoğunu bırakırlardı. Hunter da böyle yapmıştı, eğer olsaydı, yine böyle yapardı. Fakat hiç haber yoktu! Hiç kimse ona ve arkadaşına ne olduğunu bilmiyordu. Forty Miles Creek depreminde ölmüş ya da yeni derenin girdaplarında sürüklenmiş olabilirlerdi. Yine de, 127'de çalışmış olan hiçbir Amerikalı bulunamadığı ve hepsinin de, felakete kurban gittiği kabul edilemeyeceği için Hunter ve Malone'un adamları ile birlikte, çalışmaya başladıkları Circle-City ve Birch Creek madenlerine gittikleri düşünülebilirdi.

Ekim ayının ortasında Ben Raddle yatağından kalktı; Doktor Pilcox onun iyileşmesinden çok gurur duyuyordu. Şüphesiz onun tedavisi kadar Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine'in bakımının da bunda etkisi vardı. Bu fedakâr rahibeler hastaneyi dolduran ve çoğu ancak köpek-

lerin çektiği cenaze arabalarıyla mezarlığa gitmek üzere ayrılan hastalar ile ilgilenmekten de geri kalmamışlardı. Bu arada şunu belirtmek gerekir ki, her ne kadar Ben Raddle ayakta olsa da, yine de dikkat etmek gerekiyordu ve Dawson-City'den Skagway'e kadarki yolculuğa çıkıp tehlikeye atılamazdı. Zaten artık çok geçti. Kışın ilk karları yağıyordu, akarsular donmaya başlamıştı; ne Yukon'da ne de göllerde gemilerin ilerlemesi mümkündü. Summy Skim yedi sekiz ayını Klondike'ta geçirmeye mahkûm olduğunu biliyordu. Daha şimdiden hava sıcaklıkları sıfırın altında on beş dereceye düşmüştü, sıfırın altında elli altmışa düşmesi de bekleniyordu.

Böylece iki kuzen Front Street'teki bir otelde bir oda seçtiler ve yemeklerini de *French Royal Restaurant*'ta, çifti yüz elli franktan piliç çevirme ısmarlamasalar da çok yüksek fiyatlara yiyorlardı.

Ve Summy Skim kimi zaman başını sallayarak şunları diyordu:

"En cansıkıcı olan, Dawson-City'yi kış gelmeden terk edememiş olmamız!"

Ben Raddle ise sadece şöyle cevap vermekle yetiniyordu:

"En cansıkıcı olan, madenimizi felaketten önce satmamış olmamız, daha da kötüsü, işletmeye devam edemeyecek durumda olmamızdır!"

Bunun üzerine, tamamen gereksiz olan bir tartışmaya başlamamak için Summy Skim tüfeğini alıyor, Neluto'yu çağırıyor ve kentin civarlarında ava çıkıyordu.

Şunu da belirtmeliyiz ki, Ben Raddle'dan kısa bir süre sonra Lorique de Dawson-City'ye gelmişti; ikisi birlikte uzun konuşmalara dalıyorlardı ve tabii ki mühendis ile ustabaşının gündemdeki biricik mesele üzerinde tam anlamıyla fikir birliği içinde neler konuşuyor olabilecekleri kolayca tahmin edilebilirdi.

Bir ay daha geçti. Termometrenin içindeki cıva sütununun hareketi inanılmazdı. Sıfırın altında otuz ya da kırk dereceye kadar düşüyor, sonra rüzgârın yönüne göre sıfırın altında on on beş dereceye kadar yükseliyordu. Kar fırtınalarının ardından soğuk geliyordu.

Havanın izin verdiği her seferinde Summy Skim Neluto ile birlikte avlanıyordu; soğukların dağlardan kente getirdiği pek çok ayı avlama fırsatı oldu.

Bir gün, 17 Kasım'da, Neluto ile Summy Skim, Dawson-City'nin yaklaşık bir fersah kuzeyinde bulunuyorlardı. İyi avlanmışlardı ve geri dönmeye hazırlanıyorlardı ki Kızılderili durdu ve bir dereden elli adım kadar ötede bir ağacı işaret ederek:

"Bir adam... orada..." dedi.

"Bir adam mı?..." diye sordu Summy Skim.

Gerçekten de bir kayın ağacının dibinde karların üzerinde bir adam yatıyordu. Hiç hareket etmiyordu. Ölmüş olabilirdi, soğuktan donmuş olabilirdi, çünkü hava sıcaklığı çok düşüktü.

Summy Skim ve Neluto ona doğru koştular. Kırk yaşlarında, uzun sakallı, gözleri kapalı, yüzünden büyük bir acı okunan bir adamdı. Yine de hâlâ nefes alıyordu, fakat nefes alıp verişi o kadar hafifti ki, bu son nefesi bile olabilirdi.

Summy Skim adamın giymiş olduğu kürk kabanı aralamıştı; ceplerinden birinde, içinde pek çok mektup bulunan bir deri cüzdan buldu. Mektuplardan birinin üzerindeki adreste Bay Jacques Laurier yazılıydı; üzerinde de Paris pulu vardı.

"Bir Fransız!" diye haykırdı Summy Skim.

Çok geçmeden adam büyük bir hızla Klondike'ın başkentine doğru ilerlemekte olan arabaya yüklenmişti.

2

CAN ÇEKİŞEN ADAMIN HİKÂYESİ

O gün, öğleden sonra, Summy Skim'in arabası hastanenin kapısında durdu. Taşıdığı adam, içinde yaklaşık otuz yatak bulunan bir koğuşa götürüldü ve iyileşirken Ben Raddle'ın kaldığı odaya yerleştirildi.

Bu odaya yerleşen hasta, diğer hastalarla fazla yakın olmak zorunda kalmayacaktı. Summy Skim başrahibeye şunları söylemişti:

"Bu adam bir Fransız, neredeyse vatandaşımız sayılır! Ben için yaptıklarınızı onun için de yapmanızı rica ediyorum ve Doktor Pilcox'un da, tıpkı kuzenimi iyileştirdiği gibi onu da kısa sürede iyileştireceğini umuyorum!"

Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine bunu söylemişlerdi; şimdi Jacques Laurier doktorun kısa sürede başucuna geldiği bir yatakta yatıyordu.

Neluto'nun haber götürdüğü Ben Raddle gelmekte acele etmişti ve doktorun ilk muayenesin-

de hazır bulunuyordu.

Fransız henüz kendine gelmemişti ve gözleri kapalıydı. Doktor Pilcox nabzının çok yavaş attığını gözlemledi; nefes alması da belli belirsizdi. Yokluk, yorgunluk ve sefaletten dolayı korkutucu bir biçimde zayıflamış olan bu vücutta hiç yağ yoktu. Büyük ihtimalle zavallı, Summy Skim'in onu bulduğu ağacın altına bitkinlikten dolayı yığılıp kalmıştı. Yine şüphe yoktu ki geceyi açıkta geçirerek soğuktan morarmıştı.

"Bu adam yarı yarıya donmuş," dedi Doktor Pilcox.

Onu battaniyelere sarmaladılar, sıcak içecekler içirdiler, kan dolaşımını tekrar düzene koymak için masaj yaptılar. Yapılabilecek her şey yapılmıştı. Bütün bu çabalar boşunaydı; onu kendine getirememişti.

Yine de Summy Skim bir ceset getirmemişti; fakat, acaba talihsiz adam kendine gelecek miydi?... Doktor Pilcox bu konuda bir şey söylememekte kararlıydı.

Jacques Laurier –daha önce görüldüğü gibi– Fransız'ın cüzdanındaki mektuplarda yazılı olan ismi buydu. En yakın tarihli mektup beş ay önce yazılmıştı, Nantes'tan gelmişti. Annesi oğluna, Dawson-City, Klondike'a yazıyordu, beklediği cevabı belki de hiçbir zaman alamamıştı...

Bu mektuplar Summy Skim ve Ben Raddle tarafından okundular. Mektubun sahibi hakkında bilgi vereceklerdi; eğer ölürse, bir daha oğlunu göremeyecek olan zavallı anneye yazmak gerekmeyecek miydi?...

Bu dört mektuptan çıkartılabilecek sonuç, Jacques Laurier'nin Avrupa'yı terk etmesinin üzerinden iki yıl geçmiş olduğuydu. Fakat maden işletmeciliği yapmak için doğrudan doğruya Klondike'a gelmemişti. Bazı adresler, daha önce Ontario ve Kolombiya'daki altın yataklarında servet aradığını işaret ediyordu. Ardından, şüphesiz Dawson-City gazetelerindeki müthiş haberlerin etkisiyle buraya gelmiş ve madenciler güruhuna katılmıştı. Bunun dışında, bir maden sahibi olmuş gibi gözükmüyordu, çünkü cüzdanında hiç tapu yoktu. Yine de birkaç mektup ile birlikte bulunan bir kâğıt Ben Raddle'ın ilgisini çekti.

Birkaç kolu olan ve batıya yönelen bir akarsunun oldukça düzensiz çizgilerle gösterildiği, kurşun kalemle yapılmış bir krokiydi. Kroki olduğunu düşünmekte haklıydılar, çünkü haritanın doğal yönü buydu. Yine de krokideki akarsu Yukon'a ya da Klondike River'ın bir koluna benzemiyordu. Krokinin köşesine yazılmış bir rakam, kuzey kutup dairesinin üstünde, olduk-

ça yüksek bir enlemi göstermekteydi. Eğer harita Dominion'un bir bölgesine aitse, bu da altmış sekizinci meridyenin geçtiği bölgeydi. Fakat boylam sayısı eksikti. Bundan dolayı Kuzey Amerika'nın neresinde olduğunu tahmin etmek imkânsızdı.

Acaba Summy Skim tarafından Dawson-City civarlarında bulunduğunda, Jacques Laurier bu yöreye doğru mu gidiyordu, yoksa oradan mı geliyordu?... Eğer zavallı Fransız ölmeden önce kendine gelmezse, bunu hiçbir zaman bilemeyeceklerdi.

Bunun dışında, belirli bir sosyal sınıfa mensup bir aileden geldiği de kesindi. Annesinin iyi bir dille yazılmış olan mektupları bunun kanıtıydı. Kesinlikle bir işçi değildi, acaba hangi talihsizlikler, hangi olaylar onu yoksulluğa ve sefalete sürüklemiş, bu hasta yatağına kadar getirmişti?...

Birkaç gün geçti; Doktor Pilcox'un ilaçlarına, rahibelerin bakımına rağmen Jacques Laurier, Ben Raddle'ın kendisine sorduğu sorulara zorlukla cevap verebiliyordu. Aklının yerinde olup olmadığı bilinmiyordu, zaten altın arayıcılarının dünyasında onca kurban alan o serüvenli yaşamlara kimin aklı dayanabilirdi ki!

Doktor Pilcox'a bu konuda bir soru soruldu-

gunda:

"Korkarım ki," diye cevap verdi, "hastanızın zihni derinden sarsılmış... Gözleri aralandığında, beni korkutan boş bir bakış oluyor!..."

"Fakat fiziksel durumu..." diye sordu Summy Skim, "iyiye gitmiyor mu?..."

"Şimdiye kadar hayır," diye açıkladı doktor, "bana öyle geliyor ki ruhsal durumu kadar ciddi."

"Yine de onu kurtaracaksınız, bu zavallı Fransız'ı!" diye tekrarlıyordu Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine...

"Elimizden gelen her şeyi yapacağız," diye cevap verdi doktor, "fakat çok az umudum var."

Genelde güven verici olan Doktor Pilcox böyle konuşuyorsa, Jacques Laurier'nin iyileşeceğine inanmıyor demekti.

Yine de Ben Raddle umudunu kaybetmek istemiyordu. Ona göre, adam zamanla bir tepki verecekti. Jacques Laurier tamamen sağlığına kavuşmasa bile, zihni açılacak, konuşacak, cevap verecekti... Nereden gelmekte, nereye gitmekte olduğunu öğreneceklerdi... Annesine yazacaklardı... Ölecekse, son isteklerini açıklayacaktı... ve ölürken isteklerinin yerine getirileceğini bilerek teselli bulacaktı. Dost kişilerin, neredeyse vatandaşlarının başucunda beklediklerini bile-

cekti!...

Pekâlâ, belki de Doktor Pilcox tedavisinin etkinliğinden fazla endişe ediyordu. İki gün sonra Ben Raddle'ın oldukça sabırsızlıkla beklediği tepkiler ortaya çıkmaya başladı. Jacques Laurier'nin içinde bulunduğu koma hali hafiflemişti. Gözleri daha uzun süre açık kalıyordu. Bakışları daha sabitti. Evet! Kesinlikle bu gözler sorular soruyor, bu odayı, yatağının etrafına toplanmış bu insanları, doktoru, Ben Raddle ile Summy Skim'i, rahibeleri şaşkınlıkla inceliyordu... Sanki şunları söylüyor gibiydiler: Neredeyim?... Siz kimsiniz?... Fakat kısa süre içinde gözlerin yeniden kapanacağı hissediliyordu... Çok yakındaki kesin yok oluşa karşı son hayat belirtisi, son bir ışık... bu talihsiz adam artık ölümün eşiğindeydi...

Doktor hiç yanılmayan bir adam gibi başını sallıyordu. Eğer zihni canlanıyorsa, bunun anlamı yakında tamamen söneceğiydi.

Rahibe Marthe yatağın başucuna eğilmişti ve Jacques Laurier'nin iç çekmelerle kesilen, güçlükle duyulabilen bir sesle mırıldandığı sorulara cevap veriyordu:

"Siz bir hastane odasındasınız..."

"Nerede?" diye devam etti hasta doğrulmaya çalışarak.

Ben Raddle onu tuttu ve dedi ki:

"Dawson-City'de... Altı gün önce size yolda rastladık... yerde yatıyordunuz... kendinize değildiniz... ve sizi buraya kadar taşıdık..."

Jacques Laurier'nin gözkapakları birkaç dakika için kapandı. Bu çaba onu tüketmiş gibi gözüküyordu. Rengi atmış yanaklarının pembeleşmesi ve tekrar konuşabilmesi için doktor ona birkaç damla kalp ilacı verdi.

"Siz kimsiniz?..." diye sordu.

"Fransız-Kanadalılar," diye cevap verdi Summy Skim, "Fransa'nın dostları... Bize güvenin... Sizi kurtaracağız!..."

Hastanın dudaklarında bir tür gülümseme belirdi ve birkaç zayıf "teşekkür ederim" duyuldu. Ardından tekrar yastığının üzerine düştü ve doktorun tavsiyesi üzerine ona başka soru sorulmadı. Dinlenmesi için bırakmak daha iyiydi. Başucunda bekleyeceklerdi, konuşmak için tekrar gücüne kavuştuğunda cevap vermek için hazır bulunacaklardı. Fakat belki de sonunun yakın olduğunu hissediyordu, çünkü gözyaşları yanaklarını ıslatıyordu.

Takip eden iki gün içinde Jacques Laurier'nin durumu ne iyiye, ne de kötüye gitti. Hâlâ aynı biçimde zayıftı ve tepki vermesinin imkânsız olmasından korkuluyordu. Yine de uzun ara-

lıklarla, gücünü toplayarak tekrar konuşmaya ve zihinlerde uyandırdığı sorulara cevap vermeye başladı. Söylenecek birşeylerinin olduğu ve söylemek istediği hissediliyordu.

Ben Raddle onu hiç yalnız bırakmıyordu. Hep orada, dinlemeye hazır bekliyordu. Böylece Fransız'ın hikâyesini öğrendi, adam kimi zaman bilinci açıldığında anlatıyordu, kimi zaman da sayıklıyordu. Bu arada, anlatmakta tereddüt ettiği, ölümden kurtulabileceğine inandıkça söylemediği bir sırrı var gibiydi.

Detaylara fazla girmezsek, geçmişi işte şöyleydi:

Jacques Laurier kırk iki yaşında, güçlü yapılıydı ve bu hale gelebilmesi için dayanılmaz bir sefalet çekmiş olmalıydı.

Bróton'du; annesinin halen yaşamakta olduğu Nantes'ta doğmuştu. Annesi, yüzbaşılıktan yukarı terfi etmemiş, piyade subayı kocasından kalan çok az bir dul aylığı ile geçiniyordu.

Jacques Laurier denizciliği seviyordu. Denizcilik Okulu'nun sınavlarına gireceği sırada geçirdiği ciddi bir hastalık, mesleğin ilk adımlarında onu durdurmuştu. Uygun yaşı geçtiğinden, bir ticaret gemisinde subay adayı olarak işe girdi ve Avustralya'daki Melbourne ile Kaliforniya'daki San Fransisco'ya iki yolculuktan sonra uzun yol

kaptanı olarak çalışmaya başladı. Deniz Kuvvetleri'ne de bu rütbe ile üsteğmen olmak umuduyla teğmen olarak girmişti.

Görevi üç yıl sürdü. Fakat *Borda*'dan çıkmış olan çalışma arkadaşlarına göre gerideydi. Şansının az olduğunu ve hep arkada kalacağını anlamıştı. İstifa etti ve Nantes limanına demirlemiş ticaret gemilerinde bir iş aramaya başladı.

Kaptanlık işi elde etmek güçtü ve güney denizlerine yelken açan bir gemide ikinci kaptan olarak işe başladı.

Dört sene geçti. Yirmi dokuz yaşına gelmişti. Babası ölmüş ve biraz evvel dediğimiz gibi annesini zor bir durumda bırakmıştı. Jacques Laurier, ikinci kaptanlıktan bir ticaret gemisinde kaptanlığa geçmek için boşuna çabalıyordu. Çoğu zaman kaptanların da gemide hisseleri oluyordu, fakat onda bu birikim yoktu. İkinci kaptan kalarak önünde nasıl da vasat bir gelecek vardı ve annesi için evet, özellikle onun için hayal ettiği basit ama rahat hayata nasıl kavuşacaktı!

Uzun yolculukları onu, altın yataklarının çok sayıda göçmen çektiği Avustralya ve Kaliforniya'ya götürmüştü. Her zamanki gibi çok azı zengin oluyor, çoğunluğunaysa yıkım ve sefalet kalıyordu. Yine de, Jacques Laurier, önündeki örneklerden gözleri kamaşmış bir halde altın ara-

yıcılarının tehlikeli yolundan giderek servet yapmaya karar verdi.

Tam da o dönemde, Dominion'un madenleri herkesin dikkatini yeni çekmişti, hatta henüz Klondike'ın maden zenginliği gözler önüne serilmemişti. Kanada'nın daha yakın ve ulaşımı daha kolay yerlerinde, Yukon havzasındaki gibi kış mevsimi yüzünden ara vermeden daha kolay şartlar altında işletilebilen, Ontario ve İngiliz Kolombiyası gibi altın toprakları vardı. Bu madenlerden biri, belki de en önemlisi, 1890 yılında çok düşük bir ücrete, hissesi üç franga alınmış olan "Le Roi"ydı. Bu maden iki yılda temettüye dört milyon beş yüz bin frank getiriyordu ve halen de aylık beş yüz bin frank kâr getirmektedir.

Jacques Laurier işte bu şirkette çalışmaya başladı. Fakat sadece kafa ya da kol gücünü koyanlar bu şartlar altında kısa sürede zengin olamıyorlardı. İşin içinde olmak, kâr paylaşımında yer almak gerekiyordu. Fakat hisse almadan hissedar olunamıyordu ve bu cesur, belki de sakınımsız Fransız'ın parası yoktu. Hayal ettiği, şans eseri hızla kazanılan bir servetti, fakat "Le Roi"nın bir görevlisi, hatta bir işçisi olarak bunu nasıl başaracaktı?...

O sıralarda Yukon'un suladığı topraklardaki yeni keşiflerden söz ediliyordu. Kaliforniya,

Avustralya ya da Transvaal isimleri nasıl insanları allak bullak etmişse, Klondike ismi de öyleydi. Madenciler sürüsü oraya akıyordu ve Jacques Laurier de kalabalığı takip etti. Ontario maden yataklarında çalışarak İngiliz kökenli bir Kanadalı olan Harry Brown ile tanıştı. Her ikisi de aynı ihtirasa, aynı başarma isteğine sahiptiler. Hatta Jacques Laurier'yi daha da fazla etkileyen Harry Brown oldu. Görevini terk ederek bilinmeze atılmaya ikna etti onu –bu bilinmez avantajdan çok hayal kırıklığı barındırıyordu. İkisi birlikte, biriktirdikleri bir miktar para ile Dawson-City'ye geldiler.

Bu sefer kendi hesaplarına çalışmaya kararlıydılar. Fakat anlaşıldığı gibi, Bonanza, Eldorado, Sixty Miles River ya da Forty Miles Creek madenlerinde çok yüksek fiyatlar ödemedikleri sürece boş bir maden bulamadılar. Madenler binlerce dolara kapışılıyordu. Daha uzağa, Alaska'nın ya da Dominion'un kuzeyine, büyük nehrin oldukça ötesine, bazı cesur madencilerin, altın bölgeleri olduğunu söylediği yerlere gitmeliydiler. Henüz kimsenin gitmediği yerlere gitmeleri gerekiyordu. İşletme hakkının ilk keşfedene ait olacağı yeni bir maden ocağı bulmak gerekiyordu, belki de hızlı olduğu kadar da verimli bir işletmeyle ödüllendirilirlerdi?...

İşte Harry Brown ve Jacques Laurier kendi kendilerine bunları söylüyorlardı. Ne malzemeleri, ne de adamları vardı, ellerinde yaşamak için on sekiz ay yetecek kadar para kaldıktan sonra Dawson-City'den ayrıldılar ve avladıklarını yiyerek kutup dairesinin ötesine uzanan o bölgede, Yukon'un kuzeyinde maceraya atıldılar.

Yazın başında, Haziran ayının ilk haftalarında olmuştu bunlar, 1897-1898 kışının tam ortasında, Jacques Laurier'nin Dawson-City yakınlarında yarı ölü bir halde bulunuşundan altı ay önce. Mevsim boyunca iki maceracı neler yaşamışlardı?... Kıtanın sınırlarına kadar, buzullarla kaplı denizlere kadar ulaşmışlar mıydı?... Bu kadar yorgunluk ve çabayı karşılayacak bir altın yatağı keşfetmişler miydi? Belli ki hayır, çünkü ikisinden biri tam bir tükeniş ve yoksulluk içindeydi! Ve yalnızdı... Ya arkadaşı, ondan haber var mıydı?... Harry Brown, Jacques Laurier ile geri dönmemiş olduğuna göre, uzak topraklarda ölmüş müydü? Evet, fakat Dawson-City'ye gelirken öldüğüne göre, o ve arkadaşı yolda Kızılderililerin saldırısına uğramışlardı... Buldukları çok değerli bir altın külçesi çalınmıştı... nerede?... Jacques Laurier söylemiyordu...

Bunlar, Ben Raddle'ın ondan aldığı son bilgilerdi. Doktor Pilcox'un söylediğine göre bitkinli-

ği günden güne artan hastanın bilinci açıldığı sıralarda, bu acıklı hikâyeyi ancak parça parça öğrenebilmişti Ben Raddle...

Bu girişimin sonuçlarının verimli olup olmadığı konusunda, Jacques Laurier ile Harry Brown'un ulaştıkları topraklar ve Kızılderililerin çaldıkları altın külçesinin nereden geldiği konusunda, mühendis az şey biliyordu ve belki daha fazlasını da öğrenemeyecekti, çünkü bu sır zavallı Fransız'ın kısa süre sonra gideceği Dawson-City mezarlığına gömülebilirdi!...

Yine de ellerinde bir belge vardı –eksikti, bu doğru– ama hikâyenin sonu büyük ihtimalle bu belgeyi tamamlayacaktı. Söz konusu olan, Jacques Laurier'nin cüzdanında buldukları krokiydi, büyük ihtimalle o ve arkadaşının geçen mevsimi geçirdikleri bölgeye aitti. Neresiydi?... Doğudan batıya doğru kıvrılan akarsu neredeydi?... Yukon'un ya da Porcupine'ın bir kolu muydu?... Yoksa Hudson Körfezi Şirketi'nin Fort Macpherson çevresindeki arazisinde, Kuzey Buz Denizi'ne dökülen şu büyük nehrin, Mackenzie'nin ağzına mı yakındı? Ben Raddle haritayı önüne koyduğunda, büyük ihtimalle haritayı çizen kişi olan, Jacques Laurier'nin bakışları bir an için canlanıyordu; krokiyi tanıyordu... Sanki şunları söylüyordu: "Evet! Orası.. tam orası!..." Ne Ben

Raddle'ın, ne de ustabaşının, adamın orada önemli bir keşif yaptığına şüphesi yoktu. Hatta onlara öyle geliyordu ki, hasta konuşabilse, bu konuda bildiği her şeyi söylemekten kaçınacaktı...

Evet, tükenmiş vücudu terk etmeye hazır olan şu ruhun derinliklerinde hayata geri dönme umudu gizliydi belki de. Belki de zavallı kendi kendine, bu kadar acının boşa gitmeyeceğini, hayatının son günlerini rahat yaşamasını sağlayacağı annesini tekrar görebileceğini söylüyordu?.. Belki de, iyileşir iyileşmez, kıştan sonra tekrar oralara gidip çalışmayı düşünüyordu...

Günler geçti. Kışın en soğuk zamanlarıydı. Pek çok kereler hava sıcaklığının sıfırın altında elli dereceye kadar düştüğü kuru soğuklar oldu. Dışarıda durmak imkânsızdı. Hastaneye gitmedikleri zamanlarda, kuzenler oteldeki odalarında oturuyorlardı. Kimi zaman, başlarına kadar kürklere sarınmış halde bir gazinoya ya da bir kumarhaneye gidiyor, fakat oyun oynamıyorlardı. Zaten kumarhaneler tenhalaşmıştı, madencilerin çoğu soğuklar başlamadan, yollar henüz kullanılabilir haldeyken Dyea, Skagway ya da Vancouver'a gitmişti. Orada kumar olanca canlılığıyla oynanıyordu.

Belki Hunter ve Malone da kışı geçirmek için

bu kentlerden birine yerleşmişlerdi. Forty Miles Creek felaketinden beri kimse onları Dawson-City'de görmemişti. Kanada ve Amerika polisi tarafından kimlikleri belirlenen, felaket kurbanları arasında değillerdi.

Sık sık kar fırtınalarının kararttığı günlerde, Summy Skim ve Neluto ava çıkamadıklarına çok üzülüyorlardı, çünkü Dawson-City'nin yakınlarına ayılar iniyordu.

Bu şiddetli soğukların neden olduğu hastalıklar kenti kasıp kavuruyordu. Hastane hastalara yetmiyor, ölenlerin yerlerini hemen yeni hastalar alıyordu; Jacques Laurier'nin odasının boşalması da uzun zaman almayacaktı.

Bakımına büyük özen gösterildiğine kuşku yoktu. Rahibeler kendilerini ona adamışlardı, Doktor Pilcox bu tamamen tükenmiş olan vücuda tekrar kuvvet kazandırabilmek için elinden geleni yapıyordu. Ben Raddle ve Summy Skim ona kendi vatandaşları gibi davranıyorlardı. Fakat adam hiçbir şey yiyemiyor ve görülür bir biçimde her gün, hatta her saat ölüme biraz daha yaklaşıyordu.

27 Kasım sabahı, Jacques Laurier şiddetli bir kriz geçirdi. Atlatamayacağını sandılar. Çırpınıyordu, her ne kadar güçsüz olsa da yataktan düşmemesi için önlem almak gerekmişti. Ağzın-

dan şu kelimeler neredeyse aralıksız olarak dökülüyordu:

"Orada... orada... volkan... lavlar... altın... altın lavları!..."

Ardından umutsuz bir çağrı gibi haykırıyordu:

"Anne... anne!... her şey senin için... sadece senin için!"

Uzun bir süre sonra sakinleşti ve tekrar komaya girdi. Tek yaşam belirtisi hafif hafif soluk alıp verişiydi. Fakat can çekişir gibi gözükmüyordu. Doktorun dediğine göre böyle bir krizi bir daha atlatamazdı ve son nefesini verirdi.

Öğleden sonra Ben Raddle hastanın başucunda oturdu. Adam sakinleşmiş, aynı zamanda bilinci de sanki yerine gelmişti. Ölümü yakın olan hastalar gibi iyi gözüküyordu.

Jacques Laurier tekrar gözlerini açtı, serüvenli yaşamını anlattığı Ben Raddle'a garip bir ifadeyle gözlerini dikti. Ona hayatını anlatırken, Ben Raddle da sürekli şunları söylemişti:

"Sizin dostunuzuz... Sizi asla terk etmeyecek dostlar... Sizin için... Anneniz için elimizden gelen her şeyi yapacağız!"

İşte o zaman adam, Ben Raddle'ın elini tutarak şöyle dedi:

"Beni dinleyin... Ölüyorum... Hayatım sona

eriyor... Hissediyorum..."

"Hayır... dostum... Hayır!" diye cevap verdi mühendis, "gücünüzü geri kazanacaksınız..."

"Öleceğim," diye tekrarladı Jacques Laurier. "Bana yaklaşın Bay Raddle, söyleyeceklerimi dinleyin ve aklınızda tutun!"

Yavaş yavaş zayıflayan fakat anlaşılır bir sesle, bilinci yerinde bir adamın sesiyle, Ben Raddle'a şunları söyledi:

"Üzerimde bulduğunuz... Bana gösterdiğiniz şu harita... Onu tekrar gösterin."

Ben Raddle isteği yerine getirdi.

"Bu harita," diye devam etti Jacques Laurier, "benim geldiğim yerleri gösteriyor... Orada dünyanın en zengin altın yatakları var... Altın çıkarmak için toprağı kazmaya gerek bile yok... Toprak kendisi fırlatıyor!... Evet!... orada... İçinde inanılmaz miktarda altın bulunan bir dağ, bir volkan keşfettim... Evet! Altın Volkanı... Golden Mount..."

"Bir altın volkanı mı?..." diye cevap verdi Ben Raddle, sesinden inanamadığı belli oluyordu.

"Bana inanmalısınız," diye sertçe haykırdı Jacques Laurier yatakta doğrulmaya çalışarak; "size olduğu kadar anneme de ait... annemle paylaşacağınız bir miras! Ben o dağa tırmandım. Sönmüş kraterinin içine indim... Altın içeren

kuvarsla, altın külçeleriyle dolu... Toplamak yeter..."

Bu çabalamanın ardından tekrar komaya girdi, birkaç dakika sonra kendine geldiğinde gözlerini Ben Raddle'a çevirdi.

"Tamam," diye mırıldandı, "buradasınız... hâlâ buradasınız... yanımdasınız... bana inanıyorsunuz... oraya gideceksiniz... oraya... Golden Mount'a!..."

Sesi giderek azalıyordu ve eliyle çektiği Ben Raddle yatağının üzerine eğilmişti.

"Orada..." dedi, "haritanın üzerinde çarpı ile işaretlenmiş bir nokta var... Mackenzie'nin sol kollarından Rubber'ın yakınında... Klondike'ın tam kuzeyinde... gelecek patlamada külçeler fırlatacak olan bir volkan... altın tozları saçacak... orada... orada..."

Ben Raddle'ın kollarında yarı yarıya doğrulmuş olan Jacques Laurier, titreyen eliyle kuzeyi gösteriyordu...

Ardından kurumuş dudaklarından şu son kelimeler döküldü:

"Annem için!... Annem için!"

Derin bir titremeyle sarsıldı ve yatağa yığıldı.

Ölmüştü.

3

AÇIKLAMANIN SONUÇLARI

Zavallı Fransız'ı ertesi gün gömdüler. Ben Raddle ve Summy Skim, Klondike altın yataklarına gelen pek çok göçmenin yattığı mezarlığa kadar ona eşlik ettiler. Dawson-City kilisesi rahiplerinden birinin okuduğu son dualardan sonra Jacques Laurier'nin adını taşıyan ahşap bir haç mezarın üzerine dikildi.

Geri döndüklerinde, Ben Raddle ölen adama verdiği sözü tutarak Fransa'nın Nantes kentinde yaşayan, bir daha oğlunu asla göremeyecek olan zavallı anneye bir mektup yazdı.

Golden Mount ile ilgili sır tuhaf bir biçimde Ben Raddle'ın kafasını meşgul etmekteydi, bu durum aslında hiç şaşırtıcı değildi. Bir an bile Jacques Laurier'nin sözlerinin doğruluğundan şüphe etmemişti. Kanada topraklarının kuzeyinde, Mackenzie'nin kolu olan Rubber Creek kıyısında, Fransız'ın ve arkadaşının keşfettikleri dağın varlığından emindi. Onu görmüşlerdi. Bir gün kendi

kendine boşalacak altın dolu kocaman bir cep gibiydi. Volkan hâlâ aktifse, binlerce külçeyi patlamayla fırlatacaktı, eğer sönmüşse kraterin içindekileri toplamak yetecekti.

Zaten Mackenzie ve kollarının suladığı topraklarda zengin maden yataklarının bulunduğu biliniyordu. Jacques Laurier'nin haritasındaki yerden hiç bahsedilmese bile, Kuzey Buz Denizi'nin bu kıyılarında dolaşan Kızılderililer altın taşıyan nehirlerden söz ediyorlardı. Sendikalar da aramalarını Dominion'un kutup dairesi ile buzul denizi arasındaki kesimine kaydırmayı planlıyorlardı. Maden işletmecileri gelecek mevsim oraya gitmeyi düşünüyorlardı ve en şanslılar ilk varanlar olacaktı. Kim bilir, Jacques Laurier'nin verdiği sır sayesinde belki de varlığını sadece Ben Raddle'ın bildiği volkanı da bulabilirlerdi.

Mühendisin ortada dolaşan haberlerin tamamını bilmek istemesi normaldi ve Forty Miles Creek'teki madenin kaybını kabullenemeyen ustabaşı Lorique de ondan geri kalmıyordu. Böylece ikisi sık sık biraraya gelerek bu konuda konuşuyorlardı. Fakat Ben Raddle henüz ustabaşına Altın Volkanı'nın sırrını verme konusunda tereddüt ediyordu, Summy Skim'e de uzun süre düşündükten sonra söyleyecekti. Acelesi de yoktu. Klondike'ta sekiz ay süren kışın henüz üç ayı

geride kalmıştı.

Komisyon, sınırın değiştirilmesine ilişkin çalışmalarını tamamlamıştı. Büyük bir özenle yaptıkları incelemeler sonucunda ne Amerikalıların, ne de İngilizlerin haklı olmadıklarına karar verilmişti. Greenwich'in batısındaki yüzkırkbirinci meridyenin geçtiği yer yanlış değildi. Alaska ve Dominion arasındaki sınır, ne Kanadalıların yararına batıya, ne de onların zararına doğuya çekilmeliydi ve sınırdaki madenlerde de herhangi bir el değişikliği yapılmayacaktı.

"Epeyce ilerledik!" dedi Summy Skim, haberi aldığı gün. "Artık var olmadığına göre, 129 numaralı madenin İngiliz topraklarında mı, Amerikan topraklarında mı olduğunun hiçbir önemi yok."

"Forty Miles Creek'ten türeyen derenin altında kaldı," diye cevap verdi umudunu kaybetmemeye çalışan ustabaşı.

"Tamam Lorique! Hadi bakalım, gidip suyun altı yedi ayak altındaki madeni işletin! Belki de yeni bir deprem olur da her şeyi tekrar yerli yerine gelir!"

Summy Skim omzunu silkti ve ekledi:

"Pluton ile Neptün Klondike'ta tekrar işbirliği yapacaklarsa, bu berbat bölgeyi tamamen yok etsinler, öyle bir sular altında bıraksınlar, altüst et-

sinler ki bundan sonra bir tek altın külçesi bile çıkartılamasın!"

"Aa Bay Skim!" dedi ustabaşı.

"Böyle konuşmaya hakkın yok Summy," dedi Ben Raddle.

"Hayır... hakkım var, Klondike'ın milyonları yok diye dünya şimdikinden daha kötü olmazdı!..."

Söylemek istemediği sözleri ağzından kaçırmayan bir adam olan Ben Raddle karşılık verdi: "Kanada'nın yatakları Klondike ile sınırlı değil."

"Üstelik," dedi Summy Skim biraz sinirlenerek, "yaşadığım felaket Alaska'dakilerden, Dominion'dakilerden farklı değil. Dürüst olmak gerekirse, dünya üzerindeki herhangi bir felaketten farklı değil."

"Fakat Bay Skim," diye devam etti ustabaşı, "altın altındır..."

"Hayır Lorique, altın hiçbir şey değildir, sadece zavallı insanların kafalarını karıştırarak aldatmaya ve binlerce kurban vermeye yarar!"

Konuşma, hiç kimse galip gelmeden bu minval üzre daha uzun süre devam edebilirdi. Fakat Summy Skim şunları söyleyerek konuyu kapattı:

"Öncelikle işin bizi ilgilendiren tarafına bakarım... Montreal'e doğru yola koyulmak için 129'un yok olması benim için yeterli..."

Fakat Summy Skim projesini gerçekleştirme zamanı geldiğinde, bunu yapamayacağını bilmiyordu.

Göller bölgesinden Vancouver'a çıkmak ya da Yukon'un ağzına inmek için uygun zamana daha çok vardı. Yıl henüz sona ermişti. Summy Skim bu Noel haftasını asla unutmayacaktı. Her ne kadar sıcaklık sıfırın altında yirmi derecenin altına düşmese de, durum pek de iyi değildi. Belki de sert ve kuru kuzey rüzgârlarıyla daha şiddetli soğuğu tercih ederlerdi.

Bu son hafta boyunca, Dawson-City'nin sokakları neredeyse terk edilmişti. Kar burgaçlarına fenerlerin hiçbiri dayanamamış ve hepsi sönmüştü, kar tabakası altı ayaktan daha kalındı. Arabalar ve koşum hayvanları ilerleyemez olmuşlardı; eğer soğuk her zamanki şiddetine geri dönerse, kazma ve kürekler işlemez hale gelecek, dinamit kullanmak zorunda kalınacaktı. Yukon ve Klondike River kıyılarındaki bazı mahallelerde birinci katlarına kadar gömülmüş olan pek çok eve sadece pencerelerinden girilebiliyordu. Neyse ki Front Street'tekiler kar altında kalmamıştı; dışarıda dolaşmak tamamen imkânsız olmasaydı, iki kuzen otelden çıkabilirlerdi. Birkaç adım yürüyecek olsalar boğazlarına kadar kara batabilirlerdi. "Blizzard" diye adlandırılan bu fırtına-

lar bütün Kuzey Amerika'da kış aylarında çok sık görülürdü, fakat hiçbir yerde Alaska ve yukarı Dominion'daki kadar şiddetli değildi.

Yılın bu mevsiminde, gündüz sadece birkaç saat sürüyordu. Kenti çevreleyen tepelerin arasından güneş, ancak öğleden önce ile öğleden sonra arasında belirip kayboluyordu. Fırtına dindiğinde bile Dawson-City'ye ışıkları ulaşmıyordu. Kar o kadar şiddetle ve iri tanelerle yağıyordu ki, elektrik ışığı bile aralarından geçemiyordu. Böylece kent yirmi dört saatin yirmisini derin bir karanlıkta geçiriyordu.

Ulaşım olanaksız hale gelmişti, Summy Skim ile Ben Raddle da odalarına kapanmak zorunda kalmışlardı. Alt mahallelerden birinde mütevazı bir han odasında birlikte kalan ustabaşı ve Neluto her zamanki gibi kuzenleri ziyarete gelemiyorlardı. Doktor Pilcox'un –neyse ki sadece ulaşım ile ilgili nedenlerden dolayı– yerleşmek zorunda kaldığı hastaneye kadar gitmeleri de imkânsız olduğu için doktoru göremiyorlardı. Summy Skim fırtınaya karşı koyarak dışarı çıkmayı denediğinde, karlar altında kalma tehlikesi geçirdi ve *Northern Hotel*'dekiler onu güçlükle fakat sağ salim kurtardılar. Odasına götürdüler, ona masaj yaptılar; Summy Skim kendine geldiğinde haykırdı:

"Keşke 90 dereceli paralelde geçirseydik kışı!... En azından Kuzey Kutbu'na ayak basma şerefine ermiş olurduk!"

Klondike'ta hiçbir hizmetin yerine getirilemediğini söylemeye gerek bile yoktu. Mektuplar ulaşmıyor, gazeteler dağıtılmıyordu ve herhalde telgraflar teller boyunca iletilirken donup kalıyorlardı. Halkın açlık tehlikesi ile karşı karşıya kalması gibi ciddi bir korku da söz konusuydu. Otellerde ve evlerde bu korkunç olayları öngörerek yiyecek stoklanmış olmasaydı, Dawson-City'nin tamamı açlıktan ölürdü. Gazinolarla kumarhaneler de tabii ki işsiz kalmışlardı. O zamana kadar kentte hiç bu kadar tehlikeli bir durum ile karşılaşılmamıştı ve yönetim de çaresizdi. Valinin konutuna ulaşılamıyordu; hem Kanada hem de Amerika topraklarında bütün idari ilişkiler kesintiye uğramıştı. Her gün salgın hastalıklara kurban olanların son istirahatgâhlarına nasıl ulaştırılacakları bir sorundu ve soğuk da bozulmadan kalmaları için yeterli değildi. Veba baş göstermişti ve Dawson-City'de kısa bir süre sonra kimse sağ kalmayacaktı.

1899 yılının ilk günü kesinlikle dehşet vericiydi. Bir gece önce ve o gün boyunca öyle çok kar yağdı ki, evler birinci katlarına kadar karla dolma tehlikesi ile karşı karşıya kaldılar. Klondi-

ke River'ın sağ kıyısındaki bazı evlerin sadece çatıları gözüküyordu. Pompei ya da Herculanum'un Vezüv'ün külleri altında kaybolması gibi, kent de az kalsın bu tipinin beyaz örtüsü altında yok olacaktı. Eğer fırtınayı sıfırın altında kırk elli derecelik soğuklar takip ederse, kar tabakası sertleşecek ve bütün nüfusu ölmüş olan kent ancak Nisan ya da Mayıs ayında karlar erimeye başladıktan sonra tekrar gözükecekti.

2 Ocak'ta hava durumunda ani bir değişiklik oldu. Rüzgârın etkisiyle termometre hızla sıfır dereceye kadar yükseldi. Don tehlikesi tamamen ortadan kalkmıştı. Birkaç saat içinde karlar eridi; buna inanabilmek için ancak görmek gerekirdi. Fakat ardından büyük hasar veren bir su baskını geldi. Sokaklarda seller akıyordu ve buzlu yüzeylerin üzerinden önüne gelen her şeyi sürükleyen akıntı, büyük bir gürültüyle Yukon ve Klondike River'a yöneliyordu. Dawson-City'nin etrafındaki tepelerden çığ iniyordu. Her tarafı sel basmıştı. Forty Miles Creek kabarmış, aşağıdaki madenleri doldurmuştu. Bu da yeni bir felaketti ve eğer Ben Raddle 129'a tekrar kavuşma umudu taşıyorsa bile, bundan tamamen vazgeçmek zorundaydı.

Sokaklar yürünür hale gelir gelmez, ustabaşı ve Neluto *Northern Hotel*'e geldiler; onlar iki kuzeni, kuzenler de onları çok merak etmişlerdi.

Ardından Summy Skim ile Ben Raddle, Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine'in onları heyecanla karşıladıkları hastaneye gittiler. Doktor Pilcox her zamanki neşesinden hiçbir şey kaybetmemişti.

"Eee," diye sordu ona Summy Skim, "hâlâ ülkenizden memnun musunuz?"

"Hem de nasıl Bay Skim," diye cevap verdi doktor. "Çok şaşırtıcı bir yer şu Klondike, çok şaşırtıcı! Karlar altında yok olmak üzereyken bunun da üstesinden geldi ve daha iyisi de olamazdı! Daha önce hiç bu kadar çok kar yağmamıştır! İşte bütün bunlar yolculuğunuzdan geriye kalacak anılardır Bay Skim."

"Kesinlikle öyle, doktor!"

"Örneğin karlar erimeden şiddetli soğuklar olsaydı, hepimiz mumya olurduk! Yeni ve eski dünyadaki gazeteler için ne de güzel bir haber!"

"Siz bütün bunları böyle mi değerlendiriyorsunuz, doktor?"

"Evet Bay Skim, zaten böyle değerlendirmek gerekir! Bu bir felsefe."

"Evet," diye açıkladı Summy Skim, "sıfırın altında elli derecede felsefe!"

Kent bir süre sonra normal manzarasına ve yaşantısına kavuştu, fakat sonraki günler boyunca salgınlar sırasında ölmüş ve gömülememiş o

kadar çok kişi Dawson-City mezarlığına gömüldü ki!

Yine de Ocak ayında Klondike soğuklarının bitmesi için hâlâ çok zaman vardı. Sonraki on beş gün çok soğuk geçti. Fakat bazı önlemler almak şartıyla ulaşım yapılabiliyordu. Sıcaklık sıfırın altında elli dereceye kadar düştü, ama bu durum Summy Skim ile Neluto'nun ava çıkmalarını engelleyemedi.

Ben Raddle, doktor, rahibeler onu kentten uzaklaşmamaya ikna edemediler. Günler kumar heyecanı ya da gazino eğlenceleriyle ilgilenmeyen Summy Skim'e o kadar uzun geliyordu ki... Ve fazla baskı yaptıkları bir gün çok ciddi bir tavırla cevap verdi:

"Pekâlâ, avlanmayacağım, size yemin ediyorum, fakat bir tek şartla..."

"Nedir?" diye sordu Doktor Pilcox.

"Barutun ateş almayacağı kadar havanın soğuması şartıyla!"

O ay daha iyi hava şartları altında geçti, daha az tipi oldu, artık pek şiddetli de değildiler. Klondike'lıları asıl kötü etkileyen ise havanın soğuması oldu. Hava durgun olduğunda soğuklar da daha katlanılırdı, fakat kutbu aşarak kuzeyden esen rüzgârda insanın yüzü kesiliyor, nefesi buz tutuyordu ve odada kalmak çok daha iyiydi.

Ben Raddle ile Lorique otelde sık sık görüşüyorlardı, birbirlerini ziyaret etmedikleri gün olmuyordu. Summy Skim Neluto ile birlikte avdan döndüğünde çoğunlukla onları yan yana buluyordu. Konuşmalar dönüp dolaşıp Forty Miles Creek'in sahne olduğu felakete geliyordu ki bu da doğaldı. Fakat oradaki altın yataklarının bir daha işletilemeyeceğini düşünerek umutsuzluğa kapılıyorlardı.

Summy Skim, kuzeni ve ustabaşının başka birşeylerden konuşup konuşmadıklarını merak ediyordu. Kafası bu konuyla oldukça meşgûldü.

"Acaba neden bahsediyorlar?" diye kendi kendine soruyordu. "Acaba Ben'e bunlar yetmedi mi?... Buralardan sıkılmadı mı?... Başka bir maden ocağında servet aramayı istiyor mu?... Lorique'in peşinden gidecek mi?... Gelecek mevsim de maden işletmek isteyecek mi?... Ah, hayır, asla! İzci bizi Skagway'e götürmek üzere gelir gelmez, onu geri dönmeye ikna etmek için her şeyi yaparım, güç bile kullanırım!... Eğer Mayıs ayında hâlâ bu berbat yerde kalmış olursam, Pilcox iki ayağımı birden kesmiş demektir, yine de yerlerde sürünerek bile olsa yola koyulurum!..."

Jacques Laurier'nin Ben Raddle'a verdiği sırrı, Summy Skim hâlâ bilmiyordu. Fakat Summy Skim'in bilmediği şeyi ustabaşı biliyordu. Zaten

Forty Miles Creek felaketinden beri ustabaşı yeni bir maden için mühendisi sürekli kışkırtıyordu. Madem ki Klondike'a gelmek için bu kadar uğraşmıştı, neden başka bir maden almaya çalışmasındı?... Bonanza'daki, Eldorado'daki madenler hâlâ çok kârlıydı... Daha yukarılara çıkarak 129 kadar değerli başka maden ocakları da bulunabilirdi... Dome taraflarında, madencilerin hâlâ gitmedikleri koca bir altın havzası uzanıyordu... Maden ocakları, onları ilk işletenlerin olacaktı... Ustabaşı işçi bulma işini üstleniyordu; hem zaten nehir madenlerinden başka, çoğunlukla daha da verimli olan dağ madenleri yok muydu?...

Herkesin tahmin edebileceği gibi, mühendis bu konuşmalara büyük bir merakla kulak kabartıyordu ve Lorique'e de Golden Mount sırrını işte böyle açıkladı.

Bu açıklamanın ustabaşı üzerindeki etkisi, olması gerektiği gibiydi. Bu keşfin ne değerinden, ne de gerçekliğinden bir an bile şüphe etmedi... Bir maden, bir madenden de fazlası, içinde milyonlarca külçe saklayan koca bir dağ... Hazinesini kendiliğinden sunan bir volkan... Altını toplama zahmetine katlanmak gerekecekti yalnızca... Bu fırsatı kaçırmamalıydılar... Böyle bir madenin kârını başka kimseye bırakmamalıydılar. Altın arayıcıları Klondike'ın kuzeyine gelmeye çoktan

başlamışlardı...

Jacques Laurier'den sonra, Amerikalılar ve Kanadalılar Mackenzie ve kollarına doğru tırmanacaklardı... Dağa varacaklardı... Yukon'un kollarından iki yılda elde edilen altını toplamak için birkaç hafta yeterdi!... Hayır! Kaybedecek zaman yoktu. Üç aydan önce kuzey yolları kullanılır hale gelecekti, bu yollardan ilk geçecek gözüpek insanları, daha doğrusu uyanıkları orada neler bekliyordu!

Ben Raddle ve ustabaşı, Fransız'ın çizdiği krokiyi inceleyerek saatler geçiriyorlardı. Klondike haritası üzerindeki yerini belirlemişlerdi. Enlem ve boylamı yardımıyla, Dawson-City'ye uzaklığını hesaplamışlardı ve bu mesafe iki yüz seksen mili, yani yüz yirmi beş fersahı aşmıyordu...

"Bay Raddle, iyi bir araba ve koşum hayvanlarıyla on gün içinde Mackenzie'nin ağzına kadar çıkılabilir," diye tekrarlıyordu Lorique "Mayıs ayının ikinci haftasından itibaren hem de..."

Ustabaşı, mühendisi bunun için zorlarken, Summy Skim de kendi kendine şunları soruyordu:

"Acaba bu ikisi neler çeviriyor?"

Her ne kadar olanlardan haberi olmasa da, bu sık görüşmelerin nedeninin yeni bir keşif yolculuğuyla ilgili olduğundan şüpheleniyordu ve bu-

na karşı çıkmak için elinden gelen her şeyi yapmakta kararlıydı. Eğer Ben Raddle depremde yaralanmamış olsaydı, üç ay önce Montreal'e geri dönmüş olacaklardı... Geri dönüş kararlaştırılmıştı; geçen yılın Eylül ayında gerçekleştirilmediğine göre, en azından bu yılın Mayıs ayında yola çıkmalıydılar.

Mart ayı, şiddetli soğuklarla geldi. İki gün boyunca sıcaklık sıfırın altında altmış derece oldu. Summy Skim, Vancouver'dan aldığı termometreyi kuzenine göstererek, "eğer böyle devam ederse" aletin derecelerinin yetmeyeceğini söyledi.

Ben Raddle önce cevap vermedi, sonra da şöyle dedi:

"Çok sert bir soğuk, fakat rüzgâr olmadığı için, benim tahmin ettiğimden daha kolay katlanılıyor."

"Evet! Ben, evet... aslında hava oldukça da sağlıklı... mikropları öldürdüğünü düşünmek isterdim..."

"Buralarda yaşayanların söylediklerine göre şunu da eklemek gerekir ki," dedi Ben Raddle, "soğuklar devam etmeyecekmiş gibi gözüküyor... Hatta, Lorique'in dediğine bakılırsa, kış mevsimi bu yıl fazla uzun olmayacakmış, çalışmalara Mayıs ayının hemen başında başlanabilecekmiş."

"Çalışmalar... Bizi hiç ilgilendirmez," dedi

Summy Skim, "yola erken çıkmak için kışın erken bitmesinden yararlanabiliriz... O zaman İzci de gelmiş olur..."

"Yine de," dedi itiraf zamanının geldiğini sanan mühendis, "belki de yola çıkmadan önce 129'a bir ziyarette bulunmak gerekir."

"129 denizin dibine batmış eski bir gemi iskeleti gibi, Ben, artık onunla ilgilenmeye hiç gerek yok."

"Fakat orada milyonlar gitti."

"Milyonlar hakkında hiçbir şey bilmiyorum Ben, tek bildiğim kayboldukları, tamamen kayboldukları... Bu tartışılamayacak bir şey. Bu yüzden sana sadece kötü anıları hatırlatacak olan Forty Miles Creek'i bir daha görmenin hiçbir anlamı yok."

"İyileştim, artık çok iyiyim, Summy."

"Belki de sandığın kadar iyileşmemişsindir, bence hâlâ biraz ateşin var... hani şu ünlü ateş... biliyorsun, altın ateşi; eğer önlem almazsan, ateşin tekrar yükselebilir."

Ben Raddle kuzenine baktı, ardından başını çevirdi, sonra ne yapmak istediğini bilen bir adam gibi konuştu:

"Dinle beni Summy ve daha ilk sözlerimde sinirlenme..."

"Tam tersine sinirleneceğim," diye haykırdı

Summy Skim, "beni hiçbir şey tutamaz... eğer bir proje ima ediyorsan, ya da geri dönüşün gecikeceğini..."

"Dinle dedim sana, bilmen gereken bir sır var."

"Bir sır mı... kiminle ilgili?"

"Senin yarı yarıya ölü bir halde bulduğun ve Dawson-City'ye getirdiğin Fransız'la ilgili."

"Jacques Laurier sana bir sır mı verdi Ben?"

"Evet Summy."

"Ve sen de bunu bana söylemedin, öyle mi?"

"Hayır... çünkü üzerinde düşünmeye değecek bir projeydi."

"Önce sırrı öğrenelim bakalım, sonra da şu 'proje'den bahsedersin." Summy Skim bu konuda mücadele etmek zorunda kalacağını çok iyi biliyordu.

O zaman Ben Raddle, Jacques Laurier'nin Mackenzie'nin ağzı ile Kuzey Buz Denizi kıyılarının yakınında, yerini tam olarak belirlediği, Golden Mount adındaki bir dağın varlığından bahsetti. Summy Skim krokiye göz attı, ardından mühendisin üzerinde dağı işaretlediği haritaya baktı. Dawson-City ile arasındaki mesafe, kuzey-kuzeydoğu yönünde, yaklaşık yüzotuzaltıncı meridyenin üzerindeydi. Sonra dağın bir volkan olduğunu öğrendi.... Kraterinde altınlı kuvars küt-

leleri, derinliklerinde binlerce külçe altın bulunan bir volkan...

"Sen de şu 'Binbir Gece' volkanının varlığına inanıyorsun, öyle mi?" diye sordu Summy Skim oldukça alaycı bir ses tonuyla.

"Binbir gece diyebiliriz Summy, ama binbir milyon da diyebiliriz." Ben Raddle, bu konuda tartışmak istemiyordu.

"Pekâlâ," diye devam etti Summy Skim, "tamam, böyle bir volkan var... Fakat bunun bizimle ilgisi nedir?"

"Ne demek bizimle ilgisi ne?" diye devam etti daha da heyecanlanan Ben Raddle. "Nasıl olur da böyle bir sırdan haberdarken bundan yararlanmayız? Bunu nasıl başkalarına bırakırız?"

Soğukkanlılığını korumaya çalışan Summy Skim sakinleşerek, şunu demekle yetindi:

"Demek ki Jacques Laurier'nin sırrından faydalanmak istiyorsun, öyle mi?"

"Tereddüt etmeye ne gerek var Summy?"

"Fakat onu yolculuğundan geri dönerken yolda bulduk, açlık ve yorgunluktan ölmek üzereydi!"

"Çünkü kış bastırmıştı."

"Fakat bu dağa varmak için kuzeye doğru yaklaşık yüz fersah gitmek gerekir."

"Evet tam olarak yüz fersah."

"Fakat Montreal'e hareketimiz Mayıs ayının ilk günleri olarak kararlaştırılmıştı."

"Ne yapalım! Birkaç ay gecikecek, hepsi bu."

"Fakat o zaman yola çıkmak için çok geç kalmış oluruz."

"Eğer geç kalırsak, Dawson-City'de bir kış daha geçiririz."

"Asla!" Summy Skim o kadar kararlı bir ses tonuyla haykırdı ki, Ben Raddle bu ilginç konuşmayı kesmek zorunda kaldı.

Zaten ileride bu konuşmaya kaldığı yerden devam etmeyi düşünüyordu ve kuzeninin bütün karşı çıkmalarına rağmen bunu yaptı. Tahmin edileceği gibi öne sürecek fikir sıkıntısı çekmiyordu; ustabaşı da en az onun kadar kararlıydı. Bu yolculuk karların erimesinden sonra rahatlıkla yapılabilirdi... İki ay içinde Golden Mount'a varabilir, birkaç milyon daha zenginleşir ve Dawson-City'ye geri dönebilirlerdi... Hâlâ Montreal'e doğru yola çıkmak için vakitleri kalırdı ve en azından bu Klondike gezisinin masraflarını çıkartmış olurlardı...

Ardından Ben Raddle son bir neden daha gösterdi. Jacques Laurier bu sırrı sadece Ben Raddle'ın yararlanması için vermemişti. Fransız'ın Avrupa'da bıraktığı, çok sevdiği bir de annesi vardı... uğrunda bir servet yapmaya çabaladığı zaval-

lı bir kadın... Eğer oğlunun son isteği gerçekleşirse, yaşlılık günlerini daha rahat geçirecekti.

Summy Skim sözünü kesmeden Ben Raddle'ı dinliyor, bir yandan da kendi kendine, kuzeninin mi yoksa kendisinin mi deli olduğunu soruyordu –akıl almaz şeyler söylediği için Ben deliydi ve bütün bunları dinlediği için de kendisi! Kuzeni sözlerini bitirdiğinde, ne düşündüğünü sordu:

"O zavallı Fransız'ı kurtardığım ve sırrını mezara götürmesine engel olduğum için pişmanım!" dedi artık kendini tutamayan Summy Skim.

Doğal olarak iki kuzen arasında ustabaşının de katıldığı pek çok tartışma geçti. Golden Mount'a gitmeye o da hevesliydi. Summy Skim, kendisine verilmiş sözleri hatırlatarak, Jacques Laurier'nin iddiasının hiçbir temelinin olmadığını söyleyerek boşu boşuna kendini savunmaya çalıştı... Hayır! Bilinmezliklerin ortasına atılarak başa çıkmak zorunda kalacakları tehlikeler bir kenara, yeni bir hayal kırıklığı olacaktı bu. Forty Miles Creek felaketi ve 129'un yok olmasının ardından hava düzelir düzelmez yapılacak tek şey Klondike'tan kaçmaktı ve madem ki yaz erken gelecekti, bu berbat yerden kurtulmak için fırsattan yararlanabilirlerdi.

Fakat Ben Raddle kararlıydı. Summy Skim kuzeninin, bu macerayı sonuna kadar götürme

kararında olduğunu anladı. Onu geri döndürmeyi başaramayacaktı...: Bu sefer onu tek başına mı bırakacaktı?... Montreal'e onsuz geri dönecek miydi? Ama o zaman da endişe ve korkularla nasıl yaşayacaktı?...

Doğal olarak Doktor Pilcox bu bitip tükenmek bilmeyen tartışmalardan haberdar edildi. Bilmediği tek şey, bunun Altın Volkanı ile ilgili olduğuydu. En azından Jacques Laurier'nin ölüm anında Ben Raddle'a, önemli bir keşfin sırrını verdiğini, Dominion'un kuzeyinde bulunan inanılmaz zenginlikte bir altın yatağından bahsettiğini biliyordu.

Summy Skim bir gün ona, kuzeninin kutuplarda macera peşinde koşmasına engel olacağını söylediğinde:

"Hayır, ona engel olamazsınız," diye cevap verdi Doktor Pilcox.

"Her ne olursa olsun, ona katılmayacağım."

"Katılacaksınız sevgili Skim. Kendinize rağmen Montreal'den Dawson-City'ye geldiniz ve yine kendinize rağmen Dawson-City'den Klondike'ın içlerine ve eğer Ben Raddle isterse Kuzey Kutbu'na kadar gideceksiniz!"

Belki de böyle konuşmakta haklıydı!

4

CİRCLE-CİTY

Bilindiği gibi kuzey Dominion ve Alaska'nın zenginlikleri Klondike'ın altın madenleriyle sınırlı değildi. Klondike'taki altın yatakları çok yakında aşırı işletmenin kurbanı olacaktı. Bonanza ve kollarındaki maden ocaklarının fiyatları şimdiden yanına yaklaşılmaz olmuştu. Amerikan ve İngiliz sendikaları dolarlar ve banknotları silah yapmış birbirleri ile kapışıyorlardı. Altın yatakları tükenecek gibi gözükmese de, ister nehir kıyısında, ister dağlarda, hatta Dome bölgesi ve yukarı Yukon'un kollarının suladığı topraklarda bu güçlü şirketlerden başkasının yeni madenler alması imkânsız hale gelecekti. Maden işletmecilerinin altın aramak için gruplar halinde ya da bireysel olarak Mackenzie ve Porcupine boyunca ilerleyerek kuzey bölgelere kadar gitmeleri gerekecekti. Ne yorgunluk, ne de herhangi bir tehlike onları yıldırabilecekti. İnsanın açgözlülüğü hiçbir engel tanımıyordu.

Bu arada ortalıkta dolaşan haberler de madencilerin iştahlarını sürekli kabartıyordu. İlk madenleri işletilmeye başlandığında Avustralya, Kaliforniya, Transvaal'den daha az bilinen bu uzak topraklar, bütün hırsları tatmin edecek kadar genişti... Bütün hayal kırıklıklarına da yeterdi. Kimlerin nerelerden getirdikleri belli olmayan haberler ortalıkta dolanıyordu. Özellikle de Kuzey Buz Denizi'ne kadar kuzeyin geniş ovalarında dolanan Kızılderili kabileleri sayesinde yayılıyordu bu söylentiler. Yerliler, maden ocaklarını kendileri işletemediklerinden, göçmenleri kuzey bölgelere çekerek onlara ya rehberlik, ya işçilik yapmayı amaçlıyorlardı. Dediklerine göre Kuzey Amerika'nın kutup dairesinin ötesindeki bölgelerinde altın taşıyan akarsular daha fazlaydı. Bu Kızılderililer kimi zaman Dawson-City civarlarından topladıkları külçe parçalarını getirir ve bunları 63. paralelin ötesindeki bölgelerden çıkardıklarını söylerlerdi. Çoğu zaman hayal kırıklığına uğramış madenciler, tahmin edileceği gibi bu külçelerin gerçekten oradan getirildiğine inanmak isterdi; ayrıca henüz işletilmemiş madenlere doğru maceraya atılmanın çekiciliği de çok büyük ve karşı konulmazdı.

Kadastrocu Ogilvie ve arkadaşları Dawson-City madenlerini ilk yıllarda keşfettiğine göre Klondike'ta bir altın volkanının varlığı biliniyor-

du. Jacques Laurier'yi de volkanın tam yerini bulmak ve sonra da işletmek için buralara kadar bu söylentiler getirmiş olabilirdi; bu sırrın tek sahibinin kendisi olduğunu sanmakta haklı olsa bile, tek bilen o olmayabilirdi. Laurier, Mackenzie halicinden ayrıldığından beri, başka maceracılar Golden Mount'un yerini öğrenmiş olamaz mıydı?...

Her halükârda, Ben Raddle ve arkadaşları dışında hiç kimse Jacques Laurier'nin izinden gitme niyetinde değildi. Fakat tekrar etmek gerekir ki, Altın Volkanı efsanesine inananlar vardı ve bazı madenciler Dominion'un kuzey bölgelerinde servet peşinde olduklarına göre, varsayım yakında gerçeğe dönüşebilirdi.

Mühendis, Kuzey Buz Denizi kıyılarına kadar ilerleme projesinde başkalarının gerisinde kalmaktan endişe duyuyor ve her ne kadar Summy Skim onu vazgeçirmeye çalışsa da yola koyulmakta sabırsızlanıyordu.

Bazı göçmenlerin Yukon kıyısından ilerleyerek Dawson-City'nin aşağısında yeni madenler aramış olduğu herkes tarafından biliniyordu. Çünkü 127, 129 ve Forty Miles Creek'teki artık yıkılmış olan birkaç altın madeni nehrin aşağı kısmında yer alıyorlardı. Hatta pek çoğu, özellikle de Amerikalılar Circle-City taraflarına yönelmişlerdi ve aralarında Teksaslı Hunter ve Malone

da vardı.

Söylentilere göre mevsimin başlangıcında bu iki Teksaslı, Yukon'un sol kollarından biri olan Birch Creek boyunda, Circle-City'deki Alaska maden ocaklarında çalışmışlardı. Bu maden az gelir getirince, işletme hakkını bir yıldır ellerinde bulundurdukları 127'ye geri dönmüşlerdi. Ardından Forty Miles Creek felaketi olmuş, deprem su baskınına yol açmış, madenlerin hepsi yeni derenin suları altında kalmış ve sınır boyundaki maden ocakları yıkılmıştı.

Ne Hunter, ne Malone ne de adamları bu felaketin kurbanı olmuşlardı; mallarını kaybetmiş olsalar da, en azından sağ salim kurtulmuşlardı. Öldüklerinin sanılmasının nedeni ise, hasarın telafi edilemeyeceğini anladıklarında hemen Circle-City'ye gitmiş olmalarıydı.

Bu şartlar altında Hunter'ın, Summy Skim ile karşı karşıya gelmeyi beklemediği tahmin edilebilirdi, Summy Skim de kendi adına bunu aklına bile getirmiyordu, zaten aralarındaki meselenin bir sonuca vardırılması da mümkün gözükmüyordu.

Teksaslılar Circle-City maden ocaklarına vardıklarında, mevsimin sonuna daha iki ay vardı, yaz Eylül başında bitecekti Böylece adamlarını toplayarak yarım bıraktıkları işe devam ettiler. Bu maden ocağını alırken şansları yaver gitme-

mişti. Gelirleri giderlerini pek karşılamıyordu ve eğer Hunter'ın kumardan gelen birikimleri olmasaydı, Klondike'ta geçirilecek sekiz aylık kış boyunca adamları büyük ihtimalle çok zorlanacaklardı.

Beklenmedik bir durum –onlar söz konusu olunca, bu kimseyi şaşırtmazdı– onları bütün sıkıntılarından kurtaracaktı.

Bu sinirli adamlar, Amerikalı ya da diğer milletlerden kendileri gibi insanlarla karşılaştıkları her yerde, tartışmışlar, kavga etmişlerdi. Kendi isteklerini başkalarına zorla kabul ettirme, kimsenin hakkına saygı göstermeme, her yerde kendilerini fethetmiş oldukları topraklarda sayma gibi küstahlıkları yüzünden sürekli zor durumlarla karşılaşmışlardı. İşlerin Forty Miles Creek'te nasıl değiştiği görülmüştü. Onlar gelmeden önce de, 127'dekiler 129'dakilerle kavga çıkarmaya bahane aramış ve Hunter'la ve Malone'un varlığı durumu iyice kızıştırmıştı.

Birch Creek madeninde de aynı durum söz konusuydu. Yabancılarla kavgaya tutuşmasalar da bu sefer kendi vatandaşlarına karşı şiddet kullanmışlardı.

Böylece şu sonuç ortaya çıktı: Alaska yönetimi duruma el koymak zorunda kaldı ve onlara karşı önlem aldı. Önce polis, sonra adalet işe karıştı. Polisler ve Hunter'ın adamları arasındaki

çatışmadan sonra, hepsi –efendiler ve işçiler– tutuklandı, altı ay hapis cezasına çarptırıldı ve Circle-City hapishanesine kapatıldılar.

Bu durumda Teksaslılar ve arkadaşları kış için barınak aramakla uğraşmayacaklardı ve yiyecek sorunu da kendiliğinden çözülmüştü. Onları Alaska'nın başkenti Sitka'ya götürmeye gerek görülmedi ve cezalarını Circle-City'de çekmelerine karar verildi.

Bu durumda Hunter ve Malone, kış mevsiminde Vancouver, Skagway ya da Dawson-City'deki her türlü eğlenceden uzak kaldılar ve bu saygıdeğer Teksaslılar söz konusu üç kentin kumarhanelerinde görülmediler.

Tutuklu oldukları süre boyunca, Hunter ve Malone'un geleceği düşünecek bol bol vakti oldu. Hapisten çıktıklarında ne yapacaklardı? Forty Miles Creek madenini artık işletemezlerdi. Circle-City'dekiler ise kârlı değildi. Eğer iyi kazanç getirecek birşeyler yapmazlarsa, birikimleri bir süre sonra tükenecekti, utanıp sıkılmadan, peşin hüküm vermeden, herhangi bir ahlaksal kaygı gütmeden davranacaklar, müşkülpesent olmayacaklardı. Adamları onlar ne isterse yapacaklardı, büyük ihtimalle hukuki sorunlardan dolayı terk ettikleri topraklarına geri dönmektense, Alaska ya da Dominion'un içlerine doğru her yerde onlara eşlik edeceklerdi.

Evet, Hunter ve Malone, yıllardır çalıştırdıkları bu maceracılar sürüsünün sadakatinden emindiler. Fakat bu sefer şansları kötüydü. Alaska polisi, Kanada polisinden daha hoşgörülü değildi. Haklarından gelmiş ve hapsederek bir süre için ülkeyi onlardan kurtarmıştı.

Fakat mevsimin başında cezaları bitecekti, peki özgür kaldıklarında ne yapacaklardı? Yararlanacakları iyi bir fırsat çıkacak mıydı karşılarına?...

Sonunda şöyle bir fırsat çıktı:

Aynı hapishanede kaldığı tutuklular arasından Krasak adında bir Kızılderili, Hunter'ın dikkatini çekmişti, o da Hunter ile özellikle ilgilenir gözüküyordu. Birbirlerini takdir eden serseriler doğal olarak böyle karşılıklı bir sempati duyarlar. Bu iki adam birbirlerini anlamak için yaratılmışlardı ve aralarında bir süre sonra bir arkadaşlık gelişti.

Krasak kırk yaşlarında, tıknaz, güçlü, sert bakışlı, korkunç görünümlü, ancak Hunter ile Malone'un hoşuna gidebilecek bir adamdı.

Kızılderili hırsızlıktan mahkûm olmuştu ve daha birkaç yıllık cezası vardı. Alaska kökenliydi ve gençliğinden beri arşınladığı bu toprakları çok iyi tanıyordu. Şüphesiz mükemmel bir rehber olurdu ve güvenilmez biri gibi görünmeseydi zekâsından da yararlanılabilirdi. Hizmetinde çalış-

tığı madenciler de ondan sürekli şikâyet etmişlerdi ve Birch Creek işletmelerinde yaptığı büyük bir hırsızlık sonucunda, Circle-City hapishanesine kapatılmıştı.

İlk ay boyunca Hunter ve Kızılderili birbirlerine mesafeli davrandılar. Birbirlerini büyük bir dikkatle izliyorlardı. Hunter, Krasak'ın kendisine bir sır vermek istediğini anlamıştı ve bunu bekliyordu. Alaska ve yukarı Dominion topraklarına sık sık gitmiş olan bu Kızılderili'nin onun işine yarayabileceğini ve bölgeyle ilgili bilgi verebileceğini düşünmekte haksız değildi.

Gerçekten bir gün Kızılderili, Hudson Körfezi Şirketi'nin görevlilerine rehberlik yaparken Kuzey Amerika'nın neredeyse hiç bilinmeyen topraklarına yaptığı gezileri anlattı. Söz ettiği yerler Fort Yukon, Fort Macpherson ve Kuzey Buz Denizi arasında kalan, Porcupine'ın suladığı yörelerdi.

Hunter'ın asıl ilgisini çeken, kutup dairesinin ötesinde madenler olup olmadığıydı. Kızılderililerin anlattığı hikâyeleri o da duymuştu ve belki de Krasak bu konuda kesin bilgiler verebilirdi.

Kızılderili de, uygulanması için Teksaslıların da katılmaları gereken bir planından bahsetti. Hunter ve arkadaşları birkaç ay sonra serbest kalacaklardı, oysa onun daha birkaç yılı vardı. Teksaslı'nın, onun kaçmasına yardım etmesini isti-

yordu. Tek başına kaçması çok zor olurdu. Dışarıdan gelecek bir yardım girişiminin başarıyla sonuçlanma ihtimalini yükseltirdi.

Doğal olarak Krasak Hunter'ın ancak iştahını kabartacak kadarını söyledi. Hudson Körfezi Şirketi'nde çalıştığı dönemde öğrendiği oldukça anlaşılır bir İngilizce konuşuyordu.

"Evet, kuzeyde ve okyanusun yakınlarında büyük miktarda altın var," dedi bir gün; "kısa bir süre sonra okyanus kıyılarına binlerce madenci akın etmiş olacak."

"Yapılacak tek bir şey var," diye cevap verdi Hunter; "o da herkesten önce davranmak..."

"Kesinlikle," dedi Krasak, "fakat altın yataklarının yerini de tam olarak bilmek gerekiyor..."

"Sen biliyor musun?"

"Pek çok maden ocağı biliyorum, fakat tehlikeli topraklardır oralar... İnsan o bölgelerde aylarca yolunu şaşırabilir ve görmeden madenlerin yanından geçip gidebilir... Ah! Keşke özgür olsaydım..."

Hunter adamın yüzüne dikkatle bakıyordu.

"O zaman ne yapardın?" diye sordu.

"Yakalandığım sırada gitmekte olduğum yere giderdim," diye cevap verdi Krasak.

"Demek ki bir madenin yakınından geçerken küçük bir külçe buldun ve bunları sahiplendin..."

"Külçeler herkesindir," diye açıkladı Kızılderili.

"Kesinlikle öyle, fakat henüz kimse bulmadıysa..." diye karşılık verdi Hunter, adamı daha fazla anlatması için zorlamak istiyordu.

"Evet," diye açıkladı Krasak, mülkiyet konusunda tamamen kendine özgü fikirleri vardı. "Fakat buraya kapatılmama mal oldu! Ah! Keşke özgür olsaydım!..." diye tekrarlıyordu yumruğunu kuzeye doğru sallayarak.

"Polisler seni yakaladıklarında nereye gidiyordun?..."

"Orada... altın kürekle bile toplanabilir!" diye cevap verdi Kızılderili.

Fakat Hunter sorularla ne kadar sıkıştırırsa sıkıştırsın, Krasak daha fazlasını anlatmadı.

Hunter'ın Golden Mount efsanesinden haberi vardı. Fakat madencilerin çoğu gibi buna pek inanmıyordu. Kızılderili'nin efsaneyi ima ettiğini düşündü fakat ona göre bütün bunlar sadece hayalden ibaretti. Bununla birlikte Krasak Klondike tarihinde son derece ünlü ama inanılır bulunmayan dağ ile ilgili tek bir kelime bile söylememişti. Peki bilmediği için mi, yoksa tedbiri elden bırakmamak için mi böyle davranıyordu; acaba Jacques Laurier'nin sırrından o da haberdar mıydı?... Bunu hiç kimse bilmiyordu. Hem Hunter, hem de Malone'un emin olduğu şuydu: Krasak

kutup denizi yakınlarında pek çok altın yatağının yerini biliyordu; ikisi de yerlinin bütün bildiklerini öğrenmek gerektiğini düşünüyorlardı; böylece adamları ile hapisten çıktıklarında yapacak işleri olurdu.

Böylece uzun saatler boyunca bitip tükenmeyen konuşmalar yaptılar. Her ne kadar Kızılderili maden ocaklarının varlığı konusunda kesin konuşsa da, kutup denizine yakın oldukları konusunda sessizliğini koruyordu.

Nisanın son haftalarıydı, dehşet verici tipiler ve şiddetli soğuklarla Klondike'taki kadar sert geçen Circle-City kışı da sona ermişti. Tutuklular çok sıkıntı çekmişti. Hunter ve arkadaşları özgür kalmak için sabırsızlanıyorlardı, Amerika kıtasının kuzey bölgelerine gitmekte kararlıydılar.

Teksaslıların cezaları uzun olmasa ve birkaç hafta içinde serbest kalacak olsalar da, Krasak için aynı durum geçerli değildi; eğer kaçmayı başaramazsa, Circle-City hapishanesinde yıllarca kalacaktı. Kaçabilmek için Hunter'ın yardımlarına ihtiyacı olduğundan, onun hizmetine girerek Klondike'ın kuzeyinde bildiği madenlerin yerlerini ona göstermeye söz verdi.

Gerçekten de kaçış, ancak hapishaneyi kentten ayıran avlu duvarında bir delik açılarak mümkün olabilirdi. Gardiyanların dikkatini çekmeden ve gerekli araç gereç olmadan bunu içeri-

den yapmak imkânsızdı. Fakat geceleri, önlemler alınarak dışarıdan yapılabilirdi.

Anlaşmaya vardılar. 13 Mayıs'ta Hunter ve çetesinin cezası doldu ve Krasak'tan ayrıldılar.

Kızılderili'nin artık sürekli tetikte beklemekten başka yapacağı bir şey yoktu. Bir hücreye kapalı olmadığından, yatakhaneden ayrılıp kimsenin dikkatini çekmeden avludan geçmesi kolaydı.

Zaten bir sonraki gece de öyle yaptı ve duvarın dibinde yatarak bekledi.

Sabırlı olması gerekti, çünkü güneşin batışı ile doğuşu arasında tek bir ses duyulmadı.

Hunter ve Malone henüz harekete geçememişlerdi. Belki de Circle-City'den hemen ayrılmadıkları için şüphelenen polis, onları gözetimaltında tutabilirdi. Dolayısıyla Kızılderi'nin kaçmasına yardım edecek bir takım önlemler almaları gerekiyordu. Alet açısından eksikleri yoktu, madenden kalan kazma kürekler vardı, daha önce kaldıkları ve hapisten çıkınca da tekrar gittikleri handa bunları buldular.

Bu küçük kasabada daha şimdiden bir hareketlilik vardı. Erken gelen mevsim sayesinde, Yukon'un alt kısımlarındaki Alaska madenlerinin sahipleri Mayıs ayının ikinci yarısından itibaren akın etmeye başlamışlardı.

Bir sonraki gece Krasak saat ondan itibaren

duvarın dibindeki yerinde beklemeye koyuldu. Karanlık artıyor ve kuzeyden şiddetli bir rüzgâr esiyordu.

Saat on bire doğru Kızılderili yere kulağını dayayarak duvarın alt taraflarından gürültülerin geldiğini fark etti.

Yanılmıyordu. Hunter ve Malone çalışmaya başlamışlardı. Duvarın altından geçilmesi için, taşları yerinden kımıldatmaya gerek kalmadan duvarın dibini kazıyorlardı.

Tam olarak nereyi kazdıklarını anlar anlamaz, Krasak da kendi tarafında elleriyle kazmaya başladı. Teksaslılar da onun çalıştığını duymuş olmalıydılar.

Herhangi bir alarm verilmedi. Gardiyanlar da tutuklular da avluya çıkmadı. Tutukluların avluya çıkma izni vardı ama soğuk ve sert rüzgâr yüzünden içerideydiler; Krasak kimseye görünmeden dışarı süzülmüştü.

Gece yarısından biraz önce geçidin kazılması tamamlandı, normal cüssede bir adamın geçebilmesi için yeterliydi.

"Gel," dedi Hunter'ın sesi.

"Dışarıda kimse var mı?..." diye sordu yerli.

"Yok."

Birkaç saniye sonra Krasak delikten geçmiş ve kurtulmuştu.

Bu taraflarda, Yukon bir dirsek yapıyordu;

Circle-City'nin sol kıyısında kurulu olduğu bu dirseğin ötesinde, üzerinde hâlâ yer yer kar bulunan geniş bir ova uzanıyordu.

Buzlar çoktan çözülmüştü; nehrin akıntısıyla sürükleniyorlardı. Bir kayığın tehlikeye atılmadan buradan geçmesi mümkün değildi, zaten Hunter da dikkatleri üstüne çekmemek için tekne almaya kalkmamıştı.

Kızılderili bunu dert edecek bir adam değildi. Kıyının yakınındaki bir buzulun üzerine atlayabilir ve eğer gerekirse sol kıyıya geçmek için buzullar üzerinden atlayarak ilerleyebilirdi. Bir kere oraya vardı mı, iyi tanıdığı tamamen ıssız ovaya ulaşırdı ve gardiyanlar kaçtığını fark edene kadar o çok uzaklara gitmiş olurdu.

Fakat güneş doğmadan evvel kaçağın yakalanamayacak kadar uzaklaşması gerekiyordu ve kaybedecek bir saati bile yoktu.

Hunter ona "Her şey anlaştığımız gibi mi?" diye sordu.

"Evet," diye cevap verdi Krasak.

"Nerede buluşacağız?..."

"Daha önce konuştuğumuz gibi, Fort Yukon'un on mil ötesinde Porcupine kıyısında."

Daha önce böyle kararlaştırılmıştı. İki üç gün içinde Hunter ve adamları Circle-City'den çıkacaklar ve suyun aşağı tarafında, (...) fersah mesafede, kuzeybatıda bulunan Fort Yukon'a yö-

neleceklerdi. Sonra oradan kuzeydoğuya doğru Porcupine kıyısından Kızılderili'nin kendilerini beklediği yere gideceklerdi. Yerli ise büyük nehri geçtikten sonra, kuzeye doğru düz bir hat çizerek nehrin koluna yönelecekti.

Fakat Krasak cebinde parası olmadan gidemezdi, Hunter ona yirmi dolar verdi. Bu topraklarda haydutlar ve vahşi hayvanlara karşı hiçbir koruması olmadan da dolaşamazdı. Bunun için Hunter ona bir tüfek, bir tabanca ve yeterince dolu bir fişeklik verdi.

Ardından, ayrılma vakti gelince:

"Her şey anlaştığımız gibi mi?..." diye tekrarladı.

"Evet."

"Ve sen de bizi..." dedi Malone.

"Doğrudan doğruya madenlere götüreceğim."

Ardından ekledi:

"Kim bilir?... Belki de Golden Mount'a gideriz!"

Altın Volkanı'ndan ilk kez söz ediyordu. Demek ki varlığına inanıyordu... yoksa yerini gerçekten biliyor muydu?...

El sıkıştılar. Ardından Krasak, bir burgaçtan çıkarak hemen akıntıya kapılan bir buzulun üzerine atladı. Karanlığa rağmen Hunter ve Malone buzuldan buzula geçtiğini ve en sonunda nehrin sağ kıyısına ayak bastığını gördüler.

Sonra hana geri döndüler ve ertesi sabah erken saatlerde yeni madenlerini işletmek için hazırlıklar yapmaya başladılar.

Doğal olarak Kızılderili'nin kaçtığı hemen ertesi sabah fark edildi. Fakat izini boşu boşuna arayan polis hiçbir şey bulamadı; Teksaslıların bu kaçışa yardım ettiklerinden de şüphelenmedi.

Üç gün sonra Hunter ve otuz kişilik çetesi, yanlarında mümkün olduğu kadar az malzeme ile birlikte, onları nehir üzerinden Fort Yukon'a kadar götürecek, buzların çarpmasına dayanıklı bir mavnaya bindiler. Aradaki mesafe (...) fersah, yani aşağı yukarı Fort Selkirk ile Dawson-City'nin arası kadardı, bu yolu kırk sekiz saatte katettiler.

Ayın 22'sinde Fort Yukon'dan ikmal yaptıktan sonra, kuvvetli köpeklerin çektiği ve erzaklarla yüklü kızaklardan oluşan kafileleri, kuzeydoğu yönünde Porcupine'ın sol kıyısı boyunca ilerlemeye başladı. Eğer Kızılderili randevuya sadık kalırsa, o akşam buluşacaklardı.

"Umarım orada olur," dedi Malone.

"Orada olacak," diye cevap verdi Hunter, "hiç kimse o ırkın dürüst insanları kadar sözünde durmaz!"

Kızılderili olması gereken yerdeydi; grup Krasak'ın önderliğinde, Yukon'un bu iri kolu boyunca sol kıyıdan ilerlemeyi sürdürdü.

5

KEŞİF

Summy Skim'in değiştirilemez kaderinde, Ben Raddle'ı Klondike'a kadar takip ettikten sonra Kuzey Amerika'nın en kuzey bölgelerine kadar gitmek de yazılıydı. Bu yeni yolculuğa karşı çıkmak için her türlü bahaneyi ileri sürdü; sert eleştirilerde bulundu. Hiçbir şey mühendisin projesini değiştiremedi ve Dawson-City'de onu beklemektense –zaten Summy Skim buna sabredemezdi– ya da Montreal yoluna koyulmaktansa –Summy Skim böyle bir karar veremezdi– Golden Mount'a yapılacak keşifte kuzenini izleyecekti.

"Bir kez boyun eğmek," diye kendi kendine tekrarlıyordu, "bir kez daha boyun eğebilecek hale gelmek demektir, kim bilir bir üçüncü kez boyun eğmek gerekip gerekmeyeceğini!... Bunun için sadece kendime kızabilirim!... Ah! Green Valley!... Green Valley, ne kadar da uzaktasın, birkaç hafta içinde daha da uzak olacaksın!"

Şunu belirtmek gerekir ki, havaların erken bir

tarihte düzelmesi sayesinde, İzci Mayıs ayının ilk günlerinde Dawson-City'ye geri dönmüştü. Chilkoot'tan geçmek, gölleri ve Lewis Nehri'ni tekneyle aşmak daha erken ve daha rahat şartlar altında mümkün olmuştu. Önceden verilen karara uygun olarak Bill Stell, iki kuzeni, Vancouver'a giden buharlıya binecekleri Skagway'e götürmek için hazırlanmıştı.

Bill Stell, Ben Raddle'ın projelerini öğrenince hiç şaşırmadı. Klondike'a bir kez ayağını basanın buraya takılıp kalacağını biliyordu ve her ne kadar mühendis henüz o durumda olmasa da, Montreal'e gitmek için valizini toplamaya da hazır değildi.

"Demek öyle..." dedi İzci Summy Skim'e.

"Evet... aynen öyle, sevgili Bill!"

İzci'nin alabildiği tek cevap buydu.

Fakat Summy Skim, Bill Stell'in de bu yeni yolculuğa katılmayı kabul etmesine memnun oldu.

Ben Raddle bu yolculuğun amacını çok güvendiği İzci'den saklamamaya karar vermişti, ki bu iyi bir fikirdi. Başkalarından, hatta Doktor Pilcox'tan sakladığı Jacques Laurier'nin sırrını, Bill Stell ile paylaştı.

Adam önce Golden Mount'un varlığına inanmadı. Bu efsaneyi biliyordu ve inandırıcı bulmuyordu. Fakat Ben Raddle ona, Jacques Laurier'den

aldığı bilgileri aktarınca ve Altın Volkanı'nın tam yerini gösteren haritayı verince İzci dikkat kesildi; mühendis bundan o kadar emindi ki, sonunda o da inanmaya başladı.

"Ee, madem ki orada sayısız zenginlikler var, niçin siz de kendi payınızı almayasınız?..." dedi Ben Raddle.

"Golden Mount'a sizinle gelmemi mi istiyorsunuz?..." diye karşılık verdi Bill Stell.

"Birlikte gelmekten çok, kuzeye daha önce de gittiğiniz için, rehberlik etmenizi istiyorum. Bu iş için gerekli malzemeniz, arabalarınız ve koşum hayvanlarınız da var... Eğer başarı elde edemezsek, hizmetlerinizin karşılığını fazlasıyla öderim. Eğer başarılı olursak, niçin siz de bu volkanik para kasasından yararlanmayasınız?"

İzci her ne kadar bilge biri olsa da heyecanlanmıştı. Karşısına hiç böyle bir fırsat çıkmamıştı, tabii Fransız'ın sırrının gercek olduğu kabul edilirse.

Gözünü korkutabilecek tek şey, yolculuğun uzunluğuydu. En iyi güzergâhın, daha önce gittiği Fort Macpherson üzerinden geçen yol olduğuna karar verdikten sonra, katedilecek mesafenin iki yüz yirmi fersahtan aşağı olmadığını söyledi.

"Tamam, aşağı yukarı Skagway ile Dawson-City arasındaki mesafe kadar," diye karşılık verdi mühendis, "o yolu aşmakta hiç güçlük çekmemiştiniz..."

"Şüphesiz öyle Bay Raddle, eklemem gerekir ki Dawson-City ile Fort Macpherson arası arazi pek güçlük çıkartmaz. Fakat oradan sonra Mackenzie'nin ağzına varmak için..."

"En fazla yüz fersah var," dedi Ben Raddle.

"Toplamda, üç yüz elli..." dedi Bill Stell.

"Beş altı haftada aşarız," diye hesapladı mühendis; "kıştan evvel de Dawson-City'ye geri dönmüş oluruz."

Evet, bu yüksek enlemlerde çok sık rastlanan sert hava koşullarıyla karşılaşmadıkları takdirde bu mümkündü.

Efendisi Bill Stell'i tekrar gördüğüne çok memnun olan Neluto ile Lorique de Ben Raddle'ın ısrarlarına katıldılar. Summy Skim'de aynı isteği tekrarladı, üstelik çok ikna ediciydi. Yolculuğa karar verildiğine göre, İzci'nin katılması işlerine çok yarayacaktı ve başarma şanslarını yükseltecekti.

Bu keşif gezisi Neluto'nun hoşuna gidiyordu. O zaman kadar neredeyse hiç kimsenin gitmediği bu topraklarda o ve Summy Skim nasıl da güzel avlanacaklardı!

"Geriye kim için avlanacağımızı bilmek kalıyor..." dedi Summy Skim.

"Tabii ki kendimiz için..." diye cevap verdi Neluto, bu cevaba biraz şaşırmıştı.

"Umalım da av biz olmayalım, çünkü oralar pek de tekin yerler olmayabilir ve etrafta türlü tür-

lü haydut kol geziyordur!"

Gerçekten yaz boyunca kuzey bölgelerde, hiç de iyi niyetli olmayan Kızılderililer dolaşırdı. Hudson Körfezi Şirketi'nin görevlileri sık sık onların saldırılarına karşı kendilerini savunmak zorunda kalırdı.

Hazırlıklar kısa süre içinde tamamlandı. İzci ile adamları, arabaları, taşınabilir tekneleri, çadırları, köpeklere tercih edilen katırları –çünkü bu yemyeşil çayırlarda onlar için yem sorunu yoktu– ve diğer bütün malzemeleri ile birlikte güneye gittikleri gibi kuzeye de gitmeye hazırdılar. Av ve balıkçılıkla elde edecekleri yiyecekleri bir kenara bırakırsak erzak olarak, aylarca yetecek kadar konserve et ve sebze, çay, kahve, un, şeker, su, içki edinmek kolay olmuştu. Dawson City ile Vancouver ya da Skagway arasında yeniden ulaşım sağlanır sağlanmaz Klondike altın yataklarına hizmet götüren şirketler bu kente erzak getirmişlerdi. Cephane eksiklikleri de yoktu, karabinaları kullanmak gerektiğinde kullanabileceklerdi.

İzci'nin yönetimindeki kafilede, iki kuzen, ustabaşı Lorique, arabası ve atıyla Neluto, 129'da çalışmış olan altı Kanadalı ve Bill Stell'in hizmetindeki dokuz Kanadalı vardı: Golden Mount'ta altın çıkarmak keşfi için yirmi kişi yeterli olacaktı. Jacques Laurier'nin verdiği bilgilere göre, yapacakları iş volkanın kraterindeki külçeleri top-

lamaktan ibaretti.

Bu yolculuğa büyük bir özenle hazırlanıldı; amacı sadece Ben Raddle, Summy Skim, İzci ve Lorique biliyordu; yola çıkış tarihi 6 Mayıs olarak kararlaştırıldı.

Yeni keşif gezisi için Dawson-City'den çıktıktan sonra, Ben Raddle'ın Forty Miles Creek madenlerinin durumunu son bir kez görmek istemesi hiç de şaşırtıcı değildi. Onun emriyle ustabaşı ve Neluto, kuzeye doğru akan yeni derenin kaynağına gittiler.

Durumda bir değişiklik yoktu. 129, 127 ve sınır boyunca uzanan diğer madenler tümüyle suyun altında kalmışlardı. Yeni dere, deprem sırasında açılan yatağında düzenli bir biçimde akmaya devam ediyordu. Yatağını değiştirmek o kadar zor, o kadar masraflı olacaktı ki göze almaya değmezdi ve kimse bunu yapmayı düşünmüyordu. Böylece Lorique, bu madenleri işletmenin imkânsız olduğunu kabul ederek geri döndü.

Hazırlıklar 5 Mayıs günü öğleden sonra tamamlandı. Bu son veda akşamında, Summy Skim ve Ben Raddle, başrahibe ile diğer iki rahibeye veda etmek için hastaneye gittiler. Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine, Jacques Laurier ve Harry Brown'u sefalete sürükleyerek ölümlerine neden olan o topraklarda vatandaşlarının maceraya atılmasından çok endişeleniyorlardı.

Ben Raddle, elinden geldiği kadar rahibelerin içini rahatlattı, Summy Skim de kuzeni kadar kendinden emin gözükmeye çalıştı. Zaten yaz sonundan önce küçük kafile Dawson-City'ye iyi durumda geri dönecekti, sadece altınların ağırlığından ezilmiş olabilirdi!

Doktor Pilcox şunları söyledi:

"Ben... sizi kuzeye giderken görmekten çok memnunum. Eğer güneye yollansaydınız, Montreal'e geri dönüyor olurdunuz ve sizi bir daha Klondike'ta göremezdik. En azından buraya geri döneceksiniz, biz de sizi karşılayacağız..."

"Tanrı'nın dediği olur!" diye mırıldandı Rahibe Madeleine.

"Sizi sağ salim götürsün ve getirsin!" dedi Rahibe Marthe.

"Öyle olsun!" dedi başrahibe.

Ertesi gün sabahın beşinde kafile, Klondike River'ın sağ kıyısındaki yukarı mahalleden geçerek Dawson-City'den çıktı ve kuzeydoğuya yöneldi.

Hava tam istedikleri gibiydi, gökyüzü açıktı, rüzgâr hafifti, sıcaklık on iki dereceydi. Kar büyük ölçüde erimiş, yeşermiş toprağın üzerinde birkaç parlak leke olarak kalmıştı.

Güzergâh dikkatle çizilmişti. Ben Raddle, Lorique ve İzci, Jacques Laurier'nin krokisindeki bilgileri haritaya büyük bir özenle aktarmışlardı. Zaten hatırlanacağı gibi, İzci daha önce de Dawson-

City'den Fort Macpherson'a gitmişti ve aradaki iki yüz yirmi beş fersahlık mesafe için hafızasına güvenilebilirdi.

Burası, önce Yukon'un ve Klondike River'ın kolları tarafından, kutup dairesini geçtikten sonra ise Mackenzie'ye dökülmeden önce Kayalık Dağlar'ın eteklerini dolanan Peel River'ın kolları tarafından sulanan oldukça düz bir bölgeydi.

Demek ki yolculuğun Dawson-City ile Macpherson arasındaki bölümünde büyük bir güçlükle karşılaşmayacaklardı. Son karların da erimesinden sonra derelerin seviyeleri alçalacak, böylece sığ yerlerden karşıya geçmek daha da kolay olacaktı ve istedikleri zaman da su elde edebileceklerdi. Fort Macpherson'a yüz fersah kala Peel River'a varır varmaz, yolculuğun kalan yarısının nasıl yapılacağına karar vereceklerdi.

Neden saklayalım ki? Bu işe inanmayan ve inanmamaya da devam edecek olan Summy Skim dışında hepsi büyük umutlarla yola çıkmışlardı. Umut etmek çok insanca bir duygu değil miydi?... Ben Raddle, Lorique, Neluto, Golden Mount'un varlığına hiçbir zaman inanmamış olan Bill Stell bile, Jacques Laurier'nin vermiş olduğu kesin bilgilere güveniyordu. İzci, şu ünlü volkanı görmek için, açgözlülükten değil meraktan yanıp tutuşuyordu ve oraya varmak için de her şeyi yapabilirdi.

Dawson-City'den çıktıktan sonra Neluto'nun kullandığı ve iki kuzenin bindiği araba hızla ilerlemeye başladı. Fakat daha sonra yavaşlamak zorunda kaldı, çünkü çok fazla yüklenmiş olan kızaklar tarafından takip edilemiyordu. Buna rağmen ne hayvanları, ne de adamları fazla yormadan ilk etabı aştılar. Bu geniş ovada hiçbir engel ile karşılaşmadılar, güneybatıdan esen rüzgâr ilerlemelerine engel olmuyordu. Hatta katırları rahatlatmak için İzci ve arkadaşları sık sık kafileye yürüyerek eşlik ettiler. Bu sırada Ben Raddle, Lorique ve İzci kafalarını meşgul eden konu üzerinde konuşuyorlardı. Summy Skim ve Neluto hiçbirini ıskalamadan pek çok ördek ve dağtavuğu vurdular. Böylece öğle ve akşam molalarında yenilen yemeklerden konserve tasarruf etmiş oldular. Bu enlemde ve yılın bu döneminde geç gelen gece çökmeden önce kamp kuruluyordu.

Kuzeydoğu yönünde ilerledikçe kafile, Porcupine'ın suladığı topraklardan uzaklaşıyordu. Nehir, kuzeye doğru geniş bir yay çiziyor ve Fort Yukon yakınlarında büyük ırmağa kavuşuyordu. Bu yüzden Ben Raddle ve arkadaşlarının, Hunter çetesiyle karşılaşmaktan korkmasına gerek yoktu, çünkü çete, Porcupine'ı çok aşağı kısmından geçerek aşmıştı.. Zaten Teksaslıların, Kuzey Buz Denizi yakınlarındaki topraklara doğru Kızılderili Krasak rehberliğinde yola çıktığından haberleri

yoktu. Forty Miles Creek felaketinden sonra söylentilere göre Hunter ve adamları ölenler arasındaydı. Fakat Circle-City olayından beri, polisle çatışarak hapse mahkûm oldukları için depremden sağ salim kurtuldukları biliniyordu. Ne var ki Summy Skim ile Ben Raddle mahkûmiyetin bittiğini ve adamların hapisten çıktığını bilmiyordu, zaten 127'nin eski sahiplerini akıllarına bile getirmiyorlardı.

Dawson-City'den yola çıktıktan yirmi üç gün sonra 29 Mayıs'ta kafile, altmışaltıncı paralelin biraz ötesinden kutup dairesini aştı. Yolculuğun yaklaşık yüz yirmi beş fersahlık bu ilk bölümünde önemli bir olay olmamıştı. Hudson Körfezi Şirketi'nin adamları tarafından batıya sürülen Kızılderili çeteleriyle bile karşılaşmadılar.

Hava genellikle güzeldi, sağlıkları da yerindeydi. Bu güçlü, yorgunluğa dayanıklı adamlar yılın bu döneminde, bu oldukça yüksek enlemlerde, bu şartlar altında gerçekleştirilen bir yolculukta herhangi bir güçlük çekmezdi. Bu yemyeşil çayırların ortasında koşum hayvanları kolaylıkla yiyecek bulabiliyorlardı. Geceleri berrak bir dere kıyısında, kuzeydoğu yönünde göz alabildiğine uzanan kayın, kavak ya da çam ormanlarının kenarında, kamp kuruluyordu.

Bölgenin görünümü gitgide değişiyordu. Güney ufkunda Kayalık Dağlar belirmişti. Kuzey

Amerika'nın bu bölümünde başlayan sıradağlar daha sonra neredeyse bütün Amerika kıtası boyunca uzanıyordu.

Porcupine'ın kollarından biri buradan doğuyordu; İzci'nin bu dereyi izlemesi gereksizdi, aksi takdirde batıya doğru fazla uzaklaşmış olacaklardı. Arazi kimi zaman yakındaki dağlar, kimi zaman da nehirler ve çaylar yüzünden engebeli hale geliyordu. Bu yüzden İzci dağların geçitlerinde yol almaya başladı, Kuzey Dominion bu kesiminde dağ sırası henüz yüksek değildi. Böylece Fort Macpherson'un eteklerinden geçen Pell River'a varacaklardı.

Kutup dairesinin sınırında, Bill Stell ve arkadaşları, neredeyse sıradağların başladığı yerde bulunan kaleden yüz fersah ötedeydiler. İlerlemek zorlaşmıştı ve Neluto'nun gösterdiği büyük dikkat olmasaydı, arabanın dingili ya da tekerlekleri çoktan kırılırdı. Yol doğru dürüst açılmadığı, Hudson Körfezi Şirketi'nin arabaları yolu düzleştirmiş olmadığı için öyle bir kaza olabilirdi, Bill Stell ne yapılması gerektiğini biliyordu.

"Fakat yirmi yıl önce yol bana o kadar da kötü gözükmemişti..." dedi Bill Stell, kafile dar bir patikadan ilerlerken.

"O zamandan beri fazla değişmiş olamaz," dedi Summy Skim.

"Belki de geçen kış sert geçtiği için böyledir..."

dedi Mühendis.

"Ben de öyle düşünüyorum Bay Ben," diye cevap verdi İzci, "soğuklar o kadar şiddetliydi ki, buzlar toprağı oymuş."

"Hatta çığ inebilir, dikkat etmek gerek," dedi Lorique, "boğazın yamaçlarından kaya parçaları da kopup düşebilir."

Gerçekten de iki üç kez öyle oldu. Suyun ya da rüzgârın aşındırmasıyla dengelerini kaybeden dev kuvars ve granit parçaları, bayırdaki çıkıntılara çarpıp sıçrayarak yuvarlanıyor, önlerine çıkan ağaçları kırarak, ezerek, düşüyorlardı. Arabalardan biri, arabayı çeken hayvanla birlikte bu ağır kütlelerin altında kalıyordu neredeyse.

İki gün boyunca etaplar oldukça zordu, her zamanki kadar yol alınamadı. Bu nedenle meydana gelen gecikmelere Ben Raddle ve Lorique söyüp sayıyor, Summy Skim ise bir filozofun serinkanlılığını gösteriyordu.

"Golden Mount –eğer varsa– on beş gün sonra da sekiz gün sonra da hep yerinde olacaktır, zaten Fort Macpherson'da mola vereceğimizi umuyorum. Bu kadar hızlı bir yolculuktan sonra, iyi bir han yatağında uyumayı hak ettik..."

"Tabii Fort Macpherson'da han varsa!" diye cevap verdi Ben Raddle, üç haftadır açık havada kamp kuruyor olmaktan henüz şikâyetçi değildi.

"Han var mı?" diye sordu Lorique İzci'ye.

"Hayır," diye cevap verdi Bill Stell. "Fort Macpherson, şirketin adaları için sadece bir konaklama yeridir, Kızılderililere karşı tahkim edilmiş bir karakoldur ama odaları vardır."

"Eh madem ki odaları var," diye karşılık verdi Summy Skim, "yatakları da vardır ve iki üç gece bacaklarımı uzatıp yatmaktan hiç de şikâyetçi olmam..."

"Önce bir oraya varalım da," diye cevap verdi Ben Raddle, "gereksiz molalarla geç kalmayalım."

Kafile, dar geçitlerdeki dönemeçlerin ve engellerin izin verdiği kadar hızlı ilerliyordu. Peel River Vadisi'nin kenarındaki sıradağların ötesinde daha hızlanacaklardı.

Oraya varmadan önce, İzci kötü bir karşılaşmadan paçasını sıyırmak zorunda kaldı, ama Summy Skim bu olayı belki de başka türlü değerlendirdi.

İzci, geçidin çıkışında, Peel River'ın kıyısında, sol yakada kümelenmiş büyük çamların altında bir mola vermişti.

Her şeyden önce, Fort Macpherson'a kadar nehirden aşağı inmek için bir sal yapıp yapmama kararı almaları gerekiyordu. Fakat Bill Stell bu suların salla ilerlemeye elverişli olmadığını fark etti. Buzların erimesinden geriye kalan buz parçaları vardı. Personeli ve malzemeleri taşıyacak bir sal yapmak zaman alacaktı, yüzen buzlar arasında

ilerlemek de zor olacaktı. Dolayısıyla, kıyıları pek engebeli olmayan Peel River boyunca aşmaları gereken otuz fersahı karadan gideceklerdi.

"Bu buzullardan yararlanarak sağ yakaya geçebiliriz ve Fort Macpherson sağ yakada olduğuna göre bu da epeyce işe yarar," dedi Bill Stell, Ben Raddle'a.

Sorun böyle çözüldükten sonra çadır kuruldu ve akşam molası için hazırlanıldı, öğleden beri sabırsızlıkla bunu bekliyorlardı.

Fakat herkes ağaçların altına ancak yerleşmişti ki, suyun biraz aşağı tarafına inmiş olan Lorique koşarak geri döndü ve sesinin işitilebileceği uzaklığa gelir gelmez bağırmaya başladı:

"Dikkat!... Tehlike!..."

İşi avcılık olan Summy Skim hemen ayağa fırladı ve ateşlenmeye hazır durumdaki karabinasını aldı.

"Kızılderililer mi?" diye haykırdı.

"Hayır," diye cevap verdi ustabaşı, "ayılar..."

"Farketmez, aynı şey sayılır!" diye karşılık verdi Bill Stell.

Bir anda hepsi birlikte ormanın kıyısına vardılar, bu arada katırlar ürkmüş, soluyorlar Stop[1] ise şiddetle havlıyordu.

Gerçekten üç ayı sol kıyıyı tırmanarak kamp yerinin sınırına kadar gelmişlerdi. Orada durdular

1 Burada Stop adlı bir av köpeği beliriyor. J.V. bu köpekten şimdiye dek hiç söz etmemişti. (yhn.)

ve arka ayaklarının üzerinde doğruldular. Bu hayvanlar iri gövdeli, müthiş görünümlü, Kayalık Dağlar'da dolanan korkunç bozayı türüne aittiler.

Aç oldukları için mi buraya kadar gelmişlerdi? Kafileye saldırmaya mı hazırlanıyorlardı? Bu mümkündü, çünkü koşum hayvanlarını korkudan deliye çeviren dehşet verici sesler çıkartıyorlardı.

Bu arada Summy Skim ve Neluto ileriye atılmışlardı. İki el ateş edildiği duyuldu, sonra ayılardan biri yere yıkıldı. Göğsünden ve başından vurulan ayı, bir daha kalkmamak üzere yere düşmüştü.

Başka bir saldırı ile karşılaşmadılar. Diğer iki ayı hemen kaçtılar ve her ne kadar birkaç el ateş edilerek uğurlanmış olsalar da, sol kıyıdan hızla kaçtıklarından vurulmadılar. Fakat bu saldırgan hayvanların geri dönmesi ihtimaline karşı, bir kişinin bütün gece nöbet tutmasına karar verildi.

Vurulan hayvan muhteşemdi. Çok lezzetli olan eti sayesinde yiyecek stokları arttı. Müthiş kürkünü yüzme işini ise Neluto üstlendi.

"Kışın onun artık ihtiyacı olmadığına göre, kürkü ziyan olmasın. Böyle bir ropdöşambrla Klondike'ta eksi altmış derecede bile insan ısınabilir!" dedi Summy Skim.

6

FORT MACPHERSON

O sıralarda Fort Macpherson, Hudson Körfezi Şirketi'nin kuzeydeki en uzak karakoluydu. Yüz otuz beş derece batı boylamı, altmış yedi derece kuzey enleminde bulunuyordu. Kuzey Buz Denizi kıyısındaki Mackenzie Deltası'nın suladığı bütün topraklara hâkimdi. Kürk avcıları buradan ikmal yapıyorlar ve hatta Dominion'un yukarı kesimlerindeki düzlüklerde dolanan Kızılderili çetelerinden de burada korunuyorlardı.

Peel River'ın sağ kıyısında yükselen bu kale, nehrin (...) fersah yukarısındaki Fort Good-Hope ile mümkün olduğu kadar iletişim halindeydi. Kürk stokları birinden diğerine aktarılıyor, oradan da iyice korunarak şirketin genel deposuna gönderiliyordu.

Fort Macpherson, şefin odası, emrindeki adamların odası ve kamp yataklarıyla dolu, yirmi kişi barındırabilecek bir salondan oluşan büyük bir ambardı. Ambarın yanında, aşağıda, at-

ların ve katırların barındığı bir ahır vardı. Dondurucu kışların şiddetli soğuklarına göğüs gerebilmek için gerekli yakacağı, civardaki ormanlardan sağlıyorlardı. Yıllardır odun kıtlığı yaşamamışlardı ve daha yıllarca odun sıkıntısı çekilmeyecekti. Yiyeceğe gelince, şirket tarafından düzenli olarak yaz başlarında ikmal yapılıyordu, av ve balıkçılık da erzağı yeterince arttırıyordu.

Fort Macpherson'u, emrinde Kanadalı ve Kolombiyalı yirmi kadar adamı ile bir komutan yönetiyordu, hepsi de çok disiplinli askerlerdi. Etrafta dolaşan çeteler ve sert iklim yüzünden burada hayat oldukça zordu. Silah deposu tüfekler ve tabancalarla doluydu, şirket de cephaneyi yenilemeyi ihmal etmiyordu. Her zaman her türlü malzemeleri vardı.

Her zaman çok sıkı önlem alınıyordu; aslında birkaç gün önce alarma geçmişlerdi.

4 Haziran sabahıydı. Nöbetçi, Peel River'ın sağ kıyısından aşağı inen bir grubu haber vermişti. Bu grup, elli kadar Kızılderili ve yabancı ile birlikte pek çok araba ve koşum hayvanlarından oluşuyor gibi gözüküyordu.

Böyle bir durumda olması gerektiği gibi, son derece yerinde bir önlem alınarak Fort Macpherson'un kapısı sıkıca kapatıldı, duvarlardan

tırmanılmazsa içeri girmek mümkün değildi.

Gruba rehberlik yapar gibi gözüken yabancılardan biri kapının önüne gelerek, açılmasını istedi.

Şef, duvarın üzerinde belirdi, herhalde bu ziyaret ona şüpheli gözükmüştü, çünkü kimsenin kapıyı geçemeyeceği yanıtını verdi.

Komutan haklıydı, çünkü hemen küfürler ve tehditler savrulmaya başladı. Gruptaki yabancılar Amerika'nın güneyinden geliyorlardı, bu adamlar her yerde kavgacılıklarıyla tanınırlardı. Özellikle Moskova Hükümeti Alaska'yı Birleşik Devletler'e bıraktığından beri, Hudson Körfezi Şirketi bu gruplarla uğraşmak zorunda kalmıştı; bu adamların yukarı Dominion'daki kalelere girmeleri yasaklanmıştı.

Bu arada maceracılar küfretmekle yetinmeyerek harekete geçtiler. Ya erzak ikmali yapmak, ya da Mackenzie'nin ağzında önemli bir noktada olan Fort Macpherson'ı ele geçirmek için, bu Amerikalılarla Kızılderililer kapıyı zorlamaktaydılar. Ama kapı dayandı, açılan ateş sonucu birkaç adam yaralanınca geri çekilmek zorunda kaldılar. Adamlar, kale duvarı üzerinde gözüken görevlilerden birkaçına ateş etmelerine rağmen neyse ki hiçbirini vuramadılar.

Çete, bu başarısız girişim üzerine geri çekil-

meye karar verdi. Peel River'ın sağ kıyısından inmek yerine, kuzeybatıya yönelerek dağlık bölgeye daldılar.

Fort Macpherson'daki görevliler kuşkulanmakla uyanık davranmışlardı şüphesiz; adamların geri dönüp saldıracağı ihtimaline karşı gece gündüz nöbet tutuldu.

Tetikte geçen beş günün ardından 9 Haziran'da yine sağ kıyıdan kaleye doğru inmekte olan bir başka grup görüldü.

İzci'nin kafilesindekiler –gelenler onlardı– suların tepesinde silahlarını her an kullanmaya hazır ve uzaklaşmalarını emreden bir düzine askeri görünce şaşırdılar.

Komutan gelenlerin Kanadalı olduğunu anladığında, görüşüp konuşmayı kabul etti. Bill Stell ile birlikte Dominion milis kuvvetinde hizmet etmiş olduklarından, eskiden tanıştıkları ortaya çıktı.

Fort Macpherson'un kapısı hemen açıldı ve kafile, gayet iyi karşılandığı iç avluya girdi.

O zaman komutan, yabancı bir grup yaklaştığında neden öyle tavır aldığını açıkladı. Birkaç gün önce olanlar düşünüldüğünde, temkinli ve güvensiz davranmakta haklı değil miydi? Bir Amerikalı ve Kızılderililerden oluşan bir çetenin kaleye saldırdığını, zor kullanarak

girmeye çalıştığını, adamları ateş ederek uzaklaştırmak zorunda kaldıklarını anlattı. Bu saldırganlar, bu haydutlar ne istiyorlardı? Belki kaleden sadece erzak ikmali yapacaklardı, çünkü buraya yerleşmek istiyor olamazlardı. Hudson Körfezi Şirketi kısa sürede onları buradan atardı.

"Sonra çeteye ne oldu?" diye sordu İzci.

"Girişim boşa çıkınca," diye cevap verdi komutan, "yollarına devam ettiler..."

"Hangi yönde?..."

"Kuzeybatı yönünde."

"Tamam," dedi Ben Raddle, "kuzeye gittiğimize göre onlarla herhalde karşılaşmayız."

"Umarım öyle olur," diye cevap verdi komutan, "en berbat adamların bir araya geldiği bir topluluktu bence."

"Acaba nereye gidiyorlardı?" diye sordu Summy Skim.

"Şüphesiz yeni altın yataklarının peşindeler, çünkü yanlarında altın çıkartmak için gerekli malzemeler vardı."

"Dominion'un bu bölgelerinde altın bulunduğunu duydunuz mu?" diye sordu Ben Raddle.

"Kesinlikle vardır," diye cevap verdi komutan, "maden ocağı işletmek istenmesine hiç şaşırmam."

Fakat bundan daha fazlasını bilmiyordu.

Mackenzie Deltası'nda ve Kuzey Buz Denizi kıyılarında dolaşan Hudson Körfezi Şirketi'nin avcılarından duyduğu hikâyelere dayanarak konuşuyordu. Fort Macpherson'un kuzeyinde yüz fersah ötede olması gereken, Golden Mount'tan hiç bahsetmedi.

Şüphesiz Ben Raddle, Jacques Laurier'nin sırrının kimse tarafından bilinmemesini tercih ederdi; fakat Altın Volkanı'nın varlığından hâlâ şüphesi olan Summy Skim bu duruma biraz şaşırmıştı.

Komutana bu civarlarda hiç volkan olup olmadığını sorduğunda, adam böyle bir şeyi hiç duymadığını söyledi.

İzci komutana sadece, kafilenin Mackenzie'nin ağzında altın bulunan toprakları aramaya gittiğini söyledi. Altı hafta önce Dawson-City'den ayrılmışlardı ve Fort Macpherson'da biraz dinlenmek istiyorlardı; eğer komutan onları misafir etmeyi kabul ederse, Bill Stell ve arkadaşları buna müteşekkir olurlardı.

Her şey zorluk çekilmeden ayarlandı. O sırada kalede sadece güvenliği sağlamak için küçük bir garnizon bulunuyordu. Avcılar bir aydan önce gelmeyeceklerdi. Bu nedenle yerleri boştu ve kafile rahatlıkla konaklayabilirdi. Kafilenin yeterince erzağı vardı; dolayısıyla şir-

ketin levazımcıları tarafından her zamanki tarihinde ikmal edilecek olan kalenin erzağından yararlanmak zorunda değildi.

Ben Raddle komutana misafirperverliğinden dolayı teşekkür etti ve bir saatten kısa bir süre içinde işçiler yerleşti, malzemeler boşaltıldı.

Bu üç gün tam anlamıyla dinlenerek geçirildi, sadece Summy Skim ile Neluto avlanma içgüdülerine karşı koyamadılar. Civarda avlandılar. Av hayvanları çok boldu; yaz boyunca garnizonun bu temel besininin tükenmesi mümkün değildi: Keklik, ördek ve diğer kuşlar. Her ne kadar az sayıda ve yaklaşılması zor olsa da, Kanada geyikleri bile vardı. Summy Skim bunu fark etti, fakat peşlerini bırakmak zorunda kaldı, çünkü kaleden çok fazla uzaklaşabilirdi. O kadar memnun kalmıştı ki, ikinci gün avdan geri döndüğünde kuzenine şöyle dedi:

"Görüyor musun Ben, yazı Dawson-City yerine, Fort Macpherson'da geçirmeyi tercih ederim... En azından o madencilerin kalabalığından uzaktayız..."

"Biz de onlardanız, Summy."

"Bizim de onlardan olduğumuzu sen söylüyorsun. Fakat burada çayırların ortasında ne kalbur aleti gıcırtısı, ne de kazma kürek sesi duyuluyor, yazlıkta gibiyim, kendimi Green Val-

ley'ye daha yakın hissediyorum... Ama orayı gelecek kıştan önce görebileceğiz."

Şimdiye kadar hayal kırıklıkları yaşamış olsa da, Summy Skim dört ay içinde Montreal'e döneceklerinden şüphe etmiyordu.

Kafilenin Fort Macpherson'daki molasında hiçbir olay olmadı ve gitme zamanı geldiğinde hepsi gayet iyi dinlenmiş olarak yola çıkmaya hazırdılar.

Böylece 12 Haziran sabahı küçük grup İzci'nin rehberliğinde tekrar bir araya geldi. Komutan ile adamlarına teşekkürler ve tekrar görüşme dilekleriyle veda edildi. Ardından kapı açıldı, tekrar kapandı ve kafile hızla Peel River'ın sağ kıyısından ilerledi.

Ben Raddle ile Summy Skim, Neluto'nun arabasına yerleşmişlerdi, diğer arabalar da İzci'nin peşinden ilerliyordu. Herkesin bildiği gibi İzci, Fort Macpherson'un kuzeyinde uzanan toprakları tanımıyordu. Buradan öteye hiç geçmemişti. Bundan sonra daha çok mühendise güvenmeleri gerekiyordu. Fransız Jacques Laurier'nin bilgilerine dayanan haritası Golden Mount'un tam yerini gösteriyordu. Bu dağ kuzeyde altmış sekiz derece kuzey paralelinde ve yüz otuz altı derece batı meridyeninde yer alıyor olmalıydı. Öyleyse Fort Macpherson'dan sonraki

yol, Peel River'ın solundan hafifçe kuzeybatıya sapmalıydı; Peel River ise altmış fersah ileride Mackenzie'nin ağzına dökülüyordu.

Öğle vakti bir derenin kıyısında, çam ormanlarının kenarında mola verildi. Hayvanlar da çayırda otlamaya bırakıldılar. Hava kuzeydoğudan gelen hafif bir rüzgârla biraz serinlemişti ve gökyüzünde birkaç bulut vardı.

Bu engebesiz arazide, görüşü sadece doğudaki Kayalık Dağlar'ın ilk yükseltileri sınırlıyordu. Haritaya bakılırsa, Golden Mount'a kadar aşılacak mesafe yetmiş beş seksen fersahtan fazla olamazdı ve hiçbir gecikme olmazsa, aşağı yukarı sekiz gün yeterliydi.

Molada sohbet ederken Bill Stell şunu dedi:

"Bay Summy Skim, ne olursa olsun, yolculuğun sonuna varacağız ve bundan sonra da sadece geri dönüşü düşüneceğiz..."

"Dostum, bir yolculuk ancak insan kendi evine döndüğünde tamamlanmış sayılır," diye cevap verdi Summy Skim, "ve bizimki de ancak Jacques-Cartier sokağındaki evimizin kapısı arkamızdan kapandığında bitmiş olacak!"

Kafilenin Peel River ile Mackenzie'nin birleştiği yere varması dört günü aldı. Böylece oraya 16 Haziran öğleden sonra ulaşıldı.

Nehir yatağının kenarındaki bu düz toprak-

larda pek yorulmadan süren yolculukta herhangi bir sorun çıkmadı. Bölge ıssızdı ve ancak büyük nehrin deltasında balık avlayarak yaşayan Kızılderili kabilelerine rastlıyorlardı. Yani Fort Macpherson'un komutanının uyardığı çeteyle hiç karşılaşmadılar. Öyle maceracıları çok iyi tanıyan İzci, onlarla karşılaşmaktan özellikle kaçınıyordu.

"Golden Mount'a tek başımıza varalım," diye tekrarlıyordu, "tek başımıza geri dönelim, o zaman her şey yolunda gider!"

"Ne yapalım, kendimizi koruyabiliriz," diye cevap verdi ustabaşı Lorique.

"Kendimizi korumak zorunda kalmamamız daha iyi," dedi Bill Stell.

"Ve gittiğimiz yere kadar hiç kimsenin bizi takip etmemesi!" dedi Ben Raddle.

İzci, yol boyunca her türlü önlemi alıyordu. Adamlarından ikisi öncü olarak kafilenin önünü ve iki tarafını sürekli koruyordu. Molalar sırasında da sürprizleri önlemek için kampın etrafında nöbet tutuluyordu.

Neyse ki kötü bir tesadüfle karşılaşmadılar. Şüpheli çetenin izine de rastlamadılar,çete Mackenzie'nin doğusunda uzanan dağlık bölgeye yönelmiş olabilirdi.

Bu büyük nehrin ağzı, Eski ve Yeni Dün-

ya'nın hiçbir yerinde benzeri bulunmayan geniş bir akarsu ağı oluşturuyordu. Kolları yelpaze biçiminde yayılıyordu. Şiddetli soğuklar nedeniyle kış aylarında buzdan oluşan tek bir yüzey haline gelen, girintili çıkıntılı pek çok dereyle birbirlerine bağlıydılar. Yılın bu zamanı son buz parçaları da Kuzey Buz Denizi'ne dökülüp erimişti ve Peel River'da bir tek buz bile yoktu.

Mackenzie Deltası'nın bu karmaşık yapısını görünce, insan, batı kolunun Peel River'ın ta kendisi olup olmadığını ve aralarındaki küçük dereler aracılığıyla batıdaki ana kolla birleşip birleşmediklerini merak ediyordu.

Zaten bu pek de önemli değildi, asıl önemli olan, kafilenin nehrin batı kolunun sol kıyısına geçebilmesiydi, çünkü Golden Mount bu kıyının az ilerisinde, neredeyse Kuzey Buz Denizi'nin sınırındaydı.

Ayın 16'sında verilen molada pek kolay olmasa da suyu geçmeyi başardılar. Neyse ki suların seviyesi yüksek değildi; İzci titiz bir araştırmanın sonucunda hayvanlarla insanların geçebileceği ve yüklerini boşaltma şartıyla arabaların da geçebileceği bir sığlık buldu.

Bu işler bütün bir öğleden sonralarını aldı, akşam olurken Bill Stell ve arkadaşları karşı kıyıya yerleşmişlerdi. Büyük ağaçlar altına

sığınmışlardı; artık iki ayaklı düşmanlara karşı korunmak için değil, dört ayaklılara yönelik birkaç el silah sesi duyuldu. Pek de iyi karşılanmadıklarını anlayan üç dört ayı, bu sefer postlarını bırakmadan kaçıp gittiler.

Ertesi gün, 17 Haziran'da, sabahın üçünde şafak söker sökmez Bill Stell'in emriyle yola çıkıldı ve arabalar sol kıyı boyunca ilerlemeye başladı.

İzci, Mackenzie Deltası'nın yakınındaki okyanus kıyısına varmak için üç günün yeteceğini umuyordu. Eğer harita doğruysa, kafile Golden Mount'u görecekti. Jacques Laurier'nin verdiği enlem ve boylamın tam olarak doğru olmadığı varsayılsa bile, dağ kesinlikle görünecekti, çünkü tüm manzaraya hâkim olması gerekirdi.

Büyük nehrin batı kolu boyunca yolda pek güçlükle karşılaşmadılar. Ama hava bozuyordu. Kuzeyden gelen bulutlar hızla ilerliyordu ve kimi zaman şiddetli bir yağmur yağıyordu. Bu nedenle zaman zaman yolculukları aksıyordu. Bazen nehir kıyısındaki ormanlarda sığınak aramak gerekiyordu ve geceler de oldukça zor geçiyordu. Fakat bütün bu sıkıntılar katlanılırdı, çünkü hedef uzakta değildi.

Neyse ki kafilenin delta içinden, o akarsu ağından geçmesi gerekmedi. İzci kendi kendine

bundan nasıl kurtulabildiklerini soruyordu, haksız da sayılmazdı. Eğer aşılması gereken bu derelerde sığ yerler olmasaydı, çok büyük zorluklar yaşayacaklardı. Daha sonra geri dönüp almak üzere malzemenin bir bölümünü bırakmaları gerekecekti. Eğer fırtına sırasında çok yağmur yağsaydı, bu alanın tamamı su altında kalırdı, böylece ne yayalar, ne de yük hayvanları geçebilirdi.

Yine de İzci ve arkadaşları Kuzey Buz Denizi kıyısına yirmi dört saat bile gecikmelerine neden olacak hiçbir aksaklıkla karşılaşmadılar. 19 Haziran günü öğleden sonra nehrin batı kolunun yakınlarında kamp kurduklarında, varmalarına beş altı fersah kalmıştı. Şüphesiz ertesi gün kıyının ilk kumları üzerinde duracaklardı.

Saat beşte güneş ufukta hâlâ yüksekteydi. Maalesef kuzeyde sis kümeleniyordu.

Tahmin edileceği gibi bütün gözler Golden Mount'u görebilmek için o yöne dönmüştü. Yüksekliğinin sadece beş altı yüz ayak olduğu varsayılsa bile, bu mesafeden görülebilmesi gerekirdi ve eğer kraterinden birkaç alev çıkıyorsa, gece de görünür olacaktı.

Sabırsız gözleri hiçbir şey seçemedi, gökyüzü ile deniz ufukta birleşiyor gibiydi.

Ben Raddle ile onunla aynı hayalleri ve

umutları paylaşan ustabaşının ne kadar sabırsızlandıkları tahmin edilebilirdi. Yerlerinde duramıyorlardı. Eğer İzci ve Summy Skim onları tutmasalardı, gecenin karanlığında yola çıkıp ayaklarının altında kuru toprağı hissetmez olana kadar, yani Dominion'un kutup suları ile birleştiği yere kadar yürüyeceklerdi.

Gözlerine dürbünü dayamış, kuzeyi, doğuyu, batıyı, geç bir saatte gecenin sarmaladığı araziyi aralıksız gözlüyor, fakat havada asılı duran ince pus tabakasının ortasında hiçbir şey göremiyorlardı.

"Sakin ol, sakin ol Ben," diye tekrar ediyordu Summy Skim, "sakin sakin yarını bekle. Eğer Golden Mount oradaysa, onu yerinde bulursun, birkaç saat önce varmak için kampı erken terk etmen çok gereksiz!"

Bill Stell'in de desteklediği bu akıllıca öğüde, Ben Raddle ve Lorique uydular. Kızılderililerle karşılaşma ihtimaline karşı tedbirli olmak gerekiyordu, hem kim bilir Fort Macpherson'dan uzaklaşan şu çeteye ne olmuştu?

Gece böyle geçti ve tekrar gün doğduğunda sis hâlâ açılmamıştı ve iki üç fersah ötede Golden Mount görülmüyordu.

Summy Skim haklı olarak kendi kendine şunları diyordu:

"Eğer Golden Mount diye bir yer yoksa, hava açık olsa bile bundan daha fazlasını göremezdik!"

Bu sözler, hâlâ Jacques Laurier'nin keşfi konusunda şüpheleri olduğunu gösteriyordu ve belki Bill Stell de bu şüpheyi paylaşıyordu.

Ben Raddle'ın ise, kasılmış yüz hatları, çatılmış kaşları ve endişe okunan yüzünden kendini tutamadığı belli oluyordu.

Sabahın dördünde kamp toplandı. Hava iyice aydınlıktı, güneş ufuk çizgisinin birkaç derece yukarısındaydı. Sislerin arkasında parladığı hissediliyordu.

Kafile tekrar yola koyulmuştu. Saat on birde kıyıdan iki fersah ötedeydiler ve Golden Mount hâlâ gözükmemişti.

Summy Skim kuzeninin delireceğinden endişe duyuyordu. Bu kadar yorgunluğa katlandıktan ve bunca tehlike atlattıktan sonra elde ettikleri tek şey sadece hayal kırıklığıydı!..

Fakat hayır, öğleden evvel, kuzey ufku aydınlandı. Sis dağıldı ve Neluto'nun bağırdığı duyuldu:

"Orada... orada... bir duman var!..."

Ve tam o sırada dağ belirdi; Altın Volkanı'nın kraterinden kara buharlar çıkıyordu.

7

GOLDEN MOUNT

İzci ve arkadaşları, Golden Mount ile aralarındaki mesafeyi iki saatten az bir sürede aştılar. Sanki bu dağ dev bir mıknatısmış, kendileri de demirden yapılmışlar gibi ona doğru çekiliyorlardı.

"Şimdiye kadar katlandıklarımıza bakılırsa öyle olmamız gerek, öyleyiz."

Summy Skim, daha önce Lorique tarafından dile getirilen karşılaştırmayı tamamlama ihtiyacıyla bu cevabı vermişti.

Volkanın batı kesimi, Jacques Laurier'nin söylediği gibi, okyanusa dökülen bir dereyi yani Rubber Creek'i takip ediyordu. Kafile volkanın eteğinde durduğunda, saat henüz beş değildi. Kuzeyde Golden Mount'un eteklerini Kuzey Buz Denizi'nin suları yıkıyordu.

Yöre tamamen ıssızdı. Ne dağların ötesinde, ne de Mackenzie Deltası tarafında herhangi bir Kızılderili köyü vardı, etrafta kıyılarda gezen Kı-

zılderililer de yoktu. Açıklarda bir tek tekne, bir tek balina gemisi, bir tek buharlı gemi dumanı bile yoktu. Oysa yılın bu vakitleri balina ve fok avlayan balıkçılar kuzey denizlerine açılırlardı. Hayır, bu uzak topraklarda hiç kimse Ben Raddle ve arkadaşlarını geçememişti. Belki de Jacques Laurier ve Harry Brown aramalarını Mackenzie'nin ağzına kadar sürdüren ve Golden Mount'u fark eden tek insanlardı...

İzci kampı, dağın, Rubber Creek'ten bir kavak ve kayın ormanıyla ayrılan doğu yamacının eteğinde, kıyıya yarım fersah ötede kurdu. Ne tatlı su eksikti, ne de kafilenin ihtiyaç duyabileceği yakacak. Uzaklarda, batıda ve güneyde, Summy Skim'e göre bol bol av hayvanı barındıran yer yer ağaçlı, geniş ovalar uzanıyordu. Yoldayken de av hayvanlarının epeyce bol olduğunu görmüş, erzağa av hayvanları ve balıkları da ekleyebileceklerini düşünmüştü. Bu altın yatağı ilk sahibi olacak olan mühendise aitti. Şimdiye kadar hiç kimseye ait değildi, kimsenin müdahale etme hakkı yoktu. Altın yatağının sınırlarını hiçbir sınır direği belirlemiyordu, buradan Kanada yönetiminin kasalarına hiçbir vergi gitmeyecekti.

Bill Stell'in talimatlarıyla kısa süre içinde yerleşildi. Küçük ormanın kıyısında iki çadır kurul-

du. Yolcu arabasıyla yük arabaları dere kıyısındaki açıklıkta bırakıldılar. Çözülmüş katırlar yakınlardaki çayırlarda özgürce otlayabiliyorlardı. Her ne kadar buraların gerçek sahipleri olan ayılar dışında tehlike yoksa da, tedbiri elden bırakmamak için, gece gündüz kamp çevresinde nöbet tutulacaktı.

Golden Mount'taki işlerin kısa süreceğinden hiç kimsenin şüphesi yoktu. Gereken sadece hazineyi kraterden toplayıp arabalara yüklemek için yeterli zamandı. Ne kazma kürek ne de elek kullanılacaktı. Jacques Laurier'nin verdiği bilgilere göre, altın ya toz ya da külçe şeklindeydi. Bu iş, uzun süredir volkanik güçler tarafından halledilmekteydi.

Ben Raddle, ancak dağa tırmanıp kraterin konumunu saptadıktan sonra bu konuda kesin bir şey söyleyebilecekti. Jacques Laurier'ye göre kratere inmek kolaydı. Ama bazı güçlüklere yol açabilecek bir durum ortaya çıktı ve ustabaşı Lorique de o akşam mühendis ile bu konuda konuştu:

"Bay Raddle," dedi ona, "Fransız size Golden Mount'un varlığını açıkladığında, sönmüş bir volkandan mı bahsetti?..."

"Sönmüş... evet... ya da en azından o geldiği sıralarda ne duman, ne de ateş çıkıyormuş."

"Yanılmıyorsam tepesine kadar tırmanmıştı, değil mi?..."

"Hatta kraterin içine bile girmişti," diye ekledi Ben Raddle.

"Jacques Laurier yakında bir püskürme tehlikesinden bahsetmedi mi?..."

"Hayır... Kraterden hiç duman çıkmıyormuş. Fakat yaklaşık altı ay önce olmuştu bunlar ve o zamandan beri volkanik güçler harekete geçmiş olabilir."

"Bundan şüphe etmeye gerek yok bile," diye cevap verdi ustabaşı, "dağın tepesinden dumanlar yükseliyor ve kraterin içine nasıl inebileceğimizi merak ediyorum..."

Doğal olarak Ben Raddle da geçen moladan beri bunu düşünüyordu. Söz konusu olan sönmüş, uyuyan değil uyanmakta olan bir volkandı. Fakat kratere giremedikleri takdirde düşündüklerini mühendis, Lorique'e de söyledi:

"Bir püskürme bizi zahmetten kurtarır; Golden Mount'un içindeki külçeler kendiliğinden boşalmaz mı? Bize de sadece dağın eteklerinden onları toplamak kalır ve bu da bizi büyük bir işten kurtarmış olur... Bekleyelim, yarın volkana tırmandığımızda duruma göre hareket ederiz."

Akşam çok iyi hava koşulları altında sona erdi. Rüzgâr, güneşin batmasından hayli önce ke-

silmişti. Çok berrak olan gökyüzü yıldızlarla aydınlanmıştı ve kutup yıldızı kuzey ufkunun neredeyse tepesinde parlıyordu.

Kampın korunması ile İzci ilgilendi ve Golden Mount'a kadar gelmeyen birkaç ayının uzaktan gelen homurtuları dışında gecenin sakinliğin hiçbir şey bozmadı.

Sabah beşte herkes ayaktaydı.

Hayal gücünün harekete geçirdiği Summy Skim de şu ünlü Golden Mount hakkında hayal kurmadan edemedi. Kim bilir, belki o da bu muhteşem hazineyi avuçlamak istiyordu...

"Tamam," dedi kendi kendine, "eğer Josias Dayı'mız böyle bir keşif yapsaydı, milyonlar kazanması için herhalde birkaç hafta yeterdi ve Klondike'ta ölmek yerine Yeni Dünya'nın milyarderleriyle arkadaşlık etmek üzere kendi ülkesine geri gelirdi!... Kaderi öyle değilmiş, bu şans yeğenlerinin kısmetiymiş, aslında yeğenlerinden biri hiçbir zaman... rüyasında bile böyle bir hırsa kapılmamıştı! Her neyse, madem ki Kuzey Buz Denizi'ne kadar geldik, bari kesemiz dolu olarak dönelim, yani arabalarımızı altınla tıka basa dolduralım! Doğrusu bu dağı ne kadar incelersem inceleyeyim, Avustralya, Kaliforniya ve Afrika'yı utandıracak kadar altın içerdiğini kendime ne kadar tekrar edersem edeyim, yine de gözüme

pek de altın kasası gibi gözükmüyor!"

Fakat bunun için Golden Mount'un İngiltere ya da Amerika'daki banka kasalarına benzemesi gerekirdi. Kocaman bir dikdörtgenler prizması, ana cephesinde de bir kapı, Ben Raddle şifreyi bilmediğine göre nasıl kapıyı açabilirdi?...

Hayır, Golden Mount sadece ateş kusan bir dağ, kıyıda yükselen yamuk bir koniydi. Yüksekliği dokuz yüz bin ayaktı ve taban çapı ise tahminen beş bin ayaktan az değildi. Demek ki koni, daha doğrusu tepesi kesik bir koni olarak bir platoyla son buluyordu.

Her şeyden önce dikkat edilmesi gereken şey yamacın çok dik olan açısıydı, düşeyle en azından yetmiş derecelik açı yapıyorlardı ve bu şartlar altında tırmanmak zor olacak demekti. Ama Jacques Laurier ve arkadaşı volkanın kraterine kadar çıkabildiklerine göre demek ki imkânsız değildi.

Kuzey yamacı en dik olan taraftı, neredeyse düşey olarak açık denize bakıyordu. Bu taraftan tırmanmaya kalkışmamak gerekiyordu, zaten söz konusu tarafta dağın etekleri suyun içindeydi. Eteklerinde bir tek kaya bile suyun üzerinde gözükmüyordu ve püskürtü kayaların kara rengi yerine, tebeşirimsi beyaz bir maddeden olsaydı, bir falez olduğu bile söylenebilirdi.

Böylece Ben Raddle ve Lorique Golden Mount'un hangi tarafından tepeye kadar tırmanılabileceğini araştırmaya başladılar, Jacques Laurier nereden tırmandığını belirtmemişti.

Kamp tam olarak doğu yamacı ile Rubber Creek'in yaptığı açı arasında kurulu olduğundan, dağın eteğine ulaşmak için yüz adım yürümeleri yetecekti.

Yamaçlarda kısa otlar, tımananlara yardımcı olabilecek ağaççıklar vardı. Fakat yamaçların üst kısımları bir tür koyu renkli humustan, belki de donmuş lav ve kül tabakasından oluşuyordu. Zaten yakın zamanda püskürme olmamış gibi gözüküyordu. Bu da, Jacques Laurier'nin Golden Mount'u uzun süre önce sönmüş sanmasını açıklıyordu.

Ben Raddle ve Lorique kampa geri döndüklerinde gördüklerini anlattılar. Eğimin daha az olduğu batı yamacından tırmanılacaktı.

"Tamam," diye cevap verdi İzci, "öyleyse gücümüzü toplamak için yemek yiyelim."

"Haklısın," dedi Summy Skim, "çünkü kratere ulaşmak için dolu dolu iki ya da üç saat gerekecek ve yukarıda da bir o kadar zaman geçirirsek, ancak öğleden sonra geri dönebiliriz."

Yemek hemen hazırlandı. Bir gün önce yol boyunca avlananlar saklandı. Ben Raddle,

Summy Skim ve adamları konserve et, jambon, peksimet ve çay ile yetindiler, kırk dakika sonra doymuşlardı.

Zaten Bill Stell'in tavsiyesi üzerine yanlarında erzak götürmeye karar verdiler, tırmananların bunlara ihtiyacı olabilirdi; mataralar da cin ve yeteri kadar suyla karıştırılmış viski ile doldurulduğu. Belki dik rampalarda kullanmak gerekir diye kazma, kazık ve ip de aldılar.

Hava da bu iş için uygun gözüküyordu. Güzel bir gün olacaktı ve kuzeyden esen hafif rüzgârın sürüklediği bulutların arkasındaki güneş de çok kuvvetli olmayacaktı.

Neluto'nun bu ilk tırmanışa katılmaması gerekiyordu. İşçilerle birlikte kampı koruyacak ve ne olursa olsun uzaklaşmayacaktı. Etraf tamamen ıssız olduğundan, endişelenecek bir şey yoktu. Ama sıkı bir gözetimi elden bırakmamak gerekiyordu.

Böylece Ben Raddle, Summy Skim, Lorique ve İzci saat sekize doğru yola çıktılar ve batı yamacına varmak için dağın güney tarafından dolaştılar.

Oldukça tuhaf gözüken, bu tabanda, hatta bitkilerin altında bile volkanik madde izlerinin bulunmamasıydı. En son patlamadan –ne kadar önce olmuştu?– hiçbir iz yoktu, altın tozu da gö-

rünmüyordu. Bundan çıkartılacak sonuç, bu maddelerin denize döküldüğü ve sahildeki derin suların dibinde yattığı mıydı?...

"Her ne olduysa oldu, hiç önemli değil!" diye cevap verdi Ben Raddle ustabaşına. "Jacques Laurier'nin volkana gelişinden beri, neredeyse sekiz aydır patlama olmadığı muhtemel, hatta kesin ve onun kraterin içinde gördüğü külçeleri biz de göreceğiz!"

Arkadaşları ve o, dağın kıyıya kadar uzanan doğu yamacının eteklerine varıp durduklarında saat sekiz buçuktu.

Dikkatli bir incelemenin sonucunda, bu yamacın kuzeye yinelen tarafındaki eğimin daha az olduğuna karar verdiler. Bu yüzden, daha sonra gerekirse değiştirmek üzere, öncelikle bu yönden başlayacaklardı.

İzci önden gidiyordu, diğerleri de onu takip ediyordu. Başlangıçta rampa çok dik değildi, yaklaşık kırk derecelik bir açı yapıyordu. Otlar da yeterince sağlam bir destek oluşturuyordu, böylece kazıkları ve ipi kullanmak gerekmedi. Zaten Bill Stell, Kayalık Dağlar'da pek çok gezi yapmış olan pratik bir rehberdi. İçgüdüleri sağlamdı ve o kadar kuvetli, bu tür hareketlere o kadar alışkındı ki, arkadaşları ondan geride kalmamak için zorlandılar.

"İşte bu," diyordu Summy Skim, "Chilkoot Geçidi'ni yirmi kez aşmaya bedel!... İnsanın dağ keçisi gibi bacakları olur!"

Gerçekten de tırmanışın üçte birinden sonra belki de bir dağ keçisi bile biraz olsun zorlanabilirdi. Akbaba ya da kartal kanatları gerekiyordu insana.

Eğim o kadar dikti ki, cılız ağaççıklara yapışarak dizlerden, ayaklardan ve ellerden destek almak gerekiyordu. Kısa bir süre sonra kazıklarla ipleri kullanmak zorunda kaldılar. İzci önde ilerliyor, otların arasına bir kazık saplıyor, oraya taktığı ipi açıyor ve diğerleri de kendilerini yukarı çekiyorlardı. Çok büyük bir dikkatle hareket ediliyordu, çünkü dağın eteklerine düşen ölebilirdi.

Saat dokuza doğru Ben Raddle, Summy Skim ve ustabaşı yamacın yarısında Bill Stell'e katılmışlardı. Hepsi birlikte biraz soluklanmak için mola verdiler. Mataralardan birer yudum içildi ve tekrar yürüyüşe, daha doğrusu bayır boyunca sürünmeye devam edildi.

Volkanın tepesindeki dumanlar yeraltı güçlerinin etkinliğinin işaretiydiler, fakat derinlerden hiçbir gürültü, hiçbir sarsılma gelmiyordu. Bu tarafta zemin çok kalın olduğundan, kraterin bacası ya kuzeye, ya da batıya açılıyordu.

Tırmanış gitgide daha da zor ve daha da tehlikeli hale gelerek sürüyordu, fakat koninin platosuna ulaşamamaktan endişe etmelerine gerek yoktu. O iki Fransız'ın birkaç ay önce yaptıklarını İzci ve arkadaşlarının başaramaması mümkün müydü?...

Buna rağmen Summy Skim bir an büyük bir tehlike ile karşı karşıya kaldı. İzci'nin peşinden, en zor rampalardan birinde, kendini yukarı doğru çekiyordu ki, halat bağlı olduğu kazıktan kurtuldu.

Ben Raddle öyle bir dehşet çığlığı attı ki! Kuzeninin bayırdan aşağı yuvarlandığını gördü, dağın eteklerine kadar yuvarlanabilirdi ve orada da ancak cesedini bulabilirlerdi.

Neyse ki en arkadan ilerleyen Lorique sağlam bir ağaççığa tutundu ve yuvarlanan Summy Skim yanından geçerken güçlü koluyla onu yakaladı. Ağaççık da neyse ki sarsıntıya dayandı ve kaza atlatıldı.

"Ah! Zavallı dostum," diye haykırdı Ben Raddle ona doğru sürünerek.

"Evet Ben, ucuz atlattım!"

"Yaralandın mı?..."

"Hayır... Birkaç sıyrık sadece, Doktor Pilcox ve Rahibe Marthe ile Rahibe Madeleine'in bakımına ihtiyaç duymayacak cinsten!... Yuvarlanır-

ken kendi kendime ne dedim biliyor musun?..."

"Ne dedin?..."

"Volkanın basit bir altın külçesi gibi beni de fırlattığını!"

"Yarım saat daha," dedi Bill Stell, "yakında yukarıda olacağız..."

"Öyleyse haydi yola devam edelim!" diye cevap verdi Summy Skim.

Golden Mount'un tepesine sadece iki yüz ayak kalmıştı, fakat tırmanmak zordu. Otlar seyrekti; bu yükseklikte ağaççık da yetişmiyordu, kayalık zeminde hiç dayanak noktası yoktu, çok dikkatli olmak gerekiyordu. Yine de kazıklar çakıldıkları yerde sağlam duruyorlardı ve Izci ile arkadaşları ara sıra soluklanmak için mola vererek, iple tırmanmaya devam ettiler. Kraterin aksi istikamete çökmüş olan dumanı onları rahatsız etmiyordu.

Tırmanıcılar, dağın tepesindeki platoda toplandıklarında, Ben Raddle'ın saati onu on üç geçiyordu.

Yorgunluktan bitmiş bir halde, Çevresi aşağı yukarı üç dört yüz ayak olan bu düzlüğün etrafındaki devasa kuvars kayalarının üzerine oturdular. Tam ortadaki kraterden kara dumanlar ve sarımtırak fümeroller çıkıyordu.

Curuf ya da kül fırlatmayan, hiç lav dökül-

meyen bu bacaya yönelmeden önce Ben Raddle ve arkadaşları soluklanarak önlerinde uzanan uçsuz bucaksız manzarayı seyrettiler. Bu yükseklikten ufka kadar beş altı fersah çapında bir alan görülebiliyordu.

Güneye dönünce, kafilenin Peel River'ın nehirle birleştiği yerden geçip sol kıyı boyunca ilerleyerek katettiği yeşil çayırlar görülüyordu. Bakışlarını durduran engebeli arazinin ardında Fort Macpherson'un hâkim olduğu topraklar uzanıyordu.

Batıya doğru Kuzey Buz Denizi'nin kıyıları, Alaska ile Dominion sınırını oluşturan yüzkırkbirinci meridyenin kuzey ucuyla kesişerek çakıllı ve kumlu bir arazi olarak kuzeybatıya uzanıyordu. Yaklaşık bir buçuk fersah geride büyük bir orman görülüyordu.

Doğuda, Golden Mount'un eteklerinde Mackenzie Deltası'nın akarsu ağı, çorak takımadalar ve kör kayalıklarla çevrili geniş bir körfeze dökülüyordu.

Kıyı dimdik kuzeye uzanıyor, ufku kaplayan dev bir burunla son buluyordu.

Deltanın ötesinde uzanan toprakları ise küçük derelerle sulanan geniş çayırlar kaplıyordu, fakat burası daha engebeliydi. Ağaç topluluklarının arasında zemin inişli çıkışlıydı ve ilerilerde

Kayalık Dağlar yükseliyordu.

Golden Mount'un kuzeyinde, dibi suyun içinde kaybolan falezden itibaren, denizin, ufuk çizgisinden başka sınırı yoktu.

Rüzgârın temizlediği gökyüzü pırıl pırıldı; güneş ışınları pusu dağıtmıştı. Güneş yükseldikçe, deniz yer yer parıldıyordu. (...) fersah uzanan bu bölgede görüşü engelleyecek hiçbir şey yoktu. Zaten bir kıtanın kıyılarıyla karşılaşmadan on kat daha uzun mesafeye bakılabilirdi.

Görüş mesafesini sınırlayan yalnızca kutup sularındaki bankiz olabilirdi.

Yaz boyunca bu uçsuz bucaksız okyanus, balina avcılarının uğrak yeri oluyordu; o sırada mors ve fok avcıları da kıyılara ve adalara gidiyorlardı.

Ben Raddle ve arkadaşları hiçbir avcıya rastlamadılar, göz alabildiğine uzanan körfezler, koylar ve adaların hepsi ıssız gözüküyordu. Ne bir yabancı, ne de bir yerli vardı, oysa Mackenzie Deltası deniz memelileri ve hem suda hem karada yaşayan türlü hayvanlar bakımından zengindi.

Fakat açık denizde aynı şey geçerli değildi ve dürbün kullanan İzci, kuzey ufkundan yükselen birkaç duman ve birkaç yelkeni fark etti.

"Bunlar balina avcıları, Bering Boğazı'nı geçe-

rek Kuzey Buz Denizi'nin bu kesimine vardılar. İki ay içinde boğaza dönecekler. Bazıları Saint-Michel'de Yukon'un ağzında, diğerleri Asya kıyılarında Kamtçatka'daki Petropolawsk'ta mola verecekler, daha sonra da avladıklarını Pasifik limanlarında satmaya gidecekler."

"Vancouver'a da geldikleri doğru mu?..." diye sordu Summy Skim.

"Evet," diye cevap verdi Bill Stell, "fakat çok yanlış bir iş yapıyorlar, çünkü mürettebatlarını bir arada tutmaları çok zordur ve miçoların çoğu Klondike'a gitmek için kaçarlar."

Bu çok doğruydu; altın ateşi onları da sarıyordu, oysa bu miçolar uzaklardan, zor yolculuklardan geliyorlardı. Dolayısıyla altın salgınından onları koruyabilmek için, kaptanları İngiliz Kolombiyası limanlarına uğramak yerine, Asya kıtasındakileri tercih ediyorlardı.

Çok ihtiyaç duydukları yarım saatlik bir moladan sonra, Ben Raddle ve diğerleri Golden Mount platosunu dolaşmak için ayağa kalktılar.

Krater tam tepede değil, yan taraftaydı. Bacanın ağzı yetmiş beş seksen ayak genişliğindeydi. Dumanlar ve fümeroller hızla yükseliyordu. Fakat Ben Raddle ve Lorique, Jacques Laurier'nin söylediklerine dayanarak ve mümkün olduğu kadar yaklaşarak baktıklarında, içeriye ini-

lebileceğini gördüler. Püskürme olmadığı için Fransız da aynen bunu yapmıştı. Hatta volkanın tamamen sönmüş olduğunu bile sanmıştı. Altınlı kuvarsları, külçeleri ve altın tozunu işte bu kraterin içinde görmüştü. Fakat Ben Raddle'ın bundan vazgeçmesi gerekiyordu, çünkü içeride volkanik gazlardan boğulma tehlikesi vardı.

Altın tozu, lav küllerine karışmış olarak kraterin çevresine yayılmıştı. Lorique'in de dediği gibi, Golden Mount'un içindeki muhteşem altın külçeleri ile karşılaştırıldığında, şu altın tozunun ne önemi olabilirdi ki?

Ben Raddle ekledi:

"Altını kraterden toplayacağız. Eğer bu volkanik hareketlilik durulursa, eğer duman dağılırsa, Jacques Laurier gibi biz de içine ineriz..."

"Ya dağılmazsa," diye sordu Summy Skim, "ya aşağı inmek tamamen imkânsız hale gelirse?..."

"O zaman bekleriz Summy..."

"Neyi bekleriz Ben?..."

"Bizim yapamadığımızı volkanik patlamanın yapıp Golden Mount'un içindekileri dışarı fırlatmasını."

Yapılabilecek tek şeyin bu olduğu açıktı. Gün ve saat hesabı yapamayan, Dawson-City'ye yerleşen pek çokları gibi Mackenzie ağzına

kamp kurarak bu yüksek enlemlerde korkunç kış mevsimlerine katlanabilecek insanlar için, evet, bu mümkündü. Fakat, volkanın püskürmesi gecikirse, volkan hazinesini iki aydan önce kendi kendine boşaltmazsa, Ben Raddle ve Summy Skim'in kamplarını terk ederek Dawson-City yoluna koyulmaları, Montreal'e gitmek için harekete geçmedikleri takdirde de, Klondike'ın başkentinde altı yedi ay daha geçirmeleri gerekmeyecek miydi?...

Hepsinin kafasında olanı dile getiren Summy Skim şunları söyleyerek kesin bir cevap verdi:

"Ya bu püskürme gecikirse Ben... ya kıştan önce volkan lav püskürtmezse?..."

Ben Raddle kafasını çevirdi, Summy Skim de ısrar etmek istemedi. Karşılaştıkları şartların, Ben Raddle'ın iradesinden, inadından daha güçlü olacağını hissediyordu!

Koninin platosundaki iki saatlik bir moladan sonra, Golden Mount'tan inişe geçtiler. Düşme tehlikesi olsa da, ciddi önlemler alınmasını gerektirse de, iniş tırmanışın yarısı kadar zaman almıştı.

Bir saat sonra İzci ve arkadaşları yorgun, fakat sağ salim kampa dönmüşlerdi.

8

MÜHENDİSİN CESUR FİKRİ

Yapılacak en iyi şey, birkaç haftalık bir süre kalınacağını göz önünde bulundurarak kampı düzenleme işini İzci'ye bırakmaktı. Ben Raddle bu yeni işe giriştiğinde, Jacques Laurier'nin aslında doğru olarak aktardığı bilgilere dayanarak, Golden Mount'a gitmek, hemen kraterin içindeki külçeleri toplamak, arabalara yüklemek ve Dawson-City'ye geri dönmek yeterli olacak sanmıştı. En fazla sekiz gün bu kolay iş için yeterli olacaktı ve gidiş dönüş de dahil olmak üzere yolculuk üç ayı geçmeyecekti. 7 Mayıs'ta Klondike'ın başkentini terk eden kafile, Ağustos ayının ilk günlerinde geri dönecekti. Bill Stell'in rehberliğinde Skagway'e havalar bozulmadan gitmek için zamanları yetecekti, ardından da Ben Raddle ile Summy Skim kendilerini Montreal'e götürecek trene binmek için Vancouver'a gidecekti.

"Nasıl bir tren gerekecek ama," dedi Summy

Skim dalga geçerek, "bizi ve Golden Mount'un milyonlarını götürmek için; ne çok bagajımız olacak!"

Eğer milyonlar belirtilen yerde, kraterin içindelerse de onları oradan çıkartmak mümkün değildi işte!

Bu işten anlayan bir adam olarak izci, kampı tamamen terk etmeleri gereken zamana kadar arkadaşlarının ve koşum hayvanlarının korunması ve beslenmesi için gerekenlerle ilgilendi. Kışın burada kalmaya kalkışmak imkânsızdı. Her ne olursa olsun, girişim başarıyla ya da başarısızlıkla sonuçlanmış olsun, en geç Ağustos ayının ikinci yarısında burayı terk etmeleri gerekecekti. O tarihten sonra kar fırtınalarının ve kasırgaların hüküm sürdüğü kutup dairesinin ötesindeki bu bölgelerde yollar ulaşıma kapanırdı.

"Kasım soğuğunun ölümcül darbesini yemiş şu zavallı Fransızların durumuna düşeriz!" dedi Summy Skim.

Zamanlarının çoğu bekleyerek geçecekti ve buna katlanmak için çok sabırlı olmaları gerekiyordu. Bu arada volkanı gözlemleyecekler, püskürmenin yaklaşıp yaklaşmadığından emin olacaklardı ve daha birçok kereler tırmanmaları gerekecekti. Ne Ben Raddle, ne de ustabaşı yorgunluk karşısında gerileyecekti ve volkandaki gelişmeleri günü gününe izleyeceklerdi.

Summy Skim ise, bu uzun saatleri güneyde ve batıdaki düzlüklerde ya da Mackenzie Deltası'ndaki bataklıklarda avlanarak değerlendirirdi. Ördek ve diğer bataklık hayvanları çayırlarda ve ormanın içlerinde de boldu. Belki de ona ve Neluto'ya günler bitip tükenmez görünmeyecekti. Yine de fazla uzaklaşmamaya dikkat edeceklerdi. Yaz boyunca bazı Kızılderili kabileleri okyanus kıyılarına gelirlerdi, onlarla karşılaşmaktan kaçınmak akıllıca olurdu.

Kafiledeki adamlara gelince, eğer balıkçılıkla ilgilenmek isterlerse, istedikleri gibi bunun keyfini çıkartabilirlerdi. Nehrin batı ve doğu kolları arasında yayılmış olan bu dereler labirenti balık kaynıyordu. Sadece balıkçılıkla bile, ilk buzullar gelene kadar besinleri garantilenmiş olurdu.

Durumda hiçbir değişiklik olmadan günler geçti. Pek çok kereler Ben Raddle, püskürmenin şiddetleneceğine dair bir tek işaret bile göremedi, ama volkanik bacanın dağın doğu yamacında açılmış olduğu kesindi. Bu da tırmanışı mümkün hale getiren batı yönündeki uzamayla açıklanıyordu. Neredeyse Golden Mount'un eteklerinde kurulmuş olan ve doğu tarafına bakan kamptan volkanik hareketlenmenin boğuk gürültüsü net bir biçimde duyuluyordu. Zaten bu da, tepedeki kraterin konumundan kaynaklanıyordu. Mühendisin bundan çıkardığı sonuç, ba-

caya kadar çok dik çıkan yamacın pek kalın olmadığıydı. Ustabaşı Lorique de böyle düşünüyordu. Ama bir tünel kazılsa bile, bütün bacayı dolduran alevler ve dumanlar yüzünden içeri girmek mümkün olmayacaktı. Bu içten gelen gürültüler çeperlerinden duyulabildiğine göre, volkanın tepesine çıkmadan da, yakında bir patlama olup olmayacağını anlamak kolaylaşırdı.

Maalesef bu ilk hafta boyunca hiçbir alev, hiçbir püskürük madde, Golden Mount'un kara dumanlar çıkan bacasından dışarı atılmadı.

Temmuz ayının ilk günü geldi. Ben Raddle ve arkadaşlarının nasıl sabırsızlandıkları kolayca tahmin edilebilirdi. Birşeyleri değiştirmek için hiçbir müdahalede bulanamamak farklı derecelerde olsa da hepsini sinirlendiriyordu. Yerleştikten sonra İzci ve adamlarının gece gündüz yapacak hiçbir işleri yoktu. Vakitlerini kimi zaman Rubber Creek'te, kimi zaman da deltadaki en büyük akarsuda balık tutarak geçiriyorlardı; diğerleri kıyıya kadar gidip ağ atıyorlardı, böylece hem tatlı su, hem de deniz balıklarından bol bol tutuyorlardı. Fakat bütün bunlar günlerin geçmesine yardımcı olmuyordu.

Pek çok kereler Summy Skim, Ben Raddle'a, kendisi ile birlikte ava gelmesini teklif etti. Fakat mühendis her seferinde reddetti; ustabaşı ve İzci ile birlikte ya kampta kaldılar, ya da dağın

eteklerinde amaçsızca dolandılar, konuştular, tartıştılar, gözlemlediler, fakat bir sonuca varamadılar. İki yeni tırmanış yaptılar ama farklı bir şeyle karşılaşmadılar; kıvrım kıvrım dumanlar, hatta kimi zaman güçlü gaz püskürmeleri de oluyordu, fakat patlama yoktu.

"Her ne kadar volkanın püskürmesini tetikleyemeyecek olsak da," dedi bir gün İzci, "dinamitle dağı biz delemez miyiz?..."

Ben Raddle, Bill Stell'e baktı, başını salladı ve hiçbir şey söylemedi.

Cevap veren Lorique oldu:

"Barut stokumuzun tamamı bile yetmez, hem zaten bunu başarsak da ne işe yarar ki?..."

"Belki de açılan yarıktan altın külçeleri akar..." dedi Bill Stell.

"Hayır İzci," diye açıkladı Lorique, "dumandan başka hiçbir şey elde edemeyiz! Bacadan çıkmak yerine açılan yerden çıkarlar ve hiç ilerleme kaydetmiş olmayız. Tek emin olabileceğimiz, Golden Mount'un uzun süredir uyumakta ve şimdi de uyanmakta olduğudur! Eğer birkaç ay önce gelseydik, büyük ihtimalle kraterin içine inebilirdik. Fakat şansızız ve püskürmenin gerçekleşmesi için de zaman gerekiyor. En akıllıca olan, sabırla beklemek..."

"İki ay sonra kış başlayacak," diye açıkladı Bill Stell.

"Biliyorum İzci."

"Ya püskürme olmazsa... o zaman yine de geri dönmemiz gerekecek..."

"Bunu da biliyorum," diye tekrarladı ustabaşı. "O zaman biz de geri döneriz... Dawson-City'ye gider ve yazın ilk günlerinde geri geliriz..."

"Bay Skim Klondike'ta bir kış daha geçirmeyi kabul eder mi sizce?..."

"Eğer isterse Summy Montreal'e geri dönebilir," dedi mühendis konuşmaya karışarak. "Bana gelince, Dawson-City'de kalırım ve eğer isterse gelecek Mayıs ayında bana katılabilir. Er ya da geç volkan lav püskürtecek ve ben de burada olmak istiyorum..."

Görüldüğü gibi mühendisin üzerinde iyice düşünülen planları kesintiye uğramıştı. Summy Skim ne yapabilirdi ki?

İzci konuşmayı kapatmak için şunu demekle yetindi:

"Evet... er ya da geç Golden Mount külçelerini ve altın tozlarını fırlatacak... Fakat bunun erken olması tabii ki daha iyi..."

"Bu püskürmeyi tetikleyemez miyiz?..." diye sordu ikinci kez Lorique.

Ve ikinci kez Ben Raddle ona cevap vermeden bakmakla yetindi.

Sonraki günlerde hava oldukça bozuldu. Gü-

neyden şiddetli fırtınalar geldi ve göründüğü kadarıyla bu atmosfer değişiklikleri volkanik hareketliliği etkiledi. Dumanların arasından birkaç alev belirdi, fakat kraterden hiçbir püskürtü olmadı.

Zaten bu fırtınalar da sürmedi ve sağanak yağmurlarla sonuçlandı. Mackenzie Deltası'nda kısmi bir sel oldu ve nehrin iki ana kolu arasında sular taştı.

Bu zorlu hava şartları altında Summy Skim'in her gün avlanamadığını ve günlerin ona daha uzun geldiğini söylemek gereksiz. Diğer taraftan İzci onu, Ben Raddle'ın niyetinden haberdar etme ihtiyacı duydu: Gerekirse Dawson-City'ye geri dönmek, kuzeninin Montreal'e gitmesine izin vererek kışı Dawson-City'de geçirmek, gelecek baharda buraya geri dönmek...

Summy Skim'in ilk yaptığı karşı çıkmak oldu; fakat kendini tuttu ve sadece şunları dedi:

"Bundan emindim!"

Ve Ben Raddle ona hiçbir şey söylemediğinden, kesin bir açıklamanın kaçınılmaz olarak yapılacağı ana kadar bekledi.

5 Temmuz'da öğleden sonra Summy Skim, ustabaşı ve İzci, Ben Raddle tarafından çadıra çağırıldılar. Herkes yerini alır almaz mühendis, üzerinde bir süredir düşündüğü projesini son bir kez gözden geçirdikten sonra, şöyle konuştu:

"Dostlarım beni dinleyin, size söyleyeceklerim var."

Yüzü ciddiydi. Alnındaki kırışıklar, onu kıskacına almış olan saplantıyı kanıtlıyordu; ona duyduğu içten dostluk nedeniyle, Summy Skim bundan derinden etkilendi. Acaba Ben Raddle bu işten vazgeçmeye, ona yardım etmeyi reddeden doğa ile mücadele etmeyi bırakmaya mı karar vermişti?... Bu karar, Lorique'i hayal kırıklığına uğratacağı kadar, Summy Skim'i sevindirirdi. Eğer altı hafta içinde, kışın gelmesinden önce durum değişmezse, Montreal'e geri dönmeye karar verdiğini mi açıklayacaktı?...

"Dostlarım, Golden Mount'un varlığı ve içinde barındırdıkları konusunda hiçbir şüphe yoktur," diye devam etti. "Jacques Laurier yanılmamıştı... Bunu kendi gözlerimizle gördük... Maalesef yeni bir volkanik püskürmenin ilk belirtileri Golden Mount'un kraterinden içeri girmemizi engelliyor. Eğer aşağı inebilseydik, işimiz bitmiş olurdu ve Klondike'a dönüş yoluna koyulurduk..."

"Bu püskürme gerçekleşecek," dedi ustabaşı kesin bir ses tonuyla, "belki de kış gelmeden önce!..."

"Öyle olsaydı," diye açıkladı Ben Raddle, "her şey çok iyi olurdu..."

"En geç altı hafta içinde..." diye söze başladı

Summy Skim.

Birkaç saniye sessizlik oldu. Her biri kendi bakış açısına göre söyleyeceklerini söylemişti. Fakat şüphesiz mühendisin bir teklifi vardı ve bunu arkadaşlarına açıklamakta güçlük çekiyor gibi gözüküyordu.

Alnını ovuşturduktan sonra, üzerinde uzun süredir düşündüğü projesinin bütün sonuçlarını iyi tahmin edip etmediğine emin olamayan bir adam gibi konuşmaya devam etti:

"Dostlarım, bir süredir ustabaşımız Lorique'in bir teklifini cevapsız bıraktım. Böyle konuşmasının nedeni, işimizi bir sonuca ulaştıraramadığımız için duyduğu kızgınlık olabilir. Fakat o zamandan beri derinlemesine düşündüm, uygulamaya geçirmek için yollar aradım... Sanırım buldum da... Lorique şu bir türlü gerçekleşmeyen püskürme karşısında şöyle haykırmıştı: 'Niçin onu biz tetiklemeyelim?'... bu sefer ben diyorum ki: 'Evet!... Niçin olmasın?...'"

Ustabaşı birden ayağa fırladı, Ben Raddle'ın açıklamasını tamamlaması için sabırsızlanıyordu, çünkü önceden öyle konuşmasının nedeni, gerçekten de kızgınlıktı.

Summy Skim ve İzci birbirlerine bakıyorlar ve kendi kendilerine, mühendisin aklının hâlâ yerinde olup olmadığını, bu kadar hayal kırıklığı ve endişenin onu çıldırtıp çıldırtmadığını so-

ruyorlardı...

Hayır, ne dediğinin farkında bir adam gibi konuşuyordu. İzci şunları söyledi:

"Golden Mount'un püskürmesini tetiklemek mi?... Ama nasıl?..."

"Dinleyin beni," diye devam etti Ben Raddle. "Bildiğiniz gibi denebilir ki, volkanların hepsi deniz kıyısında ya da kıyı yakınlarındadır... Hem Eski Kıta'dakiler, hem de Yeni Kıta'dakiler... Vezüv, Etna, Hekla, Chimborazo, (...). Doğal olarak, volkanların okyanuslarla yeraltı bağlantılarının olduğu sonucuna varabiliriz... Zeminin durumuna göre, sular içeri yavaş ya da hızlı girerler... Derinliklerdeki ateşe kadar ulaşırlar... Orada ısınır ve buhar haline gelirler ve yerkürenin içinde hapsolmuş bu su buharı yüksek basınçlara ulaştığında içerilerde bir hareketlenme yaratırlar ve külleri, kayaları, maden curuflarını, duman ve alevlerle birlikte volkanların bacasından dışarı sürüklerler. Hiç şüphesiz volkanik püskürmelerin nedeni budur ve yine şüphesiz yer sarsıntılarının nedeni de budur. Doğanın yaptıklarını niçin insanlar yapamasın ki?..."

Hepsinin bakışlarıyla mühendisi yiyip bitirdiği söylenebilirdi. Püskürme olayları hakkında verdiği bilgiler kesinlikle doğruydu. Şüphesiz Golden Mount'un içlerine de Kuzey Buz Denizi'nden sızıntı vardı. Geçen püskürmeden sonra

aradaki bağlantı tıkanmış olabilirdi, fakat şimdi öyle değildi, çünkü volkandan su buharı çıkıyordu.

Fakat bu yeraltı bağlantılarına ulaşmak, deniz sularını ana bacaya ulaştırmak mümkün müydü? Mühendis böyle bir işe kalkışacak kadar... hatta bunun uygulanabileceğini sanacak kadar abartmış mıydı?...

Arkadaşları buna inanmak istemiyorlardı ve bu konuda ilk soruyu soran Bill Stell oldu.

Ben Raddle şu cevabı verdi:

"Hayır dostlarım, söz konusu olan benim gücümü aşan o iş değil. Deniz ile volkan arasında bağlantının olduğu derinliklere inmemiz gerekmeyecek! Uygulayacağımız yöntem daha basit olacak."

Lorique ve İzci'nin merakı iyice uyanmıştı, buna şüphe yoktu ve Summy Skim'in de aynı merakı paylaştığı söylenebilirdi; Ben Raddle'ın sözlerini sağlam temeller üzerine oturtan pratik bir adam olduğu biliniyordu.

"Siz de benim gibi gözlemlediniz," diye devam etti mühendis, "Golden Mount'un tepesindeyken, kraterin dağın doğu yamacına doğru olduğunu, bacanın oraya açıldığını gördünüz. Volkanik hareketin gürültüleri özellikle o taraftan duyuluyordu ve bu anda bile içten gelen homurtular rahatça işitilebilir."

Gerçekten de mühendisi haklı çıkartır gibi, homurtular daha da fazla duyuluyordu.

"Öyleyse," diye devam etti Ben Raddle, "volkanın derinliklerinden kratere uzanan bacanın, kampımızın yanındaki yamacın içinden geçtiğini düşünebiliriz... Eğer bu yamaçta bacaya açılacak bir tünel kazmayı başarırsak, içeriye su vermemiz oldukça kolaylaşır..."

"Hangi su," diye haykırdı Lorique, "deniz suyu mu?..."

"Hayır," diye cevap verdi mühendis, "o kadar uzağa gitmemize gerek yok. Elimizin altında, Mackenzie'nin kollarından birinden ayrılmış olan Rubber Creek var... bitmez tükenmez bir kaynak, hem deltadaki bütün sularda onu besleyebilir... Onu Golden Mount'un içine yönlendireceğiz..."

Mühendis "yönlendireceğiz" demişti: sanki planı uygulanmaktaydı, sanki kanal kayaların altından kazılmıştı da Rubber Creek'in sularını akıtmak için son bir kazma darbesi vurmak yetecekti!...

Ben Raddle planını açıklamıştı. Ne kadar cesur olursa olsun, hiçbir arkadaşı, Summy Skim bile söylediklerine karşı bir fikir ileri sürememişti. Eğer başarısız olursa, sorun çözülmüş olacaktı ve tetiklenen püskürme gerçekleşmediği takdirde, Golden Mount'u işletmekle ilgili bü-

tün düşüncelerini bir kenara bırakmaktan başka yapacak bir şey kalmayacaktı. Eğer mühendis başarırsa, eğer volkan zenginliklerini sunarsa, sorun yine çözülmüş olacaktı ve yüklü arabalar Klondike'a geri dönecekti. Peki volkanın ateş ocağına yığınla su akmasını sağlamak, kontrol edemeyecekleri şiddette sonuçlara neden olabilir miydi? Ve doğanın işine karışarak bir felakete yol açarlar mıydı? Bir püskürmeden fazlasına, bölgeyi altüst edecek ve içindekilerle birlikte kampı da yok edecek bir yer sarsıntısına neden olurlar mıydı?...

Fakat tehlikelerine karşın, hiçbiri bunu görmek istemiyordu ve 6 Temmuz sabahından itibaren işe başlandı.

Nasıl çalışacaklarını söyleyen mühendis oldu ve Golden Mount'un önce yamacına saldırmak gerektiğini düşünmekle haksız değildi. Gerçekten, eğer kazma kıramayacağı kadar sert bir kayayla karşılaşırsa, eğer bacadan kratere kadar bir tünel açılamazsa, sular volkanın içlerine ulaşamayacağına göre derenin yönünü değiştirmek için bir kanal kazmaya da gerek kalmayacaktı.

Tünel, dere seviyesinin on ayak altında açılmaya başlandı, böylece suların akması kolay olacaktı. Neyse ki aletlerin en azından işin ilk bölümünde, fazla sert tabakalarda kullanılması gerekmedi. Taşlar, sertleşmiş lav parçaları, büyük

ihtimalle daha önceki sarsıntılarda parçalanmış kuvarslardan oluşan gevrek bir toprak tabakası üzerinde çalışıyorlardı.

Kafilenin personeli gece gündüz vardiya usulü aralıksız çalışıyordu. Kaybedilecek bir saat bile yoktu. Kazılacak tabakanın kalınlığı ne kadardı, Ben Raddle bunu hesaplamayı başaramamıştı ve tahmin ettiğinden çok daha uzun bir tünel açmak gerekebilirdi. Gürültüler bu tarafta kesinlikle çok daha yakından geliyordu ve çalışma ilerledikçe daha da kuvvetleniyordu. Fakat tünelin baca duvarına vardığını nasıl anlayacaklardı?...

Summy Skim ve Neluto avlanmayı askıya almışlardı. İzci ve Lorique gibi, hatta Mühendis gibi onlar da çalışıyordu ve kazma işi her gün beş altı ayak ilerliyordu.

Maalesef on gün sonra kazma ve küreği körleten kuvarsla karşılaştılar. Söz konusu olan toprağın içine gömülmüş parçalar değil, son derece sert bir tabakaydı. Hatta kraterin iç duvarına kadar uzanıyor bile olabilirdi; onu delebilmek için ne kadar zaman gerekirdi?...

Ben Raddle tereddüt etmedi. Kuvarsı delmek için dinamit kullanmaya karar verdi. Kafilenin bir miktar barut stoku vardı ve Summy Skim'i yoksun bırakmak pahasına, fişek olarak dinamit yapımında kullanıldı. Bu barut sadece av için

değil savunma için gereken cephaneyi sağlıyordu. İzci ve arkadaşları herhangi bir tehlikeyle karşı karşıya kalacak gibi gözükmüyorlardı, yöre tamamen ıssızdı ve neredeyse beş haftadır ne Kızılderililer ne de başka birileri kampa yaklaşmıştı.

Dinamit kullanımı oldukça iyi sonuçlar verdi ve çalışmalar yavaşlamış olsa da, en azından tamamen durmamıştı. Çökme tehlikesine karşı önlem almaya da gerek kalmamıştı, çünkü tünel bu sert malzemenin içinde açılıyordu. Zaten mühendis herhangi bir kazadan kaçınmak için her türlü önlemi alıyordu.

27 Temmuz'da, yirmi bir günlük çalışmanın ardından, tünel yeterli uzunluğa gelmişti. Çapı dört ayak, derinliği on kulaçtı, bu da büyük miktarda suyun akması için yeterliydi. Volkanın bacasının içinden gelen homurtular o kadar şiddetliydi ki, iç duvarın kalınlığı üç ayağı geçiyor olamazdı. Öyleyse birkaç kazma darbesi ya da dinamit ile bu iç duvarda gedik açılabilirdi ve böylece tünelin kazılması da tamamlanmış olurdu.

Artık Ben Raddle planının önüne aşılamayacak hiçbir engel çıkmayacağına inanıyordu. Sadece toprak ve kumdan oluşan zeminde Rubber Creek'in sularının bir kısmının yatağını değiştirmek için açık bir kanal kazılması kolay olacaktı.

Her ne kadar yaklaşık üç yüz ayak uzunluğunda olması gerekse de, Ben Raddle on gün içinde bu tünelin kullanılır hale geleceğini hesaplıyordu.

"En zor kısmı tamamlandı," dedi o zaman Bill Stell.

"Ve en uzun olanı," diye ekledi Lörique.

"Yarından itibaren Rubber Creek'in sol yakasından altı ayaklık bir kanal kazmaya başlayacağız," diye cevap verdi Ben Raddle.

"Tamam," dedi Summy Skim, "madem ki bir dinlenme günümüz var, bari onu değerlendireyim..."

"Av ile mi Bay Summy?" diye sordu İzci gülerek.

"Hayır Bill," diye cevap verdi Summy Skim, "yukarıda neler olduğuna bakmak için son bir kez Golden Mount'a tırmanarak..."

"Haklısın Summy," dedi Ben Raddle, "bana da sanki püskürme yaklaşıyormuş gibi geliyor ve kendi gözlerimizle görmek en iyisi."

Teklif gerçekten de akıllıcaydı, kabul de gördü ve öğleden sonra Golden Mount'a tırmanmaya karar verildi; ekip ilk seferki gibi iki kuzen, ustabaşı ve İzci'den oluşacaktı.

Dördü birlikte, üç çeyrek fersahlık bir yolu katederek güney yamaç boyunca ilerlediler. Bayırın uzun ucuna, daha önce tırmanışa başladıkları yere vardılar. Çok dik olan kısımlarda ken-

dilerini çekmek için kazıklar ve ipleri de almayı ihmal etmemişlerdi.

İzci başı çekti, arkadaşları onu takip ettiler ve bu sefer yönü bildiklerinden kratere çıkmak için sadece bir buçuk saat harcadılar.

Öncelikle mümkün olduğu kadar yaklaştılar, fakat ilk seferki kadar yakına gitmediler. Bacanın kustuğu buharlar daha kalın ve daha karaydı, eskisinin iki katı yüksekliğe çıkıyordu. Artık araya alevler de karışıyordu, fakat lav ve curuf püskürmüyordu.

"Bu Golden Mount hiç de eli açık değil, değerli külçelerini kendine saklıyor!" dedi Summy Skim.

"Madem ki kendiliğinden vermiyor, biz de zor kullanarak alırız!" diye karşılık verdi Lorique.

Her ne olursa olsun dikkat çeken şey, hareketliliğin güçlendiğiydi. İçeriden gelen homurtular, basınç altında ve ateşin etkisiyle sac çeperleri horuldayan bir kazanın gürültülerine benziyordu. Bir püskürme yaklaşıyordu, fakat volkanın derinliklerinde birikenlerin göğe fırlatılmasına haftalar, belki de aylar vardı.

Ben Raddle, kraterin durumunu inceledikten sonra püskürmeyi harakete geçirecek belki de patlamaya neden olacak çalışmaları durdurmayı düşünmedi.

Aşağı inmeden önce etrafa göz attılar. Arazi ve deniz tamamen ıssız gözüküyordu. Düzlüklerde hiçbir kamp ateşi yükselmiyordu, ufukta hiçbir yelken belirmiyordu. Bu nedenle Ben Raddle ve arkadaşları tamamen güvenlikte olduklarını düşünmekte haklıydılar. Kızılderililer de Mackenzie Deltası'nda gözükmemişlerdi. Golden Mount'un sırrı Klondike'ta bilinmiyor olsa gerekti.

İniş hiçbir güçlükle karşılaşılmadan gerçekleştirildi. O gün öğleden sonra da, sabah kadar güzel geçti. Hava, bu enlemlerde pek de alışkın olunmadığı kadar sıcaktı, neredeyse Dominion'un aşağı kesiminde yaz ortasında sanabilirdi insan kendisini. Hava Green Valley'deki kadar sıcaksa, diyordu Summy Skim kendi kendine, Green Valley uzaktaydı, hem Golden Mount on kat, yüz kat, bin kat daha yüksek olsaydı bile, Ay'ı bile elle tutulacak mesafeye getiren şu dürbünlerle bile, doğuda beş yüz fersah ötedeki Montreal'i göremezlerdi!

Fakat Summy Skim hiçbir şey demedi. İşin sonucuna yaklaşılıyordu, her ne olursa olsun ve kesinlikle Eylül ayının ortasından önce kafile Klondike'a geri dönmüş olacaktı.

Saat beşe doğru Ben Raddle ve arkadaşları, çalışmaların ertesi gün tekrar başlayacağı kampa geri döndüler.

Yemek oldukça güzeldi, Summy Skim'in yokluğunda Neluto iyi avlanmıştı. Summy Skim çadırında dinlenmeye gitmeden önce, düşüncelerini söyledi:

"Fakat sevgili Ben, şu senin su baskınıyla ya volkanı söndürürsek..."

"Söndürmek mi!" diye cevap verdi Ben Raddle. "Hayır, Mackenzie'nin bütün suları bile onu söndüremez..."

"Zaten," diye ekledi Lorique, "eğer sönerse, kraterin içine inebiliriz..."

"Ve onu külçelerinden kurtarırız tabii ki," diye karşılık verdi Summy Skim, "her zaman her şeye bir çözüm bulunur!"

9

KANADA GEYİĞİ AVI

Rubber Creek'in sol kıyısı, kraterin bacasına tünel açılan yerden elli kulaç mesafede belirgin bir dirsek yapıyordu. İşte bu dirseğin oluşturduğu açı sayesinde suyun yönü değiştirilecekti. Yani söz konusu olan, suyu galeriye getirmek için üç yüz ayaklık bu mesafeyi kazmaktı. Güzergâh mühendis tarafından belirlenmişti ve 28 Temmuz sabahından itibaren herkes işe koyuldu.

Bu kanalın kazılmasının güçlük yaratmayacağı ve çok çaba gerektirmeyeceği bekleniyordu. Zemin, kayaya rastladıkları yedi ayak derinliğe kadar gevrek bir topraktan oluşmuştu. Bu derinlik ve hemen hemen ona eşit bir genişlik yeterli olacaktı. Böylece kazma ve külünk yetecekti ve dinamit kullanmalarına gerek kalmayacaktı, barut stoku da azalmamış olacaktı. Kamp sırasında olmasa da, en azından Dawson-City yoluna koyulduklarında yanlarında cephane bulundurmaları akıllıca olurdu, çünkü maceracılar ve Kızıl-

derililer altın yataklarının bulunduğu toprakların ucunda bile cirit atıyorlardı.

Kafilenin bütün personeli büyük bir gayretle çalışıyordu ve bu cesur Kanadalılardan hiçbiri başarıya ulaşacaklarından şüphe etmiyordu. Hepsi, Ben Raddle'ın Golden Mount'un püskürmesini sağlamayı hedeflediğini bildiği gibi, bu püskürmenin altın lavı ile birlikte altın külçeleri fırlatacağını da biliyordu. Herkese yetecekti, Klondike'taki hiçbir maden bu kadar bereketli değildi. Ve kabul etmek gerekirdi ki, şüpheci Summy Skim bile sonunda şunu demişti:

"Aslında... neden olmasın ki?"

Böylece kanalın kazılması büyük bir hızla, hava daha fazla ısınmadan ilerliyordu. Zaten Ağustos ayında Dominion'un bu yüksek enlemlerinde güneş ufukta (...) dereceden daha çok yükselmezdi. Adamlar vardiyalı çalışıyorlardı, uzun süren alacakaranlıktan yararlanılarak gecenin bir kısmında da çalışılıyordu. Kanalın yolunun herhangi bir altın damarının üzerinden geçip geçmediğini dikkatle incelediler; fakat hiçbir damara rastlanmadı.

"Bu dere Bonanza ya da Eldorado kadar bereketli değil ve suları altın taşımıyor; fakat Golden Mount'un altınlarını bize taşıyacak!"

On üç gün geçti ve 9 Ağustos tarihinde kanalın üçte ikisi açılmıştı. Fakat dağa yaklaştıkça

toprak çakıllı bir hal aldığından daha zor kazılıyordu. Yine de aletler yeterliydi ve dinamit kullanmadılar.

Ben Raddle o sırada işi tamamlamak için altı yedi gün kaldığını öngörüyordu. Bir tarafta derenin kıyısından beş altı ayak genişliğinde bir kanal açmak, diğer tarafta da dağda önceden kazdıkları tünelle volkan bacası arasındaki duvarı kazmak yeterli olacaktı. Ardından sular kendiliğinden volkanın derinliklerine akacaktı.

Buharların birikmesiyle tetiklenmiş olan püskürmenin gerçekleşmesi için kaç günün gerektiği, bunun gerçekleşip gerçekleşmeyeceği de belli değildi. Fakat mühendisin gözlemlerine göre belirtiler her gün artıyordu. Koninin üzerindeki dumanlar yoğunlaşıyordu, alevler daha yükseğe çıkıyordu ve karanlıkta geniş bir alanı aydınlatıyordu. Demek ki bacanın içine gönderilen suyun buharlaşarak püskürük maddelerin fırlatılmasını başlatması mümkündü.

O gün, öğleden sonra Neluto kampa geri dönünce Summy Skim'i buldu ve hızlı koştuğu için nefes nefese şöyle dedi:

"Ah... Bay Skim... Bay Skim..."

"Ne var Neluto?"

"Orada... Kanada geyikleri var orada!..."

"Kanada geyikleri mi!" diye haykırdı Summy Skim.

"Evet... altı tane... sürü halinde... biraz evvel gördüm..."

"Uzakta mı?..."

"Bir fersah kadar... şu tarafta..."

Kızılderili, Golden Mount'un batısındaki düzlüğü işaret ediyordu.

Bilindiği gibi gözü dönmüş bir avcının en büyük arzusu Kanada geyiklerine rastlamak ve onlardan bir çift avlamaktı. Summy Skim'in bu arzusu, Klondike'a geldiğinden beri tatmin edilememişti, fakat Dawson-City ya da Forty Miles Creek civarlarında birkaç Kanada geyiğinin dolaştığını haber almıştı. Neluto'nun getirdiği bu haber, iki avcıyı da çok heyecanlandıracak cinstendi.

"Gel!" dedi Kızılderili'ye.

İkisi birlikte kampı terk ettiler ve Golden Mount'un eteklerinde birkaç yüz adım dolandılar. Durdular ve Summy Skim geniş düzlükleri kuzeybatı yönünde sakin adımlarla geçen Kanada geyiği sürüsünü kendi gözleriyle gördü.

Hemen avlanmak istiyordu. Fakat saat geç olmuştu ve planını ertesi güne bıraktı. Bu hayvanlar bir kez yakınlarda görüldüklerine göre, onları tekrar bulabilirdi.

Ben Raddle'ın yanına geri döndükten sonra Summy Skim niyetini ona da açıkladı. Kanalın kazılması için kol gücü yeterli olduğundan, mü-

hendis bir günlüğüne Neluto'nun çalışmamasında sakınca görmedi. Böylece iki avcının ertesi gün saat beşte geyiklerin izlerini bulmak için yola çıkmaları kararlaştırıldı.

"Fakat fazla uzaklaşmayacağına dair bana söz ver Summy..." dedi Ben Raddle.

"Bu uyarıyı bana değil, geyiklere yapmalısın," diye cevap verdi Summy Skim gülerek.

"Hayır Summy, sana söylüyorum. Kamptan fersahlarca uzaklarda kaybolma... sizi aramak için işimizi bırakmak zorunda kalmayalım... Her zaman kötü tesadüflerden kaçınmak gerek..."

"Hayır Ben, buralar çok emniyetli, çünkü tamamen ıssız."

"Öyle olsun Summy, fakat öğleden sonra döneceğine söz ver..."

"Akşam diyelim Ben."

"Akşamlar, gecenin yarısı kadar sürüyor bu enlemlerde," dedi mühendis. "Hayır Summy, eğer saat altıda dönmemişsen, endişelenmeye başlayacağım..."

"Tamam Ben, tamam," diye cevap verdi Summy Skim, "senin hatırın için altı çeyrek olsun bari..."

"Dua edelim de senin çeyrek saatin on beş dakikadan uzun sürmesin!"

Sonuçta, Ben Raddle, kuzeninin bir kez Kanada geyiği sürüsünün peşine düştükten sonra

çok uzaklaşmasından korkmakta haklıydı. O zamana kadar Mackenzie Deltası'nda hiçbir Kızılderili kabilesi ya da başka birileri gözükmemişti, bunun için çok şanslıydılar. Fakat bu olasılık bir gün gerçekleşebilirdi. İşleri bitince, hem de memnuniyet verici bir şekilde bitince mühendis de Klondike yoluna koyulmak için sabırsızlanacaktı.

Ertesi gün, saat beşten önce Summy Skim ve Neluto, ikisi de yanlarında uzun menzilli birer av tüfeğiyle, iki öğünlük azıkları, havlayarak etraflarında dolanan köpekleri Stop ile birlikte kampı terk ettiler.

Hava güzeldi, her ne kadar güneş ufkun üstünde geniş bir yay çizmeye başlamış olsa da, biraz serindi.

Bütün avcılar Summy Skim'in, bir gün önce şöyle bir gördüğü Kanada geyiklerini tekrar bulmak ve en azından bir tanesini devirmek için duyduğu tutkuyu anlardı. Sonuçta, Dawson-City civarlarında ya da Forty Miles Creek etrafında ardıç kuşu, çalıhorozu ve keklik gibi sadece sıradan, küçük av hayvanları avlayabilmişlerdi. Büyük av hayvanları, büyük ihtimalle madenciler bölgeyi istila edince onlarca fersah ötelere kaçmışlardı ve Klondike bu açıdan Cassiar Ormanları ve Pelly kıyıları kadar verimli değildi. Summy Skim pek çok ayıya, "silver tip" denilen

beyaz boyunlu ayıya, kahverengi ayıya, kara ayı, korkunç bozayıya ve hatta halkın "ihtiyar madenci" dediği ayılara rastlamıştı. Fakat bir yabani koyuna, Kayalık Dağlar civarlarında yaşayan şu vahşi dört ayaklılara hiç ateş etmemişti. Dominion'da avladıklarından çok daha büyük bir tür geyik olan, ormanlarda yaşayan Kanada rengeyiği konusunda ise şanslıydı. Tekrar etmek gerekir ki Klondike'a gelişinden beri tam tersine bir tek Kanada geyiği bile kovalamamıştı.

Boynuzları çok gösterişli olan bu geyikler, her ne kadar Yukon ve kollarının suladığı yörelerde sık gözükseler de, Klondike'ta altın bulunduğundan beri çevreye dağılmışlardı.

Doğası gereği hayli sosyal olan Kanada geyiği vahşileşme eğilimi göstermişti. Ona güçlükle yaklaşılıyordu, ancak çok uygun şartlar altında avlanılabiliyordu, bu da oldukça üzücüydü, çünkü çok değerli bir derisi, sığır etine eşdeğer mükemmel bir eti vardı, Dawson-City pazarında yarım kilosu beş franga satılıyordu.

Summy Skim Kanada geyiklerini yakalamanın ne kadar güç olduğunu biliyordu. Bu hayvanın özellikle koku alma ve duyma duyuları güçlüydü. Dört yüz elli beş yüz kilo ağırlığında olmasına karşın en küçük bir tehlikede öyle bir süratle kaçardı ki, takip etmek boşunaydı. İki avcı, büyük bir dikkatle hayvanlar atış menziline gire-

ne kadar sürüye yaklaştılar.

Sürü, Golden Mount'tan bir buçuk fersah ötede bir ormanın sınırında durmuştu. Orada burada birkaç ağaç vardı, duyulmak, görülmek veya sadece hissedilmek tehlikesine karşı birinden öbürüne sürünerek yaklaşmak gerekiyordu. Ormanların yakınında bu manevra anlamını yitiriyordu, avcılar onlara varlıklarını hissetirmeden bir adım bile atamazlardı. O zaman geyikler hemen kaçarlardı ve izlerini bir daha bulabilmek imkânsızdı.

Tavsiyelere uyan Summy Skim ve Neluto, daha da güneye, ormanın güney ucuna inmeye karar verdiler. Orada, ağaçtan ağaca geçerek dikkatlerini çekmeden gruba belki de yaklaşabilirlerdi. Fakat çok heyecanlanmış olan köpeklerini sakinleştirebilmeleri gerekiyordu.

Kırk beş dakika sonra, akla gelecek her türlü tedbiri alan Summy Skim ile Kızılderili ormanın kıyısında durdular. Geyikler hâlâ ormanın girişinde dinleniyorlardı, iki avcı bin kulaç daha ilerleseler, mola yerlerine iyice yaklaşmış olacaklardı.

"Ormanın sınırını takip edelim, fakat içeriden," dedi Summy Skim, "Sen Stop'u tut Neluto, önden koşup da hayvanları ürkütmesin."

"Tamam Bay Skim," diye cevap verdi Kızılderili, "fakat siz de beni tutun, çünkü heyecanlı

zaptedilmeye ihtiyacım var!"

Summy Skim, Neluto'nun sözleri karşısında gülümsemekten kendini alamadı; anlıyordu ve o da kendini tutmakta güçlük çekiyordu.

Yola koyuldular, ama zorlukla ilerliyorlardı. Kavak, kayın ve çamlardan oluşan bu ormanda ağaçlar üst üsteydi ve sık çalılar ilerlemeyi engelliyordu. Yerdeki kuru dalların ayakların altında çıtırdamasından da kaçınmak gerekiyordu. Nefes alıp verişleri bile duyulmadığından dalların gürültüsü kolayca duyulabilirdi. Yükselen güneş hareketsiz ağaç dallarını aydınlatıyordu. Hiç kuş cıvıltısı duyulmuyordu ve ormanın derinliklerinden hiç ses gelmiyordu. Porcupine ve kollarının –örneğin güneyde Old Crow– suladığı geniş araziye dek ormanın uzanıp uzanmadığını Summy Skim bilmiyordu, zaten ormanın kıyısından fazla uzaklaşmaya niyeti de yoktu.

Kanada geyiklerinin yerleştikleri yerden en az üç yüz ayak ötede, iki avcı küçük bir açıklıkta mola verdiklerinde saat dokuzdu. Hayvanlar hiçbir şeyden şüphelenir gibi gözükmüyorlardı. Kimileri otluyor, ormanın içinden akan dereden su içiyor, kimileri de uzanmış büyük ihtimalle uyuyorlardı. En ufak tehdit karşısında bile hemen kaçacakları kesindi, büyük ihtimalle güneyde Porcupine'ın suladığı topraklara yönelirlerdi.

Summy Skim ve Neluto her ne kadar ihtiyaçları olsa da, dinlenmeye meraklı insanlar değillerdi; madem ki ilk öğünlerini yemeden önce karşılarına güzel bir fırsat çıkmıştı, bunu kaçırmayacaklardı.

Ellerinde ateşlenmeye hazır tüfekleriyle ormanın kıyısında, çalıların arasından sürünerek ilerliyorlardı. Daha sonra itiraf ettiğine göre, Summy Skim hiç böyle bir heyecan yaşamamıştı –söz konusu olan, her türlü korkudan uzak bir heyecandı, çünkü orada vahşi hayvan yoktu. Fakat bir avcının yüreğinin en şiddetli arzularından birini en sonunda gerçekleştirecek olma beklentisi, kalbinin çok hızlı çarpmasına neden oluyor, ellerini titretiyordu ve Summy Skim isabet ettirememekten korkuyordu. Hayır, gerçekten, onca revaçta olan Kanada geyiğini vurma fırsatını kaçırırsa, utancından ölürdü!

Otlar arasında bir yılandan bile daha sessiz sürünerek, önde Summy Skim, arkada Neluto yaklaşıyorlardı. Birkaç dakika sonra hayvanların olduğu yerin altmış ayak ötesine varmışlardı. Neluto'nun tuttuğu Stop soluk soluğaydı, fakat havlamıyordu.

Geyikler, avcıların yaklaştığını kokularından anlamamış gözüküyorlardı. Yere uzanmış olanlar ayağa kalkmadılar, bu arada diğerleri de otlamaya devam ettiler.

Fakat içlerinden biri, boynuzları yaş bir ağacın dalları gibi gelişmiş olan muhteşem bir hayvan tam o anda kulaklarını dikti ve ormanın sınırına doğru kafasını çevirdi. Kulaklarını hareket ettirdi ve sanki ormandan gelen havayı içine çekmek ister gibi burnunu uzattı.

Acaba hayvan tehlikenin kokusunu almış mıydı ve diğerlerini de peşinden sürükleyerek kaçacak mıydı?...

Summy Skim sanki önceden birşeyler hissetmişti ve kalbi sıkıştı. Fakat kendini tuttu ve alçak sesle dedi ki:

"Ateş et Neluto, ıskalamamak için ikimizde aynı hayvana ateş edelim..."

Tam o anda bir havlama duyuldu ve Neluto'nun tüfeğini omzuna almak için serbest bıraktığı Stop sürünün ortasına daldı.

Ah! Uzun sürmedi, ne Summy Skim, ne de Kızılderili nişan alıp ateş etmeye bile fırsat bulamadılar. Bir keklik sürüsü bile, geyiklerden daha çabuk uçup kaçamazdı.

Summy Skim afallamış bir halde ayağa kalktı.

"Lanet olası köpek!" diye haykırdı.

"Gırtlağından tutmalıymışım!" diye ekledi Kızılderili.

"Hatta gırtlaklamalıymışsın!" diye cevap verdi gerçekten öfkelenmiş olan Summy Skim, eğer

hayvan orada olsaydı, ucuz kurtulamayacaktı.

Fakat iki avcı ormanın kıyısına geldiklerinde, Stop yüz kulaçtan fazla yol almış, çoktan uzaklaşmıştı. Geyiklerin peşine düşmüştü ve onu geri çağırmak işe yaramazdı, çünkü duysa bile, efendisinin sesine karşılık vermeyecekti.

Köpek ne kadar güçlü ve hızlı olsa da, sürü ondan daha büyük bir hızla kuzeye yönelmişti. Ormana mı gireceklerdi, yoksa doğuya yönelerek ovadan mı kaçacaklardı?... Bu da en iyisi olurdu, çünkü o takdirde geyikler dumanları bir buçuk fersah öteden gözüken Golden Mount'a yaklaşmış olurlardı. Fakat sürünün Peel River yönünde güneydoğuya yönelmesi ve Kayalık Dağlar'daki geçitlere sığınması da mümkündü. Bu durumda yakalanamayacaklarından izlemekten tamamen vazgeçilmesi gerekirdi.

"Beni takip et," diye bağırdı Summy Skim Kızılderili'ye, "onları gözden kaybetmemeye bakalım!"

İkisi birlikte, ormanın sınırında koşarak dört yüz beş yüz kulaç mesafe uzaklaşmış olan, geyiklerin peşine düştüler.

Ne umuyorlardı?... Yoksa buna cevap bile veremeyecek durumda mıydılar? Mantıklı düşünmelerine engel olan, köpekleri Stop'un da boyun eğdiği aynı tutku onları peşinden sürüklüyordu.

On beş dakika sonra Summy Skim büyük bir heyecan duydu. Sonunda geyikler durmuşlardı. Şimdi asıl sorun şuydu: kuzey yönünde kıyıya doğru kaçamazlardı, çünkü geri dönmek zorunda kalırlardı. Öyleyse güneydoğuya mı ineceklerdi? Bu durumda Summy Skim ve Neluto'nun vazgeçmeleri gerekirdi. Yoksa ormana dönüp, derinliklerinde kaybolmayı mı tercih edeceklerdi?

Kısa bir süre tereddüt ettikten sonra işte bunu yaptılar. Sürünün şefi ormanın kıyısını bir atlayışta aştı, diğerleri de onu takip ettiler.

"İşte bu çok iyi oldu!" diye haykırdı Summy Skim. "Ovadayken onlara, atış menziline girecekleri kadar yaklaşamazdık... Ormanda son süratle kaçmaları imkânsız, belki bu sefer onlara ulaşabiliriz..."

Bu mantık ister doğru, ister yanlış olsun avcıları gerektiğinden fazla batıya doğru sürükleyecekti ve tanımadıkları, ne kadar büyük olduğunu bilmedikleri bir ormana dalacaklardı, çıkmaları da oldukça zor olacaktı!

Stop da şüphesiz aynı şeyi yapmıştı. O da ağaçların arasına atılmıştı, havlamaları hâlâ duyuluyor olsa da, gözden yitti.

İki avcı sık dalların arasına dalmışlardı ve tek rehberleri köpeğin sesiydi. Herhalde geyikler de fazla uzaklaşamamışlardı, uzun boynuzları çalı-

lıklara takılıyor olmalıydı. Bu durumda köpek, onların geçmekte zorlandıkları ya da geçemedikleri yerleri kolayca aşma avantajına sahipti. Onları yakalayacaktı ve avcıların yapacağı tek şey ise havlamaların geldiği tarafa yönelmek olacaktı.

Gerçekten de öyle oldu ve iki saat boyunca geyik sürüsüne yetişemeden dolandılar. Böylece tamamen mantıksız bir tutkuyla sürükleniyorlardı. Fakat batı yönünde ilerliyorlardı, geri dönmeleri gerektiğinde yollarını tekrar nasıl bulacaklardı?...

Yine de Summy Skim ilerlemeye devam ederken, ormanın sınırlarından uzaklaşıldıkça ağaçların seyreldiğini fark etti. Hâlâ aynı ağaçlar, kayınlar, kavaklar ve çamlar vardı, fakat birbirlerinden daha uzaktılar, yerde de daha az kök ve çalı vardı.

Geyikleri göremeseler de, Stop hayvanların izini kaybetmemişti. Israrla havlıyordu, efendisinin çeyrek fersah önünde olmalıydı.

Neluto ve Summy Skim sürekli ormanın içlerine doğru ilerliyorlardı. Fakat öğleden biraz sonra, köpeğin sesi duyulmaz olmuştu.

O sırada, içine güneş ışıklarının girebildiği bir açıklıkta duruyorlardı. Ormanın sınırından ne kadar uzaktaydılar, Summy Skim aradan geçen zamana göre tahmin edemiyordu, fakat yak

laşık bir fersah ötede olduklarını varsayıyordu. Demek ki ikisinin de çok ihtiyaç duydukları bir moladan sonra kampa geri dönecek vakitleri vardı. Yorgunluktan bitkin düşmüşlerdi, acıkmışlardı, bir ağacın altına oturdular. Çantalarından azıklarını çıkararak büyük bir iştahla yediler. Aslında menüde ateşte pişmiş geyik olsaydı, yemek daha çok hoşlarına gidecekti.

Ya şimdi akıl ya da tedbirlilik neyi emrediyordu? Eli boş olsa da, kampa geri dönmeyi mi? Bu sefer akıl kazanıyor gibi gözüküyordu. Geyikle geri dönememeleri cansıkıcı olsa da, köpekleriyle dönemiyor olmak daha da kötüydü. Stop tekrar ortaya çıkmamıştı.

"Nerede olabilir?" dedi Summy Skim.

"Hayvanların peşinde," diye cevap verdi Kızılderili.

"Ben bundan biraz şüpheliyim Neluto. Peki hayvanlar nerede?..."

"Belki de sandığımız kadar uzakta değildirler Bay Skim."

Verdiği cevap, Kızılderili'nin sağduyuya uyup vazgeçmeye o kadar da kararlı olmadığını göstermiyor muydu? Gerçekten de bütün bir sabah koşup başarı elde edememiş olmayı kabullenemiyordu.

Diğer taraftan Summy Skim de yerlinin böyle konuştuğunu duyduğuna çok memnun ol-

muştu. Yine de şunu söylemeyi gerekli gördü:

"Geyikler ormanın içinde fazla uzakta olmasalardı, Stop'un havlamasını duyardık..."

Tam da o anda köpeğin havlaması, tahminlerine göre üç yüz kulaçtan az bir mesafeden geldi.

Ve iki avcı hiçbir şey konuşmadan, sanki aynı yaya bağlıymış gibi ayağa fırladılar, çantalarıyla silahlarını kaptılar ve havlamaların duyulduğu tarafa yöneldiler.

Bu sefer ne akıl, ne de temkinlilik kendilerini dinletme fırsatı bulamamışlardı ve onlara kulak vermeyen bu iki gözüpek adam çok uzaklara sürüklenebilirdi.

Aslında takip ettikleri yön kuzey ya da doğu değildi. Geyik sürüsü güneybatıya dönmüştü; kuşkusuz orman da bu yönde Porcupine'ın ilk kollarına kadar, fersahlarca uzanıyordu. Böylece Summy Skim ve Neluto, Golden Mount'tan daha da uzaklaşıyorlardı. Güneş de batı ufkunda gitgide alçalmaya başlamıştı. Avcılar, verdikleri söze göre saat beşten önce kampa geri dönmeseler de, havanın hâlâ aydınlık olduğu yedi ya da sekizde dönmüş olurlardı. Zaten bunu düşünerek vakit harcamıyorlardı. Stop'un sesini duyuyorlar, onun peşinden koşuyorlardı ve o kadar arzuladıkları hayvanların peşinde olduklarından şüphe bile etmiyorlardı.

Hayvanlar kesinlikle uzakta değillerdi ve şimdi iki avcı da iz üzerindeydiler. Giderek seyrelmiş ormanın içinde daha rahat bir yolları olacaktı. Daha hızlı kaçabileceklerdi. Summy Skim ve Neluto güçleri yettiğince peşlerinden gidiyorlardı. Avdan, en az efendisi kadar heyecan duyan köpeği çağırmayı bile düşünmediler, büyük ihtimalle geri dönmezdi. Zaman akıp gidiyordu, Summy Skim ile Neluto bunun farkında bile değildiler. Sürekli güneybatı yönünde ilerliyorlardı, fakat bu geniş ormanın batı sınırına vardıklarını gösteren hiçbir ize rastlamadılar. Bacaklarının bütün gücüyle koşuyorlardı ve tamamen durmuyor, sadece soluklanmak amacıyla yürüyorlardı. Yorgunluğu hissetmiyorlardı bile. Summy Skim Klondike topraklarında olduğunu unutmuştu, Montreal civarlarında avlanıyor gibiydi. Green Valley'deki çiftliğe dönmekte hiçbir zaman güçlük çekmemişti, fakat Golden Mount'taki kampa dönmesi gerektiğinde de aynı şey geçerli olacak mıydı?...

Birkaç kez Neluto ve o başarmak üzere olduklarını sandılar. Çalılıkların arasından birkaç boynuz gözükmüştü ve geyiklerle aralarında ancak yüz adım vardı. Fakat bu çevik hayvanlar gözden yitmekte gecikmediler, avcıların nişan alıp ateş edecek vakitleri olmadı.

Kısacası, ne kadar tedbirsiz davrandıklarının

farkına bile varmadan saatler geçirdiler. Fakat o sıralarda hafiflemekte olan Stop'un havlamaları, geyiklerin uzaklaştıklarını kanıtlıyordu. Artık onlara yetişmek imkânsızdı. En sonunda havlamalar kesildi, ya Stop çok uzaklaşmıştı, ya da bu kadar uzun ve zor bir koşudan sonra nefesi kesilmişti ve sesini duyuramayacak haldeydi.

Summy Skim ve Neluto durdular, güçleri tükenmişti ve bir daha kalkıp kalkamayacaklarını bilmeden külçe gibi yere yığıldılar.

O sırada, Summy Skim'in saatine göre akşamın dördü olmuştu.

"Bitti!" dedi konuşabilir hale gelir gelmez.

Bu sefer Neluto kabul ederek hayal kırıklığı içinde başını salladı.

"Neredeyiz?..." diye sözlerine devam etti Summy Skim.

Evet! İşte bu önemli bir soruydu ve çözümünü bulmak o kadar kolay değildi.

Ormanın bu bölümünde geniş bir açıklık vardı ve herhalde güneybatıda Porcupine'ın kollarından biriyle birleşen küçük bir dere buradan akıyordu. Güneş derenin bir tarafını aydınlatıyordu, ötede ağaçlar tıpkı ormanın doğu açıklığındaki gibi birbirine daha da yaklaşmış gözüküyorlardı.

"Tekrar yola koyulmamız gerekiyor," dedi Summy Skim.

"Nereye?..." diye sordu Kızılderili.

"Kampa!" diye karşılık verdi Summy Skim omuz silkerek.

"İyi de kamp hangi yönde?..."

"Şu tarafta Neluto," diye karşılık verdi arkadaşı batıda alçalan güneşe sırtını dönerek.

"Birşeyler yemeden gidemeyiz Bay Skim!"

İki avcı daha beş yüz adım bile atamadan açlıktan düşüp kalırlardı.

Böylece çantalar açıldı. Sabah yedikleri gibi yediler, öyle çok yediler ki azıklarından geriye pek bir şey kalmadı. Oysa, ormanda av hayvanı pek bol olmadığından tekrar erzak edinmek mümkün değildi, en fazla çalıçırpı üzerinde kızartılabilecek yenilebilir kök parçaları toplayabilirlerdi.

Oysa buralardaki kökler çoktan toplanmış gibi gözüküyordu, Neluto açıklığın etrafını dolandığında bir kül kümesine rastladı. Summy Skim'i çağırdı ve dedi ki:

"Bunu görüyor musunuz Bay Skim."

"Demek ki burada ateş yakılmış Neluto..."

"Kesinlikle..."

"Öyleyse ormanda Kızılderililer ya da başkaları mı var?..."

"Şüphesiz birileri buraya gelmiş," diye cevap verdi Neluto... "Fakat uzun zaman olmuş."

Gerçekten de beyaz küllerin rutubetten ça-

murlaşmış olması, bu ocağın oldukça eski olduğunu gösteriyordu. Burada ateş yakılmasının üzerinden aylar, belki de yıllar geçmişti. Golden Mount civarlarına birilerinin gelmiş olduğu açıktı.

Gerçekten de yeni bir gelişme Summy Skim'i daha da endişelendirdi.

Sönmüş ateşin on adım kadar ötesinde gözüne otlar arasında parlayan bir nesne ilişti. O tarafa yöneldi, eğilip nesneyi aldı, şaşkınlıktan kendini tutamayarak bağırdı.

Bu, bakır kının içinde duran bir hançerdi.

"Gel de şuna bak Neluto!" dedi Summy Skim hançeri arkadaşına göstererek.

O da inceledikten sonra dedi ki:

"Ocak eski olsa da, bu hançer düşürüleli az zaman geçmiş..."

"Evet... evet..." diye cevap verdi Summy Skim, "ağzı hâlâ pırıl pırıl... Hiçbir pas lekesi yok... Otlar arasına çok kısa bir süre önce düşürülmüş!"

Bu, tartışma götürmez bir gerçekti.

Evire çevire bir süre yakından inceledikten sonra, Summy Skim bunun İspanyol yapımı olduğunu anladı. Sapına *M* ve ağzına Teksas'ın başkenti Austin'in adı işlenmişti.

"Yani birkaç gün, belki de birkaç saat önce yabancılar bu açıklıkta kamp kurmuşlar!..." diye

sonuca vardı Summy Skim. "Sanırım şu ateşi yakmamışlar... Fakat içlerinden biri hançerini düşürmüş..."

"Ve bunlar Kızılderili de değiller," diye bir saptama yaptı Neluto, "çünkü Kızılderililerin hiç bu tür silahları yoktur..."

"Kim bilir," diye ekledi Summy Skim, "belki de bu ormanı geçerek Golden Mount'a doğru ilerliyorlardır!..."

Bu varsayım kabul edilebilirdi ve bu hançerin sahibi kalabalık bir çetedense, Ben Raddle ve arkadaşları belki tehlikedeydiler, belki de bu grup şimdi Mackenzie Deltası'nda dolaşıyordu.

"Gidelim!" dedi Summy Skim.

"Hemen," diye cevap verdi Neluto.

"Ya köpeğimiz?..." dedi Summy Skim.

Kızılderili onu yüksek sesle, her yöne dönerek çağırdı. Fakat çağrısı duyulmadı ve Stop geri gelmedi.

Artık Kanada geyiği avından vazgeçmişlerdi. Mümkün olduğu kadar çabuk kampa geri dönmeleri gerekiyordu, İzci'nin kafilesinin önlem alması, belki de savunmaya hazırlanması lazımdı. Fakat oraya en kısa sürede varmanın yöntemi en kısa yoldan gitmekti, en kısa yol ise düz hattı.

Öyleyse tam olarak yönlerini bulmalıydılar, oysa Summy Skim'in pusulası yoktu. Fakat bir

kol saati vardı ve işte şu yöntemi kullandı –bu yöntemden, Montreal'deki avları sırasında da pek çok kereler yararlanmıştı:

Biraz evvel de dediğimiz gibi güneş, ışınlarını ormandaki açıklığa gönderiyordu ve çok dik bir köknar ağacının gölgesi de toprağa vuruyordu. Bu gölge hattı Summy Skim tarafından yön belirlemekte kullanılacaktı. Summy Skim, söz konusu çizginin üzerinde durdu ve sırtını güneşe dönerek saatini çıkardı.

Saat altıydı, kuzeyi bulmak için saatin akrebini gölgenin yönünde tutmak yeterli olacaktı. Fakat bu saatin kadranı on ikiye bölünmüş olduğundan akrebi saat üçe getirerek ayrı sonucu elde etmeliydi. Gölge ile paralel olduğuna göre, on iki kuzey yönü gösteriyordu.

Summy Skim hemen yönü belirledi, kolunu izleyecekleri yön olan doğuya doğru uzattı.

"Yola çıkalım!" dedi.

Tam bu sırada, açıklığın üç yüz adım ötesinden silah sesleri geldi.

10

ÖLÜMCÜL ENDİŞELER

Summy Skim ve Neluto geyik avına gittikten sonra, Ben Raddle da işlerle ilgilendi. Hiç gecikme olmaz, önceden tahmin edilemeyen hiçbir engel ile karşılaşmazlarsa, kanal iki üç gün içinde tamamlanmış olacaktı. Geriye sadece Rubber Creek'in sol kıyısından suyun akacağı yeri delmek kalıyordu, kraterin bacasına son birkaç kazma darbesi vurduktan sonra Golden Mount'un derinlikleri suyla dolacaktı.

Püskürme gecikecek miydi? Mühendis öyle düşünmüyordu, zaten sonuçtan hiçbir şüphesi yoktu. Merkezdeki ateşin buharlaştıracağı su, basıncı arttırarak volkanik maddelerin dışarı atılmasını sağlayacaktı. Lav, curuf ve diğer püskürük maddelerden başka külçeleri, altınlı kuvarslar da püskürtecekti, mühendis ve arkadaşları da hiç zorluk çekmeden toplayacaklardı. Tabii ki püskürme sırasında ortaya çıkacak dumanların tüneli ve kraterin bacasını dolduracağı da

tahmin edilebilirdi. Bu nedenle gerekirse kampı Rubber Creek'in yukarısına taşıyacaklardı.

Üstüne üstlük yeraltı hareketleri gitgide daha da artıyordu. İçerideki kaynamalar hareketlerin şiddetini gösteriyordu. Kraterin içine su taşımaya belki de hiç gerek yoktu.

"Yakında göreceğiz," diye cevap verdi Ben Raddle, yanına gelen ve o saptamayı yapan İzci'ye. "Unutmayalım ki zamanımız çok kısıtlı... Yakında ağustosu yarılayacağız..."

"Mackenzie'nin ağzında on beş günden fazla gecikmek hiç de temkinli olmaz. Arabalarımızın ağır yük taşıyacağı düşünülürse, Klondike'a üç haftada varabiliriz," dedi Bill Stell.

"Bundan hiç şüpheniz olmasın İzci!"

"Ve böylece Bay Raddle, kafile Dawson-City'ye girdiğinde yaz oldukça ilerlemiş olacak. Eğer kış erken gelirse, Skagway'e varmak için göller bölgesini geçerken büyük güçlüklerle karşılaşırız ve Vancouver yönüne giden yolcu gemisi de bulamazsınız."

"Altından bahsediyoruz sevgili İzci, Golden Mount'un eteklerinde bunun için kamp kurduk," diye cevap verdi mühendis dalga geçerek. "Fakat hiç endişeniz olmasın, sekiz gün içinde arabalarımız Klondike yoluna koyulmuş olacak!"

Ben Raddle kendinden çok emin bir biçimde konuşuyordu ve bunları tartışmak için Summy

Skim yanlarında değildi.

Gün her zamanki gibi geçti ve akşam geldiğinde kanalda kazılacak beş altı kulaç mesafe kalmıştı. Güneş ile gölge birbirlerini takip etmiş, gün güzel geçmişti. İki avcı durumdan şikâyetçi değildi.

Öğleden sonra saat beş civarlarında avcılardan ikisi de batıdaki düzlükte gözükmemişti. Aslında Summy Skim'in sözünü tutması için daha vakti vardı. İzci sık sık birkaç yüz adım giderek gelip gelmediklerine bakıyordu. Görünürde hiç kimse yoktu. İki avcının görüntüsü bir türlü ufukta belirmiyordu.

Bir saat sonra Ben Raddle biraz sabırsızlanmaya başladı ve kuzenine çıkışacağına dair kendi kendine söz verdi.

Saat yediyi vurduğunda Sumy Skim ve Neluto hâlâ ortalarda yoktu, Ben Raddle'ın sabırsızlığı da artık endişeye dönüşmüştü. Bir saat sonra hâlâ geri dönmediklerinden endişesi iki katına çıktı.

"Sürüklenip gittiler," diye tekrarlıyordu. "Şu lanet olası Skim'e, önünde bir hayvan ve elinde tüfeği olduğunda hiç güven olmaz... durmaz gider, durması için de hiçbir neden yoktur zaten..."

"Kanada geyiği peşindeyken, hayvanın sizi nereye sürükleyeceği hiç belli olmaz..." dedi Bill

Stell.

"Gitmesine izin vermemem gerekirdi," diye ekledi Ben Raddle.

"Saat ondan önce karanlık basmayacak, Bay Skim'in kaybolduğundan endişelenmeye de gerek yok. Golden Mount uzaklardan bile gözüküyor ve karanlıkta da alevleri rehberlik ediyor," dedi İzci.

Söylediklerinde haklıydı. Avcılar kamptan üç fersah uzakta olsalardı Golden Mount'un alevlerini fark edebilirlerdi, bu yüzden kayboldukları varsayımı pek akla yatkın değildi. Ya başlarına bir kaza geldiyse... Ya tekrar yola koyulamayacak durumdaysalar... Gece olduğunda hâlâ kampa geri dönmemiş olurlarsa ne yapmak gerekirdi?...

İki saat geçmişti, Ben Raddle tahmin edileceği gibi yerinde duramıyordu. İzci ve arkadaşları da endişelerini gizleyemiyorlardı. Güneş ufukta batıyordu ve Kuzey Buz Denizi'ndeki yüksek enlemler kıyıları bundan sonra uzun bir alacakaranlıkta kalacaktı. Eğer Summy Skim ve Neluto geceden evvel gelmezlerse... ya tan vaktinden önce hâlâ gelmemiş olurlarsa?...

Saat onu geçtikten sonra daha da fazla endişelenen Ben Raddle ve İzci güneşin bulutlar ardında kaybolduğu sırada kampı terk ederek dağın eteklerinde dolaşmaya gittiler. Ovaya son bir kez göz attıklarında etraf ıssızdı. Kulaklarını on-

ların geleceği yöne çevirerek hareket bile etmeden Summy Skim'in geciktiklerini bir silah sesiyle haber vermesini beklediler. Neluto ve Summy Skim, mühendis ve İzci'nin kendilerini karşılamaya gelmesini beklemiyor olmalıydılar ve onlara haber vermeyişleri de beş altı dakika için kaygılanmalarını önlemekti.

Ben Raddle ve Bill Stell silah seslerini boşu boşuna beklediler. Ova ıssız olduğu kadar da sessizdi.

"Kayboldular!" dedi İzci.

"Kaybolmak mı?" diye karşılık verdi mühendis başını sallayarak... "Golden Mount her taraftan ve fersahlarca öteden bile görülebilirken kaybolmak..."

"Öyleyse nerede olabilirler Bay Raddle?... Geyik avı tehlikeli değildir, tabii Bay Skim ile Neluto ayılarla karşılaşmadılarsa..."

"Ayılar... ya da haydutlar, maceracılar, Kızılderililer ya da diğerleri, Bill... Evet! Başlarına birşeylerin geldiğini hissediyorum..."

Tam o anda, saat on buçuğa doğru havlamalar duyuldu.

"İşte Stop!" diye haykırdı Ben Raddle.

"Uzakta değiller!" diye cevap verdi İzci.

Havlamalar tekrar duyuldu, fakat bu sefer köpek yaralıymış ve yürümekte güçlük çekiyormuş gibi inlemelerle karışıktı.

Ben Raddle ve arkadaşı Stop'a doğru koştular ve iki yüz adım attıklarında zavallı köpeği gördüler.

Köpek tek başınaydı ve arka ayakları arka tarafındaki yarasından akan kanlarla ıslanmıştı. Yürümekte güçlük çektiği ve kampa ulaşmasının imkânsız olduğu belliydi.

"Yaralı... yaralı... ve tek başına!" diye tekrarladı Ben Raddle. Summy Skim ve Neluto'nun insanların ya da vahşi hayvanların saldırısına kurban gittiğini sandığından, hatta neredeyse bundan emin olduğundan dolayı kalbi deli gibi çarpıyordu...

Bu sırada İzci, ortaya bir düşünce attı:

"Belki de Stop efendisi ya da Neluto tarafından istemeden yaralanmıştır... hedefini şaşırmış bir kurşunla vurulmuştur belki..."

"O zaman niçin Skim ile kalmadı ki? Skim onunla ilgilenir ve geri getirirdi.." diye cevap verdi Ben Raddle.

"Her neyse," dedi Bill Stell, "köpeği kampa geri götürelim. Yarasına pansuman yapalım, eğer hafifse, belki de bizi Bay Skim'in olduğu yere götürür..."

"Evet," diye ekledi mühendis, "çünkü sabaha kadar bekleyemeyeceğim... Silahlarımızı da alıp kalabalık gideriz... -Ve dediğiniz gibi Stop bizi onlara götürebilir..."

İzci hayvanı kucağına aldı ve on dakika sonra Ben Raddle ile birlikte kampa geri dönmüşlerdi.

Köpek çadıra götürüldü. Yarasına bakıldı. Çok ciddi değil gibiydi, hiçbir organına zarar gelmemişti.

Hayvan bir mermi ile yaralanmıştı ve bu tür operasyonlarda çok deneyimli olan İzci kurşunu çıkartmayı başardı.

Ben Raddle kurşunu aldı ve ışık altında dikkatle inceledi. Ardından bembeyaz bir yüzle elleri titreyerek haykırdı:

"Bu kurşunun kalibresi Summy'ninkilerden farklı! Daha büyük ve bir av tüfeğine ait değil!..."

Gerçekten de öyleydi ve Bill Stell de kurşuna baktıktan sonra bunu kabul etmek zorunda kaldı.

"Maceracılarla, haydutlarla başları derde girmiş olmalı!" diye haykırdı mühendis... "Kendilerini ateş ederek korumak zorunda kalmışlar!... Saldırı sırasında Stop vurulmuş... Efendisinin yanında kalmadığına göre, demek ki efendisi götürüldü... ya da Neluto ile birlikte öldü!... Ah! Zavallı Summy, zavallı Summy!..."

Ben Raddle hıçkırıklarını tutamıyordu. Bill Stell ne diyebilirdi ki?... Bu kurşun o iki avcıya ait değildi... Köpek tek başına geri dönmüştü, her şey mühendisi haklı çıkartıyordu, zavallıla-

rın başına bir bela geldiği açık değil miydi?.. Geri gelmediklerine göre ya Summy Skim ve arkadaşı kendilerini korurken ölmüşlerdi, ya da saldırganların elindeydiler.

Saat on bir olduğunda ne Summy Skim, ne de Neluto kampa geri dönmüştü. Bulutlar güneşin battığı yerde ufku kaplamıştı, yakında karanlık olacaktı.

Ben Raddle, İzci ve arkadaşları kayıpları aramaya gitmeye karar verdiler. Yola çıkmak için hemen hazırlıklar yapıldı. Kafile Golden Mount'tan uzaklaşmayacağına göre, en azından ilk aramalar için erzak almaya gerek yoktu. Fakat yolda saldırıya uğrama tehlikesine ve tutsakları güç kullanarak kurtarmak gerekmesi ihtimaline karşı bütün adamlar silahlıydı.

Stop büyük bir özenle pansuman edilmişti. Kurşun çıkartılmış, yara sarılmıştı, açlıktan ve susuzluktan bitkin düşmüş olduğu için ona yemek de verilmişti. Efendisini aramaya gitmek için çok heyecanlıydı.

"Onu da götüreceğiz," dedi İzci, "çok yorulursa onu taşırız, belki de Bay Skim'in izini bulabilir!"

Gece boyunca doğuya doğru bir iki fersahlık mesafe içinde onları bulamazlarsa, İzci'nin fikri Golden Mount'a geri dönmekti. Kamp toplanacak, kafile uçsuz bucaksız ovada onları aramaya

çıkacaktı, Kuzey Buz Denizi ile Porcupine Nehri arasındaki yöre didik didik edilecekti. Ben Raddle, Summy Skim'in başına gelenleri öğrenmediği, onu bulmadığı sürece –tabii eğer bulabilirse– Golden Mount söz konusu bile olamazdı!

İzci ve arkadaşları koşum hayvanlarının kamptan kaçmamaları için tedbir aldıktan sonra yola çıktılar. Dipten gelen gürültülerle sarsılan dağın eteklerinden geçtiler. Alacakaranlıkta, buharların ardında kaybolmuş olan tepesinden alevler çıkıyordu. Henüz katı madde püskürtmüyordu.

Ben Raddle, Bill Stell'in yakınında yürüyordu, köpek de yanlarından ilerliyordu. Diğerleri ellerinde silahlarıyla takip ediyorlardı. Kafile, dağa tırmandıkları yere gelince durdu.

Hangi yöne gitmeleri gerekirdi?... Rasgele mi dolaşacaklardı?... En iyisi köpeğin içgüdülerine güvenmekti. Bu zeki hayvan, kendisinden neyin beklendiğinin farkındaydı ve kesik kesik havlıyordu. Efendisinin izini bulursa, kesinlikle yanılmayacaklardı!

Kısa bir süre tereddüt ettikten sonra Stop kuzeybatıya yöneldi, oysa bu yön, Summy Skim ile Neluto'nun Golden Mount'tan ayrılırken tuttukları yön değildi.

"Onu takip edelim," dedi İzci, sonuçta yapılabilecek en iyi şey de buydu.

Bir saat boyunca küçük grup ovada bu yönde ilerledi. Sonunda iki avcının ormana girdikleri yerin bir fersah aşağısında ormanın kıyısına vardılar.

Hangi tarafa gitmeliydiler?... Ağaçların karanlığının arasında ormana mı dalmalıydılar?... Yoksa hiçbir iz bulunamadığına göre kampa geri dönmeli ve gün ağarınca mı aramaya çıkmalıydılar?...

Ben Raddle, İzci ve Lorique bir araya gelip konuştular. Her ne kadar bu ormanın içine dalmanın ne kadar tehlikeli olduğunu bilse de, mühendis geri dönmeye karar veremiyordu. Kendine hâkim olabilen Bill Stell durumu daha iyi değerlendiriyor ve hemen geri dönmekte ısrar ediyordu. Zaten Stop da tereddüt eder gibi gözüküyordu. Kısık sesle havlamalarını keserek, sanki içgüdülerini yitirmiş gibi ormanın kıyısında hareketsiz duruyordu.

Birdenbire ileri atıldı. Büyük ihtimalle yarasını hissetmiyordu. Ağaçların arasında koşuyor, yüksek sesle havlıyordu; o zamana kadar aradıkları izleri bulduğuna şüphe yoktu.

"Onu takip edelim... hadi!" diye haykırdı Ben Raddle.

Tam ormanın içine dalmak üzereydiler ki, havlamalar yaklaşmaya başladı.

"Bekleyin," diye emir verdi Bill Stell arkadaş-

larını durdurarak.

Tam o anda iki adam belirdi; Summy Skim hemen mühendisin kollarına atıldı.

İlk sözleri şunlar oldu:

"Kampa... kampa gidelim!..."

"Ne oldu?..." diye sordu Ben Raddle.

"Nelerin olduğunu size orada anlatacağım," diye cevap verdi Summy Skim, "şimdi bununla vakit kaybetmeyelim... Size kampa diyorum, kampa gidelim!"

Hepsi birlikte Golden Mount'un alevlerinin rehberliğiyle hızla yürümeye başladılar. Bir saat sonra Rubber Creek'e varmışlardı.

Vakit gece yarısını geçmişti.

Summy Skim çadıra girerek Ben Raddle, Lorique ve Izci ile toplantıya başlamadan önce durakladı. Son bir kez Golden Mount'un etrafına bakmak istiyordu. Mühendis ve Bill Stell de aynısını yaptılar. Tehlikede olduklarını biliyorlardı; ormandan dağa gelirken yol boyunca Summy Skim'in verdiği tek bilgi buydu.

Yalnız kaldıklarında Summy Skim sabahın altısı ile akşamın beşi arasında olanları, ormanın kıyısına varışlarını, geyikleri takip edişlerini, öğlene kadar sürdürdükleri gereksiz avı, molayı, Stop'un havlaması üzerine tekrar yola çıkışlarını ve çok önce sönmüş olan ocağın küllerini buldukları yeri kısaca anlattı.

"İnsanların, yerlilerin ya da başkalarının orada kamp kurmuş olduğu apaçıktı, bunda şaşılacak bir şey yok. Zaten, küllere bakılırsa ocak hayli eskiydi, endişelenmemize gerek yoktu..."

"Aslında," dedi İzci, "yaz mevsiminde buralarda dolaşan Kızılderililer dışında, balina avcıları da karaya çıkarlar..."

"Fakat," diye devam etti Summy Skim, "Golden Mount'a doğru yola koyulacağımız sırada, Neluto otların arasında işte bunu buldu."

Ben Raddle ile İzci hançeri inceledikten sonra İspanyol yapımı olduğunu fark ettiler. Böylece hançerin kısa süre önce orada düşürüldüğünü anladılar, çünkü ağzında hiç pas yoktu.

"Ya sapına işlenmiş olan şu *M* harfi... bundan hiçbir şey çıkartamaz mıyız Bay Skim?..." dedi Bill Stell.

"Hayır Bill, fakat hangi ismin başına koyabileceğimi biliyorum."

"Hangi ismin?..." diye sordu Ben Raddle.

"Teksaslı Malone'unkinin."

"Teksaslı Malone..."

"Evet Ben."

"Şu Hunter'ın arkadaşı mı?" diye ekledi Bill Stell.

"Ta kendisi!..."

"Birkaç gün önce buradalar mıydı?..." diye devam etti mühendis.

"Hâlâ da buradalar," diye cevap verdi Summy Skim.

"Onları gördünüz mü?" diye sordu Lorique.

"Hikâyemin sonunu dinleyin, öğrenirsiniz!"

Summy Skim şu sözlerle devam etti:

"Neluto ile birlikte gitmek üzere olduğumuz sırada, yakından ateş edildiğini duyduk. Durakladık ve öncelikle gözükmemeye çalıştık.

"Ormanda avcıların olduğundan şüpheleniyorduk ve büyük ihtimalle de yabancıydılar, çünkü Kızılderililer ateşli silah kullanmazlar. Fakat her kim olurlarsa olsunlar, kendimizi garantiye almak akıllıca olacaktı.

"Siz söyleyene kadar, o silah sesinin, bir türlü yakalayamadığımız geyiklerden birine atılan tüfekten geldiğini sanıyordum, ta ki siz bana bir daha göreceğime pek inanmadığım zavallı Stop'umun başına gelenleri söyleyene kadar... Evet... Demek ona ateş etmişler..."

"Yabancı bir kurşunla yaralanmış," dedi Ben Raddle, "kendini güçlükle sürükleyerek tek başına geldiğini gördüğümüzde, benim neler hissettiğimi düşünsen!... Akşamın onu olmasına rağmen senin geri dönmemen üzerine korkunç endişelere kapıldım!... Sen ve Neluto'nun saldırıya uğradığınızdan, bu arada Stop'un yaralandığından başka ne düşünebilirdim ki!... Ah! Summy!... Summy!... Seni buralara sürükleyenin

ben olduğumu düşündükçe..."

Böyle konuşurken Ben Raddle hiç de gizlemeye çalışmadığı bir duygunun pençesindeydi. Summy Skim, kuzeninin neler hissettiğini anladı, böyle maceralara atılarak üzerine çöken sorumluluğun farkındaydı Ben Raddle!... Summy Skim onun elini tutarak şunları dedi:

"Ben... sevgili Ben, olan oldu bir kez! Kendini hiçbir şey için suçlama, durum ne kadar kötüleşse de, umutsuz bir halde değiliz. Umarım kendimizi kurtarırız!"

İzci ile el sıkıştıktan sonra, Summy Skim hikâyesine devam etti:

"Doğudan, yani kampa dönmek için izlememiz gereken yönden silah sesinin geldiğini duyar duymaz, Neluto'ya beni takip etmesini söyledim ve kolayca fark edilebileceğimiz o açıklığı aceleyle terk ettik.

"Zaten sesler geliyordu, çok ses vardı, bir grup adamın bize yaklaştığı besbelliydi.

"Fakat her ne kadar fark edilmek istemesek de, bu grupta kimler olduğunu da bilmek istiyorduk, nedenini tahmin edersiniz!... Bu adamların burada ne işleri vardı?... Golden Mount'tan bir saatlik yürüyüş mesafesindeydiler!... Volkanın varlığını biliyorlar mıydı?... Ona doğru mu gidiyorlardı?... Bizden daha mı kalabalıktılar?...

"Kısa süre sonra ormanın içleri iyice karara-

caktı. Zaten bu maceracıların ellerine düşmemek için, akşamın ilerleyen saatlerinde yola koyulmak üzere beklemenin daha iyi olacağına karar verdim... Bir kere ormanın sınırına vardıktan sonra, volkanın alevleri bize yolu gösterecekti...

"Düşünerek kaybedecek vaktimiz yoktu. Grup yaklaşmaktaydı... Derenin yakınındaki o açıklıkta mola verecekleri kesindi. Hemen on adım ötedeki sık bir çalılığın arkasına atladık. Yüksek otlar ve çalıların arasına saklanmış olduğumuz için yakalanma tehlikesi ile karşı karşıya değildik, fakat önemli olan, onları hem görebiliyor hem de duyabiliyorduk.

"Grup hemen belirdi. Elli kişiydiler, otuzu Amerikalı, yirmisi de Kızılderili'ydi.

"Yanılmamıştım. Gece için orada kamp kurdular ve işe, yemek pişirmek için ateş yakmakla başladılar.

"Neluto da, ben de adamlardan hiçbirini tanımıyorduk. Ağaçların altına bıraktıkları tüfekleri ve tabancaları vardı. Aralarında pek konuşmuyorlardı ya da bizim duyamayacağımız kadar alçak sesle konuşuyorlardı."

"Peki ya Hunter... Malone?..." dedi Ben Raddle.

"On beş dakika sonra geldiler," diye devam etti Summy Skim, "yanlarında bir Kızılderili ve 127'nin ustabaşısı vardı."

"Ah! Neluto da, ben de onları hemen tanıdık. Evet!... Bu serseriler Golden Mount yakınlarına gelmişlerdi ve kendileri gibi maceracılardan oluşan çete de onlara eşlik ediyordu..."

"Burada ne işleri var?" diye sordu İzci. "Golden Mount'un varlığından haberleri var mı?... Başka madencilerin burada olduklarını biliyorlar mı?..."

"Ben de kendime bu soruları sordum sevgili Bill," diye cevap verdi Summy Skim, "ve sonunda hepsinin cevabını da aldım."

Bu anda İzci, Summy Skim'e susmasını işaret etti. Dışarıda bir gürültü duymuştu ve çadırdan çıkıp etrafı kolaçan etti.

Gürültüyü adamlarından biri kanalı geçerken yapmıştı. Bu enlemlerde sabahın çok erken saatlerinde söken şafağın ilk renkleri gözükmeye başlamıştı.

Geniş düzlük ıssızdı. Gecenin sessizliğini homurtularıyla bozan dağa doğru hiçbir grup yaklaşmıyordu. Köpek de tedirgin değildi, çadırın bir köşesinde yayılmış yatıyordu.

Bunun üzerine İzci içeri girerek Ben Raddle ile kuzenine hiçbir şey olmadığını söyledi.

Summy Skim şöyle devam etti:

"İki Teksaslı tam da açıklığın kıyısına, bizim arkasında saklanmakta olduğumuz çalılığın on adım yakınına oturdular. Böylece söylediklerini

duyabiliyordum, öncelikle yolda rastladıkları bir köpekten bahsettiler, fakat ona ateş ettiklerini söylemediler. 'Ne garip bir rastlantı!' dedi Hunter. 'Evet! Garip... Ormanın ortasında!... Buralara kadar tek başına gelmiş olamaz... Dawson-City'den bu kadar uzaklara...' 'Avcılar!' diye cevap verdi Malone, 'buna şüphe yok!... Peki neredeler? Köpek onlara ulaşabilmiş midir? Şu yöne doğru kaçıyordu...' Malone bunu söylerken kolunu batıya doğru uzattı... 'Köpeğin avcılara ait olduğunu da kim söyledi?...' diye haykırdı Hunter. 'Birkaç hayvanın peşinden ta buralara kadar gelinmez!' 'Ben de senin gibi düşünüyorum Hunter,' dedi Malone. 'Etrafta yeni altın yatakları peşinde olan madenciler var... Yukarı Dominion'da da dolandıklarını uymadın mı?...' 'Evet,' diye cevap verdi Hunter, 'lanet olası Kanadalıların, işletme hakkının sadece kendilerine ait olduğunu iddia ettikleri şu zengin madenler!... Fakat bir kere biz elimizi atalım, bakalım onlara ne kalacak!...' 'Bir eleklik bile kalmayacak!' diye karşılık verdi Malone, korkunç küfürlerle karışık kahkahalar patladı..."

"Peki Golden Mount'tan bahsettiler mi?..." diye sordu Ben Raddle.

"Evet," diye cevap verdi Summy Skim, "çünkü Hunter bir süre sonra şunu dedi: 'Zaten Kızılderililerin sık sık bahsettikleri ve bizim rehber

Krasak'ın da yerini bildiği Golden Mount buradan uzakta değil, Kuzey Buz Denizi kıyısında. Barrow Burnu'ndan Hudson Körfezi'ne kadar kıyıyı dolaşacağız, eninde sonunda onu buluruz!'"

Mühendis düşüncelere daldı. Korktuğu başına gelmişti. Jacques Laurier, Golden Mount'u bilen tek kişi değildi... Bir Kızılderili, Krasak sayesinde Teksaslıların da haberleri vardı ve okyanus kıyılarını dolaşmak zorunda kalmadan kısa süre sonra tam yerini öğreneceklerdi!... İçinde kamp kurdukları ormandan dışarı adım atar atmaz, volkanı fark edeceklerdi!... Kraterin üstündeki dumanları ve alevleri göreceklerdi... Bir saat içinde Golden Mount'un eteklerine varmış olacaklardı; ya Forty Miles Creek'teki eski komşularının burada kamp kurduklarını gördüklerinde neler olacaktı?

"Hunter'ın adamları çok mu kalabalıklar?..." diye sordu mühendis Summy Skim'e.

"Elli kadar silahlı adam," diye cevap verdi Summy Skim, "Klondike'ta pek az bulunan dürüst insanlardan da değiller sanırım!..."

"Eminim öyledir; bütün bunlardan çıkartılacak sonuç, durumumuzun ciddi olduğu!" dedi İzci.

Toplantıları, Bill Stell'in bu sözüyle sona erdi. Geceleyin kampın güvenliği için tedbir alınmıştı, gün ağarana kadar hiçbir olay olmadı.

11

SAVUNMA

İzci'nin dediği gibi durum ciddiydi.

Hunter ormanın doğusundaki açıklığı aşar aşmaz Golden Mount'u fark edeceğine göre, burasının Teksaslı çete tarafından keşfedilmemesi mümkün olabilir miydi?.. Zaten Summy Skim'in adını duyduğu şu Krasak onlara rehberlik etmiyor muydu?... Porcupine'ın kaynağını geçtikten sonra bu tarafa yöneldiklerine göre okyanus kıyılarını dolaşmaları gerekmeyecekti. Eğer İzci'nin Dawson-City'den Mackenzie'nin ağzına kadar izlediği yoldan gitselerdi, yirmi dört saat önce uzaktan görülmüş olacaklardı ve doğrudan doğruya Golden Mount'a geleceklerdi. Demek ki büyük nehrin sağ kıyısındaki Fort Yukon'dan, batı yönünden gelmişlerdi.

Çete elli kişiden oluşuyordu, oysa Ben Raddle ile arkadaşları sadece yirmi kişiydiler. Fakat ölene dek çarpışmaya kararlı olsalar da cesaretlerinin telafi edemeyeceği sayısal bir zayıflık söz konusuy-

du.

Öyleyse olayların gelişmesini beklemekten başka yapacak bir şey yoktu ve uzun süre beklemeleri de gerekmeyecekti. En fazla kırk sekiz saat içinde, belki de hemen o gün Hunter Golden Mount'a varacaktı. Mackenzie kampını terk etmeyi, Klondike yoluna koyulmayı, Teksaslılar karşısında geri adım atmayı akıllarına bile getirmiyorlardı. İzci bunu arkadaşlarına teklif edemezdi: Kabul etmezlerdi. Bu volkanik altın yatağının ilk işgal edenleri olarak yasal sahipleri değiller miydi?.. Direnmeden burayı o haydutlara bırakmayacaklardı. Summy Skim bile, bilge Summy Skim bile geri çekilmeyi kabul etmezdi... Önce Vancouver gemisindeki, daha sonra Forty Miles Creek madenlerindeki kabalıklarını unutmadığı Hunter karşısında geri çekilmeyi kabul etmezdi. Aralarında halledilmesi gereken bir mesele vardı ve madem ki karşısına bir fırsat çıkmıştı, bunu kendisi halledecekti.

Teksaslılar dağın eteklerine geldiklerinde neler olacaktı? Bill Stell'in aklından geçenler ve bir gün önceki konuşmaya devam ederken Ben Raddle'a söyledikleri şunlardı:

"Sanırım birkaç saat içinde çetenin Golden Mount'a yöneldiğini göreceğiz. Vardıklarında Hunter ya orada duracak, ya da dağın eteklerinden geçerek Mackenzie kıyısında kamp kuracak, tıpkı bizim yaptığımız gibi..."

"Sanırım Teksaslılar önce Golden Mount'a tırmanmayı isteyecekler..." dedi mühendis. "Tıpkı bizim gibi, tepede altın külçeleri ve altınlı kuvars olup olmadığını öğrenmek isteyecekler!"

"Kesinlikle," diye cevap verdi İzci. "Fakat krateri inceledikten, buharlar ve alevler arasında içeri inilemeyeceğini gördükten sonra geri dönecekler ve işte sorun da bu: Ya yakındaki püskürmenin gerçekleşmesini, ya da bitmesini bekleyecekler. Her durumda kamp kurmak zorunda kalacaklar."

"Geldikleri gibi ve geldikleri yere gitseler!" diye haykırdı konuşmaya katılan Summy Skim. "Onların yapacağı en akıllıca şey bu olur..."

"Akıllıca düşünemezler," diye açıkladı Ben Raddle, "bundan emin olabilirsin..."

"Zaten ben de eminim Ben. Fakat bizim yaptığımız gibi volkanı püskürmeye zorlamak bu serserilerin aklına gelmez..."

"Olsun Summy, beklerler..."

"Ve beklerken de yakınlarda kamp kurarlar," diye ekledi İzci, "hem zaten unutmayalım ki, ormandaki köpeğin varlığından şüphelenmişlerdi... Mackenzie Deltası'ndan onlardan önce madencilerin geçip geçmediğini öğrenmek isteyecekler ve halice kadar giderek izlerini arayacaklar..."

"Kısa sürede de bizim kampımızı keşfederler ve bizi buralardan kovmaya çalışırlar, ben de Hunter'ın suratını tekrar görürüm!..." diye cevap verdi

Summy Skim. "Tamam, eğer Amerikan ya da Fransız usulü iyi bir düello –seçimi ona bırakacağım– bu işi bitirirse şeflerinden sonra çeteden de kurtulmuş oluruz!..."

Bu söyledikleri tabii ki gerçekleşmeyecekti, çünkü Teksaslılar oldukça kalabalıktılar ve bundan yararlanmasını bilecekler; böylece İzci'nin adamlarını dağıtacaklar ya da onları kaçırarak Golden Mount'un tek sahipleri olmak için çabalayacaklardı.

Demek ki saldırıları geri püskürtmeye hazır olmak gerekiyordu ve muhtemel bir saldırıya karşı her türlü önlem alındı.

İlk önce, Bill Stell yük arabalarını Rubber Creek ile dağ arasındaki dirseğe çektirdi. Hayvanlar ise açıktaki otlaklardan toplandılar ve otların birkaç günlük beslenmelerine yeteceği, kanalın yüz elli adım ötesindeki ağaçların altına götürüldüler. Her ne pahasına olursa olsun, onları korumak ve kışın ilk soğuklarından önce Klondike'a geri dönüşü garanti altına almak gerekiyordu. Gece kanalın ötesinde tekrar kurulmak üzere çadırlar söküldü. Zaten bu kanal aralarındaki savunma hattı olacaktı. Derenin suları burayı ağzına kadar doldurduğunda, ateş edilirken saldırganların geçmeleri zor olacaktı.

Kampın istila edilmesini engellemek gerekirse, Ben Raddle Rubber Creek kıyısına son kazma dar-

besini vurduracaktı. Yine de Hunter Golden Mount civarlarında olduğu sürece püskürmeyi tetiklemek iyi bir fikir olmadığından, bekleyeceklerdi.

Silahlar savunma için hazırlandı. Ben Raddle, Summy Skim, Lorique, Bill Stell ve Neluto'nun karabinalarını saymazsak, kafiledeki yirmi adamın on ikisi tüfek, tabanca ve bıçakla silahlanmıştı.

Doğal olarak avcılar avlanmaktan vazgeçecekti, fakat balıkçılar erzaktan tasarruf etmek için derede ya da kıyıdaki koylarda avlanmaya devam ettiler.

Kanal çalışmalarının da hiç kesintiye uğramadığını söylemeye gerek yok. Dağın eteklerine doğru ilerleniyordu. Dere ile dağın yamacına açılan tünelin ağzı arasındaki bütün mesafe bonuca kanalın dolması gerekiyordu. Fakat mühendis duyulma ihtimaline karşı artık dinamit kullanmayacaktı. Fişekler, kraterin bacasını hâlâ tünelden ayıran çeperin delinmesi için kullanılacaktı.

Bu arada püskürme yaklaşıyor gibi gözükmüyordu. Dipten gelen gürültüler artmıyordu. Alevlerle buharlar yükseklik ya da yoğunluk kazanmıyordu. Golden Mount'un tam anlamıyla püskürmesinden önce haftalar, aylar geçebilirdi.

İzci ve adamları bütün gün tetikte beklediler. Kampın en iç kısımlarındaydılar. Onları görebilmek için Rubber Creek'in sol kıyısına ve hatta Mackenzie Deltası'nın sınırı olan batı koluna kadar yaklaşmak gerekirdi.

Yine de pek çok kereler Ben Raddle ve Summy Skim, Bill Stell ve Lorique geniş ovayı gözlemeye gittiler. Şüpheli hiç kimse görmediklerinden, dağın eteğinin ucuna, iyice doğuya kadar ilerlediler.

Bir buçuk fersah ötede ormanın ilk ağaç sırası ufku kaplıyordu.

Ova ıssızdı. Ne bir insan, ne de hayvan vardı etrafta. Deniz kıyısında da hiç kimse gözükmüyordu, oysa haydut çetesi kıyıyı izleyerek ilerliyor olabilirdi.

"Demek ki Teksaslılar henüz ormandan çıkmadılar..." dedi İzci.

"Evet, batıya yöneldiler..." diye devam etti Summy Skim.

"Buna inanamıyorum," diye cevap verdi mühendis. "Rehberleri Golden Mount'un yerini biliyor, ormanın kıyısından dağı fark etmiş olmalıydılar. Hâlâ senin gördüğün yerde kamp yapıyor olabilirler Summy..."

"O zaman hiç aceleleri yok demektir Ben!..."

"Belki de onlardan önce başka madencilerin geldiğini tahmin ettiklerinden işe koyulmadan durumu anlamak istiyor olabilirler ve yarın gece Golden Mount'a kadar ilerleyebilirler..."

"Mümkün," dedi Ben Raddle, "çünkü fark etmemiş olmaları imkânsız..."

"Yine de her türlü sürprize karşı hazırlıklı olacağız!" dedi Bill Stell.

Ben Raddle, Summy Skim, İzci ve Lorique son bir kez ovanın ıssız olduğunu gördükten sonra kampa geri döndüler ve akşam olduğunda Bill Stell gece için bütün önlemleri almıştı.

Gece sakin geçti. Fakat Summy Skim her zamanki alışkanlığıyla deliksiz bir uyku çekmiş olsa da, Ben Raddle ancak birkaç saat kestirebildi. Endişe ve öfke arasında gidip geliyordu. Öfke, çünkü tam hedefine ulaşmak üzereyken şans ona sırtını dönmüştü. Endişe, çünkü Golden Mount için çarpışmak gerekecekti, fakat Hunter'ın çetesiyle başa çıkabilecekler miydi? Omuzlarında hissettiği bu sorumluluğu kaldırabilecek miydi?...

Mackenzie Nehri'nin ağzına yapılan bu keşif gezisine sadece o istediği için kalkışılmamış mıydı?... Sonu pek de parlak olmayan bu işin başını o çekmiyor muydu?... Summy Skim'i Dominion'un bu bilinmeyen topraklarında bir yıl daha geçirmek zorunda bırakmamış mıydı?... Josias Dayı'nın ölümünden sonra Klondike'a gelip mirası almak istemişti, tamam. Summy Skim'in de ona katılması doğaldı, bu da tamam. Forty Miles Creek'e gelince, 129 numaralı madeni işletme ve buradan kazanç elde etme isteğine engel olamamıştı, evet, bu da bir ölçüde anlaşılabilirdi, Summy Skim'in mantıklı öğütlerini de dinlememişti, bu da bir yere kadar kabul edilebilirdi!... Fakat depremden ve sel baskınından sonra, Klondike'ın sınır bölgesindeki bü-

tün madenlerin yok olmasından sonra mantık neyi emrediyordu? Maden işletmeciliği işinden sonsuza kadar vazgeçmeyi ve kış bitip tamamen iyileştikten sonra Dawson-City'yi hemen terk etmeyi, kutup denizlerine kadar gitmeyip, Montreal yoluna koyulmayı!...

Ben Raddle'ın, Jacques Laurier ile karşılaşması, Fransız'ın ona Golden Mount'un yerini söylemesi ne büyük bir şanssızlıktı! Fakat sadece ona ait olduğunu sandığı bu sırrı kullanmak istemesi de kötü bir şanstı, şimdi ise başkaları da biliyordu ve bir grup maceracı bunu elinden zorla alacaktı!

İşte Ben Raddle nöbetçilerin sesini bekleyerek uykusuz geçen saatler boyunca kendi kendine bunları söylüyordu. İki üç kez kampın etrafını kontrol etmeye gitti.

Kafile, ciddi bir tehlike ile karşı karşıyaydı. Hunter'ın saldırısına karşı koyabilmeleri çok zordu, ikiye karşı birdiler. Öyleyse kovulmadan buraları onlara bırakıp gitmek daha akıllıca olmaz mıydı?... Teksaslılar henüz gözükmediğine göre bu gece kampı toplamak, arabaları Dawson-City'ye sürmek kolay olurdu ve böylece gün doğduğunda kafile görüş alanlarından çıkmış olurdu!... Fakat bu keşfin getirisinden vazgeçmek, bu kadar çaba, bu kadar yorgunluğun boşa gitmesi ve üstelikte de başarıdan bir gün önce... Hayır! Ben Raddle asla gitme emrini veremezdi ve adamları da zaten o em-

re boyun eğmezdi!

Sabahın beşinden itibaren Golden Mount'un batı yamacına gitmeden, Ben Raddle ve İzci kanalın yüz kulaç kadar ötesine gittiler. Fakat yeni bir şey göremeden geri döndüler.

Hava güzel olacak gibi gözüküyordu, barometre de normalin üstündeydi. Sıcaklık hayli yüksekti, açıklardan gelen serin bir rüzgâr şiddetini yitirmişti. Rüzgârda kraterin dumanları güneye doğru uçuşuyordu. Fakat mühendis ve Bill Stell bir gün önceki kadar yoğun olmadığını gördüler, o kadar siyah da değillerdi.

"Acaba volkanik hareketler yavaşlıyor mu?..." diye sordu Ben Raddle.

"Krater sönerse, bu işimizi ne kadar da kolaylaştırır..." diye cevap verdi İzci.

"Tabii Hunter'ınkini de," diye karşılık verdi mühendis. "Yine de işimize hiç ara vermeyelim ve kanalı tamamlayalım."

"Bugün biter Bay Raddle."

"Evet Bill, derenin girişini ve tünelin dibindeki duvarı delmekten başka bir iş kalmaz. Zamanı geldiğinde de bunu yaparız, uygun koşullara bağlı."

Böylece işçiler işe koyuldu; son kazma darbesini vurmak ve son kürek toprağı atmak birkaç saat aldı. Kanal üç yüz ayak, tünel de altmış ayak olmuştu, artık derenin suları Golden Mount'un bacasına verilebilirdi.

Yemekten sonra, kampın etrafında nöbet tutmayı ihmal etmeyerek bir süre dinlenebilirlerdi.

Öğleden sonra Neluto ovada biraz dolandı. Yarası neredeyse tamamen iyileşmiş olan Stop da ona eşlik etti. Eğer Hunter'ın adamlarından biri, tek başına dağın eteklerine kadar gelirse, bu zeki hayvan onu izini sürebilirdi.

Saat üçe doğru, Ben Raddle ve Summy Skim derenin kıyısını, suların akıtılacağı yeri gözlemleyerek vakit geçirirken birden dikkat kesildiler.

Neluto ve Stop'un uzaklaştıkları yönden havlamalar duyuldu.

"Ne var?" diye haykırdı İzci.

"Herhalde köpeğimizin yakaladığı bir av hayvanı," dedi Ben Raddle.

"Hayır," diye cevap verdi Summy Skim, "böyle havlamazdı..."

"Gel!" diye karşılık verdi mühendis.

Daha yüz adım atmamışlardı ki, Neluto'yu büyük bir telaşla geri dönerken gördüler.

Birkaç dakika sonra Kızılderili yüksek sesle bağırıyordu:

"Dikkat... Tehlike!"

Ben Raddle, İzci ve Summy Skim'in yanına geldiğinde:

"İşte geliyorlar," dedi.

"Hepsi mi?..." diye sordu Bill Stell.

"Hepsi," diye cevap verdi Kızılderili.

"Ne kadar uzaktalar?" diye sordu mühendis.

"Volkandan yedi sekiz yüz adım ötedeler Bay Ben."

"Seni gördüler mi?..." diye sordu Summy Skim.

"Sanmıyorum," diye cevap verdi Neluto, "fakat ben onları iyice gördüm... Atlarıyla ve arabalarıyla birlikte grup halinde ilerliyorlardı..."

"Nereye doğru?..." diye devam etti İzci.

"Dereye doğru..."

"Havlamaları duydular mı?" diye sordu Summy.

"Hayır... bu imkânsız... çok uzaktaydılar..."

"Kampa dönelim," diye emir verdi Ben Raddle, "savunmaya geçelim."

Birkaç dakika sonra dördü birlikte kanala ulaşmışlardı, dereyi aşarak ağaçların altına saklandılar.

Hunter, Malone ve çeteleri, Golden Mount'a varınca duracaklar mıydı?... Buraya yerleşecekler miydi, yoksa Mackenzie Halici'ne kadar ilerlemeye devam mı edeceklerdi?...

Bu ikinci ihtimalin gerçekleşmesi kesinlikle daha mümkündü. Onlar da ihtiyaç duydukları birkaç günlük kamp için tatlı suyu olan bir yer arayacaklardı. Golden Mount'un batısındaki düzlükte hiç dere yoktu ve Hunter büyük nehrin kısa bir mesafe sonra okyanusa döküldüğünü bilmiyor olamazdı. Öyleyse halice yönelecek demekti. O zaman kanal dikkatini çekecek ve ağaçların altındaki kampı

keşfedeceklerdi...

Ben Raddle ve arkadaşları çok yakındaki bir saldırının tehdidi altındaydılar ve savunma için yerlerini aldılar.

Öğleden sonra sakin geçti. Ne Teksaslılar, ne de adamlarından biri Rubber Creek civarlarında gözüktü.

Bundan çıkartılacak sonuç Hunter'ın, Golden Mount'un eteklerinde bir mola yeri seçtiği miydi?... Oysa bu alan uzun süre konaklamak için uygun değildi.

"Dağın eteklerine yerleşmeden önce Hunter volkana tırmanmak istemiş olabilir..." dedi İzci.

"Bu gerçekten de mümkün," diye cevap verdi Summy Skim. "Krateri incelemesi gerekmez mi?... İçinde altın külçesi olup olmadığını, püskürmenin ne durumda olduğunu görmek istemez mi?..."

Öne sürülen fikir doğruydu ve Ben Raddle da başını sallayarak onayladı.

O gün, Teksaslılar kampa ulaşmadan tamamlandı. Öyleyse ertesi gün Mackenzie'nin yakınlarına yerleşecekler miydi, yoksa Golden Mount'a tırmandıktan sonra mı geleceklerdi? Böyle düşünmek için haklı nedenleri vardı.

Yine de her türlü ihtimale karşı hazır olmak için İzci ve arkadaşları bütün gece savunma durumunda, uyanık kalmaya karar verdiler. Dönüşümlü olarak kanalı derenin kıyısından geçtiler ve

eteklerini görebilecek biçimde dağın eteğinde nöbet tuttular.

Saat on bir buçuğa kadar hava, dereye yönelecek olan kişileri görebilecek kadar aydınlıktı ve saat ikide şafağın ilk ışıkları belirecekti.

Bu kısa süren gece boyunca hiçbir şey olmadı ve güneş doğduğunda durum bir gün önceki ile aynıydı.

Gündüz Hunter ve Malone'un volkanın tepesine çıkıp çıkmayacağını öğrenmek önemliydi. Onlara gözükmeden onları görmek mümkün olacak mıydı?...

Güneye inilemezdi. Bu yönde ovada, altına saklanılabilecek ağaç yoktu. Rubber Creek'in ana akarsudan ayrıldığı yere kadar geri giderek de herhangi bir sığınak bulmaları ve böylece Hunter ve Malone Golden Mount'un tepesine çıktıklarında onlardan saklanabilmeleri imkânsızdı.

Adamlar kratere çıktıklarında İzci ve arkadaşlarının fark edilmeden onları gözetleyebilecekleri bir tek yer vardı. Burası, kamptan iki yüz adım kadar ötede, derenin sol kıyısında ve kanalın ağzının aşağısında, yaşlı bir kayın kümesiydi. Kampla ağaçlar arasında çalıların arkasından sürünmek şartıyla gidilip gelinebilirdi.

Sabahın erken saatlerinde Ben Raddle ve Bill Stell, platonun ucuna yaklaşan herhangi birinin kolayca izlenip izlenemeyeceğine baktılar. İlk tır-

manışlarında fark ettikleri gibi burası üzerine çıkılabilecek kadar sağlam kuvars blokları ve sertleşmiş lavlardan oluşmuştu. Altındaki yamaç sanki bir kale duvarıymış gibi dimdik iniyordu, dağın açık denize bakan yüzü de böyleydi.

"Burası iyi," dedi İzci. "Ne gelirken, ne de giderken fark ediliriz. Eğer Hunter platoya çıkarsa, kesinlikle Mackenzie Halici'ni bu uçtan gözlemek isteyecektir..."

"Biz de burada hep bir nöbetçi bulundururuz," diye cevap verdi Ben Raddle.

"Ayrıca tepeden kamp da fark edilemez, Bay Ben... Ağaçlar altında saklanmış durumda... Bütün ateşlerin sönmesine ve hiç duman çıkmamasına da dikkat ederiz... Böylece sanki Hunter'ın çetesi bizi keşfedemezmiş gibi geliyor..."

"Bizim de istediğimiz," diye cevap verdi mühendis, "Teksaslıların, kraterin içine inmenin imkânsız olduğunu gördükten sonra planlarından vazgeçmeleri ve geldikleri yere geri dönmeleri..."

"Cehenneme kadar yolları var!" diye haykırdı İzci.

Ardından ekledi:

"Eğer isterseniz Bay Ben, siz kampa geri dönerseniz, ben çok bitkin olduğum için burada kalabilirim..."

"Hayır Bill, ben nöbetçi kalmayı tercih ederim. Gidip bütün tedbirler alınmış mı bakın ve hayvan-

ların uzaklaşmamasına dikkat edin..."

"Tamamdır," diye cevap verdi İzci, "Bay Skim'e iki saat sonra gelip yerinizi almasını söylerim..."

"Evet..., iki saat sonra," diye cevap verdi Ben Raddle, volkanik platonun ucunu gözden kaçırmadan bir kayın ağacının altına uzanırken.

Bill Stell, küçük koruluğa, arkadaşlarının yanına geri döndü. Çadırlar sabahtan toplanmıştı ve Rubber Creek'in Golden Mount'un yamacıyla yaptığı açının köşesinde bir kafile bulunduğuna dair hiçbir işaret yoktu.

Dokuza doğru İzci'nin daveti üzerine Summy Skim, kayalar arasından sürünerek, sanki ava gidermiş gibi tüfeğini omzuna asmış bir halde mühendisin yanına gitti. Hemen onun yanına uzandı ve doğal olarak ilk sorusu şu oldu:

"Yeni bir şey var mı Ben?..."

"Hiçbir şey yok Summy..."

"Teksaslı serserilerden hiçbiri şu kayaların üzerine tırmanmadı mı?..."

"Hiç kimse görünmedi."

"Halbuki bir iki tanesini aşağı indirmek hoşuma giderdi," diye karşılık verdi Summy Skim, içinde iki kurşun bulunan karabinasını göstererek...

"Bu mesafeden mi Summy?..." diye sordu mühendis.

"Gerçekten de... haklısın... biraz fazla uzakta ve fazla yukarıda."

"Zaten Summy, ustalık değil temkinlilik gerekiyor. Çeteden bir adamın eksilmesi, onları bizim için daha az tehlikeli hale getirmez ve eğer fark edilmezsek, Hunter ve adamları yapacak birşeyleri olmadığını anladıktan sonra kendi kendilerine giderler."

Bu, Ben Raddle'ın umuduydu, fakat gerçekleşmesi pek de mümkün değildi!

Birkaç dakika sohbet ettikten sonra –o sırada saat dokuzdu– Ben Raddle kampa geri dönmek için kalktı.

"Dikkat et Summy," dedi, "eğer Teksaslıları görürsen, fark edilmemeye çalışarak hemen gelip bize haber ver..."

"Tamam Ben."

"Senin yemek yiyebilmen için İzci yerini almaya gelecek..."

"Bill Stell olmazsa Neluto gelebilir," diye karşılık verdi Summy Skim, "çünkü bu cesur arkadaşımıza sonuna kadar güvenebiliriz. Kartal gibi gözleri var... eee ne de olsa Kızılderili gözleri!"

Ben Raddle, kampa açılan kayaların arasına varmıştı ki, Summy Skim aniden kolunu kavradı:

"Bekle," dedi.

"Ne var?..."

"Bak... yukarıya bak!"

Mühendis gözlerini Golden Mount'un platosuna çevirdi.

Önce bir adam, ardından ikincisi belirdi.

"Onlar... onlar!..." diye tekrarladı Summy Skim kolunu uzatarak.

"Evet... Hunter ve Malone!" diye cevap verdi Ben Raddle ağaçların arasına hızla dalarak.

Gerçekten de Teksaslılardı, herhalde birkaç adamları daha platonun üzerindeydi. Büyük ihtimalle kraterin durumunu gördükten sonra doğu tarafını, özellikle de Mackenzie Deltası'nı oluşturan o dev akarsu ağını gözlemek için dolaşıyorlardı. Eğer kışın ilk soğuklarıyla buraları terk etmek zorunda kalana kadar volkanın püskürmesini beklemeye karar verirlerse, kampı buraya taşımayı akıl edeceklerdi.

"Ah şu serseriler!" diye mırıldandı Summy Skim. "Onlar için sakladığım iki kurşunum var, keşke bu mesafeden yetiştirebilseydim! Hunter ile aramızdaki mesele artık onur meselesi... Evet! Forty Miles Creek felaketi olmasaydı, bu iş çoktan, hem de lehime kapanmış olacaktı!"

Fakat Summy Skim'in şimdi ilgilenmesi gereken şey bu değildi ve Ben Raddle bir sene önce 127 ve 129 numaralı madenlerde neler olduğunu aklına bile getirmiyordu. Tek ilgilendiği, bu iki adamın Golden Mount'u elinden almaya gelmiş olmalarıydı. Ve sonuçta başka bir nedenle olsa da Hunter ve Malone için duyduğu nefret, Summy Skim'inkiyle aynıydı.

Yaklaşık yarım saat boyunca, Teksaslıların platonun üzerinde gidip gelmesini seyrettiler. Etrafı büyük bir dikkatle inceledikleri belliydi, bazen volkanın haliç tarafındaki eteğini görmek için eğiliyorlardı.

Dağın eteğindeki kampı keşfettiklerini ve onlardan önce birilerinin Mackenzie'nin ağzına geldiğini anladıklarını gösteren hiçbir belirti yoktu. Yine de Hunter ve Malone gözlerini dikmiş, dağın eteklerinde akan dereye bakıyorlardı ve birkaç haftadır kamp kurulduğu belli olan yeri kesinlikle fark etmişlerdi.

Bu sırada yanlarına iki adam geldi. Bunlardan biri, Ben Raddle ile Summy Skim'in çok iyi tanıdıkları 127'nin ustabaşısıydı. Diğeri ise daha önce hiç görmedikleri bir Kızılderili'ydi.

"Şüphesiz, onları buraya getiren rehberdir şu yerli..." dedi mühendis.

"Benim ormandaki açıklıkta gördüğüm de oydu!" diye cevap verdi Summy Skim.

Onları tepede görünce, dengelerini kaybettiklerini, sekiz dokuz yüz ayak düştüklerini hayal etti, böylece her şey kolaylaşmış, belki de kendiliğinden çözülmüş olacaktı. Şeflerinin ölümünden sonra çete buralardan gidebilirdi...

Teksaslılar volkanın tepesinden aşağı düşmediler, fakat bir kuvars bloku uçtan koptu. Onunla birlikte düşmemek için hemen geri çekildiler.

Kaya düşerken yamaçtaki bir çıkıntıya çarparak parçalandı ve parçalar da kampı gizleyen ağaçların arasına düştü.

Summy Skim'in tutamadığı çığlığına, Ben Raddle elini ağzına kapatarak engel oldu.

"Kapa çeneni Summy, sus!"

"Arkadaşlarımızdan biri ezilmiş olmasa bari!..."

Hiçbir şey olmadığını umuyordu. Fakat kayanın düşmesi atlardan birini ürkütmüştü. Hayvan yularını kopardıktan sonra küçük koruluğun dışına fırladı, kanala yöneldi, bir sıçrayışta aşıp ovaya doğru koşmaya başladı.

Golden Mount'un tepesinden bağırışlar geliyordu.

Hunter ve Malone arkadaşlarını çağırıyorlardı.

Beş altı tanesi hemen tepede beliriverdi ve hareketlerinden artık Hunter'ın Mackenzie'nin ağzına kendilerinden önce birilerinin gelmiş olduğunu bildiği anlaşılıyordu. At ancak bir kamp yerinden kaçıyor olabilirdi ve kamp da ayaklarının dibindeydi.

"Gel," dedi Ben Raddle, Summy Skim'e.

İkisi birlikte ağaçların arasından çıkarak, kayaların arasından sürünerek, İzci, Neluto, Lorique ve arkadaşlarının kendilerini endişe içinde bekledikleri koruluğa yöneldiler.

12

SALDIRI VE SAVUNMA

Bill Stell ve diğerleri kampın keşfedilip keşfedilmediğini hâlâ bilmiyorlardı. Golden Mount'un eteklerindeki yerlerinden, platonun ucunu göremiyorlardı. Hunter ve adamlarından birkaçının tırmandıklarından ve kaçan atı fark ettiklerinden haberleri yoktu. Neluto atın peşine düşmüştü ve çok geçmeden onu geri getirdi.

Hepsini haberdar etti, çok yakında bir saldırıya karşı koymaları gerekeceğinden hiçbirinin şüphesi yoktu.

"Kendimizi koruyacağız," dedi İzci; "buraları bu Amerikan serserilerine bırakmayacağız!"

Sözleri büyük bir tezahüratla karşılık buldu.

Saldırı o gün mü gerçekleştirilecekti? Bu mümkündü. Hunter'ın acele etmesi kendi çıkarına olurdu. Yine de nasıl bir kuvvetle karşılacağını bilmediği için ihtiyatlı davranırdı. Harekete geçmeden bilgi edinmeye çalışacaktı. Sayıca üstün olmaları durumunda, belki de konuşarak bir sonu-

ca varmaya çalışacaktı. Fakat Hunter da, Malone da Forty Miles Creek'teki eski komşularıyla, şiddetli tartışmalar yaşadıkları 129 numaranın sahipleriyle karşı karşıya olduklarını hâlâ bilmiyorlardı. Ve Hunter kendini rakibinin, Summy Skim'in karşısında bulduğunda işler kolaylaşacak gibi gözükmüyordu.

Summy Skim ile Neluto'nun ormanda görerek aktardıklarına göre Hunter'ın adamları çok kalabalıktılar, bu yüzden İzci alınabilecek bütün savunma tedbirlerini almakla uğraştı.

Bu konuda bir süre tartıştıktan sonra mühendis, Bill Stell'e şunları söyledi:

"Kampımız gizli, dolayısıyla ulaşılmaz bir konumda bulunuyor, bir yanımızda Golden Mount'un yamacı, diğer yanımızda ise Rubber Creek var, Hunter ile adamları kurşunlarımızdan korunarak suyu geçemezler..."

"Gerçekten de öyle Bay Raddle," diye cevap verdi İzci, "fakat ön taraftan sadece dere ile dağ arasındaki kanalla korunuyoruz ve atağa geçtiklerinde yedi sekiz ayaklık bir hendek onları durduramaz..."

"Hendek kuru olduğu sürece haklısın," diye açıkladı mühendis, "fakat ağzına kadar suyla dolarsa, onu geçmek daha zor olur..."

"Buna ben de katılıyorum Bay Raddle, derenin kıyısını keserek kanalı suyla doldurmayı mı düşü-

nüyorsunuz?..."

"Düşünüyorum da, eğer kanal tamamen su dolarsa..." dedi Ben Raddle.

"Daha sonra kraterin bacasını tünelden ayıran çeperi yıkmak istersek, ağzına kadar dolu bu tünelde bunu nasıl başaracağız?..."

"Ağzı hâlâ küçük bir barajla kapalı olacak, böylece birkaç kazma darbesiyle gerektiği zaman hemen açabiliriz...."

"Tamam Bay Raddle, yapılması gereken bu ve hemen yapılmalı... Çete aşağı inene ve kampımızda belirene kadar hâlâ birkaç saatlik zamanımız var... Haydi işe koyulalım!"

Bill Stell adamlarını çağırdı ve verdikleri kararı açıkladı. Araç gereçlerini alarak derenin kıyısına gittiler ve kanalın başladığı yerde işe giriştiler.

Yarım saat çalışmaları bir açıklık meydana gelmesi için yetti ve bu açıklık akıntıyla genişleyecekti. Tünelin ağzında baraj olduğundan, kanal ile dere arasındaki seviye eşitlendiğinde sular durulduu.

Kampı gizleyen ağaçların bulunduğu üçgen alanın bütün girişleri artık kapalıydı.

Çalışmalar devam ederken, Summy Skim ve Lorique Neluto'nun yardımıyla karabinaları, tüfekleri, tabancaları ve hatta göğüs göğüse dövüşmek gerektiğinde kullanmak üzere bıçakları hazırlamakla uğraşıyorlardı. Hem daha önceden ha-

zırlanmış fişeklikler, hem de barut ve kurşun stokları yeterliydi.

"Serseriler için hazırız," dedi Summy Skim, "hak ettikleri kurşunları onlardan esirgemeyeceğiz..."

"Bence adamakıllı bir yaylım ateşiyle karşılandıklarında geldikleri gibi gidecekler..." dedi Lorique.

"Bu mümkün Lorique, biz ağaçların arkasında korunaklı bir yerde olduğumuza, onlar da kanalın öbür tarafında açık arazide olduklarına göre, ikiye bir olma dezavantajını telafi etmiş olacağız. İşte bu sefer ıskalamadan ateş etme şansımız olacak!... Unutma Neluto!..."

"Bana güvenin Bay Skim," diye karşılık verdi Kızılderili.

Savunma için gerekli hazırlıklar çabucak tamamlandı ve etrafı gözetleyerek beklemekten başka yapacak bir şey kalmadı. Golden Mount'un güney eteklerini görecek biçimde kanalın önüne de adamlar yerleştirildi.

Aralarında durumdan haberi olmayan kimse yoktu. Hayvanların geçebilmesi için tünelin ağzında bırakılan açıklıktan başka geçit kalmamıştı. Çarpışarak geri çekilmek ve buraları Teksaslılara bırakmak gerekirse, Rubber Creek'in sol kıyısını çıkarak düzlüğe varmak için ancak bu dar geçitten geçilebilirdi. Fakat hepsi güven duyuyordu, Hun-

ter kanalı geçmeyi başaramayacaktı kuşkusuz. Söz konusu geçide çarpışma sırasında kapatılacak küçük bir aralık bırakarak barikat kurmak kolaydı.

Birkaç adam dışarıda nöbet tutarken, diğerleri de yerlerini almayı bekleyerek ağaçların altında yemek yediler. Ben Raddle, Summy Skim ve İzci de yemeğe katıldı. Bir gün önce bol bol balık avlamışlardı ve konservelere hâlâ neredeyse hiç dokunulmamıştı. Bir sakıncası olmadığı için ateş de yakılmıştı, çünkü kamp çoktan keşfedilmişti; dalların arasından dumanlar yükseliyordu.

Hiçbir olay yemeği bölmedi ve nöbetçiler çetenin yaklaştığı haberiyle geri dönmediler.

"Belki de serseriler bize gece saldırmayı tercih edeceklerdir..." dedi Summy Skim.

"Gece en fazla iki saat sürüyor," diye cevap verdi Ben Raddle, "bizi hazırlıksız yakalayamazlar..."

"Neden olmasın Ben? Belki de onların Golden Mount'ta olduklarını bilmediğimizi sanıyorlardır?... Platonun üzerinde dururlarken onları gördüğümüzden haberleri yok..."

"Bu mümkün, fakat atın kaçtığını gördüler," dedi İzci. "Önce ormanda bir köpek, daha sonra ovada bir at, bütün bunlar bir kafilenin varlığını kanıtlıyor. Öyleyse ya öğleden sonra, ya da bu gece onları karşımızda görmeyi beklemeliyiz!"

Saat bire doğru Bill Stell barajı geçti ve nöbet

tutan adamların yanına gitti.

Onun yokluğunda Ben Raddle, Lorique ile birlikte, platonun ucunda Hunter ve Malone'u gördüğü ağaçlığa gitti. Oradan volkanın dumanları çok net gözüküyordu, çünkü şiddetli burgaçlar oluşturarak kraterin yaklaşık elli ayak üzerine kadar yükseliyordu. Hatta zaman zaman birkaç da alev püskürtüyordu. İçerideki ateş kendini daha şiddetle belli ediyordu. Püskürmenin fazla gecikmeyeceğini, belki de birkaç gün içinde meydana geleceğini düşünmekte haklı mıydılar?...

Bu şartlar mühendisin projesini bozabilirdi. Aslında volkan, lavlarla birlikte maden curufu, altın külçeleri, altın tozu da fırlatacaktı ve Teksaslılara da sadece bunları toplamak kalacaktı. Püskürme Hunter'ın işine yarayacaktı; Ben Raddle bunların kendisine ait olduğunu nasıl kanıtlayabilirdi? Fırsatı sonsuza kadar ellerinden kaçırmış olacaklardı. Kafilenin kendi kampında hâlâ şansı vardı. Fakat açık arazide üstünlük sağlaması imkânsızdı.

Mühendis çok endişeli bir halde geri döndü, fakat bu olasılık karşısında yapacak hiçbir şey yoktu!

Varır varmaz Summy Skim, yoldan telaşla gelmekte olan İzci'yi gösterdi ve böylece kuzenler baraja kadar onu karşılamaya gittiler.

"Geliyorlar!" diye haykırdı Bill Stell.

"Hâlâ uzaktalar mı?..." diye sordu mühendis.

"Yaklaşık yarım fersah ötedeler," diye cevap verdi İzci.

"Keşfe çıkmaya vaktimiz var mı?" diye sordu Lorique.

"Evet," dedi Bill Stell.

Ve dördü birlikte kanalı geçerek adamlarından birkaçının nöbet tutmakta olduğu yere hızla vardılar.

Golden Mount'un eteklerinin sınırladığı bu ova parçasını buradan fark edilmeden gözlemek kolaydı.

Kalabalık bir grup, dağın etekleri boyunca ilerliyordu. Herhalde bütün çete oradaydı. Tüfeklerin namlularının parladığı görülüyordu. Yanlarında ne at, ne de araba vardı. Teksaslılar bütün malzemelerini, iki gündür kamp kurdukları yerde bırakmışlardı.

Hunter, Malone ve ustabaşı önden yürüyordu. Dikkatle ilerliyor, arada sırada duruyor ve Golden Mount'un tepesini görebilmek için bazen yüzlerce adım uzaklaşıyorlardı.

"Bir saate kalmaz burada olurlar," dedi Lorique.

"Kampımızdan haberleri olduğu kesin," diye cevap verdi Summy Skim.

"Buraya saldırmaya geldikleri de," diye ekledi İzci.

"Ah şu Hunter menzilime girene kadar şurada

beklesem, onu bir el atışla selamlayacağım ve yüz adımdan bir ördek gibi parçalara ayıracağım..." diye haykırdı Summy Skim.

"Hayır... geri dönelim," diye emir verdi Ben Raddle.

Aslında en akıllıcası buydu, Teksaslı'nın ölümü diğerlerinin saldırmasına bir engel değildi.

Ben Raddle, Summy Skim, İzci ve Lorique peşlerinde adamlarıyla birlikte kanala geri döndüler. Barajı teker teker geçtikten hemen sonra, barikatta bırakılmış aralık daha önceden ayırdıkları taşlarla kapatıldı. Kanalın iki kıyısı arasında hiçbir bağlantı kalmamıştı.

Hep birlikte, kurşunlardan korunmak için koruluğun kıyısından altmış adım geriye çekildiler, ateş açılacağı kesin gibi gözüküyordu. Silahlar doldurulmuş bekleniyordu.

Zaten İzci'nin önerisine göre, çetenin kanala yaklaşmasına izin verecekler ve geçmeye kalktığı anda saldıracaklardı.

Yarım saat sonra Hunter, Malone ve arkadaşları dağın köşesini döndüler. Bazıları küçük adımlarla eteklerde dolanırken, diğerleri dereye kadar ilerleyip sol kıyısından geliyordu; tüfekleri omuzlanmaya hazır, tabancaları ise bellerindeki kırmızı kemerlere takılmıştı.

Ben Raddle, Summy Skim, Lorique ve Neluto adamların otuz kadarını, Forty Miles Creek'teki

127 numaralı madende çalışırken görmüşlerdi; yanlarındaki yirmi kadar Kızılderili'yi ise Hunter Circle-City'den ve Fort Yukon'dan Kuzey Buz Denizi kıyılarına yapılacak bu sefer için toplamıştı.

Çete, Hunter ve Malone'un durdukları kıyıya gelerek toplandı.

İki Teksaslı yanlarına ustabaşını da alarak, hareketlerine bakılırsa oldukça ateşli bir konuşmaya giriştiler. Bu ağaçların arkasında bir kamp olduğundan hiç şüpheleri yoktu ve ellerini bu yöne doğru uzatıyorlardı. Fakat onları büyük hayal kırıklığına uğratan, aşılması güç bir engel olan şu kanaldı, altmış adım ileriden ateş açılırsa hiçbir şey yapamazlardı.

Kısa zaman önce yerinden kaldırılmış olan toprağı, üzerindeki taze izleri görerek bu kanalın yakın zamanda kazıldığını da anladılar. Fakat hangi amaçla olduğunu anlayamamışlardı. Tünelin ağzı dal kümeleri altında gözükmüyordu; zaten bu tünelin Golden Mount'un içine derenin sularını akıtmak için olduğu hiç akıllarına gelir miydi?..

Yine de Hunter ve Malone kıyıda gidip geliyorlar, büyük ihtimalle de burayı nasıl geçeceklerini düşünüyorlardı. Korulukta kimlerin bulunduğunu öğrenmek ya da birileri orada kamp kurmuş olsalar bile gitmiş olup olmadıklarını görmek için mutlaka koruluğa yaklaşabilmeleri gerekiyordu.

Bu sırada Ustabaşı yanlarına geldi ve kanalda kuru olarak geçilebilecek tek yer olan barikatlı barajı gösterdi.

Üçü birlikte o tarafa yöneldiler. Hiçbir geçit bırakmayan bu barikatı görünce, kendi kendilerine korulukta kesinlikle bir kamp olduğunu ve barikatı yıkarak o kampa ulaşabileceklerini söylediler.

Ağaçların arkasındaki Ben Raddle ve arkadaşları üçlünün bütün hareketlerini izliyorlardı. Hunter'ın barajdaki taşları kaldırarak bir geçit açacağını anladılar. Onları durdurma zamanı gelmişti.

"Onun kafasını kırmaktan beni neyin alıkoyduğunu bilmiyorum!..." dedi Summy alçak sesle. "Tüfeğimin tam da ucuna geldi..."

"Hayır... ateş etme Summy," diye cevap verdi Ben Raddle silahını indirerek. "Şefleri öldürülürse durmazlar, belki de ateş etmeden önce konuşmak daha iyidir?... Sen ne dersin İzci?..."

"Her zaman deneyebileceğimizi düşünüyorum," diye karşılık verdi Bill Stell. "Böylece durum daha da kötüleşmez... Eğer anlaşamazsak, o zaman bakarız..."

"Yine de hepimiz kendimizi göstermeyelim..." diye uyardı Lorique. "Hunter bizi sayamasın."

"Doğru," diye karşılık verdi mühendis, "ben tek başıma gideceğim..."

"Bir de ben..." diye ekledi Summy Skim, Ben

Raddle'ın iki Teksaslı'nın karşısına tek başına çıkmasına asla izin vermeyecekti.

Hunter ve birkaç adamının yıkmak üzere barikata yaklaştığı sırada, Ben Raddle ve Summy Skim koruluğun sınırında belirdi.

Hunter onları görür görmez, adamlarına geri çekilme işareti verdi ve bütün çete kanalın kıyısından on adım geride savunmaya geçti.

Hunter ve Malone sadece ellerinde tüfekleriyle yaklaştılar.

Ben Raddle ve Summy Skim ise ellerindeki tüfeklerin dipçiklerini yere dayadılar.

İki Teksaslı da onları örnek aldılar ve ilk konuşan biraz şaşkın bir ifadeyle Hunter oldu.

"Ah!" diye haykırdı, "siz misiniz 129'un beyefendileri?..."

"Biziz," diye cevap verdi Summy Skim.

"Siz, Mackenzie Deltası'nda bulmayı hiç beklemiyordum," diye devam etti Teksaslı.

"Sizin de bizden sonra geleceğinizi tahmin etmiyorduk..." diye karşılık verdi Summy Skim.

"Aramızda hâlâ halledilmesi gereken eski bir mesele vardı..."

"Forty Miles Creek yerine burada da halledilebilir!"

Ve Summy Skim ile yüz yüze gelmekten duyduğu şaşkınlık öfkeye dönüşmüş olan Hunter silahını doğrulttu, Summy Skim de aynısını yaptı.

Çete hareketlendi, ama Hunter onları bir el işaretiyle durdurdu. Çarpışmaya başlamadan önce Ben Raddle'ın ne kadar adamı olduğunu bilmek istiyordu, gözleri boşu boşuna koruluğun içlerini görmeye çalıştı. Kafiledeki adamlardan hiçbiri ağaçların arkasından kendilerini göstermediler.

Ben Raddle müdahale etme zamanının geldiğine karar verdi ve kanalın kıyısına kadar ilerledi. Hunter ile aralarında on iki adım vardı, Malone geride kalmıştı.

"Ne istiyorsunuz?..." diye sordu Ben Raddle yüksek sesle.

"Golden Mount'a niçin geldiğinizi öğrenmek istiyoruz..."

"Bunu hangi hakla istiyorsunuz?..."

"Hak söz konusu değil," diye cevap verdi Hunter, "gerçek olan şu ki Dawson-City'den seksen yedi mil uzaktasınız."

"Buraya geldik, çünkü canımız buraya gelmek istedi," diye karşılık verdi kendine hâkim olmakta zorlanan Summy Skim.

"Ya sizi burada bulmak bizim hiç hoşumuza gitmediyse?" diye karşılık verdi Hunter, öfkesine engel olmakta güçlük çektiği sesinden anlaşılıyordu.

"İster hoşunuza gitsin, ister gitmesin buradayız ve gelmek için sizden izin alacak değiliz, kalmak için de izin istemiyoruz!..." diye karşılık verdi

Summy Skim.

"Bir kez daha soruyorum," dedi Teksaslı, "Golden Mount'a niçin geldiniz?"

"Siz niçin geldiyseniz, biz de onun için geldik," diye cevap verdi Ben Raddle.

"Bu yataktan altın çıkartmak için mi?..."

"Bu altın yatağı Kanada'nındır, Amerika'nın değil, zaten Dominion sınırları içinde bulunuyor!"

Tahmin edileceği gibi, yatağın hangi sınırlar içinde bulunduğu meselesi Teksaslıları durduramazdı. Hunter elini volkana doğru uzatarak cevap verdi:

"Golden Mount ne Kanadalılara, ne de Amerikalılara aittir. O herkesindir."

"Pekâlâ öyle olsun," diye karşılık verdi Ben Raddle, "ne olursa olsun ilk ele geçirenindir."

"Söz konusu olan ele geçirmek değil..." Hunter soğukkanlılığını yavaş yavaş kaybediyordu.

"Ya ne?..." diye sordu mühendis.

"Önemli olan koruyabilmek," diye karşılık verdi Hunter tehditkâr bir hareketle.

"Kime karşı?..."

"Onu tek başına işletmeye niyeti olanlara karşı."

"Onlar da kimmiş?..."

"Biziz!" diye haykırdı Hunter.

"Deneyin bakalım!" diye cevap verdi Ben Raddle.

Malone'un bir işaretiyle pek çok silah ateşlendi. Fakat hiçbiri Ben Raddle'a ya da Summy Skim'e isabet etmedi. İki kuzen koruluğa geri koşarken Summy Skim bir anda dönüp tüfeğini doğrulttu ve Hunter'ı vurdu.

Kendini yana atan Teksaslı kurşundan kurtuldu, fakat adamlarından biri göğsünden vurularak öldü.

İki taraf da birbirine ateş ediyordu. Fakat ağaçların arkasına saklanmış olan İzci'nin arkadaşları Hunter'ın adamları kadar zor durumda değildiler. İzci'nin adamları arasında birkaç yaralı olsa da, Hunter'ın adamlarından birkaçı ölmüştü.

Hunter, kendilerinin sayıca üstün olduklarını sandığından –ki bu doğruydu– kanalı geçip İzci'nin kafilesini dağıtamazlarsa, çok kayıp vereceklerini anladı.

Malone ve iki üç kişi daha barikatı zorlamak için baraja doğru ilerlediler. Kayaların, yığılmış taşların arkasında eğilerek, bir geçit açmaya çalıştılar.

Böylece savunmanın bütün gücü de bu noktaya yoğunlaştı. Eğer geçit zorlanıyorsa, eğer çete koruluğun sınırına kadar gelebilirse, eğer kampı istila ederse, karşı koymak imkânsız hale gelirdi ve avantaj sayıca üstün olanlara geçerdi.

Diğer taraftan Hunter adamlarını bu yoğun yaylım ateşi altında bırakamayacağını anladı ve

yere yatmalarını emretti. Kanalın kıyısına atılmış olan topraklar, yere yatmak şartıyla bir tür siper oluşturuyordu. Her ne kadar doğrudan nişan alabilecekleri bir hedef göremeseler de buraya sığınarak koruluğa doğru ateş edebilirlerdi. İzci'nin adamlarından iki üçünü de rasgele ateş ederek yaralamışlardı.

O sırada Malone ve adamlarından ikisi yerde sürünerek baraja yaklaştılar. Ona ulaşmayı başardılar ve barikatı oluşturan kayaların arkasına sığınarak taşları yavaş yavaş alıp kanala atmaya başladılar.

Koruluktan açılan ateşle vurulmadılar. Bunun üzerine her ne pahasına olursa olsun barajı aşmalarına engel olmaya çalışan Bill Stell, onlarla göğüs göğüse çarpışmaya karar verdi.

Kanal ile koruluk arasındaki altmış adımlık korunaksız alanı aşmak çok güçtü. Hunter ve arkadaşları da, barikatı geçip kampa doğru ilerlerken, aynı tehlikeyle karşı karşıyaydılar.

Ben Raddle İzci'ye koruluktan çıkmadan önce bir süre beklemesini önerdi. Malone ve adamlarının barikatı yıkmaya çalışırken vurulmaları mümkündü, diğerleri de öyle olabilirdi. Bu durumda, adamlarının tümünü boş yere feda etmek yerine, Hunter'ın geri çekilmesi şaşırtıcı olmazdı. Fakat bu arada kanaldan atılan kurşunlara karşılık vermek için baraja doğru aralıksız ateş etmek gerekiyordu.

Bu şartlar altında on dakika geçti. Barikatla uğraşanlardan hiçbiri yaralanmamıştı, fakat geçit genişledikçe kurşunlar hedeflerine ulaşmaya başladı.

Kızılderililerden biri vuruldu, geriye taşındıktan sonra başka biri Malone'un yanındaki yerini aldı.

O sırada Neluto çok isabetli bir atış yaptı. Malone'a nişan alabilmişti ve tam göğsünden vurmuştu.

Teksaslı yere yuvarlandı; düşüşü çetede büyük şaşkınlığa neden oldu.

"Güzel, güzel," dedi Summy Skim yanındaki Neluto'ya. "Çok iyi bir atıştı!... Ama Hunter'ı bana bırak!... Bu bizim meselemiz, ben üstleniyorum!"

Fakat Malone kaldırılarak güvenli bir yere götürüldükten sonra, Hunter saldırmaktan vazgeçmiş gibi gözüküyordu. Bu şartlar altında başarılı olmaları imkânsızdı, saldırganların hepsi teker teker öldürülürdü. Hunter, onları daha çok tehlikeye atmak istemediği için silah seslerinin arasında adamlarına bağırdı.

Bu geri çekilme işaretiydi ve çete onları uğurlayan kurşunlar arasında yaralılarını toplayarak, Rubber Creek'in sol kıyısından ilerledi, ovaya doğru yola koyuldu, Golden Mount'un dönemecinde gözden kayboldu.

13

PÜSKÜRME

Hunter'ın kampa ilk saldırı girişimi işte böyle bitti. Bütün bunlar Hunter'a, içlerinde Malone'un da bulunduğu pek çok yaralıya malolurken, İzci'nin arkadaşlarından sadece iki üç kişi sıyrılıp geçen kurşunlarla yaralanmıştı.

Bu saldırı tekrarlanacak mıydı?... Nasıl tekrarlanacaktı?... Eğer Ben Raddle ve adamlarının ikiye karşı bir olduklarını öğrenseydi, kinci karakteri de göz önüne alınırsa, Golden Mount'un efendisi olma tutkusuyla harekete geçmiş olan Hunter, kampı ele geçirmek istemeyecek miydi?

"Ne olursa olsun serseriler geri çekildiler ve bugün bir daha saldırmazlar!..." dedi İzci.

"Bugün hayır... fakat bu gece belki..." diye karşılık verdi Summy Skim.

"Eh pekâlâ, o zaman biz de uyumayız," dedi Ben Raddle; "birkaç saat süren karanlık boyunca da Hunter kanalı aşmakta zorlanır... Hatta buna cesaret edemeyeceğini bile söyleyebilirim, çünkü

tetikte olduğumuzu bilecek."

"Fakat barajın barikatını sağlamlaştırmak şart..." dedi Lorique.

"İşte biz de bunu yapacağız," diye cevap verdi Bill Stell, bu iş için adamlarından birkaçını çağırarak.

"Öncelikle çetenin kendi kampına dönüp dönmediğine bakalım..." dedi Summy Skim.

"Tamam," diye cevap verdi İzci.

Ben Raddle, Summy Skim, Lorique, Bill Stell ve Neluto ellerinde tüfekleriyle barajı geçtiler ve dağın güneydoğudaki köşesine kadar gittiler. Oradan Teksaslıların kamp kurduğu yere kadar bütün ova görülebiliyordu.

Saat altıydı ve hava hâlâ aydınlıktı.

Köşeye gelince, Ben Raddle daha öteye gitmenin gerekmeyeceğini gördü.

Hunter ve arkadaşları beş altı kurşun atımlık mesafedeydiler. Takip ediliyor olma endişesine rağmen, ağır ağır yürüyorlardı. İzci, peşlerine düşmenin uygun olup olmayacağını düşünüyordu. Ama Teksaslıların, kafilede ancak yirmi kişi olduğunu bilmemeleri çok daha iyiydi. Zaten Summy Skim her ne düşünürse düşünsün, kampa karşı her türlü saldırıdan vazgeçmiş olmaları da mümkündü.

Çetenin yavaş adımlarla ilerlemesinin nedeni, yaralı taşıyor olmalarıydı. Çoğu yürüyemiyordu,

bunlardan biri de Malone'du.

Neredeyse bir saat boyunca İzci ve arkadaşları, haydutların geri çekilmelerini seyrettiler. Hunter'ın Golden Mount'un eteklerini döndüğünü gördüler ve ovanın içinden ormana yönelmediğine göre, demek ki mola yerine dönüyordu.

Saat sekize doğru, İzci barajın barikatını sağlamlaştırma işini bitirmişti. İki adam burada nöbet tutmaya başladılar, diğerleri de akşam yemeğini yemek için hep birlikte koruluğa daldılar.

Konuşmalar dönüp dolaşıp gün içinde olanlara geldi. Saldırdan sonra Hunter'ın geri çekilmesi olayın kapanması olarak kabul edilemezdi. Ancak çete Golden Mount'u terk ederse, gerçekten geri çekilmiş sayılacaklardı. Eğer Teksaslılar bu civarlarda kalmakta ısrar ederlerse, kim bilir ne olaylar çıkardı... Püskürme kendiliğinden meydana gelirse, volkanın fırlattığı külçeler için çarpışmaya gelirler miydi?...

Diğer taraftan Teksaslılar orada olduğu sürece, acaba Ben Raddle kraterin içine sular akıtarak püskürmeyi tetikleme planına devam etmeli miydi?...

Fakat birkaç hafta sonra fırtınaları, tipisi, karıyla kış başlayacaktı. Ondan önce kafilenin mutlaka Dawson-City'ye geri dönmesi gerekiyordu. Fakat o zaman mühendis bir sonraki kışı da Klondike'ta geçirip, gelecek yaz Golden Mount'a

geri mi dönecekti? O zaman Hunter da geri gelir miydi, acaba onun çetesinden daha kalabalık olabilmek için yeni Kanadalılar ve Kızılderililer mi bulmak gerekecekti?...

Acaba Ben Raddle kuzenini Montreal'e geri dönmeyi bir yıl daha ertelemeye ikna edebilir miydi?...

Büyük ihtimalle Summy Skim bunu hiç düşünmemişti. İster başarıyla, ister başarısızlıkla sonuçlansın, Ben Raddle ile birlikte en geç iki ay içinde Klondike'ı terk edeceklerine emindi.

Akşamı hiçbir şey bozmadı. Her türlü güvenlik önlemini aldıktan sonra biraz dinlenebilmeyi hayal ediyorlardı. İzci, Lorique, Neluto barajda nöbet tutmayı teklif ettiler, dikkatli olacaklarına güvenilebilirdi.

Çadırlar kuruldu –bunun herhangi bir tehlikesi yoktu– ardından her biri kişiliğine göre rahat ya da rahatsız bir uykuya daldı. Fakat Ben Raddle'ın kafası o kadar çok proje ve endişe ile doluydu ki, mühendis uzun süre uyuyamadı.

Ertesi sabahın erken saatlerinde İzci ve Ben Raddle kanalı aşarak, ovayı gözlemeye gittiler. Etraf ıssızdı. Orman tarafından hiçbir çete yaklaşmıyordu. Hunter'ın buralardan tamamen gitmek gibi bir niyeti yoktu, zaten kimse de bunu beklemiyordu.

"Golden Mount'un kampa bakan yamacından

tırmanamıyor olmamız çok kötü..." dedi Bill Stell. "Platonun öbür tarafından onları görebilirdik..."

"Maalesef bu imkânsız Bill..." diye cevap verdi Ben Raddle.

"Dağdan birkaç yüz adım uzaklaşmamızın bence hiçbir tehlikesi yok," diye devam etti İzci.

"Görünürde kimseler olmadığına göre hiç tehlikesi yok Bill; fark edilirsek bile, kanala geri dönüp barikatı kapatacak kadar vaktimiz olur."

"Öyleyse gelin Bay Ben, volkanın dumanlarını da görürüz. Belki de daha yoğundur... Belki de krater lav püskürtmeye başlamıştır!..."

İkisi birlikte çeyrek fersah uzaklaştılar ve mola verdiler.

Kraterin ağzında hiçbir değişiklik yoktu. Alevlerle karışık dumanlar kraterden yükselmeye devam ediyordu, rüzgâr tarafından da denize doğru savruluyorlardı.

"Bugün olmayacak," dedi İzci.

"Hayır," diye cevap verdi mühendis, "Hunter gitmeden volkanın püskürmesini istemiyorum... tabii giderse!"

Tam bu anda Bill Stell Golden Mount'un dibinde bir dumanı gösterdi.

"Evet..." dedi, "hâlâ buradalar... sanki kendi evlerinde gibi!... Madem ki onları buralardan kovmaya çalışmıyoruz, kendi kendilerine bizim

güçsüz olduğumuzu söyleyecekler ve söylemekte de haklı olacaklar!"

Bu doğru bir akıl yürütmeydi, fakat bu sözler Ben Raddle'a güvence veremezdi.

Birlikte ovaya bir kez daha baktıktan sonra, kanala geri döndüler ve kampa girdiler.

15 Ağustos'a gelmişlerdi ve Ben Raddle'ın hiçbir sonuç elde edemeden günler akıp gittiği için kalbi sıkışıyordu. İzci'nin de söylediği gibi, ay sonunda Klondike yoluna koyulmak için geç kalınmış olacaktı, kafile 15 Eylül'den önce varamazdı. Oysa bu tarihte, kışı Vancouver'da geçirecek olan madenciler Dawson-City'yi terk etmiş olurdu; son gemiler de buzlanma başlamadan Yukon'u geçerdi. Ne olursa olsun geri dönüş iki haftadan daha fazla ertelenemezdi. Ve kış erken geldiği takdirde Bill Stell gölleri geçmekte, Chilkoot'u aşmakta ve Skagway'e ulaşmakta çok zorlanırdı.

Summy Skim onunla bu konuda sık sık konuşuyordu ve yemekten sonra Ben Raddle kanalın kenarında dolaşırken tekrar bundan bahsettiler.

Ben Raddle dere yatağını değiştirecekleri yeri inceledikten sonra baraja geri döndü. Kanalın ağzını gizleyen dalları kaldırarak tünele girdi ve tüneli volkanın bacasından ayıran duvara kadar süzüldü.

Her şeyin yolunda olup olmadığını kendi gözleriyle görmek istiyordu. Duvarın üzerinde açıl-

mış olan altı deliğe baktı, içine yerleştirilecek dinamitleri patlatmak yeterli olacaktı. Ardından baraj birkaç kazma darbesiyle yıkıldığında, sular dağın derinliklerine akacaktı.

Teksaslılar olmasaydı, belki de Ben Raddle hemen o gün püskürmeyi tetiklerdi, kim bilir? Zaman daraldığına ve püskürme kendiliğinden olmayacak gibi gözüktüğüne göre, beklemenin ne anlamı vardı?

Evet... Mühendis bizzat dinamiti ateşleyebilirdi, fitillerin yanması birkaç dakika sürerdi, sonra da patlamanın ardından barajı yıkardı. Ve sonunda yarım gün, iki saat, belki de bir saat sonra derinliklerde birikmiş olan buharın basıncı, volkanı harekete geçirirdi.

Ben Raddle, cesur planını hemen sonuca vardıramadığı, son darbeyi vuramadığı için, güçsüzlüğüne lanet ederek bu duvarın önünde düşüncelere dalmıştı. Teksaslılar çıkar sağlayan ilk ve kuşkusuz tek insanlar olabilirdi. Dolayısıyla beklemek, daha da beklemek gerekliydi... ve eğer çete gitmezse, eğer Hunter bu bölge kalınamayacak hale gelene kadar buraları terk etmezse, eğer gidişini mümkün olduğu kadar geciktirirse, eğer Vancouver'a geri dönmek yerine kış mevsimini Circle-City'de, ya da Dawson-City'de geçirmeye niyetliyse, gelecek yazın ilk günlerinde geri dönmeyi planlıyorsa?... O sıralarda kendisi, Ben

Raddle nerede olacaktı? Buradan yüzlerce fersah ötede... Forty Miles Creek'ten sonra Golden Mount'ta da bütün çabalarına rağmen başarısız olduktan sonra evine geri dönmüş olacaktı!...

İşte mühendisin kafasını bunlar meşgul ediyordu, geçmiş ve gelecek yerine şimdiyle daha fazla ilgiliydi. Evet! Hareket etmekte özgür olsaydı, hiç tereddüt etmezdi: Hemen o gün son hamlesini yapardı. Ve planı başarıyla sonuçlanırsa, eğer volkan içinde biriktirdiği zenginliklerini sunarsa, değerli külçeleri arabalara yüklemek için yirmi dört saat yeterdi ve kafile de Klondike yoluna koyulurdu.

Ben Raddle bir yandan düşünürken bir yandan da ana bacadan gelen gürültüleri dinliyordu. Homurtular fazla şiddetliydi. Hatta taşların hareket ettiğini, kayaların buhar tarafından kaldırılıp tekrar düştüğünü duyduğunu sandı. Bu belirtiler yakında püskürme olacağının mı işaretleriydi?...

O anda dışarıdan bağırışlar duyuldu. Hatta Ben Raddle kendisini çağırdıklarını sandı. Tünelin ağzından İzci'nin sesi işitildi:

"Bay Raddle... Bay Raddle!.."

"Ne oluyor?" diye sordu mühendis.

"Gelin... gelin!" diye cevap verdi Bill Stell.

Ben Raddle çetenin kampa karşı yeni bir saldırıya giriştiğini sanmıştı; tünelden sürünerek baraja çıktı.

Bill Stell'in yanına gelmiş olan Summy Skim de oradaydı.

"Teksaslılar geri mi geldiler?..." diye sordu kuzenine dönerek.

"Evet!... serseriler!" diye cevap verdi Summy Skim, "fakat ne önden, ne de arkadan... tepeden!"

Ve elini Golden Mount platosuna doğru uzattı.

"Bakın, Bay Ben," diye ekledi İzci.

Daha önce kanal girişini fazla zorlayamadıkları için Hunter ve adamları doğrudan saldırıya geçmekten vazgeçmişlerdi. Bu yeni girişim kafileyi kamp yerinden ayrılmak zorunda bırakabilirdi.

Volkana tırmandıktan sonra, krateri dolaşarak şiddetle püsküren buharlardan uzaktaki platonun ucuna gelmişlerdi. Kazmalarla levyelerle buradaki kayaları, katılaşmış lav parçalarının yüzlercesini yerinden koparmışlardı. Bu kayalar kenardan aşağıya ağaçları yıkarak, devirerek, toprakta devasa çukurlar bırakarak çığ gibi düşmeye başlamışlardı. Hatta birkaç taş kanala kadar yuvarlanmış, suyu taşırmıştı.

"Görüyorsun," diye haykırıyordu Summy Skim, "görüyorsun... Bizi kaçıramadılar, şimdi de ezmeye çalışıyorlar!"

Ben Raddle cevap vermiyordu. Arkadaşları ile birlikte bu taş yağmurundan korunmak için dağın yamaçlarına sığınmak zorunda kalmışlardı.

Korulukta durmak mümkün değildi, yüzlerce kaya kampa doğru düşüyordu.

Hatta işçiler de buradan kaçarak, taşların ulaşamayacağı kadar uzağa, derenin sol kıyısına sığınmak zorunda kalmıştı. Fakat yük arabalarından ikisi kırılmıştı. Yaralanmış üç adamın durumları ciddiydi ve onları çok gerilere taşımak gerekti.

Malzemelerden geriye kalanlar ise kırık döküktü. Yıkılmış ve yırtılmış olan çadırlar, kırılmış araç gereçler, tam bir felaketti. Katırlardan iki tanesi de yerde ölü yatıyordu ve şaşırmış, dehşete kapılmış olan diğerleri bir sıçrayışta kanalı geçip ovaya dağılmışlardı.

Yukarıdan bu katliama sevinen çetenin korkunç bağırışları, dehşet verici uğultuları duyuluyordu. Kayalar hâlâ düşmeye devam ediyor, düşerken kimi zaman çarpışıp parçalanıyor ve Golden Mount ile dere arasındaki alanı kaplıyorlardı.

"Bütün dağı tepemizden aşağı indirecekler!" diye haykırdı Summy Skim.

"Ne yapacağız?" dedi Lorique.

"Ne yapacağımızı bilmiyorum," diye cevap verdi Summy Skim, "fakat ne yapmalıydık biliyorum! Hunter ile hiç konuşmadan, tam kalbine bir kurşun sıkmalıydık!"

Bir gün önce Teksaslı'dan kurtulabilmiş olsalardı, durum bu kadar tehlikeli olmayacaktı, çün-

kü kampı kayalarla yok etme fikrinin ondan çıktığı kesindi.

İzci dedi ki:

"En azından kalanları kurtarmazsak yakında bir tek sağlam malzememiz olmayacak... Gidip arabalarımızı dere kıyısına çekelim, oraya ulaşamazlar!"

"Tamam... ya sonra?" diye sordu Lorique.

"Sonra mı?" diye cevap verdi Bill Stell, "sonra... hepimiz silahlanıp bu serseriler yukarıdayken onların kamplarına gideceğiz! Onları orada bekleyeceğiz... aşağı inerlerken üstlerine ateş açacağız ve arabaları da bizimkilerin yerini alacak!"

Cesur bir plandı, fakat başarıya ulaşabilirdi. Hunter ve arkadaşları Golden Mount'tan inerlerken yirmi tüfeğin ateşi altında çok zorda kalacaklardı. Hâlâ tepeden kayaları atmakla meşgûldüler ve ancak atabilecekleri taş kalmadığında aşağı ineceklerdi.

Demek ki İzci ile arkadaşlarının bol zamanları vardı; fark edilmeden dağın eteği boyunca diğer tarafa geçmeliydiler. Eğer çeteden birkaç kişi hâlâ oradaysa, Hunter ve arkadaşlarının gelişini beklerken onları keklik gibi avlayacaklardı.

"Pekâlâ! Adamlarımızı çağıralım, çoğunun silahı var, bizim de silahımız var," dedi Summy Skim. "Barajı geçelim. Yarım saat içinde oraya varmış oluruz, bu arada serserilerin inmesi en az

iki saat sürer."

Her ne kadar Ben Raddle'a doğrudan doğruya sorulmamış olsa da, ondan bir cevap bekleniyordu, kabul edip etmediğini söylemesi gerekiyordu –uygulanabilecek ve başarılı olması umulabilecek tek proje buydu.

Fakat Ben Raddle hâlâ sessizdi, sanki söylenenlerden hiçbirini duymamış gibiydi. Acaba ne düşünüyordu?...

Mühendis arkadaşlarının söylediklerini gayet iyi duymuştu ve adamlara gelmelerini işaret ettikleri anda durdurdu:

"Hayır... hayır..."

"Ne yapmak istiyorsun Ben?" diye sordu Summy Skim.

"Hunter'ın çetesine hak ettikleri gibi karşılık vereceğiz!"

"Nasıl yani?..."

"Püskürmeyi tetikleyerek! Bu belki de hepsinin sonu olur!"

Aniden püskürme meydana gelir, onları kraterin kenarında yakalarsa gerçekten de öyle olurdu.

Ben Raddle tünelin ağzına doğru bir hamle yaptı.

"Ne yapacaksınız Bay Ben?" diye sordu İzci.

"Baca duvarını yıkıp dereyi bacanın içine akıtacağım."

Bilindiği gibi dinamitler hazırdı ve sadece ateşlemek gerekiyordu...

Fakat tam mühendisin tünele gireceği anda:

"Bana bırakın..." dedi yerini almak isteyen Lorique.

"Hayır..." diye cevap verdi Ben Raddle.

Ve hemen, dalların altında saklı olan tünelin ağzında kayboldu. Sürünerek dipteki duvara vardı ve deliklere yerleştirilmiş olan dinamitlerin fitillerini tutuşturmaktan başka yapacak bir şey kalmamıştı. Sonra aceleyle geri döndü.

Birkaç dakika sonra dinamit boğuk bir gürültüyle patladı, sanki dağ temelinden sallanıyordu.

Duvar patlamayla çökmüştü şüphesiz. Hemen ardından, tünelden, büyük ihtimalle ilk lavların yükselişinin sesi olan bir homurtu duyuldu, bu arada tünelin ağzından da kara dumanlar yükseldi.

"İşe koyulalım!" diye haykırdı Ben Raddle.

Artık sıra barajı yıkmaya gelmişti, böylece dere ile kraterin bacası arasındaki bağlantı sağlanacaktı.

Hepsi işe koyuldular, toprağı kürekleyip kenarlara atarak barajı kazma darbeleriyle yıktılar. İşi tamamlamaları on beş dakikalarını aldı, çünkü işin yarısına geldiklerinde gerisini akıntı halletti.

Rubber Creek'in gür suları, kanalın ve tünelin eğimi sayesinde Golden Mount'un içine aktı. Bu

akıntı tünelin içinden buhar ve lav çıkışını alt edebilecek miydi?... Bunun cevabını hemen öğreneceklerdi.

Mühendis ve arkadaşları yukarıdan aralıksız düşen kayalardan kendilerini koruyarak endişeyle bekliyorlardı.

Yarım saat, bir saat geçti. Dere hâlâ akıyor ve tünelin ağzından içeri doluyor, buharları bastırarak dağın derinliklerine dökülüyordu.

Birden çok şiddetli bir patlama oldu. Volkandan çıkan alevler ve dumanlar havada beş altı yüz ayağa kadar yükseldi. Bunlarla birlikte binlerce taş, sertleşmiş lav parçası, maden curufu ve kül büyük bir gürültüyle püskürüyordu. Herhalde yukarıdaki plato da çökmeye başlamıştı. Püskürtünün itmesiyle plato belki de tamamen çökmüştü. İçteki ateşin etkisiyle alev kütlelerine geçit açmak için krater genişlemişti beki de...

Fakat püskürme kuzeye yönelmişti. Birikmiş kayalar, lavlar, küller o tarafa sürüklenerek dalgaların arasına dökülüyordu!...

Evet! Golden Mount, Kuzey Buz Denizi'ne boşalıyordu!...

"Ah!" diye haykırdı Summy Skim, "altın külçelerimiz!..."

Eğer Ben Raddle, Lorique ya da Bill Stell ondan önce bağırmadılarsa, bunun nedeni tek bir kelime bile söyleyemeyecek halde olmalarıydı!

Şaşkınlıktan dillerini yutmuşlardı. O anda Teksaslıları değil, Kuzey Amerika'nın en zengin maden ocaklarından birinin buzlu sularda kaybolduğunu düşünüyorlardı.

Görüldüğü gibi Ben Raddle yanılmamıştı. Volkan bacasının içine su akıtarak bir saat içinde püskürmeyi tetiklemişti. Toprak sanki yarılacakmış gibi sarsılıyordu... Alevler kükrüyor, buharlar ıslık çalıyordu. Koninin platosunun tepesinde yüzlerce ayak yükseğe çıkan kalın bir bulut oluşmuştu. Havaya fırlayan kayalardan bazıları bomba gibi patlıyor, altın tozları etrafa saçılıyordu...

"Külçelerimiz patlıyor!" diye tekrarlıyordu Summy Skim.

Hepsi hayal kırıklığı içinde, bu dehşet verici gösteriyi seyrediyordu. Mühendis Golden Mount'un püskürmesini çabuklaştırmıştı ama yönlendirememişti, girişimleri felaketle sonuçlanmıştı.

Artık kafilenin çeteden korkması için hiçbir neden kalmamıştı. Hunter ve arkadaşları bu ani olaya savunmasız yakalanmış ve kendilerini güvenceye alacak zamanları olmamıştı. Belki de ayaklarının altındaki plato çökmüştü... Belki de kraterin içine düşmüşlerdi... Belki de yanmış, parçalanmış bir halde havaya fırlatılmışlardı ve şimdi Kuzey Buz Denizi'nin dibinde yatıyorlardı...

"Gelin... gelin!" diye haykırdı İzci.

Tedbirli davranarak kanalın uzağında durduklarından, ovaya ulaşmaları ve Golden Mount'un eteklerini takip etmeleri kolaydı. Tüm güçleriyle koşarak Teksaslıların kampına gittiler. Oraya varmaları yirmi dakikadan fazla zaman almadı.

Vardıklarında durdular. Hunter'ın adamlarından kampta kalmış olan birkaçı –aşağı yukarı on kişi– ormana doğru kaçıyorlardı, püskürmenin gürültüsünden korkan atları ise ovaya dağılmıştı.

İzci ve arkadaşları mola verdiklerinde, kamp ıssızdı. O sırada platodan kurtulabilen çeteden beş ya da altı kişi, Golden Mount'tan aşağı, kollarını ve bacaklarını kırma tehlikesine rağmen kayarak iniyorlardı.

Aralarında Hunter da vardı, herhalde ağır yaralandığından yüz adımlık mesafeyi sürünerek güçlükle geçiyordu. Çalılara asılıyor, düşüyor, ayağa kalkıyor, dağın eteklerine vararak kaçmaya başlayanların çok gerisinden geliyordu.

O anda bir silah sesi duyuldu. Ateş eden Neluto'ydu, onu kimse engelleyememişti...

Göğsünden vurulan Hunter yerinde sıçradı, kayalardan kayalara yuvarlandı ve Golden Mount'un eteklerine düşüp parçalandı.

14

DAWSON-CİTY'DEN MONTREAL'E

İşte bu macera böyle beklenmedik bir sona bağlandı! Ben Raddle ve arkadaşlarının aşağı yukarı hesaplayabildiği ve volkanın sınırsız hazinelerini avuçlarına verecek bir final yerine elde etikleri sonuca bakın! Şüphesiz Teksaslıların davranışları Ben Raddle'ın planlarını bozmuştu. Kafilenin korunması için mühendis püskürmeyi tetiklemek zorunda kalmıştı. Fakat volkan zamanı geldiğinde patlasaydı bile sonuç farklı olmayacaktı, çünkü dağ volkanik maddeleri Kuzey Buz Denizi'ne doğru boşaltıyordu.

"Şanssızlığımız biz Mackenzie Deltası'na geldiğimizde volkanın uyanmış olmasıydı..." dedi İzci.

"Haklısın," diye cevap verdi Summy Skim; "Jacques Laurier sönmüş olduğunu sanmıştı, fakat sadece uyuyordu ve birkaç hafta erken uyandı!"

Gerçekten de Ben Raddle elde edebileceği

her şeyi şanssızlık yüzünden yitirmişti ve hiç kimse onu teselli edemezdi!

"Hadi ama, sevgili Ben," dedi Summy Skim, "biraz sağduyu, biraz akıl!... On sekiz aydır uzakta olduğumuz sevgili yurdumuza geri dönmekten başka yapılacak bir şey kalmadı!"

Ben Raddle cevap olarak kampın yolunu tuttu. Hunter'ın kampı terk edildiğine, çeteden sağ kalanlar kaçtıklarına göre, Bill Stell taşlar altında kalan arabalarının yerine kullanmak için onların iki arabasını almaya karar verdi. Bu arada adamları da, ovaya doğru kaçmış olan atlardan iki üç tanesini yakaladılar. Atlar arabalara koşuldu ve herkes Rubber Creek'e geri döndü.

Ertesi gün yola çıkmaya karar verildi ve İzci'nin de dediği gibi, eğer Ben Raddle ve Summy Skim kar fırtınaları yolları kapatmadan, ilk soğuklarla nehirler ve göller buz tutmadan Vancouver'a gidecek gemiye binmek için Dawson-City'ye geri dönmek istiyorlarsa, daha fazla geç kalmamak gerekiyordu.

Dolayısıyla son geceyi geçirmek için iyi kötü tekrar kamp kuruldu.

Yatağı değişmiş olan dere ise, aynı biçimde akmaya devam ediyordu ve belki de bu geniş haliç onu haftalar, hatta aylarca beslemeye devam edecekti...

"Kim bilir, belki de bu su baskını volkanı

söndürür?..." dedi İzci Summy Skim'e.

"Elbette olabilir, Bill, fakat bunu Ben'e söylemeyelim!... Beklemek isteyebilir!... Hem zaten kraterde hiçbir şey kalmamıştır. Artık Golden Mount, Forty Miles Creek'teki 129 kadar değersiz. Biri suların altına gömüldü, öbürü de denize boşaldı!"

Bu son gece sakin geçti. Nöbet tutmak bile gerekmedi. Fakat birkaç saat süren karanlık boyunca bu şiddetli püskürmeyi, bulutlara kadar yükselen alevleri, altın tozlarından havai fişekleri, Golden Mount'un üzerini örten altın küllerini seyretmek ne kadar da güzeldi!

Ertesi gün saat beşte İzci'nin kafilesi son hazırlıklarını tamamladı. Yola çıkmadan önce, Ben Raddle ve Lorique volkanın etrafındaki çeyrek fersahlık bir alanı incelediler. Acaba volkanın püskürmesi sırasında buralara birkaç altınlı kuvars, birkaç külçe düşmüş müydü? Yukarı Dominion'u bir daha asla geri dönmemek üzere terk etmeden önce bunu öğrenmek istemişlerdi.

Hayır, hiçbir şey yoktu! Püskürtülerin yönü değişmemişti; kuzeye dökülmekte olan her şey, kayalar, maden curufları, lavlar, küller aralıksız olarak, kimi zaman yedi sekiz yüz kulaç mesafeye kadar ulaşarak denize dökülmeye devam ediyorlardı. Ova tarafında hiçbir şey yoktu. Volkan öyle büyük bir şiddetle lav püskürtmüştü ki kra-

tere tırmanmalarına engel olmuştu. Ben Raddle'ın son bir kez Golden Mount'a çıkmak gibi bir niyeti varsa bile, bundan vazgeçmesi gerekiyordu. Zaten, ne işe yarardı ki?

Böylece kafile yola koyuldu; mühendis ve Summy Skim, Neluto'nun kullandığı en öndeki arabadaydılar. Kamp malzemelerinden başka fazla yükleri olmayan arabalar ve koşum hayvanları İzci'nin yönetiminde ilerliyorlardı. Kanadalı ve Kızılderililerden oluşan topluluk yük arabalarına binebildiği için kafile daha çabuk yol alıyordu. Gelişteki gibi yolculukları gündüz iki saatlik, gece de sekiz saatlik molalarla bölünecekti.

Erzakları on beş gün için yeterliydi, çünkü avcılık ve balıkçılık, Golden Mount'ta geçirdikleri birkaç hafta boyunca konservelerden tasarruf etmelerini sağlamıştı. Üstelik yolculuk sırasında avcılar keklikleri, ördekleri, ya da büyük av hayvanlarını kaçırmazdı. Eğer Summy Skim şu ünlü Kanada geyiklerinden de bir tane avlayabilseydi, neredeyse bu uzun yolculuğa çıktığına memnun bile olacaktı...

Hava durumu belirsizdi, mevsimin sonu yaklaşıyordu. Neyse ki Klondike'ın başkentine Eylül ayındaki gündönümünden önce varabileceklerdi. Hava serinlemeye başlamıştı, çünkü güneşin gündüz çizdiği yay günden güne alçalı-

yordu. Mackenzie ve kollarının suladığı bu ağaçsız topraklardaki molalarda, sığınacak bir yer çoğunlukla olmayacak, geceleri üşüyeceklerdi.

Kafile yemek molası vermek ve hayvanları otlatmak için durduğunda Golden Mount hâlâ ufukta seçilebiliyordu. Ben Raddle arkasını dönmüş, volkanın püskürttüğü hazineden gözünü alamıyordu!...

"Hadi Ben," dedi Summy Skim, "bu fani dünyadaki her şey duman olup uçuyor, artık yalnızca şunu düşünelim: Montreal'de Jacques-Cartier sokağındaki evimizden hâlâ iki bin sekiz yüz elli fersah uzaktayız!"

Kafile, Fort Macpherson'a doğru olabildiğince hızla ilerliyordu. Peel River'ın sol yakasından gidiyordu. Bilindiği gibi Pell River'ın sağ yakasında Hudson Körfezi Şirketi'nin karakolu vardı. Daha şimdiden yağmur ve borayla kendini gösteren kötü hava şartları yolculuğu zorlaştırıyordu. Bu yüzden 22 Ağustos öğleden sonra kaleye vardıklarında, yirmi dört saat konaklamak zorunda kaldılar.

İzci'nin adamları başarısızlık karşısındaki hayal kırıklıklarını hiç saklamadılar. Altın Volkanı'nın zenginliklerine ve alacakları paya onlar da güveniyorlardı, fakat elleri boş geri dönmek zorunda kalmışlardı.

24 Ağustos sabahı tekrar yola çıkıldı. Hava

çok kötüydü, kar fırtınası Bill Stell'i çok endişelendiriyordu.

Fort Macpherson'dan itibaren kafile, Kayalık Dağlar'ın devasa kütlesinin sınırlandırdığı bölgeden geçerek güneydoğuya yönelen Peel River'dan ayrıldı. Fort Macpherson ile Dawson-City arasındaki en kısa yoldan gitmek üzere güneybatıya yöneldiler. Kutup dairesini, Porcupine'ın kaynağını sağda bırakarak, aşağı yukarı giderken geçtikleri yerden geçtiler.

Güneyden esen şiddetli rüzgârdan dolayı çok yoruluyorlardı. Koşum hayvanları güçlükle ilerliyordu. Diğer taraftan, Summy Skim ve Neluto da doğru dürüst avlanamıyorlardı, çünkü av hayvanları çoktan daha güneydeki bölgelere göç etmişlerdi. Geriye sadece ördekler kalmıştı, zaten kısa süre sonra onlar da gidecekti.

Neyse ki sağlık durumları oldukça iyiydi. Bu güçlü kuvvetli Kanadalılarla Kızılderililer yorgunluğa karşı çok dayanıklıydılar.

En sonunda 3 Eylül'de Klondike'ın başkentini doğudan çevreleyen tepeler gözüktü ve öğleden sonra kafile Front Street'teki *Northern Hotel*'in önünde durdu.

İzci'nin kafilesinin geldiği haberi hemen kente yayıldı. Mühendisin Kuzey Buz Denizi kıyısında ne yapmaya gittiği de çok geçmeden du-

yulacaktı.

Otele ilk koşan Doktor Pilcox oldu. Her zamanki gibi telaşlı ve neşeliydi, iki kuzeni büyük bir sevinçle karşıladı.

İlk sorduğu şey şu oldu:

"İyi misiniz?..."

"İyiyiz," diye cevap verdi Summy Skim.

"Çok yorgun değilsiniz umarım?..."

"Hayır... çok fazla değil doktor!"

"Peki memnun musunuz?..."

"Memnunuz... geri döndüğümüz için..." diye karşılık verdi Summy Skim.

Bunun üzerine Doktor Pilcox'a olup bitenler anlatıldı, verimsiz keşif gezisinde yaşadıkları bütün hayal kırıklıklarını, başlarından geçen olayları, Teksaslılar çetesiyle karşılaşmalarını, kampa saldırıyı, volkanın püskürmesini mühendisin nasıl tetiklediğini, Ben Raddle ile arkadaşlarının serserilerden nasıl kurtulduğunu ve onca çabanın nasıl boşa gittiğini, Golden Mount'un bütün altınlarının şimdi denizin dibinde yattığını anlattılar.

"Görüyor musunuz," diye haykırdı doktor, "görüyor musunuz, doğru tarafa kusmayı bile başaramayan bir volkan... Gerçekten ona kusturucu ilaç vermek pahalıya mal olmuş!"

Doktorun kusturucu ilaçtan kastettiği, Rubber Creek'in yolunun değiştirilerek Golden Mo-

unt'un midesine akıtılmasıydı!

Ben Raddle'ı teselli etmek için farklı kelimelerle Summy Skim'in söylediği şeyleri tekrarladı:

"Filozof olun biraz! Felsefe, dünyadaki en hijyenik şeydir. Eğer insan gerçekten bir filozof olsaydı..."

Fakat doktorun bu tıbbi "eğer"iyle hangi sonuçlara ulaşılacağını asla öğrenemediler.

Hemen o gün kuzenler doktorla birlikte hastaneye gittiler. Rahibe Marthe ve Rahibe Madeleine eski yol arkadaşlarını tekrar gördüklerine çok memnun oldular. Summy Skim de rahibeleri aynen bıraktığı gibi buldu. Kendilerini adamış bir halde çalışıyorlardı. Doktor bunun üzerine dedi ki:

"Böyle yardımcılarla servis kendi kendine yürüyor, nerdeyse insan türünün taşıdığı üç yüz on beş hastalığın hepsini de iyileştireceğiz!"

Vatandaşlarıyla birlikte geçirdikleri akşam boyunca geri dönüşleri konuşuldu.

"Kaybedecek vaktiniz yok," dedi doktor, "tabii bu güzel Klondike'ta bir kış daha geçirmek istemiyorsanız..."

"Peki... siz bilirsiniz güzel olsun," diye cevapladı Summy Skim, "fakat ben Montreal'i güzel bulmayı tercih ederim..."

"Öyle olsun Bay Skim, şu genç Dawson-City ne kent ama, gelecek onun için kim bilir neler

hazırlıyor!"

Bu konuşma sırasında Ben Raddle Forty Miles Creek'teki 129'dan bahsetti.

"Eh Bay Ben," dedi doktor, "hâlâ yeni derenin suları altında, Tanrı o dereyi kurutmasın..."

"Neden?..." diye sordu Summy Skim.

"Çünkü ona benim adım verildi," diye cevap verdi doktor, "Pilcox Deresi, bu güzel Klondike coğrafyasında adımın geçmesinden gurur duyuyorum."

Hayır! Korktuğu şey asla olmayacaktı, 127 ile 129 sonsuza kadar Pilcox Deresi'nin suları altında kalacaktı!

Madem ki Ben Raddle ve Summy Skim gitmeye karar vermişlerdi, geç kalmadan yola çıkmaları gerekiyordu. Tıpkı yaz gibi, kış da erken geleceğe benziyordu; bir sonraki bahara kadar Skagway ya da Vancouver'da kalacak olan madenciler, on beş gün önce Dawson-City'yi terk etmişlerdi.

Sonuç olarak altın çıkartma çalışmaları iyi geçmişti. Yukon'un kollarının, özellikle de Bonanza ve Eldorado'nun derelerinin suladığı topraklar da, hem dağ, hem de nehir madenlerinde pek çok kişi servet kazanmıştı. Kadastrocu Ogilvie'nin öngörüleri doğru çıkmaya devam ediyordu. Klondike madenleri Afrika, Amerika, Okyanusya'dakiler kadar zengindi.

Gelişlerinin ertesi günü Ben Raddle ve Summy Skim, geri dönüş konusunda İzci'yle kesin bir görüşme yaptılar. Onları Skagway'e götürmesi için bu sadık ve zeki Kanadalı'ya güveniyorlardı. Fakat uzun süre düşündükten sonra Bill Stell şunları söyledi:

"Baylar, sizlerle rehberliğe devam etmeyi çok isterdim. Fakat Pelly Ovaları'nda yolculuğa çıkmakta çok geç kalındığını saklamayacağım. On beş gün içinde nehirler ve göller donacak, tekneyle yol almak imkânsız hale gelecek ve biz de Dawson-City'ye geri dönmek zorunda kalacağız..."

Bu fikir Ben Raddle'ı o kadar da rahatsız etmemiş olabilirdi; fakat Summy Skim yerinden sıçradı.

"Zaten hava gitgide soğuyor," diye devam etti Bill Stell, "gölleri aşsak bile Chilkoot Geçidi'ni tamamen kapanmış buluruz ve Skagway'e ulaşamayız."

"Peki o zaman ne yapacağız?" diye sordu Summy Skim. Sabırsızlıktan yerinde duramıyordu.

"Yapılacak tek şey," diye cevap verdi İzci, "Yukon'un ağzındaki Saint-Michel'e ulaşmak ve oradan Vancouver'a giden bir buharlı gemiye binmek."

"Fakat... Yukon'dan aşağı inmek için ne yap-

malı?..." dedi Ben Raddle.

"İki gün sonra Dawson-City'den ayrılacak olan son gemi büyük ihtimalle nehir buzlanmadan önce Saint-Michel'e varır."

İzci gibi pratik bir adamdan gelen bu akıllıca tavsiyeyi hiç tereddüt etmeden uygulamak gerekiyordu.

"Peki ya siz?..." diye sordu Summy Skim.

"Kışı Dawson-City'de geçireceğim," diye cevap verdi Bill Stell, "daha önce pek çok kez öyle yaptım; Benett Gölü'ne dönebileceğim zamanı bekleyeceğim."

Bu proje Doktor Pilcox'a anlatıldığında o da onayladı, çünkü pek yakında soğukların geleceğini düşünüyordu. Tecrübesine güvenmek gerekirdi. Fakat sıfırın altında elli altmıştan değil, eksi yüz dereceden bile korkmayacak bir adamdı.

Yolculuğa yirmi dört saat içinde çıkılması kararlaştırılmıştı, bu sefer uzun ya da yorucu hazırlıklara ihtiyaçları yoktu.

Ben Raddle, Lorique'e kendisiyle birlikte gelmesini teklif ettiğinde:

"Teşekkür ederim Bay Ben," diye cevap verdi ustabaşı, "fakat ben Dawson-City'de kalmayı tercih ederim. Gelecek mevsim de bir maden ocağına yerleşirim, iş sıkıntısı çekmem... Hem siz hâlâ 129'un sahibisiniz, ne derlerse desinler, Pil-

cox Deresi'nin bir gün mülkünüzü size geri verip vermeyeceğini kim bilebilir..."

Ben Raddle kuzeninin duyamayacağı bir sesle "O gün Lorique, bir telgraf..." diye karşılık verdi.

"Evet... Mühendis Bay Ben Raddle, Jacques-Cartier sokağı, Montreal, Dominion'a bir telgraf!" diye cevap verdi Lorique.

Mühendis ile ustabaşı birbirlerini gerçekten iyi anlıyorlardı!

Lorique, Ben Raddle'ın teklifini kabul etmemiş olsa da Neluto için durum farklıydı; cesur Kızılderili'nin fedakârlığını çok takdir eden Summy Skim şöyle dedi:

"Neluto, sekiz ay boyunca kar ve rüzgârla boğuşan bu yerde kalmak istiyor musun?..."

"Nereye gidebilirim ki Bay Skim?..."

"Niçin benimle birlikte Montreal'e gelmeyesin?..."

"Eğer sizin için uygunsa Bay Skim..."

"Seni Green Valley'ye yerleştiririm ve ilkbahar gelince birlikte avlanırız. Kanada geyikleri, sadece Hunter ve Malone gibilerin yaşayabilecekleri bu berbat Klondike'tan yakında kaçacaklarına göre, birkaçını biz vururuz..."

"Bay Skim, ben gitmeye hazırım," diye cevap verdi Neluto, mutluluktan gözleri parlıyordu.

Geriye sadece, Golden Mount'a yapılan keşif

gezisinin masraflarını İzci'ye ödemek kalmıştı, bu da cömertçe halledildi. Kuzenlerin cüzdanı epeyce hafiflemişti. Mühendis ne kadar da hayal kırıklığına uğramıştı; önce 129'un, sonra da Golden Mount'un gelirinin bütün yolculuk masraflarını karşılayacağını sanıyordu o!...

17 Eylül sabahı veda etme vakti gelmişti. Rahibe Marthe, Rahibe Madeleine, Doktor Pilcox, arkadaşları Ben Raddle ile Summy Skim'i, iki kuzen bir de Neluto için yer ayırtılan Yukon gemisine kadar yolcu ettiler. Ustabaşı Lorique onları iskelede bekliyordu.

Rahibelerin gözleri yaşarmıştı ve Summy Skim'in de, belki bir daha asla bu ermiş kadınları göremeyeceği için yüreği sıkışıyordu...

Doktor vatandaşlarının elini sıkarken duygulandığını saklamıyordu; Ben Raddle'ın Lorique'in kulağına söylediği son sözler şunlar oldu:

"Unutmayın... bir telgraf!"

Ardından gemi palamarlarını çözüp nehrin bir kıvrımında kayboldu.

Dawson-City ile Saint-Michel arasındaki uzaklık, Yukon üzerinden yaklaşık altı yüz fersahtı. Yukon gemisinin uzunluğu iki yüz ayak, genişliği altmış ayaktı, arka taraftaki güçlü bir çarkıyla yol alıyor, yer yer buzlanmaya başlamış olan nehirden hızla iniyordu. Sağ tarafına Vieux Tepesi'ni, sol tarafına da Vieille Burnu'nu alarak

Dawson-City'ye altı fersah mesafeden geçti. Cudahy'de birkaç saatlik bir moladan sonra, Klondike'ın başkentine otuz altı fersah uzaklıktaki sınırı geçti, Hunter'ın Golden Mount'a gelmek için terk ettiği elli haneli Circle-City köyüne ulaştı. Ardından dikenli çalılar, kayınlar ve titrek kavaklarla örtülü adalar arasında çok güzel manzaralı bir seyir gerçekleşti; geminin düdüğü kıyıdaki tepelerde çınlıyordu. Dawson-City'nin yüz yirmi fersah aşağısında, büyük ihtimalle çok zengin altın madenleri olan bir yörede kurulmuş olan, Klondike'ın eski başkenti Fort Yukon'da yarım gün mola verildi.

Buradan itibaren nehir, Porcupine ile birleşiyor, en yüksek enlem derecesine ulaşıyor, daha sonra Yukon da güneybatıya kıvrılarak Norton Körfezi'nde denize dökülüyordu.

Ben Raddle ve Summy Skim, bu gemi yolculuğu sırasındaki olaylarla pek ilgilenmediler. Sırasıyla, basit bir ikmal yeri olan Fort Hamlin'den, o sıralarda yaklaşık bin madencinin yaşadığı Munook Creek'in ağzındaki Rampart-City'den geçildi. Munook Creek'in ötesinde henüz altın aranmaya başlanmamıştı. Yukon gemisinin yolcularından yüzlercesinde ne doyurulmaz arzular uyanmıştı, fakat pek çoğu elleri boş dönmekteydiler!

Hava kararsız, yağmurlu, hatta karlıydı. So-

ğuk hissediliyordu ve nehrin aşağısında tahmin edilenden daha fazla buzla karşılaşılaştılar. Buzlanma başlamış olduğu için geminin seyri geceleri kesintiye uğruyor ve ciddi biçimde bir gecikme yaşanıyordu. Yolculuk süresi iki katına çıkmıştı, altı yedi günde aşılacak mesafeyi on iki günde katettiler. Sırasıyla Tanana Dağları'na, Novikakat'a, Nulato'ya Volassatuk'un karşısına, Kaltag'a, Fort Get There'e, Anvik'e uğradılar. Anvik'te kurulan misyona Kızılderililer çok gidiyordu. Köyler değil kamp kurmuş kabilelerdi bunlar. Yukon gemisi, Kullik'te Bering Denizi'ne dökülmek üzere kuzeybatıya kıvrılan nehrin en güney ucu olan Starivilipak'a vardı.

Artık ilerlemeleri buzlar tarafından engellenmediğinden, Saint-Michel'e kadar otuz iki fersahı aşmaları yarım gün alacaktı.

Bay Arnis Semiré'ye göre, Yukon'da sefer yapan gemi şirketlerinin büroları bulunan bu limana hep yağmur yağmakta, yılda altı ayaktan fazla yağış düşmektedir. On dört günlük bir yolculuğun ardından 29 Eylül günü öğleden sonra Ben Raddle, Summy Skim ve Neluto da limana sağanak altında indiler.

Neyse ki hemen ertesi gün Vancouver'a doğru yola çıkacak olan *Kadiak*'a bineceklerdi. Onları doğrudan doğruya Montreal'e götürecek olan trene binecekleri bu kente ulaşmak için ön-

lerinde bin yüz elli fersah vardı. Fakat *Kadiak* yol boyunca çetin fırtınalarla boğuştu, özellikle Alaska yarımadasını geçerken; hatta kırk sekiz saatliğine Pribylof Adaları'na sığınmak zorunda kaldı.

Dönüş yolculuğu, özellikle de Chilkoot'a kadar geçtikleri göller bölgesiyle karşılaştırıldığında, daha kısa ve daha az yorucuydu. İzci'nin Yukon yoluyla dönmeleri konusunda, Ben Raddle ve Summy Skim'e verdiği tavsiye çok yerindeydi.

Ekim ayının 17'sinde *Kadiak* Vancouver limanına girdi.

Dört gün sonra Ben Raddle ve Summy Skim, yanlarında Neluto ile on sekiz aylık yolculuğun ardından Montreal'de Jacques-Cartier sokağındaki evlerinin kapısından girdiler.

Fakat mühendisin duyduğu pişmanlık nasıl da keskindi, istekleri nasıl da tatmin edilmeden kalmıştı! Bütün kişiliği bundan etkilenmişti, kötü şansına karşı her an isyan edebilirmiş gibi gözüküyordu.

Summy Skim ona dedi ki:

"Evet... zavallı Ben, her zaman püskürmeye hazırsın!... Eğer insanın hayatına bir kez bir volkan girerse, bir daha içinden atamaz!"

JULES VERNE
Altın Volkanı

Yolculuk serüvenlerinin en usta yazarlarından Jules Verne, Altın Volkanı'nda, biri maceracı ve hırslı , diğeri rahatına düşkün iki kuzenin başından geçen heyecan dolu olayları anlatıyor.

İki kuzen amcalarından miras kalan altın madenini görmeye Klondike'a gider. Burada altın çıkarmaya çalışırlarken, bir deprem sonucunda arazilerinin sular altında kalmasıyla planları altüst olur. Kışı geçirmek zorunda kaldıkları Dawson-City'de, ölmek üzere olan bir Fransız onlara kuzeydeki bir altın volkanının yerini açıklar. Oraya giderler ancak volkan faaliyete geçmek üzere olduğundan kratere inmek mümkün değildir. Kuzenler volkanı patlatıp, etrafa püskürecek altınları toplamak üzere planlar yaparken beklenmedik olaylarla karşılaşırlar...

Verne romanlarının karakteristik özellikleri bu kitapta kendisini baştan sona hissettiriyor: Bir amaç uğruna her şeyin göze alınması ve amansız bir mücadele...

ISBN 975-6902-97-3

9 789756 902974

TC KB

ithaki